

Eesti sotsiaaluuring The Estonian Social Survey

METOODIKAKOGUMIK
METHODOLOGICAL REPORT

EESTI STATISTIKA
STATISTICS ESTONIA

Eesti sotsiaaluuring

The Estonian Social Survey

METOODIKAKOGUMIK
METHODOLOGICAL REPORT

TALLINN 2010

Kogumikus käsitletakse 2004.–2009. aasta Eesti sotsiaaluuringu metoodikat. Kogumiku on koostanud Nele Peil ja Krista Hinno.

The publication describes the methodology of the Estonian Social Survey 2004–2009. The publication has been compiled by Nele Peil and Krista Hinno.

Toimetanud Kairit Pöder
Inglise keele toimetanud Heli Taaraste
Küljendus: Oliver Lillma
Kaane kujundanud Maris Valk

*Edited by Kairit Pöder
English edited by Heli Taaraste
Layout by Oliver Lillma
Cover design by Maris Valk*

Kirjastanud Statistikaamet, Endla 15, 15174 Tallinn
Märts 2010

*Published by Statistics Estonia, 15 Endla Str, 15174 Tallinn
March 2010*

ISBN 978-9985-74-486-4

Autoriõigus/Copyright: Statistikaamet, 2010

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source.

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	5
Ülevaade Eesti sotsiaaluuringust.....	5
EESTI SOTSIAALUURING	6
Uuringu eesmärk.....	6
ESU kui paneeluuring	7
ESU teemad.....	8
Uuringu moodulid.....	10
Põhimõisted	13
ÜLDKOGUM JA VALIM.....	16
Üldkogum	16
Valim	16
Paneelid ja nende rotatsioon	16
Valimimaht	17
Valimi võtmine.....	18
Loendivead	19
Hargnemine	20
Väljalangevus.....	20
KÜSITLUS	21
Küsitlusmaterjal.....	21
Protokollid	22
Küsitluse korraldus.....	23
VEAD JA ANDMETÖÖTLUS.....	24
Mõõtmisvead.....	24
Töötlusvead ja andmetöötamise etapid	25
Sissetuleku neto- ja brutoväärtuste konversioon.....	26
Kodeerimine	26
Andmebaaside loomine	26
LAEKUMINE	27
Efektiivne läbilõikeline valimimaht	27
Laekumismäärad	27
Kadu.....	28
Leibkonnasisene vastamata jätmine.....	29
VALIMI KAALUMINE JA KALIBREERIMINE	29
Kaasamistõenäosus	29
Valikukaalud	30
Baaskaalud.....	30
Kalibreerimine.....	30
IMPUTEERIMINE	31
Sissetulekutunnuste imputeerimine.....	31
Oma tarbeks tootmine	32
Kaudne rent	32
Vastamata jätnud leibkonnaliikmete imputeerimine	32
HINNANGUD JA NENDE USALDUSVÄÄRSUS.....	32
Laekeni indikaatorid.....	32
Hinnangute kvaliteedinäitajad	33
ANDMETE AVALIKUSTAMINE.....	34
ALLIKAD	35
LISA	71

CONTENTS

INTRODUCTION	36
<i>Overview of the Estonian Social Survey</i>	36
THE ESTONIAN SOCIAL SURVEY (ESS)	37
<i>Purpose of the survey</i>	37
<i>ESS as a panel survey</i>	38
<i>Topics of ESS</i>	40
<i>Survey modules</i>	42
<i>Main definitions</i>	45
POPULATION AND SAMPLE	48
<i>Population</i>	48
<i>Sample</i>	48
<i>Panels and panel rotation</i>	49
<i>Sample size</i>	49
<i>Sampling</i>	50
<i>Frame errors</i>	51
<i>Split-offs</i>	52
<i>Drop-out</i>	53
THE SURVEY	53
<i>Survey materials</i>	53
<i>Protocols</i>	55
<i>Survey organisation</i>	56
ERRORS AND DATA PROCESSING	57
<i>Measurement errors</i>	57
<i>Processing errors and stages of data processing</i>	58
<i>Conversion of the income net and gross values</i>	59
<i>Coding</i>	59
<i>Compilation of databases</i>	60
RECEIPT OF RESPONSES	60
<i>Effective cross-sectional sample size</i>	60
<i>Response rates</i>	60
<i>Non-response</i>	61
<i>Within-household non-response</i>	62
WEIGHTING AND CALIBRATION OF SAMPLE	62
<i>Inclusion probability</i>	63
<i>Design weights</i>	63
<i>Base weights</i>	63
<i>Calibration</i>	64
IMPUTATION	64
<i>Imputation of income variables</i>	64
<i>Production for own consumption</i>	65
<i>Imputed rent</i>	66
<i>Imputation of members within-household non-response</i>	66
ESTIMATES AND THEIR RELIABILITY	66
<i>Laeken indicators</i>	66
<i>Quality indicators for estimates</i>	67
DATA RELEASE	68
SOURCES	69
APPENDIX	71

SISSEJUHATUS

Ülevaade Eesti sotsiaaluuringust

2004. aasta märtsis hakkas Statistikaamet korraldama Eesti sotsiaaluuringut (ESU), mille eesmärk on mõõta eestimaalaste sissetulekuid ja elamistingimusi ning nende põhjal ühiskonna vaegkohti — vaesust, ebavõrdsust ja sotsiaalset tõrjutust. Uuring pakub võimalust mõõta selliseid keerulisi ühiskonnaprotsesse nagu püsivaesus ja ilmajätuse eri tasandid. ESU on Eesti sissetulekustatistika ja sotsiaalse tõrjutuse näitajate ametlik allikas.

ESU on Eesti haru üle-euroopalisest sissetulekute ja elamistingimuste uuringust EU-SILC (Euroopa Liidu sissetulekute ja elamistingimuste statistikasüsteem), mida koordineerib Euroopa Liidu (EL) statistikaamet Eurostat. EU-SILC-i jaoks kogub Statistikaamet ESU-ga andmeid EL-i 2003. aasta määruse nr 1177 alusel. See tähendab, et ESU korraldamist kaasrahastatakse EL-i eelarvest ja Eesti on kohustatud esitama uuringu andmed lepingutes kindlaks määratud ajaks Eurostatile, järgides Eurostati nõutud meetodikat. Kõigis euroliidu riikides ning Islandil, Norras, Šveitsis ja Türgis korraldatakse EU-SILC-i uuringut ühtlustatud meetodika järgi, mis võimaldab avaldada vaesuse, ebavõrdsuse ja sissetulekute kohta rahvusvaheliselt võrreldavat statistikat. Peale Eurostati tellimuse on ESU-s veel palju Eesti tellijate küsimusi ja uuringu tulemuste põhjal tehakse ka Eesti-keskseid andmebaase, mis edastatakse lepingulistele tarbijatele igal aastal. ESU andmeid kasutavad Eesti teadus-asutused (ülikoolid, instituudid) ja ministeeriumid (peamiselt Sotsiaalministeerium).

ESU on pidevuuring, mis toimub igal aastal veebruarist juunini. Uuringu põhiväljund puudutab leibkondade sissetulekuid ja elamistingimusi (eluruumi ja -keskkonda). Muud teemad on seotud ühelt poolt vastaja perekonna ja selle majandusliku toimetulekuga ning teiselt poolt vastaja tööelu, hariduse, tervise ja arstiabi kättesaadavusega.

Uuring koosneb leibkonna- ja isikuküsitlusest ning kummagi jaoks on eraldi ankeet: leibkonnaankeet ja isikuankeet. Leibkonnaküsitlusele vastab leibkonda kõige paremini tundev täiskasvanud leibkonnaliige. Isikuküsitlusele vastavad kõik vähemalt 15-aastased leibkonnaliikmed.

ESU erineb teistest Statistikaameti isiku-uuringutest selle poolest, et uuringusse sattunud inimeste ja leibkondade elujärge jälgitakse pikema aja jooksul, et teha kindlaks aastatega toimuvad muutused elamistingimustes, toimetulekus, tööelus, tervises jms-s. Kõiki valimisse sattunud leibkondi küsitletakse neljal järjestikusel aastal. Igal aastal võetakse uuringusse ligi tuhat uut leibkonda. Umbes sama paljudel saab neli aastat uuringus osalemist täis ja nad langevad uuringust välja. Neid n-ö lende kutsutakse ESU-s paneelideks — lõppeva paneeli asemele võetakse alati uus paneel ehk uus valimiosa, samal ajal kui vana valimiosa lõpetab. Igal aastal küsitletakse ESU-s umbes 5500 leibkonda ja 13 500 inimest, kes jaotuvad nelja paneeli vahel. Kolm paneeli on sees eelmistest aastatest ja üks on esmakordne. Uuring hõlmab kogu elanikkonda ja võimaldab seega teha üldistusi riigi kui terviku kohta.

ESU on esimene ja praegu ainuke paneeluuring Eestis. Uuringu tulemuste põhjal luuakse kahte tüüpi andmebaase. Ühe aasta kohta käivad andmed pannakse kokku läbilõikefailidesse, mis annavad ülevaate Eesti elanike sissetulekute ja elamistingimustest sellel aastal. Mitme aasta andmed pannakse kokku pikilõikefailidesse, mille põhjal saab uurida ühiskonnas toimuvaid muutusi samade leibkondade tasandil. Läbi- ehk ristlõikeandmete põhjal on välja kujundatud praegused sotsiaalse tõrjutuse indikaatorid, mida kutsutakse Laekeni indikaatoriteks. Pikilõikeandmed võimaldavad välja arendada paneelindikaatoreid, millel on ka ajamõõde. Paneelindikaatoreid on praegu väga vähe, kuid arendustöö käib. Üks olulisemaid paneelindikaatorite näiteid on püsivaesuse indikaator, mis näitab püsivalt vaeste inimeste osatähtsust elanikkonnas.

Tööd EU-SILC-i rakendamiseks algasid Eestis juba 2001. aastal. 2002. ja 2003. aastal tehti prooviuuring, et katsetada, kas ankeedi ülesehitus on hea ja kas küsimused intervjuusituatsioonis ka töötavad. 2004. aastal alustas Statistikaamet ESU põhjuuringut, olles sellega EL-i uute liikmesriikide hulgas esirinnas, sest kõik teised samal aastal EL-iga liitunud riigid alustasid uuringut aasta hiljem.

2004. aastal kasutati ESU-s nii nagu teisteski Statistikaameti isiku-uuringutes ainult paberankeete. Järgmisel aastal mindi juba üle sülearvutiküsitlusele. Küsitluse võivad küsit-

lejad erandolukordades siiski paberankeediga teha, kuid vastused tuleb sellisel juhul hiljem arvutisse sisestada ja elektrooniliselt Statistikaametisse edastada. 2009. aastaks oli 98% kõigist ESU küsitlustest tehtud arvutis ning 2%-l juhtudest oli küsitleja märkinud respondendi vastused paberankeedile, et need hiljem arvutisse sisestada.

Esimesed ESU andmed avaldati 2005. aastal. 2006. aastal avaldas Statistikaamet esimest korda statistika andmebaasis ja oma aastaraamatus mitu ESU andmete põhjal arvatud näitajat, mis kajastavad Eesti elanike sotsiaalset tõrjutust. Seda näitajate kogu tuntakse Laekeni indikaatorite nime all. Neid näitajaid on aastate jooksul pidevalt uute sotsiaal-majanduslike näitajatega täiendatud ja nende kohta on avaldatud uusi tabeleid. Laekeni indikaatorid on üks vahendeid, mille abil on EL-is jälgitud Lissaboni strateegia täitmist. Esimesed pikilõikeandmed pandi kokku 2008. aastal, kui uuringu lõpetas esimene paneel neli aastat uuringus olnud leibkondi. Pikilõikeandmete põhjal seni indikaatoreid avaldatud ei ole, sest arendustöö Eurostatis alles käib. Kui see töö lõpule jõuab, avaldatakse kokkulepitud pikilõikelised indikaatorid ka Statistikaameti veebilehel.

ESU tulemused on kõigile kättesaadavad Statistikaameti veebilehel elektroonilises andmebaasis. Eurostati ja tarbijatele (ministeeriumid ja teadusasutused) edastatakse ESU-st saadud andmed anonümiseeritud mikrofailides, kus on inimeste või leibkondade kaupa rahvusvaheliste ja/või Eesti-kesksete tunnuste väärtused. Et EU-SILC-i uuringut korraldatakse kõigis EL-i riikides, on tema suurim eelis rahvusvaheline võrreldavus. Kõikide riikide andmed on Eurostati teadusuuringuteks kättesaadavad 15 kuud pärast uuringuaasta lõppu. EL-i esimese 25 liikmesriigi andmed on olemas 2005. aastast, Bulgaaria ja Rumeenia omad 2006. aastast.

EESTI SOTSIAALUURING

Uuringu eesmärk

ESU puhul on otstarbekas rääkida kahe tasandi eesmärkidest — EL-i ja Eesti eesmärkidest. EL on seadnud eesmärgid Euroopa sisetulekute ja elamistingimuste statistikasüsteemile EU-SILC, mille määrasele tuginedes Eestilt ESU-t tellitakse. Statistikaamet aga on peale EL-i tellimuse täitmise lisanud uuringusse Eesti sisetarbijaid huvitavaid küsimusi ja püüab uuringus ühendada Eesti ja Euroopa andmevajadusi.

Euroliidu tasandil on EU-SILC-i eesmärk toota võrreldavat ja ajakohast läbi- ja piki-lõikestatistikat sisetulekute, elamistingimuste, vaesuse ja sotsiaalse kaasatuse kohta nii kogu EL-i kui ka selle liikmesriikide tasandil. EL-i eesmärkide kohaselt peaks EU-SILC olema sisetulekute jaotuse ja sotsiaalse tõrjutuse võrdleva statistika põhiallikas. EL-i tegevusprogrammile tuginedes soovib EL ergutada liikmesriikidevahelist koostööd, et tõkestada sotsiaalset tõrjutust. Usaldusväärsete andmete olemasolu võimaldab hinnata liikmesriikide tegevuste tulemusi. Sisetulekute kohta tehtud statistika raames on uuringu olulisimaks väljundiks seatud sotsiaalse tõrjutuse struktuuriliste indikaatorite leidmine. Need indikaatorid avaldatakse Eurostati veebilehel ja Euroopa Liidu Ülemkogu kevad-reportis.

Eesti kontekstis aga ei räägita mitte EU-SILC-ist, vaid ESU-st. Kuigi mõlema üldsuundumus on sama, on ESU-l Eesti-keskselt kuus põhieesmärki.

1. Saada infot Eesti leibkondade aastasissetulekute ja sisetulekute jaotuse kohta.
2. Uurida vaesust ja sotsiaalset tõrjutust Eestis.
3. Analüüsida Eesti leibkondade majanduslikku toimetulekut ja elamistingimusi ning nende seost elukoha, hariduse, sotsiaalse staatuse, põlvnemise ja muude sotsiaal-majanduslike ja demograafiliste näitajatega.
4. Pakkuda usaldusväärseid ja vajalikke andmeid pere-, tööhõive-, maksu-, sotsiaaltoetuste ja muude sotsiaalpoliitika valdkondade väljatöötamiseks ja tänapäevastamiseks.

5. Koguda andmeid, mis võimaldavad võrrelda Eestit teiste Euroopa riikidega.
6. Koguda andmeid selleks, et neid saaksid kasutada Eesti ministriumid ja teised riigiasutused ning teadlased.

Suur samm lähemale eurooplaste sissetulekute jaotuse ja sotsiaalse tõrjutuse ühisele mõõdupuule oli sotsiaalse tõrjutuse statistiliste indikaatorite süsteemi ehk Laekeni indikaatorite loomine 2001. aastal. Süsteem on nime saanud Brüsselis asuva Laekeni linnaosa järgi, kus Euroopa Liidu Ülemkogu selle vastu võttis. Laekeni indikaatorid näitavad suhtelise vaesuse määra ja sügavust, sissetulekute ebavõrdsust, tervislikku seisundit, haridustaset, arstiabi kättesaadavust, eluiga ja töötust vanuse, soo, elukoha, rahvuse, leibkondade koosseisu, töointensiivsuse ja muude sotsiaal-majanduslike näitajate järgi ja on avaldatud Statistikaameti statistika andmebaasis. Indikaatorid töötati välja 2000. aastal vastu võetud Lissaboni strateegia raames. Strateegias on kirjas Euroopa ühised eesmärgid, mille järgi riigid peavad koordineerima oma sotsiaalpoliitikat. Et hinnata selle sihi poole liikumist, oli vajalik meetoodiliselt võrreldavate näitajate olemasolu.

Selleks et saada riikides näitajaid, mis oleksid omavahel täielikult võrreldavad, ei piisa ainult nendest reeglitest, mis on kokku lepitud näitajate arvutamise jaoks. Ka andmed, mida näitajate leidmiseks kasutatakse, peavad olema kogutud samadest põhimõtetest lähtudes. Kuni 2004. aastani sellist andmeallikat ei olnud ning liikmes- ja kandidaatriigid kasutasid vaesunäitajate arvutamiseks eri andmeallikaid. 2003. aastal võeti vastu määrus, millega kehtestati sissetulekute ja elamistingimuste kohta ühtne statistikasüsteem EU-SILC. See määrus kohustab kõiki liikmesriike koguma sotsiaalse tõrjutuse mõõtmiseks vajalikke andmeid samade põhimõtete järgi.

ESU kui paneeluuring

ESU on Statistikaameti ja kogu Eesti seisukohalt uudne, sest on Statistikaameti esimene paneeluuring. Statistikas tähendab paneeluuring seda, et samu inimesi küsitatakse mitmel aastal järjest. Paneel on välja valitud rühm uuritavaid inimesi ja iga paneel on ESU-s neli aastat. Paneeluuring on ainus võimalus koguda andmeid muutuste ja nende põhjuste kohta inimese tasandil. Sellised andmed on vajalikud sotsiaal-poliitiliste otsuste tegemisel.

ESU tulemuste põhjal luuakse läbi- ja pikilõikelisi andmebaase. Prioriteet on võrreldavate, päevakohaste ja kvaliteetsete läbilõikeandmete edastamine ja avaldamine. Pikilõike- ehk longituudandmed omakorda võimaldavad kindlaks teha vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse püsivust ning dünaamikat eri ühiskonnarühmades.

Paneeli andmed pikilõikefailides on inimese/leibkonna tasandil seostatavad läbilõikefailides olevate andmetega. Andmed on omavahel seostatavad igale uuringus osalevale inimesele ja leibkonnale antava numbri abil. Sellise isikunumbri loogika on analoogne isikukoodiga, mis aja jooksul ei muutu ja võimaldab eri kohtadest tulevaid andmeid inimese tasandil ühendada. Samamoodi on ESU-s kõigil leibkonnaliikmetel ühine leibkonnnumber, millele lisandub veel haru number ja inimese järjekorranumber.

Nendest kolmest numbrist koosnebki iga uuringusse kaasatud inimese liikmenumber, mille abil on võimalik jälgida tema elukäiku uuringuaastatel ka siis, kui ta liigub ühest leibkonnast teise. Samamoodi on võimalik jälgida algleibkondade tegemisi ka juhul, kui osa liikmeid on ära kolinud või uusi asemele tulnud, ning analüüsida muutusi nii algleibkonna, tema harude kui ka inimeste individuaalsete elumuutuste kontekstis.

Paneeluuring võimaldab teha statistilisi analüüse, mida läbilõikeuuringuga teha ei saa. Lihtsaim väljund on võimalus vaadelda ja analüüsida leibkondade vaesusprofiilides aja jooksul toimunud muutusi. Kuid peale vaatluse ja aja jooksul muutunud olukorra kirjelduse võimaldab longituuduuring otsida ka muutuste põhjuslikke seoseid, näiteks tegureid, mis mõnesid leibkondi vaesusest välja aitavad, või neid, mis teisi vaesusse viivad või seal hoiavad.

Esiteks lubab longituuduuring uurijal leida muutujatevahelisi põhjuslikke suhteid täpsemalt, sest lisandub ajadimensioon. Et longituudandmeid saab võrrelda ja leida nende vastastikuseid seoseid mingi aja jooksul, on võimalik kindlaks teha põhjuslike suhete suund (positiivne või negatiivne) ning sündmuste ajaline järjestus. Sotsiaalsetes protsessides on sageli probleeme sellega, et teha kindlaks, kumb tunnus on sõltuv ja kumb sõltumatu. Kuigi

longituudandmetest ei pruugi piisata, et sellele küsimusele põhjalikult vastata, on võimalused siiski paremad kui läbilõikeandmete puhul, sest läbilõikeandmete puhul on kõik sündmused ajas peatatud, mistõttu ei saa kindlaks teha, kumb sündmus kipub toimuma esimesena. See loogika ei kehti loomulikult kõigi tunnuste kohta, eriti on vastasmõju enamasti sotsiaal-majanduslikel tunnustel, kuid võib osutada kasulikuks teiste tunnuste puhul.

Teiseks annab longituuduuring võimaluse paremini mõista seda, kuidas osa populatsioone muutub (Koen 1999). Läbilõikeuuringud näitavad, et sageli muutub vaeste leibkondade koosseis ja arv aastati vähe. Jääb mulje, justkui oleksid needsamad leibkonnad aastast aastasse vaesed ja muutusi ei toimuks. Eri riikide longituuduuringutest aga on selgunud, et leibkondade vaesus võib kohati olla märksa dünaamilisem, kui läbilõikeandmete põhjal paistab, ja vaesus on mõne leibkonna puhul vaid ajutine. (Koen 1999) Mõni leibkond liigub vaesuse eri staadiumide vahel, teised vaesusest suhteliselt jõukamatesse sissetulekürühmadesse, mõni langeb jõukamatest rühmadest vaesusse ja mõni elab püsivas vaesuses (Duncan ja Kalton 1987; Quillian 1996).

Longituudandmete põhjal saab kindlate leibkondade arengut jälgides vaadata, kuidas nende vaesus muutub, ja teha selle põhjal järeldusi näiteks selle kohta, kuidas mõjub sotsiaalpoliitika eri vaesusprofiilidele. ESU kitsaskoht on siinkohal see, et paneel kestab võrdlemisi lühikest aega — iga leibkonda jälgitakse vaid neli aastat, kuid selle aja jooksul ei pruugi toimuda olulisi muutusi, st leibkond võib sattuda vaesusse ja seda pikaks ajaks just sel ajal, kui ta uuringu valimis ei ole. ESU paneel ei võimalda uurida nende leibkondade vaesust, kes tõesti ei ole just uuringus osalemise ajal majanduslikult haavatavad. Küll aga saab andmeid kasutada selleks, et uurida leibkondade mööduvat ja püsivaesust. Ajutine vaesus on see, kui leibkond elab vähemalt ühel uuringuaastal suhtelises vaesuses. Püsivaesus aga tähendab, et leibkond elab neljast uuringuaastast vähemalt kolmel allpool vaesuspiiri.

ESU teemad

ESU põhiteemad on sissetulek ja sotsiaalne tõrjutus. Peale nende on põhiuuringus nii leibkonna kui ka isiku tasandil lisaküsimused ja moodulid, mille teema muutub igal aastal. ESU küsimused puudutavad leibkonna üldandmeid, elamistingimusi, sissetulekuid, enda tarbeks tootmist ning leibkonnaliikmete haridust, tööelu ja tervist.

Leibkonnaküsitlusest saadakse teada:

- leibkonnaliikmete üldandmed (sugu, vanus jne);
- leibkonna koosseis, st leibkonnaliikmete omavahelised sugulussuhted;
- leibkonnaliikmete demograafilised näitajad (rahvus, kodakondsus, sünniriik) ja sotsiaal-majanduslik seisund;
- laste huvitegevusele, koolile või lasteaiale kuluv aeg ja kasutatav lapsehoid;
- leibkonna elamu üldandmed ja kasutustingimused;
- leibkonna eluruumi mugavused ja eluruumiga seonduvad probleemid;
- püsikaupade olemasolu;
- laenude olemasolu ja andmed ning laenudest tingitud rahaliste võimaluste piiratus;
- üürisummad, kommunaalkulud ja võlgnevused ning neist tulenevad rahalised piirangud;
- sotsiaaltoetustest, omandi rentimisest, mitteriiklike organisatsioonide või teiste leibkondade toetustest saadud ja laste teenitud sissetulek;
- makstud alimendid ja muud toetused teistele leibkondadele;
- makstud maamaks;
- leibkonna võimalus lubada endale suuremaid kulutusi (nt reisimine);
- leibkonna võlgnevused;
- hinnang leibkonna toimetulekule ja vajalikule summale, millega ta toime tuleks;
- põllumajandustoodete valmistamine enda tarbeks, marjul ja seenel käimine jms.

Isikuküsitlusest saadakse teada kõigi vähemalt 15-aastaste leibkonnaliikmete:

- kõrgeim omandatud haridus ja käsil olevad õpingud;
- põhi- ja kõrvaltöökoht ning vabatahtlik töö;
- viimastine töökoht ja töötüüp;
- sotsiaal-majanduslik seisund uuringu ajal ja uuringule eelnenud aasta igas kuus;
- palgatööst saadud rahaline ja mitterahaline sissetulek;
- registreeritud ja registreerimata ettevõtlusest saadud tulu;
- väärtpaberitest ja hoiustest saadud omanditulu ning kindlustusskeemidega liitumine;
- saadud sotsiaaltoetused (vanadus-, puude-, töötü-, õppe- ja haigustoetus ning muu abiraha);
- sissetulekult tasutud maksud;
- tervislik seisund ja arstiabi kättesaadavus;
- pikkus ja kaal.

Üks ESU kahest põhiteemast on sotsiaalne kaasatus ehk — negatiivselt sõnastatuna — sotsiaalne tõrjutus. Sotsiaalseks tõrjutuseks nimetatakse olukorda, kus inimeste, perede või sotsiaal-majanduslike rühmade materiaalsed, kultuurilised või sotsiaalsed ressursid on niivõrd piiratud, et nad jäävad ilma minimaalsest aktsepteeritavast elustandardist riigis. Sotsiaalselt tõrjutud inimesed ei saa puuduliku hariduse, väikese sissetuleku, töötuse või kehvade tervise tõttu ühiskonnaelust täisväärtuslikult osa võtta. Sotsiaalset tõrjutust mõõdavad Laekeni indikaatorid, mis seovad sissetuleku hariduse, tervise, demograafiliste ja sotsiaal-majanduslike näitajate ning leibkonnatüübiga. Peale pidevalt täienevate Laekeni indikaatorite on nüüdseks olemas ka ESU-st saadud andmete põhjal arvutatavad materiaalse tõrjutuse indikaatorid ja elamistingimuste poolest ilmajäetust mõõtvad indikaatorid, mida Statistikaamet hakkab avaldama 2010. aastast.

ESU teine põhiteema on eestimaalaste sissetulek, mis annab infot rahva rikkuse ja vaesuse kohta. Enne ESU algust arutati sissetulekud ja selle põhjal vaesuse ja ebavõrdsuse näitajad leibkonna eelarve uuringu (LEU) andmete järgi. LEU-s küsiti vastajatelt uuringueelse kuu sissetulekut, mis aastasissetuleku saamiseks korrutati kaheteistkümnega. Ühe kuu sissetulek aga ei pruugi olla leibkonna aastasissetuleku taseme suhtes esinduslik. Näiteks võib inimene käia osa aastast tööl ja olla teise osa kodune, töötü või tööturul mitteaktiivne. Kui näiteks inimene käis uuringu ajal tööl ja teenis 10 000 krooni kuus, oli tema aastasissetulek LEU meetodika kohaselt 12 x 10 000 ehk 120 000 krooni. Tegelikult aga võis inimene sel aastal töötada vaid kuus kuud ja tema aastasissetulek olla 60 000 krooni. Ka võib küsitlaval palk või töökoht aasta jooksul muutuda, kuid küsitluse ajal ei pruugi ta seda teada. Seetõttu on rahvusvaheline soovitus küsida ja kasutada elatus taseme ning heaolunäitajate arvutamiseks küsitluseelse aasta sissetulekut. Aastasissetulek näitab täpsemini just inimeste ja leibkondade püsiva heaolu taset. Ka inimeste läbilõikeline kuusissetulek on oluline näitaja, kuid ei sobi nii hästi ESU ja EU-SILC-i eesmärkidega.

ESU-ga kogutakse Eestis esimest korda vastajatelt andmeid uuringuaastale eelnenud kalendriaasta sissetuleku kohta. Sissetulekut ei küsita sealjuures mitte ühes küsimuses, vaid mitmes eri plokis sissetulekuliikide tasemel nii leibkonna- kui ka isikuankeedis. Eesti jälgib leibkonnaliikmete sissetuleku arvutamisel Canberra töörühma sõnastatud definitsiooni, mille alusel arvutavad netosissetulekut ka Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) ja Eurostat. Netosissetulek on defineeritud kui palgatöö eest ja individuaalsest teisest tegevusest saadud sissetuleku, omanditulu, sotsiaalsete siirete, teistelt leibkondadelt saadud regulaarsete rahaliste maksete, enda tarbeks toodetud kaupade ja enammakstud tulumaksu tagastuse summa, kust on maha arvatud leibkonna tehtud regulaarsed rahalised maksed teistele leibkondadele, varalt tasutud maksud ja tulumaksu juurdemaksed.

ESU leibkonnaankeedist saadakse leibkonna kogunetosissetuleku komponentidest teada toimetulekutoetus ja lastetoetused, alla 15-aastaste sissetulekud, teistelt leibkondadelt saadud rahaline ja mitterahaline toetus, alimendid, mitteriiklikelt organisatsioonidelt saadud rahaline ja mitterahaline toetus, renditulu, kinnisvara või väärtpaberite müügist saadud tulu ja enda tarbeks toodetud põllumajandustoodetest saadud sääst. Isikuankeedist saadakse

järgmised andmed: palgatööst saadud rahaline ja mitterahaline sissetulek, ettevõtlusest saadud registreeritud ja registreerimata tulu, väärtpaberitest ja hoiustest saadud omanditulu, saadud sotsiaaltoetused ja kindlustusskeemidest saadud maksed.

Kuni 2007. aastani ei kuulunud sissetuleku alla enda tarbeks toodetud kaupadega säästetud raha ja kaudsest rendist saadud rahaline sääst ehk raha, mida leibkond säästab üüri arvelt sellega, et elab endale kuuluvas eluruumis. Alates 2007. aastast on need sissetulekuliigid liidetud leibkonna kogusissetulekule. Ka lahutatakse alates 2007. aastast leibkonna kogusissetulekust eluasemelaenu intressid, mida varasematel aastatel sissetuleku arvutamise reeglites ei arvestatud. Niisugused muutused kogusissetuleku arvutamisel tulenevad EL-is sõlmitud kokkulepetest, kus otsustamisel võetakse arvesse teadlaste ja valdkonna-ekspertide sellekohaseid ettepanekuid.

ESU ankeedis küsitakse kõikide sissetulekute puhul nende netosuurust, kuid palga, renditulu, laste saadud sissetuleku ja ettevõtlustulu puhul on vastajal võimalik valida, kas öelda neto- või brutosissetulek. Kõik sissetulekud teisendatakse maksuseadustest tuletatud algoritmidega nii neto- kui ka brutotuluks ning leibkonnaliikmete bruto- ja netosissetulekud koondatakse leibkonna tasemele Eurostati etteantud valemitega. Saadud leibkonnasissetulek jagatakse seejärel leibkonnaliikmete vahel, kasutades tarbimiskaale, millega saadakse ekvivalentsissetulek leibkonnaliikme kohta. Ekvivalentsissetulek on väärtus, mida kasutatakse sissetulekustatistikas vaesumääradel põhinevate indikaatorite arvutamisel. Siinkohal on oluline välja tuua kaks eeldust, mis sellise meetodika kasutamisel leibkonnaliikme sissetuleku suurust mõjutavad.

Esiteks eeldatakse, et leibkonna sees jaotuvad ressursid võrdselt ehk leibkonna kogusissetulekust saavad kõik võrdse osa — sissetuleku ekvivalendi kohta. See sissetulek on kõikide Laekeni indikaatorite ja muude ESU põhjal avaldatavate sissetulekuandmete arvutamise alus. Seega ei saa inimeste ja leibkonnasissetulekust rääkida üksteisest lahus.

Teiseks mõjutavad leibkonnaliikmele määratavat sissetulekut (ehk sissetulekut ekvivalendi kohta) tarbimiskaalud. Et leibkond teeb kulutusi, mis ei sõltu üksüheselt selle liikmete arvust, kasutatakse tarbimiskaale, et arvestada ühistarbimise osatähtsuse erinevusi leibkonnatüüpides. Tarbimiskaalud näitavad leibkonnaliikmete osatähtsust tarbimises. Eesti nagu teisedki EL-i riigid kasutab OECD modifitseeritud tarbimiskaale. Nende kohaselt on esimese täiskasvanud leibkonnaliikme tarbimiskaal 1, iga järgmise täiskasvanu oma 0,5 ja ülalpeetavate laste oma 0,3. Vaieldud on selle üle, kas sellised tarbimiskaalud Eesti tingimustes sobivad, kuid võrreldavuse huvides on need praegu kasutusel.

Sissetulekute statistika põhjal arvutatakse Euroopas vaesuse ja ebavõrdsuse näitajad. Vaesuse defineerimisel lähtutakse leibkonnaliikme ekvivalentnetosissetulekust — leibkonna sissetulekust, mis on jagatud leibkonna tarbimiskaalude summaga. Vaene on inimene, kelle ekvivalentnetosissetulek on alla 60% riigi elanike mediaanekvivalentnetosissetulekust. Seega uuritakse ESU-s ja EU-SILC-is suhtelist vaesust ehk vaesust võrreldes teiste ühiskonnaliikmete sissetulekutega. Peale suhtelise vaesuse räägitakse sageli ka absoluutsest vaesusest, mille aluseks on leibkondade sissetuleku taseme võrdlemine riigi (ja aasta) jaoks ekspertide kehtestatud standardiga. See standard ehk absoluutse vaesuse piir on sissetulekutaseme alampiir, mis on vajalik sotsiaalselt aktsepteeritavaks elustandardiks. Absoluutne vaesus sobib iseloomustama riigi majandustaseme muutusi. Suhteline vaesus seevastu iseloomustab pigem sissetulekute jaotust ja sotsiaalpoliitika toimivust. Suhtelise vaesuse määr on väike, kui väikese sissetulekuga leibkondi on vähe — sel juhul toimib riigis tugev ja tõhus sotsiaalpoliitika.

Uuringu moodulid

Nii nagu teistes pidevates sotsiaaluuringutes liidetakse ka ESU põhiuuringusse igal aastal mingit teemat käsitlev küsimusteplokk, mida kutsutakse mooduliks. Iga moodul on uuringus vaid ühe aasta vältimise ajaks, misjärel ta asendatakse ankeedis uue mooduliga.

ESU moodulite teemad lepatakse EL-i tasemel kokku selle järgi, milliseid andmeid on vaja, ja need puudutavad sotsiaalse tõrjutuse eri tahke. Iga mooduli töörühm, kuhu kuuluvad mõne liikmesriigi esindajad ja väliseksperdid, kutsutakse kokku umbes kaks aastat enne mooduli välitoid. Töörühm paneb kokku mooduli tunnuste loetelu, tunnuste juhendid ja näidisankedi. Nendesse materjalidesse saavad kõigi EU-SILC-i riikide koordinaatorid ette nähtud aja

jooksul parandusettepanekuid teha, misjärel moodul saadetakse kooskõlastamiseks Euroopa Parlamenti, Euroopa Ülemkogusse ja viimaks Euroopa Komisjoni. Pärast kooskõlastust kinnitatakse moodul Euroopa Komisjoni määrusega. Sellega muutub moodul põhiuuringu kohustuslikuks osaks ja selle andmed tuleb koos kõnealuse aasta läbilõikeandmetega Eurostati edastada.

Peale Eurostati tellimuse on ESU-le lisatud ka Eesti tarbijate tellitud mooduleid, et saada ülevaade konkreetsetest teemadest, mille jaoks ei piisaks ankeeti paari küsimuse lisamisest. Kõik Eurostati tellitud moodulid on seotud sotsiaalse tõrjutuse või ilmajäetuse eri tahkudega, ulatudes pangateenuste kättesaamatusest materiaalse kitsikuse ja sotsiaalelus osalemise puudulikkuseni. Eesti-kesksed moodulid puudutavad neid probleeme, mis on uuringu ajal ühiskonnas päevakohased, näiteks kuritegevus, rahvuslik integratsioon, tööellu sisenemine, ametiühingutega liitumine jms.

2004. aastal oli ESU põhiuuringus neli moodulit, mille olid tellinud Eesti sisetarbijad. Nende moodulite teemad olid sotsiaalsed kontaktid, perehoiakud ja poliitilised vaated, kuritegevus, vägivald ja turvatunne ning rahvuslik integratsioon. Kõik moodulid olid isikuankeedis ja seda ankeeti täitsid kõik vähemalt 15-aastased leibkonnaliikmed.

Sotsiaalsete kontaktide mooduli küsimused puudutasid järgmist: sugulaste, sõprade, naabrite ja töökaaslastega kokkusaamise sagedus; töödel tasuta abi andmine ja saamine; organisatsiooniline kuuluvus; keelest, usust, rahvusest vms-st tingitud suhtlusraskused; kuuluvustunne; rahulolu elukvaliteeti mõjutavate teguritega (nt rahulolu töö, pereelu, Eesti riigikorra jms-ga).

Perehoiakute ja poliitiliste vaadete mooduli perehoiakute osas küsiti lapsesaamissoovide, abiellu suhtumise ja vabaabieliu eeliste kohta. Poliitilisi vaateid käsitlevas osas küsiti poliitika huvi, poliitika osalemise ja poliitiliste institutsioonide usaldatavuse kohta ning nõustumist või mittenõustumist mitmesuguste poliitikat puudutavate väidetega.

Kuritegevust, vägivalda ja turvatunnet puudutavas moodulis küsiti kuritegude ohvriks langemise, politseisse teatamise, turvameetmete kasutuse ja kindlustuste kohta ning samuti seda, kui turvaliselt tuntakse end avalikus ja erasfääris.

Rahvusliku integratsiooni teemalise mooduli küsimused puudutasid hoiakuid eesti keele õppimise ja integratsiooni suhtes. Keeleküsimused puudutasid keeleõppes osalemist, keeleoskuse taset, eesti keele oskamise vajalikkust, takistusi keeleõppimisel ja keeleoskuse hüvesid. Sotsiaalelus osalemise poole pealt küsiti eelistusi riigi valitsemiskorra suhtes, mitte-eestlaste soovitud esindatuse määra riigivõimuorganites ning suhtumist mitmekultuurilisse ühiskonda.

2004. aastal, kui uuringut alustati, Eurostat sellele moodulit ei lisanud. Järgmistel aastatel aga on uuringus olnud peamiselt vaid Eurostati tellitud moodulid.

2005. aastal oli ESU-s kolm moodulit, neist üks Eurostati ja teised kaks Eesti sisetarbijate tellitud. Eurostati mooduli teema oli sotsiaalne päritolu, mille abil vaadeldi vaesuse edasikandumist ühelt põlvkonnalt teisele. 20–70-aastastelt vastajatelt küsiti, millised olid olud nende peres siis, kui nad olid varases teismeeas. Küsimused puudutasid vanemate haridust, tööd ja rahvust ning leibkonna elamistingimusi ja majanduslikku toimetulekut. Eesti-siseste moodulite teemad puudutasid koolist tööle minemist, ametiühinguid ja kollektiivlepinguid.

Moodulis „Koolist tööle” küsiti 15–35-aastastelt vastajatelt nende haridustaseme, eriala ja töö seotuse, töötüüpide, töösaamiskanali, tööandja, ameti, tööga rahulolu, edasiste õpingukavatsuste ja palgasoovide kohta.

Ametiühinguid ja kollektiivlepinguid puudutavas moodulis küsiti ametiühingu ja kollektiivlepingute olemasolu töökohal ning ametiühingutesse kuulumise kohta, samuti ametiühinguga liitumise või mitteliitumise põhjuste ja võimaliku liitumise või mitteliitumise põhjuste kohta. Uuriti, kas töötingimused on tänu ametiühinguga liitumisele või kollektiivlepingu sõlmimisele paranenud ning mitmeks aastaks ja mis tasandil on kollektiivleping sõlmitud.

Alates 2006. aastast on ESU-s igal aastal olnud vaid üks, Eurostati tellitud moodul. 2006. aasta moodulis käsitleti sotsiaalelus osalemist. Küsimused puudutasid kultuuriüritustel osalemist; suhteid sugulaste, naabrite ja sõpradega; ametlikes ja mitteametlikes liitudes, seltsides osalemist jms. Küsiti ka vabatahtlikus tegevuses osalemise ja parteide, liitude,

ühingute või usuühenduste liikmesuse kohta, samuti seda, kui palju käiakse kinos, teatris ja meelelahutusüritustel.

2007. aasta moodulis käsitleti elamistingimusi ja eluruumiga seotud probleeme või puudusi. Küsiti, kas eluruumis on ruumipuudus, uuriti mugavuste (veevärk, küte, õhukonditsioneer) olemasolu, avalike teenuste kättesaadavust, eluruumiga rahulolu ja kolimisplaane. 2007. aastal liideti uuringu põhiosaga uus küsimusteplokk, mis puudutas põllumajandussaaduste tootmist leibkonna enda tarbeks ehk põllumajandussaaduste kasvatamist ning loomade ja lindude pidamist oma leibkonna toidulaua tarbeks, samuti seenel, marjul, kalal ja jahil käimist. Nende küsimustega uuritakse sellise sissetulekuliigi suurust, millega mõnedes riikides ja elanikkonnarühmades (nt maal) saab oluliselt säästa, sest tegemata jäävad kulutused, mida leibkond muidu toiduainetele teeks.

2008. aasta mooduli teema oli finantsiline tõrjutus. Mooduli eesmärk oli uurida leibkondade juurdepääsu pangateenustele ja leibkondade laenukoormuse suurust. Pangateenustele juurdepääsu all arvestati pangakonto, deebet- ja krediitkaardi ning arvelduslaenu olemasolu, nende puudumise põhjuseid ning võimalust ja vajadust laenu võtta. Laenukoormuse all uuriti võlgnevusi üüri, kommunaalmaksete ja muude eluasemega seotud kulude tasumisel ning võlgnevusi arvelduskrediidi ning laenude ja liisingute tagastamisel. Peale selle küsiti sissetuleku vähenemise ja selle põhjuste kohta viimase 12 kuu jooksul.

2009. aasta Eurostati moodulis käsitleti materiaalsel kitsikust. Mooduli eesmärk oli uurida peale sissetulekuvaesuse ka vaesuse teisi tahke ja elustandardite erinevusi EL-i maades. Küsimused puudutasid riiete ja jalanõude olemasolu, vaba aja veetmise võimalusi ning arstiabi kättesaadavust täiskasvanutele. Laste puhul olid küsimused ka raamatute, mänguasjade, tervisliku toidu, puhkuse ja sotsiaalsete tegevuste kättesaadavuse kohta.

2010. aasta mooduli teema on leibkonnasisene ressursside jaotus. Küsitakse, kuidas hallatakse ja jagatakse leibkonnaliikmete sissetulekuid, kuidas majandatakse ühist raha, kes teeb olulised rahalised ja muud otsused paarisuhtes, millised on võimalused kulutada raha endale ja lastele ning kes ja millisele pangakontole ligi pääseb.

2011. aasta moodul kordab 2005. aasta mooduli teemat — vaesuse edasikandumist ühelt põlvkonnalt teisele. Seekord küsitakse 25–59-aastastelt, millised olid nende perekondlikud olud siis, kui nad olid 14-aastased. Küsimused puudutavad vanemate haridust, tööd, kodakondsust, sünniriiki ja rahvust, leibkonnas elanud inimesi, leibkonna majanduslikku toimetulekut ja eluruumi omandisuhet.

2012. aasta moodul kordab 2007. aasta moodulit — küsitakse elamistingimuste kohta.

Enne uute moodulite lisamist põhiuuringusse katsetatakse küsimusi kahes etapis: 1) kognitiivsed katsed vähemalt kümnest inimesest koosneva valimiga; 2) moodulikatte silmast-silma-intervjuuna paarisaja vastajaga.

ESU moodulite küsimusi hakkas Statistikaamet katsetama 2007. aastal. Kognitiivse fookusrühma või üks-ühele-intervjuu eesmärk on katsetada, kuidas vastaja küsimust mõistab ja kasutatavatest mõistetest aru saab. Seni on katsetatud vaid moodulitega, kuid tegelikkuses oleks vajalik kogu ESU ankeedi proov. Selleks ei ole senini ressursi olnud, kuid plaanis on luua Statistikaametisse uuringute keskus, mis arendaks küsitlusmaterjale ja parandaks küsitlusmetoodikat. Kui need mõtted teoks saavad, rekonstrueeritakse (redisainitakse) sellega ka ESU ankeet. Seni tehakse ümberkorraldusi väikeste sammudena.

Kui mooduli materjalidega on kognitiivsed katsed ja esimesed parandused tehtud, katsetatakse mooduli küsitlusmaterjali mõne isiku-uuringu välitööde raames intervjuud tehes. Katseuuring tehakse väiksema valimiga (umbes 200 inimest) ja selle eesmärk on saada vastajatelt tagasisidet küsimuste ülesehituse ja selguse ning küsitajalt küsimuste toimivuse kohta. Pärast katseuuringut saab küsimusi põhiuuringu jaoks paremaks muuta ja küsitajale mõeldud juhendit täiendada. Samuti võib otsustada välja jätta need küsimused, mis ei anna tulemusi ja tekitavad nii küsitajate kui ka respondentide arvates probleeme.

Kui küsitlusmaterjalidega on tehtud nii kognitiivsed katsed kui ka prooviuuring, lisatakse nad parandatud kujul vastava aasta põhiuuringusse.

Põhimõisted

ESU uurimisobjekt on Eesti tavaleibkond. Leibkond on Statistikaameti isiku-uuringutes defineeritud ühise raha ja aadressi kaudu.

Leibkond on põhiliselt ühises eluruumis ehk ühel aadressil elavate inimeste rühm, kes kasutab ühiseid raha- ja/või toiduessursse. Leibkonda kuuluvad inimesed on leibkonnaliikmed. Leibkond on ka üksi elav inimene.

Leibkonnaliige on:

- alaline elanik (teiste leibkonnaliikmetega suguluses või mitte), kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduessursse;
- allüürnik, kostiline, külaline, leibkonnas elav koduteenija või lapsehoidja, kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduessursse ja tal ei ole mujal omaette leibkonda või kui ta plaanib viibida leibkonnas vähemalt kuus kuud;
- ajutiselt (puhkuse, töö, õpingute vm tõttu) eemal viibiv leibkonnaliige, kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduessursse, ei kuulu kusagil mujal omaette leibkonda ja plaanib eemal olla kõige rohkem kuus kuud;
- õpingute või töö tõttu kodust eemal olev leibkonnaliige (hoolimata eemalviibimise kestusest), kui kehtivad kõik järgmised tingimused: ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduessursse, ei kuulu kusagil mujal omaette leibkonda, on mõne leibkonnaliikme abikaasa või laps ja hoiab tihedaid suhteid leibkonnaga ning peab seda elamispaika oma peamiseks elukohaks;
- haiglas, pansionis, ühiselamus või mõnes muus institutsioonis viibiv leibkonnaliige, kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduessursse ning tema tegelik või plaanitav eemalviibimine kestab alla kuue kuu.

Eemalviibimise ajutusis tähistab eelkõige seda, et pärast lähetuse, õpingute vms tegevuse lõppu pöördub eemalviibija eeldatavalt leibkonna juurde tagasi. Kas side eemalviibijaga on piisav, et pidada teda leibkonna liikmeks, jääb üldjuhul küsitletava otsustada. Kui eemalviibiv leibkonnaliige on loonud pere ja elab püsivalt eraldi, ei loeta teda küsitletava leibkonna liikmeks, kuigi tal võib näiteks olla vanematekodus endiselt oma tuba ja ta võib saada regulaarset majandusabi.

ESU-sse kaasatakse ainult Eesti tavaleibkonnad. Alaliselt (üle kuue kuu) institutsioonides elavad inimesed jäävad või langevad ESU valimist välja. Institutsioon on näiteks laste-, hoolde- ja vanadekodu, vangla, klooster, kasarmu jms. Institutsioonis elavate inimeste puhul ei oleks võimalik kasutada leibkonna mõistet, sest definitsiooni kohaselt oleksid näiteks ühe vangla kõik pikaajalisemad vangid üks leibkond, kuid tegelikult see nii ei ole. Ka ei vasta institutsioonis elavate inimeste elamistingimused ja sissetulekud tavaühiskonna loogikale ega ole seetõttu võrreldavad. Seepärast langevad institutsioonis elavad inimesed uuringust välja. Väljalangejate hulka kuuluvad ka vähemalt kuueks kuuks välismaale kolinud inimesed.

Leibkondade uuringusse võtmisel kasutatavad mõisted

Aadressisik on rahvastikuregistrist juhuslikult valitud aadressil registreeritud isik, kes toob valimisse kaasa oma leibkonna. ESU-s peab aadressisik olema vähemalt 14-aastane. Aadressisiku mõistet kasutatakse ainult uute leibkondade puhul, järgmistel aastatel otsitakse juba valimiisikuid ja algne aadressisik on üks neist, samaväärne teistega.

Valimiisik on isik, kes on leibkonna esmasel valimisse kaasamisel uuringuaasta 1. jaanuari seisuga vähemalt 14-aastane. Valimiisikud on ka kõik uuringuaastal esimest korda valimisse kaasatud leibkondade vähemalt 14-aastased liikmed. ESU paneel koosneb valimiisikutest ja just neid taasotsitakse nelja aasta jooksul.

Kaaselanik on iga leibkonnaliige, kes ei ole valimiisik. Kaaselanik on leibkonnaliige, kes on leibkonna esmasel uuringusse kaasamisel kõige rohkem 13-aastane, ja uus leibkonnaliige, kes tuleb leibkonda järgmistel aastatel pärast leibkonna esmakordset küsitlemist ESU raames.

Valimileibkond on leibkond, kuhu kuulub vähemalt üks valimiisik. Kui valimiisikuid leibkonda alles jäänud ei ole ja leibkond koosneb ainult kaaselanikest, langeb leibkond uuringust välja.

Uus leibkonnaliige on pärast viimast sotsiaaluuringu küsitlust valimiisiku leibkonda juurde tulnud leibkonnaliige. Uus leibkonnaliige on alati kaaselanik.

Leibkonna vastutav liige on vähemalt 15-aastane leibkonnaliige, kellel on leibkonnas suurim sissetulek.

Algleibkond on valimileibkond, kuhu kuulub vähemalt üks valimiisik ja kes elab samas eluruumis, kus eelmisel küsitlusaastal. Kui ükski leibkond, kuhu kuulub valimiisik, ei ela samal aadressil, on algleibkond see, kuhu kuulub väikseima liikmenumbriiga valimiisik.

Hargnenud leibkond on algleibkonnast lahkunud ja eraldi elama asunud valimiisiku uus leibkond.

Uus leibkond on leibkond, kes on uuringus esimest aastat. Uue leibkonna kõik vähemalt 14-aastased liikmed on valimiisikud.

Väljundis kasutatavad mõisted

ESU-ga kogutud andmete põhjal leitud hinnangud avaldatakse peale Eesti keskmiste näitajate ka maa- ja piirkonniti. Eesti piirkondlike üksuste statistilise klassifikaatori järgi jaguneb Eesti viieks piirkonnaks: Põhja-Eestiks (Harju maakond koos Tallinnaga), Kesk-Eestiks (Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond), Kirde-Eestiks (Ida-Virumaa), Lääne-Eestiks (Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond) ja Lõuna-Eestiks (Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond).

Samuti avaldatakse hinnangud asulatüübi järgi. Linnalised asulad on linnad ja alevid, maaasulad on alevikud ja külad.

Väljundi olulisim mõiste on **aasta ekvivalentnetosissetulek**, mille kaudu arvutatakse suhtelise vaesuse näitajad. Ekvivalentssissetulek on leibkonna sissetulek, mis on jagatud leibkonnaliikmete tarbimiskaalude summaga. Tarbimiskaalude loogika seisneb selles, et mitme koos elava inimese tarbimiskulutused on väiksemad kui samadel inimestel eraldi elades, sest paljusid kaupu (auto, mööbel, kodutehnika jne) tarbitakse ühiselt ning paljud kaubad on hulgi ostes ka odavamad. Tarbimiskaalude kasutamisel arvestatakse seda kokkuvõttu.

Tarbimiskaal on leibkonnaliikmele olenevalt tema vanusest määratud kaal, mis võtab arvesse leibkonna ühist tarbimist. ESU-s on kasutusel OECD modifitseeritud tarbimiskaalud, kus esimene täiskasvanu saab kaaluks 1, iga järgnev täiskasvanu 0,5 ja lapsed (0–14-aastased) 0,3.

Netosissetulek on palgatöö eest ja individuaalsest teisest tegevusest saadud sissetuleku, omanditulu, sotsiaalsete siirete, teistelt leibkondadelt saadud regulaarsete rahaliste maksete ja enamakstud tulumaksu tagastuse summa, kust on maha arvatud leibkonna regulaarsed rahalised maksed teistele leibkondadele, varalt tasutud maksud ja tulumaksu juurdemaksed.

ESU-s küsitakse kõigi leibkonnaliikmete aastanetosissetulekute andmed, liidetakse need kokku leibkonna sissetulekuks, ekvalseeritakse see tarbimiskaaludega ja saadakse aasta ekvivalentnetosissetulek ekvivalendi (sarnane mõistega „kaalutud leibkonnaliige“) kohta. Sel viisil arvutatud sissetulek ekvivalendi kohta on ESU-s sissetulek, millega tehakse kõik arvutused, ja saadud näitajad avaldatakse statistika andmebaasis.

Sotsiaalelu valdkonna olulisimad mõisted

Suhtelise vaesuse piir — 60% leibkonnaliikmete aasta ekvivalentnetosissetuleku riiklikust mediaanist.

Suhtelise vaesuse määr — nende isikute osatähtsus, kelle ekvivalentnetosissetulek on suhtelise vaesuse piirist madalam.

Vaesuse sügavus — suhtelises vaesuses olevate isikute mediaansissetuleku kaugus vaesuse piirist (protsentides).

Ajas ankurdatud vaesuse määr — nende isikute osatähtsus, kelle aasta ekvivalentnetosissetulek on väiksem kui inflatsiooni võrra korrigeeritud kolme aasta tagune suhtelise vaesuse piir.

Suhtelise vaesuse määr enne sotsiaalseid siirdeid — suhtelise vaesuse määr, kui leibkonna sissetulekute hulka ei arvata riiklikke ja kohalike omavalitsuste makstavaid

sotsiaaltoetusi. Arvutatakse kahtmoodi — arvestades pensionid siirete sisse ja jättes need arvestamata või arvestades need leibkonna sissetulekusse nagu palga.

Siirded — kollektiivsete sotsiaalkaitsekeemide, riigi või kohaliku omavalitsuse poolt leibkonnale makstud hüvitised, mille eesmärk on leevendada mitmesuguseid riske.

Sissetuleku hajuvus vaesuspiiri ümber — näitab, kui paljudel inimestel on sissetulek 40%, 50% ja 70% kaugusel mediaansissetulekust.

Püsivaesuse määr — nende isikute osatähtsus, kelle sissetulek on viimase nelja aasta jooksul olnud suhtelise vaesuse piirist madalam vähemalt kolmel.

Gini koefitsient — ekvivalentnetosissetuleku taseme järgi reastatud rahvastiku kumulatiivse osatähtsuse ja nende kumulatiivse ekvivalentnetosissetuleku seos. Gini koefitsiendi väärtus jääb nulli ja ühe vahele. Mida lähemal nullile, seda võrdsem on sissetulekute jaotus riigis, mida lähemal ühele, seda ebavõrdsem. Eestis kõigub Gini koefitsient 0,3 ja 0,35 vahel, mis on maailmas keskmine näitaja.

Kvintiilide suhte kordaja — kõrgeimasse kvintiili kuuluvate isikute summaarse aasta ekvivalentnetosissetuleku ja madalaimasse kvintiili kuuluvate isikute summaarse aasta ekvivalentnetosissetuleku jagatis. Kvintiilide suhte kordaja näitab, mitu korda on rikkaima kvintiili sissetulekud suuremad vaeseima kvintiili omadest.

Eesti levinuimad leibkonnatüübid

Lastega leibkond — leibkond, kus on vähemalt üks sõltuv laps.

Lasteta leibkond — leibkond, kus ei ole ühtegi sõltuvat last.

Täiskasvanu ja laps(ed) — ühe täiskasvanu ja vähemalt ühe sõltuva lapsega leibkond.

Ühe lapsega paar — leibkond, kuhu kuulub kaks täiskasvanut ja üks sõltuv laps.

Kahe lapsega paar — leibkond, kuhu kuulub kaks täiskasvanut ja kaks sõltuvat last.

Vähemalt kolme lapsega paar — leibkond, kuhu kuulub kaks täiskasvanut ja vähemalt kolm sõltuvat last.

Üksik alla 65-aastane — üheliikmeline leibkond, kelle liige on alla 65-aastane.

Üksik vähemalt 65-aastane — üheliikmeline leibkond, kelle liige on vähemalt 65-aastane.

Lasteta alla 65-aastaste paar — kaheliikmeline leibkond, kelle mõlemad liikmed on alla 65-aastased.

Lasteta paar, vähemalt üks üle 64-aastane — kaheliikmeline leibkond, kus vähemalt üks liige on üle 64-aastane.

Sõltuv laps — 0–17-aastane leibkonnaliige (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga), samuti 18–24-aastane leibkonnaliige, kes elab vähemalt ühe vanemaga ja kelle peamine sotsiaalne seisund on mitteaktiivne.

Peamine sotsiaal-majanduslik seisund — sotsiaal-majanduslik seisund, mis iseloomustab isikut aastas enam kui kuuel kuul.

Täiskasvanu — vähemalt 18-aastane leibkonnaliige, kes ei ole sõltuv laps.

Leibkonnad töötensiivsuse järgi

Maksimaalne töötensiivsus — leibkonna töötensiivsus on 1 ehk leibkonna kõik tööealised liikmed töötavad.

Minimaalne töötensiivsus — leibkonna töötensiivsus on 0 ehk ükski leibkonna tööealistest liikmetest ei tööta.

Mõningane töötensiivsus — leibkonna töötensiivsus on suurem kui 0, kuid väiksem kui 1 ehk mõni leibkonna tööealistest liikmetest töötab.

Töötensiivsus leibkonnas — leibkonna tööealiste (16–64-aastaste) liikmete töötatud kuude arv sissetuleku viiteperioodil suhestatuna nende kuude arvu, mida leibkonnal oli kõige rohkem võimalik töötamisele kulutada. Näitaja varieerub nullist (ükski tööealine liige ei töötanud) üheni (kõik tööealised liikmed töötasid kogu sissetuleku viiteperioodi jooksul). Tööealiseks liikmeks ei peeta sõltuvaid lapsi.

Hariduse järgi on uuringu väljundtabelites esitatud madala haridustasemega isikute näitajad. Neid puudutavad mõisted on järgmised.

Esimese taseme või madalama haridusega isikud — vähemalt 25-aastased isikud, kellel on põhiharidus või madalam haridus.

Õpinguid mittejätkavad esimese taseme või madalama haridusega noored — 18–24-aastased isikud, kellel on põhiharidus või madalam haridus ja kes ei omanda tasemeharidust.

ÜLDKOGUM JA VALIM

Üldkogum

ESU üldkogumisse kuuluvad kõik Eestis elavad tavaleibkonnad, kelle põhiline elukoht on Eestis, ja nende liikmed, kes ei viibi institutsioonis (laste- või hooldekodu, klooster, vangla jms). Seega jääb umbes 1% Eesti elanikkonnast uuringu üldkogumist välja. ESU üldkogum on osa EU-SILC-i üldkogumist. Üldkogumit esindava valikuloendina kasutatakse Sise- ja Tööministeriumi hallatavat Eesti rahvastikuregistrit.

Valim

ESU on valikuuring, mis tähendab, et üldkogumit hinnatakse valimilt kogutud andmete põhjal. ESU eesmärkidest lähtuvalt on vaja koguda nii läbilõikeandmeid hetkeolukorra kohta kui ka pikilõikeandmeid aastate jooksul toimuvate muutuste kajastamiseks. Selle järgi on ESU tehtud pikilõikelise valikuuringuna, mille valim jaguneb üksteisest sõltumatuteks osavalimiteks ehk paneelideks. Iga uus paneel koostatakse valikuloendist tehtud kihitatud süstemaatilise valiku põhjal, mis on seega tõenäosuslik valik. Valimidisain tugineb Eurostati nõuetele ja soovitudele, mille eesmärk on tagada hinnangute täpsuse kindel tase ning uuringute rahvusvaheline võrreldavus. Järgnevalt on kirjeldatud valimidisaini üksikasjalikumalt.

Paneelid ja nende rotatsioon

Ühel ajal (läbilõikeliselt) on uuringusse kaasatud neli paneeli. Pikilõikeliselt kasutatakse paneelide rotatsiooni 12-kuulise rotatsiooniperioodiga: igal järgneval uuringuaastal langeb üks paneel uuringust välja ja asemele tuleb uus. Läbilõikevalim koosneb seega ühest uuest paneelist ja korduvatest paneelidest. Iga paneel jääb uuringusse neljaks aastaks, st paneeli kaasatud leibkondi ja nende liikmeid küsitatakse nelja järjestikuse aasta jooksul. Aasta jooksul on uuring läbilõikeline — ühe aasta valimis ei ole korduvaid leibkondi.

Uuringu alguses ei olnud rotatsioonipõhimõtte kohe rakendatav ja vahepeal oli vaja paneele ümber teha, ühendada või nendes leibkondi ümber tõsta. Uuringu esimesel, 2004. aastal võeti valimisse korruga 6000 leibkonda ja valim oli jagatud juhuslikult neljaks alamvalimiks ehk rotatsioonirühmaks. Algne rotatsiooniplaan nägi ette, et igal aastal langeb üks alamvalim uuringust välja. Ankeetide vähese laekumise tõttu otsustati, et 2005. ja 2006. aastal veel kedagi välja ei jäeta ning kaks alamvalimit jäetakse korruga välja 2007. aasta ja kaks 2008. aasta uuringust. Seega tegelikult jagunevad 2004. aastal uuringusse sattunud leibkonnad kahte paneeli, millest esimest (1. ja 2. rotatsioonirühm) jälgiti kolm aastat (2004–2006) ja teist (3. ja 4. rotatsioonirühm) neli aastat (2004–2007).

Uuringu esimesel aastal valimisse sattunud leibkondi kokku nimetatakse siiski esimeseks paneeliks, mis jaguneb rotatsioonirühmadeks. Järgmistel uuringuaastatel ehk alates 2005. aastast võeti uuringusse iga kord uus alamvalim, mida nimetatakse teiseks, kolmandaks, neljandaks jne paneeliks. Alates 2007. aastast on rotatsioon olnud reeglipärane.

Valimimaht

Allpool käsitletakse kavandatud valimimahtu. Lõplikku efektiivset valimimahtu, mille andmete põhjal moodustub analüüsivat andmestik, käsitletakse peatükis „Laekumine”.

Eurostati nõuete kohaselt on igale riigile ette antud minimaalne efektiivne valimimaht nii hetkeolukorra kui ka ajaliste muutuste hindamiseks. Nende määramisel on arvesse võetud eeldatavat vastamata jätmise määra, uuringu disaini ja teisi hinnangu kvaliteeti puudutavaid tegureid. Eestile määratud minimaalne efektiivne valimimaht on:

- 3500 leibkonda ja 7750 vähemalt 16-aastast isikut läbilõikeanalüüsi jaoks, st hetkeolukorra hindamiseks;
- 2750 leibkonda ja 5750 vähemalt 16-aastast isikut pikilõikeanalüüsi jaoks, st ajaliste muutuste jälgimiseks.

Tegelik kavandatud valimimaht on sellest suurem, et arvestada mitmesuguste teguritega, mis võivad hinnangu täpsust vähendada.

Et läbilõikevalimis on neli osavalimit, millest üks on uus ja kolm korduvad paneelid, on nõutava valimimahu tagamiseks vajalik kindlaks määrata uue paneeli maht valimi võtmisel. Järgmistel uuringuaastatel muutub paneeli maht mitme teguri tõttu. Uuringu disaini kohaselt jätkavad esialgsesse valimisse sattunud leibkondadest järgmisel aastal vaid need, kes on küsitlusele vastanud. Samal ajal suureneb paneel hargnenud leibkondade tõttu (vt alapeatükk „Hargnemine”) ja väheneb väljalangenud valimiisikute tõttu, sest väljalangenud valimiisikuid selles uuringus ei asendata (vt ka alapeatükk „Väljalangevus”). Selliseid valimimahu muutusi on võimalik prognoosida vaid ligikaudsetele hinnangutele tuginedes. Nimetatud tegureid arvestades on uue paneeli kavandatud maht uuringusse lisamisel 2500 leibkonda (vt tabel 1). Et uuringu algusaastatel oli vaja paneele kohendada ja korduv paneel välja ei langenud, tehti 2005. aastal valimisse lisatud uue paneeli maht erandina väiksemaks (1000 leibkonda).

Tabel 1 Leibkondadele kavandatud valimimaht, 2004–2011

Alamvalim		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Esimene paneel	1. rotatsioonirühm	1 500	1 000	925					
	2. rotatsioonirühm	1 500	1 000	925					
	3. rotatsioonirühm	1 500	1 000	925	884				
	4. rotatsioonirühm	1 500	1 000	925	884				
Teine paneel		1 000	628	571	514				
Kolmas paneel				2 500	1 625	1 463	1 316		
Neljas paneel					2 500	1 625	1 463	1 316	
Viies paneel						2 500	1 625	1 463	1 316
Kuues paneel							2 500	1 625	1 463
Seitsmes paneel								2 500	1 625
Kaheksas paneel									2 500
Pikilõikeline			4 000	4 328	3 990	3 625	4 469	4 404	4 404
Läbilõikeline		6 000	5 000	6 828	6 490	6 022	6 969	6 904	6 904

Valimi võtmine

ESU valimi võtmine tähendab uue paneeli kui osavalimi võtmist. Iga uus paneel moodustatakse rahvastikuregistrist võetud isikutest kihitatud süstemaatilise valiku põhjal. Valimi võtab registrist registri volitatud töötleja AS Andmevara, kellele Statistikaamet esitab sellekohase tellimuse.

Aadressisik

Rahvastikuregister on isikuloend, kust võetakse valim, millest moodustatud uus paneel koosneb aadressisikutest. Valim võetakse registrisse kantud isikutest, kes on uuringuaasta 1. jaanuari seisuga vähemalt 14-aastased. Valimisse sattunud isik (aadressisik) toob uuringusse kaasa oma leibkonna. ESU-s on aadressid seotud isikuga — kui registris olev aadress osutub ekslikuks, peab küsitaja üles otsima valimis oleva isiku ja tema leibkonna, mitte küsitama sellel aadressil elavat teist leibkonda. Aadressisikute kasutamisel on leibkondade puhul tõenäosus valida suur või väike leibkond ebavõrdne — suurema liikmete arvuga leibkonnad on valimiloendis ja valimis esindatud suuremal määral kui väikesed. Et sellest tingitud nihet kompenseerida, kasutatakse kaalumist (vt peatükk „Valimi kaalumise ja kalibreerimine”).

Valimiisik

Valimiisik on leibkonnaliige, kes on leibkonna esmase valimisse kaasamise aastal (1. jaanuari seisuga) vähemalt 14-aastane. Kui leibkond on uuringusse võetud, käsitletakse aadressisikut valimiisikuna samadel tingimustel nagu ülejäänud leibkonnaliikmeid. ESU valim tervikuna koosneb kõikidest uuringus olevate paneelide valimiisikutest ja nende leibkondadest, sh hargnenud leibkondadest. Valimiisikut identifitseeriv tunnus on isikukood. Küsitluse käigus täpsustatakse aadressisiku leibkonda kuuluvate liikmete isikukoode, kontrollitakse isikukoodide ja sünniaegade vastavust, vajaduse korral leitakse isikud rahvastikuregistrist nime, soo, sünniaja ning elukoha järgi.

Kihitamine

Aadressisikute valimi võtmise aluseks on mitteproportsionaalne kihitatud süstemaatiline valikuskeem. Selle valiku puhul jagatakse üldkogum kattumatuteks osadeks ehk kihtideks ja igas osas tehakse teistest osadest sõltumatu süstemaatiline valik, rakendades kihtides erinevaid kaasamistõenäosusi. Asjakohane kihitamine aitab üldiselt valikuviga vähendada.

ESU-s kihitatakse valimit selle maakonna järgi, kus on aadressisiku elukoht. Mitteproportsionaalne kihitamine on vajalik seetõttu, et elanike arv maakonniti erineb ja kihitamata juhusliku valiku põhjal leitud hinnangute täpsus võib maakonniti oluliselt erineda. Kui rakendada kihtides erinevaid kaasamistõenäosusi, on kõikides maakondades võimalik tagada piisava täpsusega hinnangud, mida vajavad regionaalstatistika kasutajad.

Maakondadest tehti maakonna elanike arvu järgi kolm kihti. Hiiu maakond kui teistest oluliselt väiksem maakond on eraldi kiht, ülejäänud maakonnad ja Tallinn on jagatud kahte kihti — suuremad ja väiksemad maakonnad. Väiksemate maakondade kihti kuuluvad need, mille elanike arv on alla 50 000 (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga). Kihtide jaotus on aastati samaks jäänud.

Aadressisikud võeti kihtidest valimisse süstemaatilise valiku teel. Väiksemate maakondade puhul kasutati suuremat valikusuhet (vt tabel 2).

Tabel 2 Valimi kihitamine maakonna järgi, 2004–2009

Kiht <i>h</i>	Maakond	Valikusuhe n_h/R_h (%)					
		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Suur	Tallinn, Harju, Ida-Viru, Lääne-Viru, Pärnu, Tartu	0,43	0,43	0,17	0,17	0,17	0,17
Väike	Jõgeva, Järva, Lääne, Põlva, Rapla, Saare, Valga, Viljandi, Võru	0,79	0,80	0,32	0,31	0,32	0,31
Hiiu	Hiiu	2,39	2,47	0,91	0,85	0,90	0,90

R_h tähistab vastavas kihis h elavate vähemalt 14-aastaste arvu vastava aasta 1. jaanuari seisuga, n_h kihi h valimimahtu ning n_h/R_h (%) selle kihi valikusuhet. Et rahvastikuregister on järjestatud maakondade järgi, jaotub valim kihi sees maakondadesse proportsionaalselt maakonna elanike arvuga.

Kuigi valikusuhe suurte maakondade kihis on väiksem kui teistes, annab see väljundina suhteliselt suure valimi Tallinna jaoks. Analüüsi seisukohalt on see vajalik, sest Tallinnas on leibkondade vastamistöenäosus kõige väiksem, kuid leibkondade erinevused kõige suuremad. Teistest (homogeensematest) piirkondadest suurem valimimaht tagab seega hinnangute vajaliku täpsuse.

Nagu eespool olevast tabelist näha, on Hiiumaa elanikel keskmiselt ligi kolm korda suurem võimalus uuringusse saada kui nendel, kes elavad teistes väiksemates maakondades. See iseärasus on vajalik, et saada Hiiumaa jaoks arvestatava suurusega valim, mis tagaks selle vähese asustusega maakonna kohta uuringust saadavate hinnangute piisava täpsuse.

Loendivead

Ideaalne valikuloend vastab üksüheselt üldkogumi elementidele. Kui kõiki üldkogumi elemente loendis ei ole (üldkogumi alakaetus), loendis on elemente, mis üldkogumisse ei kuulu (ülekaetus), või mõni üldkogumi element on loendis esindatud rohkem kordi kui üldkogumis, ei pruugi loendi põhjal võetud juhuvalim üldkogumi suhtes esinduslik olla. Seega on oluline valimi võtmisel loendivead identifitseerida ja kõrvaldada.

Võib eeldada, et üldkogumisse kuuluvate isikute esindatus rahvastikuregistris on suhteliselt hea. Küll aga on probleeme registreeritud aadresside ebatäpsusega, mis raskendab kontakteerumist valimisse sattunud aadressisikutega. Kuigi sel puhul on tegemist rahvastikuregistri sisuliste ebatäpsustega, ei käsitleta seda probleemi mitte loendiveana, vaid valimi kaona (vt peatükk „Laekumine”).

ESU-s käsitletakse loendiveana eelkõige seda, kui aadressisikute valimisse satub isik, kes üldkogumisse ei kuulu. Peale selle arvatakse praktilistel põhjustel valimist välja juba mõnes teises Statistikaameti uuringus osalevad inimesed, et vältida nende ülemäära koormatust. Seega peetakse ESU-s loendiveaks seda, kui loendist valitud aadressisiku puhul kehtib mõni järgmistest asjaoludest:

- aadressisik oli surnud;
- aadressisik oli vähemalt pooleks aastaks Eestist alaliselt lahkunud;
- aadressisik oli elanud pikemat aega institutsioonis;
- ükski aadressisiku leibkonna liige ei olnud vähemalt 16-aastane;
- aadressisik kuulus leibkonda, kes juba oli uuringu valimis.

Tabelis 3 on esitatud loendivigade põhjused aastati. Loendivead ja nendega seotud leibkonnad jäeti uuringust välja. Loendivead vähendavad efektiivse valimi mahtu, sest ESU meetodika järgi ei tohi asendusleibkondi kasutada. Loendivead on kasutatud loendi puhul paratamatud ja nende vähendamine loendit muutmata ei ole võimalik.

Tabel 3 **Loendivead, 2004–2009**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Loendivead uues valimiosas, %	3,3	4,9	3,3	3,9	4,5	4,3
Loendivead, arv	200	49	82	96	108	99
aadressisik surnud, %	33,5	14,3	7,3	9,4	13,0	18,0
aadressisik Eestist lahkunud, %	36,0	65,3	68,3	72,9	70,4	69,7
aadressisik institutsioonis, %	28,5	20,4	23,2	17,7	16,7	12,1
muu, %	2,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0

Loendiveana võib käsitleda ka seda, kui leibkonnad on aadressisikute kaudu loendis esindatud erinevalt, sest leibkonnad on rahvastikuregistris esindatud kõikide oma liikmete kaudu — suuremad leibkonnad seega suurema arvuga kui väiksemad. Sellest tingitud nihke kompenseerimiseks kasutatakse kaalumist (vt peatükk „Valimi kaalumise ja kalibreerimine”).

Hargnemine

Hargnemine on olukord, kus uuringu alguses ühte leibkonda kuulunud valimiisikud asuvad uuringu ajal elama eraldi leibkondadesse — näiteks lapsed lähevad elama vanematest eraldi ja moodustavad omaette leibkonna või abikaasad lahutavad. Korduvasse paneeli kuuluvad kõik hargnenud leibkonnad ja nende liikmed ning ka hargnenud leibkondade edasihargnemised, kuivõrd neis on paneeli esimesel aastal uuringusse sattunud valimiisikuid. Uuringuaastate jooksul suureneb paneeli maht seega hargnenud leibkondade tõttu. Tabelis 4 on esitatud korduva valimiosa hargnenud leibkondade arv aasta järgi.

Tabel 4 **Hargnenud leibkonnad korduvas valimiosas, 2005–2009**

	2005	2006	2007	2008	2009
Hargnenud leibkonnad	163	165	137	125	159

Kui hargnenud leibkond vahetab elukohta, püütakse välja selgitada tema uus aadress, ja leibkond jääb uuringusse. Kui endine leibkonnaliige, kes ei ole valimiisik, asub eraldi elama, siis talle uude elukohta ei järgneta.

Üks olulisi tegureid, miks inimeste arv korduvas paneelis aastate jooksul väheneb, on leibkondade elukohavahetus. Uuringus püütakse teha kõik, et saada teada elukohta vahetanud leibkonna uus aadress. Otsingut alustatakse sellest aadressist, mis oli leibkonnal eelmisel uuringuaastal, ja uue aadressi kohta saadakse infot naabritelt, kohalikelt omavalitsustelt, telefoniraamatutest, internetist ja mujalt.

Väljalangevus

Korduva paneeli puhul ei peeta valimiisiku surma, Eestist lahkumist või institutsiooni asumist loendiveaks, vaid loomulikuks olukorraks, mis tähendab, et leibkond ei kuulu enam uuritavasse üldkogumisse ja langeb uuringust välja. Uuringust välja langenud leibkondi ei asendata, seega korduva paneeli maht väheneb. Aastate jooksul on uuringust välja langemise peamine põhjus (üle poole juhtumitest) olnud inimese surm. Ligikaudu kolmandikul juhtudest on valimiisik olnud Eestist lahkunud. Väljalangevus korduvast valimiosast on aastate jooksul olnud vahemikus 0,9–1,3%.

KÜSITLUS

Küsitlusmaterjal

Küsitlajal on järgmised ESU materjalid:

- valiminimekiri (elektroniliselt ja paberil);
- leibkonnaankeet (elektroniliselt ja paberil);
- isikuankeet (elektroniliselt ja paberil);
- küsitlaja juhend;
- kaardiraamat;
- elektrooniline protokoll.

Enne uuringu algust antakse küsitlajale tema küsitluspiirkonna **valiminimekiri** ehk tema piirkonnas valimisse kuuluvate valimi- ja aadressisikute nimekiri ning sellele vastav hulk uuringumaterjale (ankeedid, kaardiraamatud jms). ESU-s kogutakse leibkonnalt ja tema liikmetelt andmeid silmast-silma-intervjuuga, mis tehakse eelkõige arvutiga ning erandkorras paberil. Selleks kasutatakse kahte küsitlusküsimust: leibkonna- ja isikuankeeti.

Leibkonnaküsitlus

Leibkonnaküsitlus tehakse eluruumi eest vastutava leibkonnaliikmega. Kui see pole võimalik, küsitletakse seda leibkonnaliiget, kes on kõige kompetentsem vastama leibkonda, sh leibkonna sissetulekuid ja eluasemekulutusi puudutavatele küsimustele.

Leibkonnaankeet koosnes 2009. aastal üheksast osast.

- 1. Küsitlaja osa ankeedi alguses ja lõpus (osa A).** Märgitakse küsitluse aeg, kulgemise viis ja tehakse muud tehnilised märkused.
- 2. Taasotsimine (osa X).** Tehakse algleibkondadega, küsides kõigi inimeste kohta, kes küsitlusele eelnenud aastal leibkonnas elasid, ja uurides, kas nad on ikka veel selle leibkonna liikmed. Juhul kui nad ei ole enam selle leibkonna liikmed, küsitatakse lahkumise põhjust ja aega.
- 3. Leibkonna ja tema liikmete üldandmed (osa YA).** Leibkonna suurus, koosseis ja leibkonnaliikmete sotsiaal-majanduslikud näitajad. Alates 2009. aastast kuulub see osa harmoneeritud tausttunnuste hulka ja on kõigis Statistikaameti isiku-uuringutes ühesugune.
- 4. Suhted leibkonnas (osa YB).** Leibkonnaliikmete omavahelised sugulussidemed. Ka see osa on alates 2009. aastast kõigis Statistikaameti isiku-uuringutes ühesugune.
- 5. Demograafilised andmed (osa YC).** Leibkonna kodune keel ja leibkonnaliikmete rahvus, kodakondsus jms ning institutsioonis või välismaal viibimine eelneval kolmel aastal. Seegi osa on alates 2009. aastast kõigis Statistikaameti isiku-uuringutes ühesugune. Veel on selles osas küsimused laste huvitegevusele, koolile või lasteaiale kuuluva aja ning lapsehoiuteenuse kasutamise kohta.
- 6. Elamistingimused (osa C).** Elamu üldandmed ja kasutustingimused ning eluruumi mugavused ja probleemid.
- 7. Majanduslik heaolu (osa D).** Soetatud püsikaubad, olemasolevad laenud, nende andmed ja leibkonna rahaline piiratus nende tõttu; üürisummad, kommunaalkulud ja võlgnevused ning neist tulenevad rahalised piirangud; sotsiaaltoetustest, omandi rentimisest või mitteriiklike organisatsioonide või teiste leibkondade toetustest saadud sissetulek ja laste teenitud sissetulek; makstud alimendid ja muud toetused teistele leibkondadele ning maamaks; suuremate kulutuste taskukohasus leibkonnale, võlgnevused ning hinnang toimetulekule ja toimetulekuks vajalikule summale.
- 8. Enda tarbeks tootmine (osa F).** Leibkonna toodetud põllumajandussaadused ja nende kogused, korjatud seemned-marjad ning kala- ja jahisaak.
- 9. Plaanimine elukohamuutus (osa E).** Leibkonnalt küsitatakse, kas neil on plaanis järgmise aasta jooksul elukohta vahetada ning uue elukoha ja võimaliku kontaktisiku andmed, mille abil hõlbustada leibkonna taasotsimist.

Isikuküsitlus

Isikuküsitlus tehakse kõikide vähemalt 15-aastaste leibkonnaliikmetega, nii valimiisikute kui ka kaaselanikega. Küsitlusele vastab üldjuhul igaüks ise. Kui see pole võimalik, võib erandkorras tema eest vastata keegi teine.

Isikuankeet koosnes 2009. aastal kuuest osast.

- 1. Küsituleja osa ankeedi alguses ja lõpus (osa A).** Märgitakse küsitluse aeg, kulgemise viis ja tehakse muud tehnilised märkused.
- 2. Taustandmed (osa S).** Kontrollitakse üle vastaja sünniaeg ja sugu, veendumaks, et tegemist on õige inimesega.
- 3. Isiku haridus (osa YE).** Küsimused kõrgeima omandatud hariduse ja käsil olevate õpingute kohta, sh mõlema puhul ka kooli nimi ja eriala, ning muud täpsustavad küsimused, mille abil tehakse rahvusvahelise klassifikaatori ISCED järgi kindlaks vastaja haridustase. Haridust puudutav osa on alates 2009. aastast kõigis Statistikaameti isiku-uuringutes ühesugune.
- 4. Igapäevategevus (osa G).** Inimese igapäevategevus küsitluseelsel nädalal, põhi- ja kõrvaltöökoht ning vabatahtlik töö. Kui inimene ei tööta, küsitakse viimase töökoha ja töötüüpide ning sotsiaal-majandusliku seisundi kohta küsitlusehetkel ja küsitlusele eelnenu aastal igas kuus.
- 5. Sissetulek (osa H).** Andmed palgatööst saadud rahalise ja mitterahalise sissetuleku, ettevõtlusest saadud registreeritud ja registreerimata tulu, väärtpaberitest ja hoiustest saadud omanditulu, kindlustusskeemidega liitumise, saadud sotsiaaltoetuste (vanadus-, puude-, töötu-, õppe- ja haigustoetus ja muu abiraha) ning sissetulekult tasutud maksude kohta.
- 6. Tervis (osa I).** Inimese tervislik seisund ja arstiabi kättesaadavus (kättesaamatuse korral selle põhjused) ning pikkus ja kaal.

Enamikul isiku- ja leibkonnaankeedi küsimustest on vastusevariandid. Kui küsimusel on vähemalt neli vastusevarianti või kui need variandid on pikad, võib vastamise hõlbustamiseks kasutada kaardiraamatut. Vähemalt nelja vastusevariandiga küsimuste võimalikud vastused on vormistatud kaartidena kaardiraamatus ja selle annab küsituleja intervjuu ajaks abimaterjalina respondendi kätte. Kui küsituleja teeb sülearvutiküsitlust, ütleb programm talle ette, millal ja millisel leheküljelt lasta vastajal kaardiraamat avada, et too küsimust ja selle vastusevariante ise näha ja lugeda saaks. Paberankeedis on sellisel juhul küsimuse kõrval märk ☼, mis tähendab, et küsimus ja selle vastusevariandid on kaardiraamatus. Kaardid on identsed ankeedis esitatud vastusevariantide loeteluga ja identifitseeritakse küsimuse numbriga ning arvutiküsitluses kaardiraamatu leheküljenumbri abil.

Koos ankeetidega edastatakse küsitulejale ka uuringu juhend. Juhendis kirjeldatakse uuringu vormi, eesmärki, valimit, põhimõisteid, leibkonnade uuringusse võtmise loogikat, küsimustiku vormistust ja küsimuste ettelugemise reegleid. Juhendi põhiosas on ülevaade iga küsimuse sisust — mida soovitakse küsimusega teada saada, vastused võimalikele tekkivatele küsimustele, erandid jms. Juhend on küsitulejale abiks küsitluse ajal kerivatele küsimustele vastamisel ja aitab küsitulejal meelde tuletada ESU eripärasid. Juhendid antakse küsitulejatele paberil, kuid need on olemas ka elektroonilise ankeedi lisana, mis avaneb, kui vajutada küsimuse juures klahvi F1.

Protokollid

Iga uuringusse sattunud leibkonna kohta täidab küsituleja protokoll. Alates 2005. aastast on protokollid olnud vaid elektroonilised ning täidetavad ja saadetakse küsituleja arvutis. Protokollidel on kaks eesmärki. Esiteks on protokoll küsituleja tööaruanne, sest protokoll paneb küsituleja kirja kõik (sh kellaajaliselt katsed leibkonnaga ühendust võtta ja ka selle, kas see toimus telefonitsi või kohalkäiguna ning kellega ühendust saadi), mis ta uuringusse sattunud leibkonna leidmisel, kontakti saamisel, juhendamisel jne teeb. Teiseks peab protokollis olema teave andma vastuse, kas küsituleja on välitööde käigus toiminud õigesti, st kas ta on meetodikast kinni pidanud.

Olenevalt sellest, kas küsitulejal õnnestub valimileibkonda uuringusse kaasata, jaotatakse protokollid kaheks: küsitlus- ja väljalangemisprotokollideks. Küsitlusprotokolliga on tegemist

juhul, kui leibkonnas täidetakse leibkonna- ja vähemalt üks isikuankeet. Kui üht neist ei täideta, on tegemist väljalangemisega.

Protokollides valib küsitaja oma käikude kirjeldamiseks sobiva koodi. ESU-s kasutusel olevad koodid on järgmised:

- 10 — intervjuu
- 20 — kontakt; saadud uus aadress
- 31 — isik on välismaal, institutsioonis, surnud
- 33 — isik ei ela valimiaadressil, aadress ei ole leitav
- 40 — vastamisest keeldumine
- 50 — kokkuleppe kehtetus
- 60 — kontakt saadi, kuid lepiti kokku teine aeg
- 70 — kontakti ei saadud
- 80 — muu

Peale selle kirjeldab küsitaja oma käiku ka vabas vormis tekstina, mille Statistikaametis kodeerib tema küsitlusjuht madalama astme koodiga. Need koodid jagunevad nelja põhikategooriasse ja nende alamkategooriatesse kahes astmes. Järgnevalt on esitatud põhikategooria ja esimene alamkategooria.

Intervjuu

- 1100 — täidetud ankeet
- 1110 — puudulik ankeet

2000 — valimist tingitud väljalangemine

- 2210 — valimiaadressil ei ela valimis olevat küsitletavat
- 2220 — küsitletav on surnud
- 2230 — küsitletav on elukohta vahetanud
- 2260 — küsitletav on viidud institutsiooni
- 2270 — küsitletav viibib vähemalt aasta välismaal

3000 — küsitletav ei ole kättesaadav, kontakt puudub

- 3100 — küsitletav ei viibi küsitlusperioodil ajutiselt alalises elukohas
- 3200 — küsitletavat ei tabatud kodust, küsitaja ei saanud temaga kontakti

4000 — vastamata jätmine

- 4100 — küsitletav keeldus vastamisest
- 4200 — küsitletav ei vastanud leibkonnas oleva erandliku olukorra tõttu
- 4300 — küsitletav oli vastamisvõimetu
- 4500 — kaudne keeldumine
- 4600 — muu põhjus

Protokollis on iga leibkonnaliikme nimi, sugu, sünniaeg ja isikukood ning sellega täpsustatakse isikukoodi, võrreldes uuringus saadud infot rahvastikuregistri andmetega. Isikukoodide õigsus on vajalik selleks, et lisada uuringuandmetele andmeid registritest ja kontrollida, et isiku sünniaeg oleks märgitud õigesti. Protokollis on info ka kõigi nende leibkonnaliikmete kohta, kes on uuringu ajal leibkonnast lahkunud.

Küsitluse korraldus

ESU välitöid teevad Statistikaameti küsitajad, kes kuuluvad andmekogumise osakonda. Välitöid koordineerib uuringujuht ja küsitajaid juhendavad neli küsitlusjuhti. Uuringu korraldamise võtmeisik on küsitaja. Eesti on jagatud 58 küsitluspiirkonnaks, millest igaühes tegutseb üks küsitaja. Seega tavaliselt on Statistikaametis 58 küsitajat, kes teevad ka teisi Statistikaameti isiku-uuringuid. Küsitlusjuhid juhendavad küsitajaid kõikide nende isiku-uuringute puhul vormilistes küsimustes, ESU-kesksete sisuliste teemadega tegeleb uuringujuht või mõni teine uuringumeeskonna liige.

Igal aastal enne välitööde algust tehakse küsitajatele ja küsitlusjuhtidele uuringukeskne koolitus. Uutele küsitajatele tehakse ka küsitajate põhikoolitus. ESU teemalise üldkoolituse korraldab uuringumeeskond kord aastas enne välitööde algust nii uutele kui ka vanadele küsitajatele. Kui mõni küsitaja uuringu ajal lahkub, õpetatakse tema asemele tulev uus küsitaja eraldi välja.

Küsitlaja ülesanded on järgmised:

- võtab kontakti uuringusse sattunud leibkonnaga ja selgitab välja, kas leibkond on saanud kätte Statistikaametist saadetud kontaktkirja uuringu kohta, vajaduse korral tutvustab leibkonnale veel kord kirja sisu ja häälestab teda uuringus osalemiseks;
- motiveerib leibkonda uuringus osalema, teeb leibkonnaga leibkonna- ja isikuküsitluse ning vajaduse korral juhendab leibkonda vastamisel.

Välitööde ajagraafik on järgmine. Jaanuaris valmistab uuringujuht ette küsitlajate koolituse, toetudes eelmise aasta kogemusele ja andes igale küsitlajale individuaalset tagasisidet eelmise perioodi tööde kohta. Uuringueelse kuu viimasel nädalal toimub küsitlajate koolitus. Koolitusel saavad küsitlajad kätte valimimekirja paberil. Hiljemalt jaanuari keskpaigaks saadetakse neile posti teel küsitlusmaterjalid. Välitööd algavad pärast koolitust, enamasti veebruari esimesel nädalal. Valimis olevatel aadressidel elavate leibkondadega võib küsitlaja kontakti võtta välitööde esimesest päevast alates. Leibkonna leidmiseks peab küsitlaja tegema vajaduse korral vähemalt viis katset linnas ja kolm maal. Kontaktivõtt telefoni teel ei lähe arvesse katsena, kuid tuleb protokollis üles märkida koos helistamise kuupäeva ja kellaajaga.

ESU välitööd kestavad veebruari algusest mai lõpuni, kuid enamasti pikendatakse neid juuni või isegi juuli lõpuni, et andmete laekumist suurendada. Küsitlajad ei saa kogu oma piirkonna valimit kätte kohe välitööde alguses, vaid kuude kaupa. Järgmise kuu valim edastatakse küsitlajatele paberil ja elektrooniliselt nende sülearvutisse eelmise kuu 10. kuupäeval.

Küsitlaja vastutab selle eest, et korrektselt täidetud ankeedid ja protokollid jõuaksid ettenähtud tähtajal elektrooniliselt teel Statistikaametisse. Tähtaegadest kinnipidamist, andmete laekumist ja korrektsust kontrollivad küsitlusjuhid koostöös uuringumeeskonnaga. Küsitlusjuhid töötavad Tallinnas Statistikaameti peamajas ja igaüks neist vastutab ühe piirkonna küsitlajate eest. Piirkonnad on Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti, Lääne-Eesti ja Ida-Eesti. Tallinna linn on jagatud nelja küsitlusjuhi vahel. Igal küsitlajal on oma küsitlusjuht, kes on tema otsene ülemus. Küsitlusjuht haldab ja koordineerib küsitlajate tööd, kodeerib protokolle ja täpsustab vigu.

VEAD JA ANDMETÖÖTLUS

Uuringute käigus tekib paratamatult vigu, mis mõjutavad saadavaid hinnanguid, mistõttu uuring ei pruugi kajastada rahvastiku tegelikku olukorda. Uuringumeeskonna ülesanne on neid vigu andmete kogumisel ja töötlemisel minimeerida, et saadud näitajad oleksid võimalikult usaldusväärsed.

Hinnangute kallutatust tuleb eristada tõenäosusliku valimi veast. Valimi põhjal leitud hinnang on alati mõnevõrra erinev hinnatava suuruse tegelikust väärtusest üldkogumis. Tõenäosuslike valikumeetodite puhul on tekkiv viga aga juhuslik suurus, mida saab statistiliselt hinnata. Tõenäosuslikud valikumeetodid tagavad seega valimi esinduslikkuse ehk olukorra, kus valimi põhjal leitud hinnangud on üldkogumile üldistatavad ning selle usalduspiirid määratavad. Statistilist veahinnangut käsitletakse peatükis „Hinnangud ja nende usaldusväärsus“.

Peale matemaatilisest statistikast tulenevate vigade võivad uuringutulemusi kallutada ka küsitlusmaterjalide ja andmetöötlusvead ehk mõõtmis- ja töötlusvead.

Mõõtmisvead

Mõõtmisvead tulenevad ankeedist (küsimuste sõnastusest, ankeedi ülesehitusest), respondentidest, küsitlajatest ja andmekogumisviisist. Näiteks võib ankeet olla raskesti mõistetav; küsimused vastaja jaoks ebamugavust tekitavas järjekorras; vastaja ebaaus, vastamisest keelduda või vastata suvaliselt; küsitlaja oma käitumise või hinnangute andmisega vastuseid kallutada või uuringus olla kasutusel vale andmekogumismeetod (näiteks ajakasutuse ja kulutuste kohta saab täpsemalt andmeid koguda päeviku kui küsitlusintervjuuga jms).

Sotsiaaluuringutes ei ole võimalik mõõtmisvigu vältida, küll aga on Statistikaametis püütud neid minimeerida. ESU ankeet on koostatud sissetulekuandmete kogumise rahvusvahelise kogemuse põhjal. Võimaluse korral kasutati ankeedi kokkupanekul Statistikaameti eelmistest uuringutest pärit küsimusi ja sõnastusi, mille valiidsus ja usaldusväärsus oli juba teada. 2007. aastal täiendati ankeeti, kasutades eelmise kolme aasta uuringute kogemusi. Põhiparandusena lisati leibkonnaankeeti küsimused enda tarbeks toodetud toiduainete kohta ja küsimused, mille abil saab arvutada kaudsest rendist saadud rahalist säästu. Isikuankeedi peamise uuendusena lisati 2007. aastal longituudpaneeli tarbeks ankeeti küsimused eelmise küsitluse järel omandatud hariduse taseme kohta, palka puudutavates küsimustes anti vastajale võimalus valida, kas öelda kuu- või aasta- ning neto- või brutosissetulek, samuti lisati küsimused palgatööst saadava mitterahalise sissetuleku kohta ning ettevõtjatele eraldi plokid sissetulekut puudutavate küsimuste kohta. Uuendati ka sotsiaaltoetuste kohta käivaid küsimusi ja loodi suunavaid lisaküsimusi, et esitada vastajatele just neid puudutavaid küsimusi. Nende uuendustega sai sissetulekuid puudutavaid küsimusi täpsemaks muuta.

Et vähendada küsitajate tehtavaid vigu, korraldatakse koolitusi väiksemates, keskmiselt 10–15 inimesega rühmades. Koolitused vältavad 1–3 päeva olenevalt sellest, kui palju on küsitajal ESU-ga kogemusi. Koolituse põhiohk on praktilistel ülesannetel, eelmiste aastate vigade arutelul ja individuaalsel tagasisidel. Uuringujuht tutvustab küsitajatele ka ankeedi uuendusi, kordab üle taastamise reeglid ja tuletab meelde, kuidas respondentidele isikunumbreid anda. Iga küsitaja peab tegema ühe prooviintervjuu, kusjuures vastajat on enne õpetatud tekitama keerukaid olukordi ja esitama küsimusi uuringu või uuringu küsimuste kohta. Küsitaja peab oskama neid olukordi lahendada ja tegema mudelintervjuu meetoodika kohaselt. Keskmiselt teeb iga küsitaja aasta jooksul ESU välitööde ajal intervjuu rohkem kui 80 leibkonnaga.

Töölusvead ja andmetötluse etapid

Töölusvigu vähendatakse korrektse ja hea andmekontrolli ning -puhastusega, mis peavad tagama, et vastused on loogilised, omavahel kooskõlas ja et ankeetidesse ei jääks sisestusvigu (nt 10 000-kroonise kuusissetuleku asemel 100 000 krooni kuus). ESU puhul kontrollitakse andmeid kolmes etapis: intervjuu ajal tehtav esmane sisestuskontroll sülearvutis, kontoris tehtav teisene värskelt laekunud andmete kontroll ning viimaks andmepuhastus.

Sisestuskontrollid on kirjutatud ankeedihaldusprogrammi Blaise. Esmane veateade ilmub arvutiekraanile juhul, kui küsitaja sisestab väärtuse, mis on erandlik või ebaloogiline, võttes arvesse eelmisi ja ka varasematel aastatel antud vastuseid (nt kui inimene ütleb, et on 20 aastat töötanud, aga on vaid 18-aastane, või on enda sõnul põhiharidusega, kuigi eelmisel korral oli keskharidusega). Küsitajad peavad reageerima kõigile sellistele veeteadele, parandades võimaliku vea ankeedis või kui tegemist on erandliku, aga tõese olukorraga, tegema ankeeti sellekohase märkuse.

Teise andmekontrolli teeb uuringumeeskonna vanemstatistik, kui ankeedid on elektrooniliselt Statistikaameti serverisse jõudnud. Vanemstatistik vaatab üle kõik ankeedis olevad aktiivsed veateated ja nende juurde kirjutatud selgitavad märkused, kõik variandi „Muu” alla kirjutatud tekstid, liiga suured või väikesed väärtused ning muud teisest kontrollide käigus ilmuvad veateated. Peale selle vaatavad kodeerijad üle ameti- ja tegevusalade tekstid ja ütlevad, kas olemasoleva info põhjal on võimalik neid kodeerida nii nagu vaja või peab küsitajalt saama täpsema kirjelduse. Vanemstatistik paneb kõik eelnevad juhud kirja suurde Exceli tabelisse, otsustab, kas tegemist on vea või korrektse olukorraga, ja asub vigu parandama, konsulteerides vajaduse korral uuringu- või küsitlusjuhiga. Küsitlusjuht omakorda annab päringu edasi küsitajale, kes kas oskab olukorda selgitada või peab küsitletud leibkonnaga uuesti ühendust võtma ja seda täpsustama. Et respondentleibkondade koormust madalana hoida, on küsitajad kohustatud reageerima veeteadele kohe, intervjuu ajal, mistõttu tavaolukorras peavad nad küsitluse tegema sülearvutis.

2006. aastal registreeriti teise andmekontrolli käigus 5654 juhtu, kui küsitaja oli veateadet ignoreerinud (veateate võis esile kutsuda reaalne viga või erandlik olukord). 2007. aastaks oli selliste vigade arv vähenenud 1677-ni, kusjuures 60% neist oli vaja küsitaja või

respondendiga täpsustada. Vigade hulk kahanes 2007. aastal hüppeliselt pärast seda, kui küsitajatele tehti erikoolitus seletavate märkuste tegemise vajalikkusest Blaise'is ilmuva veateate korral.

2008. aastal veakontrolli käigus välja tulnud parandamata jäetud vigade arv veidi suurenes — 1779-ni —, kuid täpsustamist vajas neist 52%. Ülejäänud vead enamasti parandati ankeedis oleva info põhjal või kui erakordselt suur või väike väärtus osutuski tõeseks, läks see kirja erandliku olukorrana. 2009. aastal oli parandamata jäetud vigade arv taas kord veidi suurem — 1939 —, kuid esimest korda vajas vastaja või küsitajaga täpsustamist veidi alla poole ehk 49% vigadest. Ülejäänud olukorrad oli võimalik lahendada ankeedis oleva info põhjal. Erandolukordade põhjal parandatakse pidevalt ka veakontrolle, et veateated ei ilmuks asjata.

Andmekontrolli kolmandas etapis kasutatakse hilisemaid kontrolle, mis võrdlevad komplekselt ankeedis antud infot eelmiste aastate väärtustega ja toovad välja ekstreemsed väärtused. Kontrollide tegemisel kasutatakse SAS-i tarkvara, loogilisi seoseid ja matemaatilise statistika meetodeid. Parandused tehakse sisestusprogrammis Blaise ja SAS-is matemaatiliste meetodite alusel (nt sisestusprogrammis märgitakse puuduv väärtus ja SAS-is imputeeritakse uus).

Kolmandas kontrolletapis küsititava poole enam ei pöördata. Kui seegi etapp läbi saab, kontrollitakse andmebaas veel Eurostati programmidega üle. Kui kõik vead on parandatud ja erandolukorrad selgitatud, on andmed avaldamiseks valmis.

Sissetuleku neto- ja brutoväärtuste konversioon

ESU-s küsitakse enamiku sissetulekutunnuste puhul netosissetulekut. Palgatöö, ettevõtlusest saadud sissetuleku ja renditulu korral võib vastaja valida, kas ta eelistab öelda tulu enne või pärast maksude mahaarvamist. Omanditulu küsiti ainsa sissetulekuliigina kuni 2006. aastani brutotuluna, kuid alates 2007. aastast küsitakse ka omanditulu puhul netotulu. Peagu kõik sissetulekutunnused teisendatakse nii neto- kui ka brutoväärtusteks. Teisendamisel kasutatakse algoritme, mis on koostatud 2003. aastal kehtinud tulumaksu-, sotsiaalmaksu-, kogumispensionide ja töötuskindlustusseaduse redaktsioonide alusel. Igal aastal on nende algoritmide põhjal koostatud tunnuste arvutamise reegeleid uuendatud, kui maksu- või toetusmäärades on midagi muutunud. Mittemaksustatavate tululiikide puhul seatakse neto- ja brutotunnused võrdseks. Tarbijatele edastatavates Eesti-kesksetes andmebaasides ja Eurostatile edastatavates rahvusvahelistes andmebaasides on kõik sissetulekutunnused olemas nii neto- kui ka brutoväärtustes, et hõlbustada tehtavat analüüsi.

Kodeerimine

ESU andmetöötluses kasutatakse Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaatorit (EHAK), Eesti piirkondlike üksuste statistilist klassifikaatorit (NUTS), riikide ja territooriumide klassifikaatorit (ISO-3166), rahvusvahelist ühtset hariduse liigitust (ISCED), Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorit (EMTAK), ametite klassifikaatorit (ISCO-88, alates 2010. aastast ISCO-08), rahvuste klassifikaatorit ja keelte klassifikaatorit.

Andmebaaside loomine

ESU andmete põhjal luuakse kaht tüüpi andmebaase. Eesti-kesksete ja ka ankeedis olevate tunnuste põhjal luuakse SPSS-i andmebaasid, mis Statistikaamet edastab lepingu alusel kodumaistele tarbijatele eesti ja välismaistele inglise keeles. Eurostati tellimisel luuakse iga uuringuaasta kohta ka neli piki- ja neli läbilõikelist andmebaasi EU-SILC-i kesksete tunnustega, mis Statistikaamet edastab ainult Eurostatile. EU-SILC-i tunnused on kõigi uuringut korraldavate riikide jaoks ühesugused ja leitakse riigikesksete tunnuste põhjal või saadakse nende sisendid riiklikest registritest. ESU andmeid seni registritest võetud ei ole. Eurostat ühendab Eesti rahvusvaheliste tunnustega andmebaasid teiste uuringuriikide sisenditega ja loob üle-euroopalisi andmebaase. Neid andmebaase saab tellida Eurostati käest.

LAEKUMINE

Efektiivne läbilõikeline valimimaht

ESU andmestikku võetakse nende leibkondade andmed, kellelt on laekunud leibkonna- ja vähemalt üks isikuankeet. Tabelis 5 on esitatud laekunud leibkonna- ja isikuankeetide arv ehk aastate jooksul saavutatud efektiivne läbilõikeline valimimaht.

Tabel 5 ESU ankeetide laekumine, 2004–2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Leibkonnaankeet	3 993	4 169	5 631	5 146	4 757	4 971
Isikuankeet	9 209	9 931	13 416	12 138	11 000	11 413

Laekumismäärad

Laekumise iseloomustamiseks kasutatakse veata vastamismäära ehk vastanud leibkondade osatähtsust, millest on välja arvatud loendivead ja need leibkonnad, kes üldkogumisse enam ei kuulu. Tabelis 6 on esitatud veata laekumismäärad aastati olenevalt paneeli vanusest ehk nende aastate arvust, mil paneel on valimis olnud.

Tabel 6 Veata vastamismäär paneeli vanuse järgi, 2004–2009 (protsenti)

Paneeli vanus, aastat	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Üks	65,4	65,9	68,4	65,2	62,6	54,2
Kaks		85,5	88,3	87,3	88,3	84,3
Kolm			90,9	89,2	89,8	83,3
Neli				92,6	93,1	86,9
Valim kokku	65,4	81,9	82,7	80,8	79,2	74,6

Nagu tabelist näha, on uue paneeli vastamismäär ootuspäraselt madalam kui korduvates paneelides, sest korduvasse paneeli jäävad vaid esimesel aastal küsitlusele vastanud leibkonnad.

Kuni 2008. aastani olid vastamismäärad suhteliselt püsivad. Samuti ilmnes aastati selge tendents, et korduva paneeli vananedes vastamismäär tõusis. 2009. aastal toimus vastamismäärades järsk langus — veata vastamismäär oli 4,6 protsendi võrra madalam kui 2008. aastal. Eriti palju langes uue valimiosa vastamismäär — 8,4 protsendi võrra. Erinevalt varasematel uuringuaastatel ilmnenud tendentsist langesid vastamismäärad ka korduvates paneelides. Võib eeldada, et sellist langust on tinginud ka uuringuvälised tegurid, mis on mõjutanud negatiivselt inimeste kättesaadavust ja nende valmisolekut küsitlusele vastata.

Tabelis 7 on esitatud uue paneeli vastamismäärad maakonniti. Aastate jooksul on vastamismäärad olnud püsivalt madalad Tallinnas ja Harjumaal. Kui Tallinna leibkondade madalat vastamismäära kompenseerib suhteliselt suur valim, siis maakondade puhul mõjutavad vastamismäärad hinnanguid märksa tugevamini. 2009. aastal langes vastamismäär Hiiu, Lääne ja Lääne-Viru maakonnas alla 50%, mis vähendab ka nende maakondade kohta antavate hinnangute täpsust võrreldes teiste maakondadega. Vastamismäärade maakondlikud erinevused on seotud paljude teguritega — need olenevad nii adressidele ligipääsetavusest, küsitletavate liikuvusest kui ka küsitlajatega seotud tehnilistest ja muudest probleemidest.

Tabel 7 **Veata vastamismäär uues paneelis maakonna järgi, 2005–2009**
(protsenti)

Maakond	2005	2006	2007	2008	2009
Harju	56,0	46,5	50,0	49,7	37,5
Tallinn	47,4	60,0	48,0	57,4	49,2
Hiiu	73,3	75,3	75,3	63,9	45,8
Ida-Viru	65,7	72,3	70,4	61,6	65,9
Jõgeva	77,5	78,1	80,7	69,2	65,1
Järva	74,4	85,1	88,3	80,0	73,5
Lääne	60,7	77,5	82,2	69,6	45,6
Lääne-Viru	75,0	80,9	75,8	69,2	42,9
Põlva	87,5	86,4	87,2	81,8	78,1
Pärnu	83,7	80,0	64,1	72,1	58,7
Rapla	76,9	75,8	70,0	80,0	60,5
Saare	69,4	70,8	72,1	70,7	61,9
Tartu	65,5	74,4	67,9	59,1	56,5
Valga	81,8	84,7	86,0	80,5	76,5
Viljandi	62,5	77,1	64,6	58,8	53,6
Võru	71,4	81,4	67,7	64,0	69,6
KOKKU	65,9	68,4	65,2	62,6	54,2

Kadu

Kaoks nimetatakse seda valimiosa, mis jääb uuringust kõrvale. ESU-s käsitletakse kaona juhtumeid, mille puhul leibkond ei ela registrisse kantud aadressil ja tegelikku aadressi ei ole võimalik kohalike allikate (naabrid, kohalik omavalitsus, telefoniraamat jne) abil välja selgitada. Kao hulka arvestatakse ka valimi see osa, mille puhul leibkonna uus aadress on küll välja selgitatud, kuid mis jääb uuringust kõrvale muul põhjusel — osa inimesi ei saada kätte, teine osa keeldub vastamast, on haige, vastamisvõimetu vms. Kadu iseloomustab nii küsitluse korraldust kui ka vastajate hoiakuid ning selle vähendamine nõuab küsitlajatelt ja küsitluse korraldajatelt lisajõupingutusi.

Tabel 8 **Kadu ja selle põhjused, 2004–2009**

	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Arv	Osatähtsus, %	Arv	Osatähtsus, %	Arv	Osatähtsus, %	Arv	Osatähtsus, %	Arv	Osatähtsus, %	Arv	Osatähtsus, %
Valim	6 000	100	5 223	100	6 993	100	6 516	100	6 147	100	6 588	100
Leibkonnaga kontakteeruti	4 940	82,3	4 800	92,0	6 328	90,0	5 864	90,0	5 396	91,1	5 808	88,2
Leibkonnaga ei õnnestunud kontakteeruda	1 060	17,7	423	8,0	665	10,0	652	10,0	529	8,9	780	11,8
Leibkonnaga kontakteeruti, kuid teda ei õnnestunud küsitleda	873	100	592	100	648	100	710	100	639	100	837	100
Keeldumine	682	78,1	424	72,0	469	72,0	455	64,1	530	82,9	696	83,0
Ei olnud uuringu ajal kättesaadav	86	9,9	100	17,0	179	10,0	69	9,7	42	6,7	49	5,9
Ei olnud võimeline vastama või oli perekonnas erandolukord	102	11,7	64	11,0	79	12,0	51	7,2	67	10,5	92	11,0
Muu põhjus	3	0,3	4	1,0	32	5,0	135	19,0	0	0,0	0	0,0
Ankeet ei olnud aktsepteeritav	74	1,8	39	1,0	49	1,0	8	0,2	0	0,0	0	0,0
Aktsepteeritud ja andmebaasi lisatud	3 993		4 169		5 631		5 146		4 757		4 971	

Kontakteerumismäär on ESU-s enam-vähem sama mis teisteski Statistikaameti sotsiaaluuringutes ja see oleneb väga palju leibkonna elukohast — linnaelanikke on tunduvalt raskem kodust tabada kui maaelanikke. Vastamisest keeldumine on muutunud sotsiaaluuringute puhul üha suuremaks probleemiks. Kuigi probleemi suurus oleneb uuringu eripärast, näitab see tõusutendentsi kõikides riikides ja uuringutes. Vastamata jätmise põhjustab näitajate hinnangutes teatava nihke, kuid kaalude korrigeerimine mittevastamise mudelite abil (vt peatükk „Valimi kaalumise ja kalibreerimine”) aitab seda nihet oluliselt vähendada.

Leibkonnasisene vastamata jätmine

Leibkonnasisese vastamata jätmisega on tegu juhul, kui küsitlusele vastanud leibkonnast ei laeku kõik isikuankeedid. Tabelis 9 on esitatud leibkonnasisese vastamise määr aastati. Toodust on näha, et leibkonnasisene vastamata jätmise määr on alates 2007. aastast olnud väga madal. See on suures osas tingitud sellest, et alates 2007. aastast on tehtud rohkem nn proxy-intervjuud. See tähendab, et kuigi on soovitatav, et iga leibkonnaliige täidaks oma isikuankeedi ise, võib tema eest vastata siiski ka mõni teine leibkonnaliige, juhul kui ta mingil põhjusel ei saa ise vastata.

Tabel 9 Leibkonnasisene vastamine, 2004–2009 (protsenti)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Leibkonnasisene vastamismäär	94,4	98,1	98,6	99,2	99,9	99,1

VALIMI KAALUMINE JA KALIBREERIMINE

Et leida uuringu andmete põhjal hinnangud üldkogumi parameetritele, on igale valimi objektile vaja leida tema kaal ehk määrata, kui paljusid üldkogumi elemente objekt valimis esindab. ESU-s leitakse kaalud nii isikutele kui ka leibkondadele ning kaalud arvutatakse nii läbi- kui ka pikilõikeandmestike jaoks. Alavalimid ehk paneelid kaalutakse eraldi ja seejärel kombineeritakse. Kaalude leidmisel juhindutakse EU-SILC-i jaoks välja töötatud protseduuridest.

Kaalud arvutatakse kaasamistöenäosuste põhjal leitud valikukaalude alusel. Lõplike hinnangute arvutamisel kasutatakse kaalusid, mis eelnevalt korrigeeritakse, et kompenseerida kaost tingitud nihet, ning seejärel kalibreeritakse need elanikkonna andmetele. Uuringu algusaastatel kasutati vastamata jätmise kompenseerimiseks järelkihitamist, alates 2006. aastast kasutatakse regressioonimudelit, mis vastamata jätmist selgitab. Allpool kirjeldatakse kaalude leidmist üksikasjalikumalt.

Kaasamistöenäosus

Kaalude põhiline komponent on kaasamistöenäosus. Ühel aadressil elavat leibkonda võib käsitleda kobara ehk klastrina. Et iga valitud aadressisik toob valimisse kogu oma leibkonna, on leibkonna sees üksikliikmete kaasamistöenäosused uue paneeli moodustamisel võrdsed. Leibkonna kaasamistöenäosuse arvutamisel lähtutakse sellest, mitmel viisil on võimalik selle leibkonnani jõuda. Siinjuures tuleb arvestada kahte tegurit. Esiteks kasutatakse ESU valimi moodustamisel aadressisikutest lähtuvat mitteproportsionaalset süstemaatilist kihitatud valikut, kus maakonnad on rühmitatud elanike arvu järgi kolme kihti ja igas kihis rakendatakse erinevat valikusuhet (vt peatükk „Üldkogum ja valim”). Teiseks annab aadressisikutest lähtuv valik suurematele leibkondadele suurema võimaluse valimisse sattuda — leibkonda võidakse uuringusse kaasata iga selle vähemalt 14-aastase liikme kaudu. Leibkonna ja sellesse kuuluvate liikmete kaasamistöenäosus on seega võrdeline aadressisiku kaasamistöenäosusega oma kihis ning leibkonna suurusega.

Iga aadressisiku valimisse kaasamise tõenäosus kihis h ($h = 1, 2, 3$) on peatükis „Valimi võtmine” kirjeldatud valikuskeemi korral seega

$$\pi_h = \frac{n_h}{R_h}, h = 1, 2, 3,$$

kus n_h on valitavate isikute arv kihist h ning R_h vähemalt 14-aastaste koguarv loendi kihis h .

Leibkonna kaasamistõenäosus oleneb sellesse kuuluvate vähemalt 14-aastaste arvust. Leibkonnas, kus on p vähemalt 14-aastast liiget, on valimisse sattumise tõenäosus p korda suurem kui üheliikmelisel leibkonnal. Kihis h järgi on leibkonna i kaasamistõenäosus esitatav kujul

$$\pi_{hi} = \pi_h p_i = \frac{n_h p_i}{R_h}, h = 1, 2, 3,$$

kus p_i on vähemalt 14-aastaste arv i -nda aadressisiku aadressil.

Valikukaalud

Esmased valikukaalud on pöördvõrdelised kaasamistõenäosustega, st valikukaal leitakse

lähtuvalt valemist
$$w_{hi} = \frac{1}{\pi_{hi}} = \frac{R_h}{n_h p_i}, i \in s_h, h = 1, 2, 3,$$

kus s_h tähistab valimiosa kihis h . Kaal w_{hi} näitab, mitut üldkogumi objekti valimisse kuuluv leibkond i esindab. Valikukaal antakse kõigile leibkondadele (nii vastanud kui ka vastamata jätnud leibkonnale).

Baaskaalud

Kõik kaalud arvutatakse baaskaalude alusel. Baaskaalud arvutatakse inimese tasandil ja iga paneeli/rotatsioonirühma sees eraldi. Paneeli esimesel aastal on baaskaaluks leibkondade valikukaalud, mis on korrigeeritud vastamata jätmise suhtes ning kalibreeritud (vt alapeatükk „Kalibreerimine”). Seega on paneeli uuringus osalemise esimesel aastal ühe ja sama leibkonna liikmete baaskaal konstantne. Vastamata jätmise korrigeerimiseks kasutati kuni 2006. aastani järelkihitamist. Alates 2006. aastast kasutatakse logistilist regressioonimudelit, milles sõltumatud muutujad on aadressisiku sugu, vanus, elukohta maakond ja linnastumisaste. Selle mudeli abil hinnatakse iga leibkonna vastamistõenäosust r_h . Vastamata jätmise suhtes korrigeeritud kaalud arvutatakse valemiga $d_h^* = d_h / r_h$.

Korduvate leibkondade/paneelide puhul korrigeeritakse eelmise aasta baaskaale kao suhtes ja laiendatakse need leibkonda juurde tulnud isikutele. Kaalu korrigeerimisel kasutatakse logistilist mudelit, mis arvestab isiku omandit, sissetulekut, linnastumisastet, elukohta maakonda, sotsiaalset staatust, vanust, sugu ja rahvust. Et kaal korrigeeritakse juba isikute tasandil, ei ole see leibkonna sees enam konstantne. Saadud baaskaalude põhjal arvutatakse ka isikute baaskaalud. Baaskaalud laiendatakse leibkonda juurde tulnud inimestele järgmiselt. Lapsed saavad ema kaalu; isikud, kes lisanduvad valimileibkonda väljastpoolt üldkogumit, saavad seniste leibkonnaliikmete keskmise kaalu; isikud, kes lisanduvad leibkonda teistest, valimivälisest leibkondadest, saavad baaskaaluks 0.

Baaskaaludele tuginedes arvutatakse nii läbi- kui ka pikilõikekaalud. Läbilõikekaalude arvutamisel keskmistatakse baaskaalud leibkonna sees ja korrutatakse paneeli kaalud kordajaga, mis arvestab paneelide valimimahtusid. Pikilõikekaalude arvutamisel võetakse vastavate paneelide baaskaalud, vajaduse korral korrutatakse need valimi suurust arvestava kordajaga ning laiendatakse pikaajalistele kooselanikele.

Kalibreerimine

Lõplike hinnangute arvutamisel kasutatakse kaalusid, mis kalibreeritakse demograafiliste andmete põhjal, et vähendada kaost ja loendiveast tingitud nihet. Kalibreerimisel korrigeeritakse kaale w_i sobivalt määratud koefitsiendiga f_i nii, et uute kaalude abil hinnatud rahvastikujaotused oleksid võimalikult hästi kooskõlas teadaolevate demograafiliste andmetega. ESU-s on kalibreerimise aluseks statistika andmebaasis olevad

rahvaarvud (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga), millest sotsiaal- ja justiitsministeeriumi andmetest lähtudes lahutatakse institutsioonis (nt vanglas, laste- ja hooldekodus) olevate inimeste arv. Kuivõrd küsitlusele vastamise aktiivsus on soos- ja vanusjaotusest ja elukohast, kasutatakse sellest tingitud nihke korrigeerimiseks kalibreerimisel integreeritud soo- ja vanuserühmi ning leibkondade jaotust elukoha maakonna ja linnastumisastme järgi. Tehniliselt tehakse kalibreerimine programmi Bascula abil.

IMPUTEERIMINE

Imputeerimine on asendusväärtuste leidmine puudu olevatele väärtustele. Peamiselt tuleb puuduvaid väärtusi ette juhul, kui küsitlav ei tea või ei taha öelda küsitud suurust. Üksikjuhtudel imputeeritakse ka erandid (võõrväärtused). Imputeerimisel kasutatakse andmeid, mille puhul on väärtus esitatud, sealjuures sobivatel juhtudel ka pikilõikeandmeid.

Sissetulekutunnuste imputeerimine

Euroopa Komisjoni määruse kohaselt tuleb imputeerida kõik sissetulekutega seotud tunnuste puuduvad väärtused. Imputeerimismeetodina kasutatakse põhiliselt statistilist imputeerimist. Imputeerimisprotseduur oli üldjoontes järgmine. Kui isiku või leibkonna puhul oli teada eelmise aasta vastus samale küsimusele, siis imputeeriti see väärtus, vähendades või suurendades seda enne üldise trendi kohaselt (trend oli hinnatud kahe aasta andmete võrdlemise teel). Kui eelmise aasta väärtus polnud kättesaadav (isik või leibkond ei osalenud uuringus või ei saanud seda liiki sissetulekut), siis imputeeriti puuduv väärtus Michigani Ülikooli uuringukeskuses loodud imputeerimistarkvara IVEWARE abil. See tarkvara põhineb järjestikulisel regressioonijärgse imputeerimise meetodil (ingl k *sequential regression imputation method*), mille puhul ei vaadata tunnuseid imputeerimisel eraldiseisvana ega imputeerita üksteise järel, vaid ühtse süsteemina. Imputeerimisel kasutatakse järjestikuseid mitmeseid regressioonanalüüse ja varieeritakse regressioonimudeleid lähtuvalt imputeeritava väärtuse tüübist.

Et pidevate tunnuste puhul eeldab see meetod normaaljaotust, siis ebasümmeetrilise jaotusega tunnuste puhul imputeeriti logaritmilisel skaalal, st enne imputeerimist tehti tunnuse väärtustele logaritmiline teisendus ja pärast imputeerimist teisendati need eksponentteisenduse abil originaalskaalale tagasi. Imputeerimisel jälgiti, et imputeeritud väärtus langeks kindlasse väärtuste vahemikku, mille piirid olid määratud eelneva analüüsi käigus. Igakuiste sissetulekuliikide puhul (palk ja pensionid) imputeeriti ühe kuu sissetulek ja aastase summa saamiseks korrutati imputeeritud väärtus nende kuude arvuga, kui isik või leibkond seda liiki sissetulekut sai.

Kasutatud imputeerimismeetodi puhul oli vaja iga imputeeritava tunnuse jaoks määrata, millised abitunnused võetakse mudelisse uue väärtuse genereerimiseks. Selleks analüüsiti korrelatsioonimaatriksit ja tehti dispersioonanalüüs.

Kui tunnusel on puudu vaid üksikud väärtused, imputeeritakse ka mediaani/keskväärtuse või *hot-deck*-meetodiga. Kui üksikute sissetulekukomponentide puhul on puuduva väärtuse puhul küsitud väärtuse vahemikku, imputeeritakse kõigepealt puuduvad vahemikud ja siis täpsed väärtused iga vahemiku sees. Allpool on esitatud tunnuse „Isiku netosissetulek palgatööst“ imputeeritud väärtuste määr. Imputeeritud väärtuste osatähtsus eri sissetulekutunnuste hulgas on palju sissetulekuallika liigist.

Tabel 10 Sissetulekutunnuse „Isiku netosissetulek palgatööst“ imputeerimine, 2004–2007 (protsenti)

	2004	2005	2006	2007
Imputeeritud väärtused	4,5	4,9	5,6	7,9

Oma tarbeks tootmine

Peale sissetulekutunnuste imputeeritakse igal aastal ka oma tarbeks toodetud toiduainete täpsed kogused. ESU-s küsitakse leibkondadelt uuringuaastale eelnenud kalendriaastal toodetud toiduainete koguste kohta tooterühmiti ja arvutatakse sellega säästetud raha. Kui leibkond täpset kogust ei tea, on küsimusele võimalik vastata etteantud vahemike alusel. Toodetud toiduainete täpsed kogused imputeeritakse, kasutades eri imputeerimismeetodeid olenevalt täpse koguse esitanud vastajate arvust ja võimalusest kaasata kõnealuse tooterühma puhul täiendava teabeallikana teiste uuringute andmeid. Siiani on täiendava teabeallikana kasutatud leibkonnauuringu tulemusi.

Toiduainete kogused imputeeritakse, kasutades juhuslikult valitud leibkonda, kelle esitatud täpne kogus jääb samasse vahemikku (*hot-deck*-meetod). Kui selles vahemikus esitas täpse koguse liiga vähe leibkondi, kaasatakse võimaluse korral leibkonnauuringus olevad kogused samast vahemikust. Kui leibkonnauuringu andmeid ei ole võimalik kasutada, imputeeritakse väärtus esitatud väärtuste vahemiku keskpunktiga.

Enda tarbeks toodab toiduaineid umbes pool leibkondadest. Täpse koguse öelnute osatähtsus oleneb tooterühmast, aga on keskmiselt ainult üks viiendik. Aastati on leibkonnauuringu andmete kaasamine imputeerimisel osutunud vajalikuks 7–15% vahemike puhul.

Kaudne rent

Peale puuduvate tunnuste imputeerimise arvestatakse ESU-s leibkonna kaudset renti. Kaudne rent on arvestuslik sissetulek, mida leibkond elamispinna omanikuna kaudselt aastast saab tänu sellele, et ei pea eluruume üürima. Sissetulekute ja kulutuste arvutamisel liidetakse arvestuslik rent sissetulekule ja ka kulutustele, et mingil määral võrdsustada eluaseme eest üüri maksvaid inimesi nendega, kes on teinud need kulutused varem ja soetanud eluaseme. Kaudse rendi arvestamine tugineb kinnisvara andmebaasi põhjal loodud regressioonimudelile, mis arvestab eluruumi asukohta, seisukorda ja suurust. Mudeli põhjal leitakse eluruumi ruutmeetri arvestuslik hind. Aastarendi arvutamiseks kasutatakse eluruumi hinda ja silutud 12 kuu Euribori määra.

Vastamata jätnud leibkonnaliikmete imputeerimine

Leibkonnasisese vastamata jätmise puhul (vrd peatükk „Laekumine”) imputeeritakse puuduvad isikud, kasutades sarnaste tunnustega isikut, kes valitakse vastanute seast lähima naabri meetodil.

HINNANGUD JA NENDE USALDUSVÄÄRSUS

Laekeni indikaatorid

Uuringu eesmärk on anda valimi põhjal hinnanguid teatavatele üldkogumit iseloomustavatele arvnäitajatele ehk parameetritele, mis on põhiliselt mitmesugused üldkogumit iseloomustavad keskmised ja summaarsed näitajad. ESU põhjal avaldab Statistikaamet eelkõige sissetulekustatistikat ja sotsiaalset tõrjutust iseloomustavaid näitajad. Avaldatavate näitajate hulgas on olulisimad Laekeni indikaatorid — vaesuse ja ebavõrdsuse mõõtmiseks kasutatavad indikaatorid, mis leitakse Eurostati arvutuseeskirjale tuginedes läbilõikeandmestike põhjal. Eeskiri tagab EL-i riikide võrreldavuse. Pikilõikeandmete põhjal arvutavaid näitajaid eesti keeles praegu veel ei avaldata. Peale selle leitakse paljud sissetulekunäitajad nii kogusissetuleku kui ka eri sissetulekuallikate põhjal. Kokku arvutatakse üle neljakümne sissetulekunäitaja. Vaesusriski ja sotsiaalse tõrjutuse näitajad leitakse ka soo- ja vanuserühmade ning leibkonnatüüpide kaupa.

Põhilised Laekeni indikaatorid on järgmised.

Vaesuse indikaatorid

Leibkonna ekvivalentnetosissetuleku keskmine — ekvivalentnetosissetuleku arvutamisel summeeritakse kõikide leibkonnaliikmete netosissetulekud kõikide sissetulekuallikate põhjal ja jagatakse see leibkonna ekvivalentsuurusega. Leibkonna ekvivalentsuuruse leidmisel antakse leibkonnaliikmetele kaalud olenevalt sellest, kui palju on selles lapsi ja täiskasvanuid. Sealjuures tuginetakse OECD modifitseeritud skaalale, kus esimene täiskasvanu saab kaaluks 1, iga järgmine vähemalt 14-aastane leibkonnaliige 0,5 ja alla 14-aastased lapsed 0,3. Ühe leibkonna liikmete isiklikud ekvivalentsissetulekud on seega omavahel võrdsed.

Vaesusriski määr — näitab nende inimeste osatähtsust elanikkonnas, kelle ekvivalent-sissetulek on alla 60% riigi mediaansissetulekust.

Vaesusriski süvik (sügavus) — leitakse kui erinevus vaesusriski piiri (60% mediaanist) ja vaesusriskis elavate inimeste mediaansissetuleku vahel ning seda väljendatakse protsendina vaesusriski piirist.

Ebavõrdsuse indikaatorid

Kvintiilide suhte kordaja — ülemise sissetulekukvintiili leibkondade summaarse sissetuleku suhe alumise kvintiili leibkondade sissetulekusse.

Gini koefitsient — näitab sissetulekute jaotuse ebaproportsionaalsust.

Hinnangute kvaliteedinäitajad

ESU on mahukas statistiline uuring, mis koosneb paljudest etappidest. Lõpptulemuste kvaliteet oleneb iga üksiku tööetapi kvaliteedist. Valikuuringu andmetele tuginevates parameetrite hinnangutes võib olla mitut tüüpi vigu. Peale loendivea ja kao, mida kirjeldatakse selle kogumiku peatükkides „Üldkogum ja valim” ja „Laekumine”, võivad uuringut mõjutada veel mõõtmis- ja töötlusvead, mida käsitletakse peatükis „Andmetöötlus”. Neid vigu püütakse uuringu korraldamisel igati vältida.

Juhuslike vigade tekkimine on siiski paratamatu. Neid tuleb ette seetõttu, et valikuuringu käigus on võimalik uurida ainult osa üldkogumist. Sellest tingituna on valimi põhjal arvatud näitajad hinnatava suuruse tegelikust väärtusest üldkogumis alati mõnevõrra erinevad. Seda erinevust nimetatakse hinnangu juhuslikuks veaks ehk valikuveaks. Valikuviga ei ole võimalik täpselt määrata, kuid seda saab statistiliselt hinnata, võttes aluseks hindamiseks kasutatud statistiku varieeruvuse ehk hajuvuse antud valimidisaini korral. Peale valimidisaini oleneb valikuviga valimi suurusest. Mida suurem on valim, seda väiksemaks kujuneb eeldatav valikuviga.

Uuringu esmased kvaliteedinäitajad on vastanute arv v ja vastamismäär, kus n on esialgne valimimaht. ESU vastamismäär aastati on uuringu osavalimite jaoks esitatud peatükis „Laekumine”.

$$\frac{v}{n} 100\%$$

Teine oluline kvaliteedinäitajate rühm koosneb uuringu põhjal arvatavate parameetrite täpsushinnangutest. Statistikaameti esitatavad täpsushinnangud on valikuvea hinnangud, st need hinnangud ei kajasta teisi võimalikke veallikaid. Valikuvigade hinnangud arvutatakse kõikidele leitud näitajatele, kuid need avaldatakse vaid olulisemate näitajate kohta

Põhiline valikuvea hinnang on standardviga. Standardviga on matemaatiline suurus, mis kirjeldab valimi põhjal antud hinnangute hajuvust. Et valim on juhuslik, on ka parameetritele antud hinnang juhuslik suurus, mille puhul on võimalik leida selle hajuvus. Mida väiksem on hajuvus, seda täpsem on parameetri hinnang. Hinnangu hajuvus oleneb valimimahust ja -disainist.

Keerulisema disainiga uuringute puhul, nagu on ka ESU, ei saa lähtuda tavapärastest statistilistest eeldustest tunnuste sõltumatu ja identse jaotuse kohta. Laekeni indikaatorite puhul komplitseerib standardvea arvutamist ka nende mittelineaarsus. Täiendavalt tuleb

arvestada, et standardvea arvutamise tavapärased valemid on välja töötatud tagasipanekuta valiku jaoks, kuid ESU puhul kasutatakse leibkondade tasandil tagasipanekuga valikut, sest iga leibkond on loendis sees oma liikmete arvuga.

Seetõttu kasutatakse Laekeni indikaatorite standardvigade arvutamiseks kaheastmelist toimimisviisi. Kõigepealt indikaator lineariseeritakse, milleks kasutatakse Eurostatis välja töötatud lineariseerimisprotseduure. Seejärel arvutatakse saadud uue tunnuse kogusumma standardviga selle indikaatori standardveana. Standardvigade arvutamisel kasutatakse programmi Bascula. Olulisemate hinnangute standardvead uuringuaastati on tabelis 11.

Tabel 11 **Olulisemate Laekeni indikaatorite väärtused ja standardvead, 2005–2008**

	2005		2006		2007		2008	
	Väärtus	Standardviga	Väärtus	Standardviga	Väärtus	Standardviga	Väärtus	Standardviga
Leibkonna keskmine aasta ekvivalentnetosissetulek, krooni	56 790	783	68 135	787	82 988	2 024	99 090	1 144
Vaesusriski määr, %	18,3	0,6	18,3	0,6	19,4	0,6	19,5	0,6
Vaesusriski süvik	24,0	1,3	22,1	1,0	20,2	0,9	20,3	0,8
Kvintilide suhte kordaja S80/S20	5,9	0,2	5,5	0,2	5,5	0,3	5,0	0,1
Gini koefitsient	0,341	0,006	0,331	0,005	0,334	0,015	0,309	0,006

Üks näitaja, mille abil on võimalik kvaliteeti hinnata, on hinnangu suhteline viga (standardviga jagatud hinnangu endaga):

$$sv = \frac{\sqrt{\hat{V}(\hat{\theta})}}{\hat{\theta}},$$

kus $\hat{\theta}$ tähistab uuritava parameetri hinnangut. Suhteline viga näitab, kui suur osa on hinnangu standardviga hinnangust endast. Üldjuhul esitatakse see protsentides. Suhteline viga on ühikuta suurus ja võimaldab seetõttu võrrelda eri parameetrite hinnanguid nii omavahel kui ka varasemate uuringute tulemustega mõõtühikutest olenemata. Suhteline viga on operatiivne vahend hinnangute täpsusest kiire ülevaate saamiseks. Olenevalt kontekstist võib 2–3% suurust suhtelist viga üldiselt vastuvõetavaks pidada. ESU põhinäitajate puhul on suhteline viga olnud vahemikus 1–5%. Valikuvigade hinnangud arvutatakse kõikidele leitud hinnangutele, kuid need avaldatakse vaid osaliselt.

ANDMETE AVALIKUSTAMINE

ESU andmed avalikustatakse aastase viiteajaga, sest andmeid on vaja töödelda. Uuringut tehakse iga aasta veebruarist juunini. Oktoobriks on andmepuhastus tehtud ja esimesed kolm andmetöötlustappi läbi. Puhtad andmed kaalutakse üldkogumile vastavaks ja imputeeritakse detsembriks. Seejärel arvutatakse välja Eesti-kesksed ja Eurostatile edastatavad tunnused ning vajaduse korral parandatakse veel uuel uuringuaastal eelmise uuringu viga. Mai lõpuks on andmebaasid valmis ja eelmise aasta uuringu tulemused avaldatakse Statistikaameti andmebaasis. Pärast esimeste tabelite avaldamist on andmed päringute alusel kättesaadavad kõigile tarbijatele.

Et uuringus küsitakse uuringuaastale eelnenud kalendriaasta sissetulekut, avaldatakse sissetulekutel põhinevad vaesusnäitajad kaheaastase viiteajaga — 2010. aastal avaldatakse 2008. aasta sissetuleku- ja vaesusnäitajad. Eluruume, haridust, tervist ja tööd puudutavad indikaatorid avaldatakse aastase viiteajaga, mis tuleneb ainuüksi andmetöötlusele kuluvast ajast. Eurostati edastatakse andmed veidi pärast seda, kui need on Eestis avaldatud. Järgneb pikk andmekontroll ja luuakse andmebaasid, mistõttu üle-euroopaliste andmebaaside viiteaeg on veel üks aasta. Pikilõikeliste andmebaaside põhjal Eestis praegu indikaatoreid veel ei avaldata, küll aga on pikilõikelised andmebaasid nii nagu läbilõikelisedki

tarbijatele kättesaadavad lepingute alusel. Püsivad lepingud ESU andmete edastamiseks on Statistikaametil sõlmitud ministeeriumide ja teadusasutustega. Eurostati saadetakse pikilõikelised andmebaasid 1,5-aastase viiteajaga, mistõttu rahvusvahelisi longituudandmeid saavad tarbijad kasutada peagu 4-aastase viiteajaga.

Tavakasutajale on peamised ESU andmete põhjal arvutatud näitajad kättesaadavad Statistikaameti andmebaasis sissetulekute alajaotuses ja Laekeni indikaatorite nime all. ESU andmete põhjal tehtud andmetabeleid on ka eluruumi, tervist ja arstiabi kättesaadavust puudutavates alajaotustes. Eelmise aasta uuringu tulemusi käsitletakse igal aastal ka Statistikaameti aastaraamatus peatükis „Sotsiaalne tõrjutus” ja teemakogumikes. Kogumikes keskendutakse valdkonnaanalüüsidele, millest selgub, kuidas on võimalik andmeid kasutada. Huvi võivad pakkuda näiteks „Sissetulek ja elamistingimused” (2005), „Sotsiaalne ebavõrdsus” (2007), „Naised ja mehed” (2008), „Lapsed” (2008) ja „Vaesus Eestis” (2010).

ALLIKAD

Duncan, G., Kalton, G. (1987). Issues of Design and Analysis of Surveys Across Time. — International Statistical Review, No 55, pp. 97–117.

Koen, C. (1999). The Case for Longitudinal Survey Research in Social Science Analysis in South Africa. — African Sociological Review, Vol 3, No 1, pp. 152–167.

Quillian, L. (1996). Group Threat and Regional Changes in Attitudes toward African-Americans. — American Journal of Sociology, No 102, pp. 816–860.

INTRODUCTION

Overview of the Estonian Social Survey

In March 2004 Statistics Estonia launched the Estonian Social Survey (ESS), with the goal of measuring the income and living conditions of Estonians, and through them the problematic areas of the society — poverty, inequality and social exclusion. The survey offers a possibility to measure such complex social processes as persistent poverty and the various levels of deprivation. In Estonia, ESS is the official source of income statistics and social exclusion indicators.

ESS is the Estonian branch of a pan-European survey of income and living conditions called the EU-SILC (European Union (EU) Statistics on Income and Living Conditions) co-ordinated by the Statistical Office of the European Communities Eurostat. Statistics Estonia collects data within the framework of EU-SILC, domestically called the Estonian Social Survey, on the basis of Regulation (EC) No 1177/2003 of the European Parliament and of the Council. This means that the survey is co-financed from the EU budget and Estonia has an obligation to transmit the survey data to Eurostat following the methodology that Eurostat has set up and by the deadlines fixed in corresponding contracts. The EU-SILC survey is carried out based on a common methodology in all EU countries and in Iceland, Norway, Switzerland and Turkey, allowing for the publication of internationally comparable statistics on poverty, inequality and income. In addition to the input for Eurostat's variables, many questions from Estonian domestic consumers are included in ESS. Estonian domestic databases are also compiled based on the results of this survey and are every year delivered to domestic contractual users. The ESS data are used by Estonian educational institutions (universities, institutes) and ministries (mainly the Ministry of Social Affairs).

ESS is a continuous survey conducted every year from February to June. Its main output is concerned with household incomes and living conditions (the dwelling and living environment). Other topics cover the respondent's household and its economic subsistence on the one hand, and the respondent's personal working life, education, health and accessibility of medical care on the other.

The survey is comprised of the household and personal interviews, conducted by using two different questionnaires: the household questionnaire and the personal questionnaire. The household interview is carried out with a grown-up household member who knows the household the best. Personal questionnaires are filled out for all household members aged 15 or more.

The particularity of ESS compared to Statistics Estonia's other personal surveys is that the living standard of persons and households included in the survey is followed up over a longer period of time to identify changes in living conditions, subsistence, working life, health, etc., taking place over years. All sample households included in the survey by sampling are interviewed in four consecutive years. Each year, almost a thousand new households are brought into the survey. Around the same number finish their four years' participation in the survey and they drop out. These so-called "waves" are called panels in ESS — a finishing panel is always replaced by a new panel i.e. a new sub-sample, while the old sub-sample finishes their time. Each year, around 5,500 households and 13,500 persons are interviewed, and they are divided between four panels. Three panels are in the survey from the previous years and one is a first-timer. The survey covers the whole population and thus permits generalizations about the country as a whole to be drawn.

ESS is the first and currently the only panel survey in Estonia. Two kinds of databases are compiled from the survey results. The data from one given survey year are assembled in cross-sectional files, which provide a look into the incomes earned and the living conditions of the residents of Estonia in that year. Several years' data are compiled into longitudinal files which can be used to study changes occurring in the society at the level of the same sample households. The current social exclusion indicators, called the Laeken indicators, were designed based on cross-sectional data. Longitudinal data allow for the creation of panel indicators containing a temporal dimension. To date, there are still very few panel indicators, but the development work is continued. One important example of a panel

indicator is the persistent poverty indicator, which shows the percentage of the persistently poor persons in the population.

Work targeted at the implementation of EU-SILC started in Estonia in 2001 already. In 2002 and 2003, a pilot survey was carried out to test the structure of the questionnaire and the functioning of the questions in an interview situation. The main survey of ESS was launched by Statistics Estonia in 2004. We were in the forefront with an early launch among new EU Member States, because the other countries which joined the European Union in the same year launched EU-SILC a year later.

In 2004, ESS like other personal surveys of Statistics Estonia was carried out by using only a paper questionnaire. Next year, the survey already switched to a laptop-assisted questionnaire. In exceptional situations, interviewers are still allowed to conduct an interview on the basis of a paper questionnaire, but they must, in this case, type in the answers given into their laptop at a later time and transmit it to Statistics Estonia in electronic format. By 2009, 98% of all ESS interviews were conducted as computer-assisted, while with 2% the interviewer marked the respondent's answers into the paper questionnaire to enter them into her laptop afterwards.

The first data from ESS were published in 2005. In 2006, Statistics Estonia first released in its database and statistical yearbook several indicators expressing the social exclusion of Estonian residents, calculated from the ESS data. This set of indicators is known as the Laeken indicators. These indicators have been continuously complemented with new socio-economic indicators over years and new tables have been published. The Laeken indicators are a tool used in the EU to monitor how Member States observe the Lisbon Strategy. The first longitudinal data were assembled in 2008, when the first 4-year panel of households finished their time in the survey. Indicators based on longitudinal data have yet to be published, because their development is still underway in Eurostat. Once this work is complete, the agreed set of longitudinal indicators will also be published on Statistics Estonia's website.

The findings of ESS are accessible to the public through the electronic database on Statistics Estonia's website. Eurostat and various survey consumers (ministries and academic institutions) receive the ESS findings yearly in the form of anonymised personal and household microdata files, with variables in either the international (EU-SILC) or domestic (ESS) format. Since the EU-SILC survey is conducted in all EU Member States, its greatest advantage is its international comparability. Data on all countries are made accessible for scientific research 15 months after the end of the survey year by Eurostat. Data on the first 25 EU Member States are available from the year 2005. Data on Bulgaria and Romania are available from the year 2006.

THE ESTONIAN SOCIAL SURVEY (ESS)

Purpose of the survey

When speaking of the purposes of ESS, it is appropriate to discuss them on two levels — in the dimension of EU goals and that of Estonia's domestic goals. The EU has set goals for the European statistical system of income and living conditions EU-SILC, which holds the regulation on the basis of which ESS is ordered from Estonia. Statistics Estonia, however, has added questions, which are of interest to the domestic consumers of Estonia, to the EU-commissioned survey, and attempts to have the survey be a combination of Estonian and European data requirements.

On the EU level, the aim of EU-SILC is to deliver comparable and timely cross-sectional and longitudinal statistics on income, living conditions, poverty and social inclusion at both the EU and Member State levels. EU-SILC should be, according to EU goals, the main reference source for comparative statistics on income distribution and social exclusion. Relying on the Programme of Community Action, the EU wishes to encourage co-operation between Member States in order to combat social exclusion. The availability of reliable data

allows measurement of the results of Member State actions. The most important output of the survey, within the frame of income statistics, has been set to be the production of structural indicators measuring social exclusion. These indicators are reported to the wider public on Eurostat's homepage and in the annual report to the Spring European Council.

Within the Estonian domestic context, we do not speak about EU-SILC but about Estonian Social Survey (ESS). While the general direction of ESS being the same as that of EU-SILC, the Estonian Social Survey has six main goals which focus specifically on Estonia.

1. To gain information about the annual incomes and income distribution of Estonian households.
2. To study poverty and social exclusion in Estonia.
3. To analyze the subsistence and living conditions of Estonian households and their relation to place of residence, education, social status, descent, and other socio-economic and demographic indicators.
4. To supply reliable and usable data for the development and updating of family, employment, tax, social benefit and other social policies.
5. To collect data that enable to compare Estonia with other European countries.
6. To promote use of these data in Estonian ministries, other state institutions and among scientists.

A big step closer to a common measuring stick of Europeans' income distributions and social exclusion was the creation of the system of statistical indicators of social exclusion, known as the Laeken indicators, in 2001. This system is named after the city district Laeken in Brussels, where they were adopted by the European Council. The Laeken indicators measure the at-risk-of-poverty rate and gap, inequality of income, state of health, level of education, accessibility of medical care, life expectancy and unemployment by people's age, gender, place of residence, nationality, household composition, work intensity and other socio-economic indicators. The Laeken indicators for Estonia are published in Statistics Estonia's statistical database. The indicators were developed in the setting of the Lisbon Strategy, adopted in 2000, which envisaged the co-ordination of social policies built on common European goals, at the state level. In order to measure the movement towards this aim, the availability of methodically comparable indicators was required.

In order to obtain completely comparable interstate data, simply agreeing on the rules for variable calculation is not enough. The data used to find the variables also have to be collected following the same set of principles. Until 2004, there was no such data source, and Member States and candidate countries used different data sources to calculate their poverty indicators. In 2003, a regulation was passed establishing a common statistical system for income and living conditions i.e. EU-SILC. This regulation lays all Member States under obligation to collect the data necessary to measure social exclusion by observing the same principles.

ESS as a panel survey

ESS is novel for Statistics Estonia and Estonia as a whole, because it is Statistics Estonia's first panel survey. As a statistical term, a panel survey means that the same people are interviewed in several consecutive years. A panel is a selected group of people who are being studied. Each panel is in ESS for four years. A panel survey is the only way to collect data on changes and on the causes of changes on the personal level. Such data are necessary when taking social policy decisions.

Findings of ESS are used to compile cross-sectional and longitudinal databases. The first priority is given to the delivery of comparable, timely and high-quality cross-sectional data to Eurostat and publishing of these data. Longitudinal data, in their turn, are aimed at identifying the persistence and dynamics of poverty and social exclusion in different population groups of the society.

The panel data in longitudinal files are linkable on the personal/household level with the data in cross-sectional files through the personal identification number given to each person and household participating in the survey. The logic behind this personal ID is analogous to a personal identification code, which does not change in time and allows to link information

from various sources on the personal level. Similarly, in ESS, all household members are joined through a shared household identification number, to which a split number and a person's personal order number are added.

These three numbers assembled form the personal identification number or personal ID of each person added into the survey. This member identification number allows one to follow this individual's life in different years of the survey, even when she leaves the original household for another or moves between sample households. Following the same logic, it is possible to monitor the goings-on in the initial household even when some initial members have moved away or new members have joined the household. Thus, changes in the contexts of the initial household, its split-offs and the individual life-changes of people can be analysed.

A panel survey makes it possible to provide statistical analyses that one cannot perform with a cross-sectional survey. The simplest output is to observe and analyse temporal changes in households' poverty profiles. In addition to simple observation and circumstance description in the temporal dimension, a longitudinal study also enables to search for causal connections, for instance factors that bring some households out of poverty, lead others into it, or keep them trapped in poverty.

Firstly, a longitudinal survey enables the researcher to more accurately search for causal relationships between variables because the temporal dimension is added. Since longitudinal data can be compared and correlations can be found over a period of time, it becomes possible to find the direction of causal relationships (positive or negative) and the sequence of events in time. In social processes figuring out which variable is dependent and which independent is often problematic. Although longitudinal data may not suffice to answer this question in detail, the chances are nevertheless better than when using cross-sectional data, in case of which all events are stopped in time and one cannot determine which event tends to occur first. Naturally, this logic does not apply in the context of all variables, in particular the socio-economic characteristics are the ones that tend to have interaction and mutual effects on one another, but the logic may prove useful with other variables.

Secondly, a longitudinal survey presents an opportunity to better understand how certain populations change (Koen 1999). Cross-sectional studies often demonstrate small changes from year to year in the number and constitution of poor households. This gives an impression that the same households are poor from year to year and there is almost no movement to and from poverty. Longitudinal surveys carried out in different countries have, however, uncovered that household poverty may in places be much more dynamic than cross-sectional data allow us to believe and that for some families poverty is just a passing condition. (Koen 1999) Some households move between the different stages of poverty, some from the poor to relatively wealthier income groups, some fall from the wealthier income groups into poverty and some live in persistent poverty (Duncan and Kalton 1987; Quillian 1996).

Through observing developments in particular households, longitudinal data can be used to see what their poverty dynamics are like, and based on the findings draw conclusions about the potential effects of social policy on different poverty profiles. The bottleneck of ESS is the relatively short duration of the panel — each household is only followed up for four years, but during this period important events may not happen to occur, e.g. a household may find itself in poverty, even long-term poverty, but during a period of time in which it does not happen to be in the survey's sample. The ESS panel format does not provide opportunities to study poverty among households who happen not to be economically vulnerable during the time they are in the survey. The data collected can, however, be used to study transient poverty and persistent poverty in households. A household is considered to having been subject to transient poverty if during the four years they spent in the panel, at least one year their incomes were below the at-risk-of-poverty threshold. A household is classified to be in persistent poverty if out of the four years in the survey at least three were spent on an income below the at-risk-of-poverty threshold.

Topics of ESS

The main topics of ESS are income and social exclusion. Alongside them, the main survey makes enquiries on both personal and household level about various additional topics. These in turn are then supplemented by modules which have a different topic every year. The questions asked in ESS concern a household's general data, living conditions, income, production for own consumption, the household members' education, working life and health.

From the household questionnaire we can find out:

- the household members' general data (gender, age, etc.);
- the household structure, i.e. the relations between household members;
- the demographic indicators of household members (ethnic nationality, citizenship, country of birth) and socio-economic status;
- the time the household's children spend in school, in kindergarten or on hobby activities, and the type of day care used for children;
- general information about the household's dwelling and its terms of use;
- amenities in the dwelling and problems related to the dwelling;
- accessibility of consumer durables;
- existence and information about loans, and financial restrictions imposed by loans;
- cost of rent and utilities, arrears and financial restrictions stemming therefrom;
- income from social benefits, rent of property, support from non-state organisations or other households, and incomes earned by children;
- alimony paid and other support to other households;
- tax on land paid;
- household's possibility to afford larger expenses (e.g. travelling);
- households' arrears;
- evaluation of one's own subsistence and necessary finances with which household could make ends meet;
- production of agricultural products for own consumption, picking mushrooms and berries, etc.

From the personal questionnaire, we can find out the following about all household members aged 15 or older:

- highest education obtained and current studies;
- main and secondary job and volunteer work;
- last job and search for a job;
- current socio-economic status and the socio-economic status each month during the previous year;
- monetary and non-monetary income from wage labour;
- income from registered and unregistered entrepreneurship;
- property income from bonds, shares and savings and entering insurance schemes;
- social benefits received (old-age, disability, unemployment and sickness benefits, study allowances and other benefits);
- taxes paid on income;
- health status and accessibility of medical care;
- height and weight.

One of the two main topics of ESS is social inclusion, or worded adversely — social exclusion. People, families or groups are considered to be socially excluded when their material, cultural or social resources are so limited as to deny them the minimal acceptable living standard in their country. Socially excluded people cannot fully participate in social life due to their lack in education, low income, unemployment or poor health. Social exclusion is measured by using the Laeken indicators which tie income data to the level of education, health status, demographic and socio-economic indicators and to household type. In addition to the continually updated Laeken indicators, new indicators measuring material

deprivation and poor housing conditions are now available, and will be published by Statistics Estonia starting from 2010.

Another main topic of ESS is the income of the residents of Estonia. This topic provides information about the wealth and poverty of the people. Before ESS was launched in 2004, incomes, and poverty and inequality indicators on the basis thereof, had been calculated by using the data from the Household Budget Survey (HBS). In HBS, respondents were asked about the income they received in the previous month, which was then multiplied by twelve to obtain a yearly income. One month's income may, however, not be representative of the household's yearly income level. For instance, a person may work during a part of a year and for the other part stay at home, be unemployed or otherwise inactive on the labour market. If a person worked and earned 10,000 kroons a month when included in the survey, for example, the HBS methodology counted her income to equal $10,000 \times 12 = 120,000$ kroons a year. In reality, this person may only have worked for six months that year and her income equal 60,000 kroons. Additionally, the respondent's wages or job may change within the year, but this might not be known during the interview. For reasons such as these, it is internationally recommended to ask and use the previous year's income for calculating indicators of living standards and welfare. Yearly income better reflects the constant level of welfare of persons and households. Monthly income of persons at a cross-sectional moment in time is also an important indicator, but it does not match the purposes of the ESS and EU-SILC surveys as well as yearly income does.

ESS is the first survey to collect data about respondents' incomes in the previous calendar year in Estonia. Moreover, income is not asked about in one question but in several blocks on the level of the types of income, both in the personal as well as household questionnaires. Estonia follows the income definition of the Canberra working group for calculating household members' incomes. The same definition is used to calculate disposable (net) incomes by the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) and Eurostat. Disposable (net) income is defined as the sum of incomes from wage labour, self-employment, property income, social transfers, regular inter-household cash transfers received, production for own consumption, and receipts for tax adjustment from which regular inter-household cash transfers paid, taxes on wealth and repayments for tax adjustment have been subtracted.

The ESS household questionnaire provides information on the following components of household's total disposable income: the subsistence benefit and child benefits, incomes earned by younger than 15 year-olds, monetary and non-monetary support received from other households, alimony, monetary and non-monetary support from non-state organisations, income from rental of property or land, income from sale of real estate or stocks, income from production for own consumption. The personal questionnaire provides information on the following: monetary and non-monetary income from wage labour, income from registered and unregistered entrepreneurship, property income from bonds, shares and savings, social benefits received and payments from insurance schemes.

Until 2007 income from production for own consumption and savings from imputed rent (i.e. the money a household saves on rent by living in a dwelling that they own) were not included in the total income definition. From 2007 onwards, these types of income have been added to the total household income. Also from 2007, interests on mortgage are subtracted from the household total income. These were not considered in the rules for household income calculations in previous years. Such changes in the rules for calculating total incomes stem from agreements reached at the EU level, where respective proposals from scientists and area experts are considered in the decision-making process.

All income components are collected as net in the ESS questionnaire, but with questions concerning wages and salaries, income from rental, income earned by children or income from self-employment, the respondent may choose if she wants to report net or gross amounts. All reported incomes are converted into both net and gross incomes by using algorithms deduced from tax laws, and both net and gross incomes of household members are aggregated to household level by using formulas provided by Eurostat. The household income thus gained is then distributed among household members by using equivalence scales. This operation results in obtaining the equalised income per household member. Equalised income is a value used in income-related statistics when calculating the indicators

based on poverty rates. It is at this point important to introduce two assumptions that impact the size of a household member's income when using this methodology.

Firstly, this method assumes an equal distribution of resources between household members, i.e. sharing of the total income in the household with everyone getting an equal share — the income per equivalent. This income is the basis for all Laeken indicators and all published income figures gained from ESS. Hence, we should not speak about a person's individual income and household's income separately but as an integrated matter.

Secondly, the amount of income prescribed to each household member (aka income per equivalent) is influenced by equivalence scales. Since a household has expenses that are independent of the number of household members, equivalence scales are used to consider a different share of joint consumption in different household types. Equivalence scales indicate the shares of household members in the household's total consumption. Estonia, like other EU countries, uses the modified OECD equivalence scales. According to these scales, the equalised weight of the first adult household member is equal to one, each following adult has a weight of 0.5 and each dependent child's weight equals 0.3. The suitability of such equivalence scales for Estonian conditions has been disputed, but they are still being applied to ensure comparability.

Income statistics are used to calculate poverty and inequality indicators in Europe. To define poverty, a household member's equalised income is used — the household's income is divided by the sum of household's equivalence scales. A person is considered poor if her equalised disposable income is below 60% of the national median equalised disposable income. Consequently, ESS and EU-SILC both use the term 'relative poverty', which means poverty relational to incomes of other members of the society. Alongside 'relative poverty', the term 'absolute poverty' is often used. Comparison of the level of a household's income to their country's (and year's) standard set by experts serves as basis for absolute poverty. This standard is the nadir for an income necessary for a socially acceptable standard of living. Absolute poverty is suitable for characterizing changes in a country's economic level. Relative poverty, on the other hand, characterizes rather the distribution of incomes and effectiveness of social policies. The relative poverty rate is low when there are few households with small income — if this is the case, a strong and effective social policy is in place in the country.

Survey modules

As is the case with other continuous social surveys, a block of questions on a particular topic, called a module, is added to the main survey of ESS each year. Every module is in the survey only for the fieldwork of one year, and is then replaced by another module in the questionnaire.

The topics of ESS modules are agreed upon to meet data needs at the EU level and they touch upon the different facets of social exclusion. A task force for each module, to which representatives of some Member States as well as outside experts belong, is convened around two years before the fieldwork to which this module belongs is due to start. The task force assembles a list of variables for the module, guidelines of variables and a sample questionnaire. Into these materials, all EU-SILC country co-ordinators may make suggestions for improvements during an allotted period, after which time the materials are sent to the European Parliament, to the European Council and at last to the Commission for conciliation. Having passed the process of conciliation, the module is approved and ratified by a Commission regulation. This makes the module a compulsory part of the main survey, and its data must be transmitted to Eurostat along with the cross-sectional data of the respective year.

In addition to modules requested by Eurostat, modules ordered by Estonian consumers have been added to ESS. These modules aim to provide insight into a particular topic that could not be achieved by adding a few questions to the questionnaire. Modules requested by Eurostat all have to do with social exclusion or the different facets of deprivation from accessibility of banking services to material deprivation and lack of social participation. Modules carried out only in Estonia at the request of domestic consumers tend to concern

problems relevant to the society at the moment, such as crime, ethnic integration, entry into the labour force, unionization and so on.

In 2004, four modules were added to the main survey of ESS. They were all commissioned by Estonian domestic consumers. The topics of the four modules concerned social contacts; family attitudes and political views; crime, violence and feeling of security; and ethnic integration. All the modules were incorporated in the personal questionnaire and this questionnaire was filled out by all household members aged 15 or older.

The module on social contacts asked respondents about how often they got together with relatives, friends, neighbours and colleagues, provided and received help in different works free of charge, organisational membership, troubles with communicating because of religion, language, ethnic nationality or other such things and satisfaction with various factors influencing the quality of life (e.g. satisfaction with work, family life, the system of government in Estonia, etc.).

The module concerning family attitudes and political views asked people if they wanted children, how they felt about marriage and the benefits of cohabitation. The political views section of the module included questions concerning the interest and participation in the politics, trust in political institutions and agreement or disagreement with a list of claims related to political life.

The questions asked in the module touching on crime, violence and the feeling of security, were about falling victim to crimes, reporting to the police, use of security measures, insurance schemes and how secure people feel in the public and private spheres.

Questions of the ethnic integration module touched upon attitudes towards learning Estonian and integration. With regard to language, participation in language studies, level of proficiency, the need to know Estonian, the obstacles hindering language learning and the benefits of knowing the language were discussed. As for social participation, the module wanted to know the respondents' preferences with respect to the system of government, a desired rate of representation of non-Estonians in state authorities, and attitude to a poly-cultural society.

Eurostat did not ask to add a module to the 2004 survey, the year the survey was launched in Estonia. In the following years, however, there has mostly been Eurostat-commissioned module in the survey.

In 2005, there were three modules in ESS: one by order of Eurostat and the other two by domestic consumers. The topic of the Eurostat module was "Social origin", used to measure the inter-generational transmission of poverty. The 20–70-year-old respondents were asked about the family conditions of their early teenage years. The questions were about the educational level, work and ethnic nationality of the respondent's parents and about the living conditions and ability to make ends meet of their household at that time. Estonian domestic modules were entitled "From school to work" and "Trade unions and collective agreements".

The "From school to work" module asked the 15–35-year-old respondents about their level of education, the connectedness of their line of profession to their actual job, job searches, channel through which they got their job, the employer, their profession, satisfaction with work, future plans for education and salary ambitions.

In the module concerning trade unions and collective agreements, the respondents were asked about the existence of trade unions and collective agreements at their workplace and membership in them. There were questions about the reasons for having joined or not joined the trade union, and the reasons for potential joining or not joining; whether working conditions had improved thanks to joining the trade union or entering into a collective agreement, as well as for how many years and on what level the collective agreement was signed.

From 2006 onwards, there has only been one module in ESS every year, and the module has always been commissioned by Eurostat. The 2006 module was about social participation. The questions asked about participation in cultural events, relations with relatives, neighbours and friends, and participation in formal and informal unions, associations, etc. The respondents were also questioned about volunteering, being involved

with parties, unions, societies, religious groups, etc., and whether they visited the cinema, performances, and various entertainment events.

The 2007 module handled living conditions and dwelling-related problems or shortcomings. The respondents were asked if there was a shortage of space in their dwelling, if they had access to amenities (water supply, heating, air conditioning), the accessibility of public services, satisfaction with the dwelling and plans to move. In 2007 a new block of questions concerning production of agricultural products for the household's own consumption was added to the main part of the survey. These questions were more specifically concerned with growing various agricultural products, keeping livestock, picking berries and mushrooms, hunting and fishing for the benefit of food for the household. These questions are used to measure the type of income which constitutes a significant saving, for some countries and social groups (e.g. in rural areas), in the expenses a household would otherwise have to make on foodstuffs.

The topic of the 2008 module was financial exclusion. The aim of the module was to research households' access to banking services and the scale of households' loan burden. Under access to banking services existence of a bank account, debit and credit cards and overdraft, the reasons for their absence and possibility and necessity to take a loan were enquired about. Under loan burden arrears in rent, utilities and other dwelling-related expenses as well as arrears in repaying overdraft and different loans and leaseings were asked. In addition, there were questions about a drop in incomes over the past 12 months and the reasons for this.

The 2009 Eurostat model was about material deprivation. The aim of the module was to research other facets of poverty aside from income poverty and differences in living standards across the EU countries. The questions were about the existence of clothing and footwear, leisure time possibilities and accessibility of medical care for adults, and additional questions for children were about the accessibility of books, toys, a balanced diet, rest and social activities.

The topic of the 2010 module is intra-household sharing of resources. Respondents are asked about the management and sharing of household incomes, person(s) responsible for common income, decision-makers in important financial and other questions for couples, about a possibility to spend money on oneself and children and about access to bank account.

The 2011 module will repeat the topic of the 2005 module — intergenerational transmission of poverty. This time, the 25–59-year-olds are asked about their family conditions when they were 14. The questions yet again concern education, jobs, citizenship, country of birth, and ethnic nationality of mother and father, people living in the household and the household's ability to make ends meet and their ownership relation to the dwelling.

The 2012 module will repeat the topic of the 2007 module which was about living conditions.

Before new modules are added to the main survey, the questions pass through two stages of pre-testing: 1) cognitive tests with a sample consisting of at least ten persons; 2) a module pilot with a couple of hundred respondents as a face-to-face interview.

Statistics Estonia started with the cognitive testing of module questions in 2007. The purpose of the cognitive focus group or face-to-face interview is to test how respondents understand the question and define the terms used in that question for themselves. Thus far, testing has only been carried out for modules, but in reality the whole ESS questionnaire needs to be tested. To date, Statistics Estonia has not had the necessary resources for this, but plans remain to create a survey laboratory that would work with developing interview materials and improving the interviewing methodology. If these plans succeed in becoming a reality, this will be accompanied by a redesign of the ESS questionnaire. Until then, improvements will be carried out in small steps.

When a module's materials have passed the cognitive tests and the first corrections have been made, the interview materials of the module are tested in a practical interview situation during the fieldwork of some personal survey. The pilot survey is carried out with a smaller sample (around 200 persons) and its purpose is to receive respondents' feedback concerning the setup and clarity of the questions and interviewers' feedback about the operativeness of the question. As a result of pilot survey, the questions can be improved for

the main survey and the guidelines for interviewers can be improved. Sometimes, the pilot survey has also resulted in excluding some original questions, if they do not give results and cause problems in the opinion of respondents and interviewers.

Once the interview materials have passed the stages of both cognitive tests and the pilot survey, they are added to the respective year's main survey in the improved format.

Main definitions

Private households in Estonia comprise the reference population of ESS. The term 'household' is defined through a shared budget and address in all of Statistics Estonia's personal surveys.

Household is a group of people who live in a common dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources. Persons included in the household are members of the household. A household may also consist of one member only.

Household member is:

- a permanent resident (related or non-related with other household members), in case he/she uses joint financial and/or food resources;
- a tenant, lodger, visitor, housemaid or nanny living in the household if he/she shares financial and/or food resources with the household and, if one of the two conditions applies: he/she does not have a separate household elsewhere or he/she plans to stay in the household for six months or longer;
- a household member who is temporarily absent (due to holidays, work, studies, etc.) but shares financial and/or food resources with the household and does not belong to a separate household elsewhere and his/her absence is planned to last less than six months;
- a household member absent from home (irrespective of the duration of absence) due to studies or work, in case all the following conditions apply: he/she shares financial and/or food resources with the household, he/she does not belong to a separate household elsewhere, she is a spouse or a child of a household member and stays in close contact with the household and considers that living place as his/her main place of residence;
- a household member who is staying in a hospital, hostel or any other institutional establishment but shares financial and/or food resources with the household and her actual or planned absence will last less than six months.

Temporary absence means first of all that the person absent will presumably return to the household after the end of the mission, studies, etc. In general, the respondent can decide whether the contact with the person absent is close enough to consider him/her a member of the household. If the person absent has formed her own family and lives permanently separately, then he/she is not considered a member of the respondent household although, for example, he/she may still have his/her own room at her parents' house and he/she may receive regular financial help.

Only private Estonian households are included in ESS. People living permanently (over six months) in collective households and in institutions are excluded from the ESS sample. Institutions are for instance orphanages, nursing homes, retirement homes, prisons, convents, barracks and so on. It is not possible to use the term 'household' for people living in institutions to signify the content of the term — for example, if following the definition, all long-term prisoners in prison would form one household, but in reality this is not the case. In addition, the living conditions and incomes of people residing in institutions do not correspond to the logic of regular society and are hence not comparable. For these reasons, people living in institutions are excluded from the survey. People who have moved abroad for at least six months also fall under the loss.

Definitions used while including households in the survey

Address person is a person registered at an address that was randomly selected from the Population Register, who brings their household into the sample. In ESS the address person is at least 14 years old. The term 'address person' is used only with new households — in

following years the tracing concerns sample persons and the original address person is just one of them, equal to the others.

Sample person is a person, who was 14 years old or older as at 1 January of the survey year when the household was first included in the survey. All the 14-year-old and older members of the households, which are included in the survey for the first time in the survey year, are also regarded sample persons. The ESS panel consists of sample persons. It is they who are traced over the period of four years.

Co-resident is every household member who is not a sample person. Co-resident is a household member, who was 13 years old or younger when the household was first included in the survey and, a new household member who joined the household in the course of next years after the household concerned was first interviewed in the framework of the ESS.

Sample household is a household, which contains at least one sample person. If there are no sample persons left in a household, i.e. the household consists only of co-residents, the household drops out of the survey.

New household member is a household member who has joined the sample person's household after the last interview of the Social Survey took place. A new household member is always a co-resident.

Reference member of the household is a 15-year-old or older household member who contributes the largest share to the household's income.

Initial household is a sample household which contains at least one sample person who lives in the same dwelling as in the last survey year. If none of the households where a sample person belongs to lives at the same address, then initial household is the one to where the sample person with the smallest identification number belongs.

Split-off household is a new household of the sample person who has left the initial household and started to live separately.

New household is a household, who is in the survey for the first year. All the 14-year-old and older household members of a new household are sample persons.

Definitions used for the output

Estimates calculated by using the ESS data are published by county and region in addition to the average values for whole Estonia. According to the Statistical Classification of Regional Units of Estonia (EPS) based on Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), Estonia is divided into five areas: Northern Estonia (Harju county with Tallinn), Central Estonia (Järva, Lääne-Viru and Rapla counties), Northeastern Estonia (Ida-Viru county), Western Estonia (Hiiu, Lääne, Pärnu and Saare counties) and Southern Estonia (Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi and Võru counties).

Estimates are also published by settlement type. Cities and towns are counted as urban settlements, small towns and villages make up rural settlements.

The most important term used in output is **equalised yearly disposable income**, which is used to calculate the relative poverty indicators. Equalised income is defined as the household's total income divided by the sum of the household members' equivalence scales. The logic of equivalence scales is that people living together have a smaller expenditure per member than the same people would have if they were living alone because several goods are consumed jointly (car, furniture, household appliances, etc.) and many goods are cheaper if you buy them in bulk. Using equivalence scales takes that so-called "savings effect" into account.

Equivalence scale is a weight designated to a household member depending on her age to reflect the joint consumption of a household. ESS uses the OECD modified equivalence scales, where the weight assigned to the first adult member is 1, each following adult member's weight is 0.5 and the weight of a child (0–14 years of age) equals 0.3.

Disposable (net) income is a sum of income from wage labour, benefits and losses from self-employment, property income, social transfers, regular inter-household cash transfers

received and receipts for tax adjustment from which inter-household cash transfers paid, taxes on wealth and repayments for tax adjustment have been subtracted.

In the ESS, all household members' yearly disposable incomes are collected and aggregated into the household income, which is then equalised by using equivalence scales thus obtaining the equalised yearly disposable income per equivalent (similar to the term "weighted household member"). This income per equivalent, calculated as described above, is what is meant in ESS when speaking about income. It is used for all calculations and, based on it, all indicators in the public database are published.

Most important definitions in the sphere of social life

At-risk-of-poverty threshold — 60% of the national median equalised yearly disposable income of household members.

At-risk-of-poverty rate — share of persons with an equalised yearly disposable income lower than the at-risk-of-poverty threshold.

Relative median at-risk-of-poverty gap — the distance of median income of people at-risk-of-poverty from the at-risk-of-poverty threshold (in percentages).

At-risk-of-poverty rate anchored in time — share of persons with an equalised yearly disposable income lower than the at-risk-of-poverty threshold from three years ago adjusted for inflation.

At-risk-of-poverty rate before social transfers — the at-risk-of-poverty rate when social benefits paid by the state and local governments are not counted in the household's income. It can be calculated in two ways: either by counting pensions as social transfers and excluding them from the household's income or, by including them in the household's income like salaries.

Transfers — payments made by collectively organised schemes, government or local governments with the intention to relieve the households or persons from the financial burden of a number of risks.

Dispersion of incomes around the poverty threshold — indicates how many people's incomes are 40%, 50% and 70% of the national median income.

Persistent poverty rate — the share of people whose incomes have been below the at-risk-of-poverty threshold for at least three years out of the previous four years.

Gini coefficient — the relationship of cumulative shares of the population arranged according to the level of equalised disposable income to the cumulative share of the equalised total disposable income received by them. The value of Gini coefficient varies from 0 to 1. The closer the value to 0 is, the more equally the income is distributed in a country; the closer the value gets to 1, the more unequally the income is distributed. In Estonia, the value of Gini coefficient fluctuates between 0.3 and 0.35, an average figure by world standards.

Quintile share ratio — the sum of equalised yearly disposable income of the highest quintile divided by the sum of equalised yearly disposable income of the lowest quintile. The quintile share ratio shows by how many times the richest quintile's incomes are larger than the lowest quintile's incomes.

The most common household types in Estonia

Household with children — household where there is at least one dependent child.

Household without children — household where there are no dependent children.

Adult and child(ren) — household consisting of one adult and at least one dependent child.

Couple with one child — household consisting of two adults and one dependent child.

Couple with two children — household consisting of two adults and two dependent children.

Couple with three or more children — household consisting of two adults and at least three dependent children.

Single person aged under 65 — household consisting of one person aged 65 or less.

Single person aged 65 or older — household consisting of one person aged 65 or more.

Couple aged 64 or less without children — household consisting of two members, both aged 64 or less.

Couple without children, at least one partner is aged over 64 — household consisting of two adults, at least one of them aged over 64.

Dependent child — a household member aged 0–17 (as at 1 January of the reference year) or a household member aged 18–24 who is economically inactive and living with at least one parent.

Most frequent activity status — socio-economic status which characterises a person for more than six months in a year.

Adult — a household member aged 18 or older who is not a dependent child.

Households by work intensity

Maximal work intensity in a household — designates a situation where the work intensity of a household is 1 i.e. all working-age persons of the household work.

Minimal work intensity in a household — designates a situation where the work intensity of a household is 0 i.e. no working-age member of the household works.

Low but not minimal work intensity in a household — designates a situation where the work intensity of a household is greater than 0 but lower or equal to 0.5 i.e. the household contains a working-age member who works.

Work intensity in a household — the total number of months spent by working-age household members (aged 16–64) in employment or self-employment during income reference period relative to the maximum number of months the household could have spent in employment or self-employment. The indicator ranges from zero (no working-age member worked) to one (all working-age members worked throughout the income reference period). Dependent children are not counted as working-age household members.

By education, the survey's output tables bring out the indicators for people with a low educational level. The terms and definitions concerning such people are the following.

Persons with below upper secondary education — persons 25 years of age or older with basic or lower level of education.

Young persons with below upper secondary education not continuing studies — persons 18–24 years of age with basic or lower level of education and not obtaining formal education.

POPULATION AND SAMPLE

Population

The reference population of ESS consists of all private households, whose usual place of residence is in Estonia, as well as their current members. Persons living in institutions (orphanage, care home, convent, hospital, prison, etc.), amounting to about 1% of the population of Estonia, are excluded from the survey. The population of ESS is a part of the EU-SILC population. The Estonian Population Register of Estonia administered by the Ministry of Social Affairs serves as a sampling frame representing the population.

Sample

ESS is a sample survey and thus the population is evaluated on the basis of the data collected from the sample. Proceeding from the aims of ESS, both cross-sectional statistical data pertaining to a given time and longitudinal statistical data pertaining to changes that have taken place over years need to be collected. Accordingly, ESS has been designed as a

longitudinal sample survey using sample design with sub-samples or panels independent of one another. Every new panel is taken from the sampling frame by stratified systematic sampling, consequently being probability sample. The sample design is based on Eurostat's requirements and recommendations, the aim of which is to ensure that the estimations comply with a definite precision level and to guarantee the international comparability of surveys. In what follows, a more detailed description of the sample design is given.

Panels and panel rotation

The survey is cross-sectional i.e. at the same time four panels have been included in the survey. In longitudinal terms, the panels are rotated with the rotation period of 12 months: each year one of the four panels from the previous year is dropped and a new one is added. A cross-sectional sample thus consists of one new panel and three replications. Any panel remains in the survey for four years i.e. the households and their members are surveyed for four successive years. In the time frame of one year, the survey is cross-sectional — there are no repetitive households in a sample selected for one year.

The rotation principle could not be fully implemented at the beginning of the survey and panels had to be modified. In 2004, i.e. in the first survey year, a sample of 6,000 households was concurrently selected into the sample and randomly divided into four sub-samples or rotational groups. According to the initial rotation plan, every next year one sub-sample should be dropped. However, as the response rate was smaller than expected, it was decided to keep all the four sub-samples in the sample of the 2005 and 2006 surveys. Two sub-samples selected in 2004 were both dropped from the 2007 survey and the two remaining ones from the 2008 survey. Hence, the households included in the 2004 sample actually comprise two panels. The first one (rotational groups 1 and 2) was surveyed for three years (2004–2006) and the second one (rotational groups 3 and 4) was surveyed for four years (2004–2007).

However, the households that were included in the sample in the first year of the survey are jointly called the first panel, which is divided into rotational groups. During the following years of the survey, i.e. from 2005 onwards, a new sub-sample was added every time, called the second, third, fourth, etc. panel accordingly. From 2007 onwards, the rotation has been regular.

Sample size

Below, the planned sample size is discussed. A summary of the actually achieved effective sample sizes, on the basis of which the data set to be analysed is compiled, is observed in the chapter "Response rates".

The minimum effective sample sizes to be achieved have been defined by Eurostat for all Member States for the evaluation of both cross-sectional component (status quo) and longitudinal changes (which have taken place over time). In the sample size designation process, the previous non-response rate, survey design and other factors determining the quality of evaluations have been taken into consideration. For Estonia, the minimum effective sample size to be achieved is:

- 3,500 households and 7,750 persons aged 16 or over to be interviewed for cross-sectional analysis, i.e. for the evaluation of status quo;
- 2,750 households and 5,750 persons aged 16 or over to be interviewed for longitudinal analysis, i.e. for the evaluation of changes that have taken place over time.

The actual planned sample size is greater than indicated above in order to take into account the impact of various factors that may reduce the precision of evaluation.

As the cross-sectional sample is comprised of four sub-samples, one of which is a new panel and three are replications, thus a sufficient size for the new panel should be defined to guarantee the required effective sample size. During the following survey years, the panel size is changing due to several factors. According to the survey design, of the households included in the initial sample, only the households that responded to the survey will be

surveyed further in the next year. At the same time, the panel volume also increases due to split-offs (see subsection "Split-offs") and decreases due to drop-outs because the sample persons who have dropped out are not substituted in this survey (see also subsection "Drop-out"). Such changes in the panel size can be estimated only approximately. Considering the relevant factors, the sample size of 2,500 households is defined for a new panel (see Table 1). As at the beginning of the survey, modification of the rotational principle was needed and the repetitive panel was not dropped, the new panel of 2005 was reduced in size, as an exception (1,000 households).

Table 1 **Sample size planned for households, 2004–2011**

Sub-sample	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
First panel	rotational group 1	1 500	1 000	925				
	rotational group 2	1 500	1 000	925				
	rotational group 3	1 500	1 000	925	884			
	rotational group 4	1 500	1 000	925	884			
Second panel		1 000	628	571	514			
Third panel			2 500	1 625	1 463	1 316		
Fourth panel				2 500	1 625	1 463	1 316	
Fifth panel					2 500	1 625	1 463	1 316
Sixth panel						2 500	1 625	1 463
Seventh panel							2 500	1 625
Eighth panel								2 500
Longitudinal		4 000	4 328	3 990	3 625	4 469	4 404	4 404
Cross-sectional	6 000	5 000	6 828	6 490	6 022	6 969	6 904	6 904

Sampling

Sampling of ESS means selecting of a new panel as a sub-sample. Every new panel is formed of the persons selected from the Estonian Population Register on the basis of stratified systematic sampling. AS Andmevara in the functions of authorized processor of the Register carries out the technical execution of sampling in the Register upon an appropriate order placed by Statistics Estonia.

Address person

The Population Register is a list of persons, and sampling for selecting a new panel is based on address persons. The sampling units are persons, entered in the Register, who are at least 14 years old as at 1st January of the sampling year. The person selected for the sample (address person) brings her household into the sample. In ESS, the handling of addresses is bound to persons — if the address is not correct in the Population Register, the interviewer will have to trace the person included in the sample and her household, another household living at this address is not interviewed. Using of address persons results in an unequal probability selection — households with a larger number of members are over-represented in the sample and in the sample frame compared to the households with a small number of members. To compensate for this bias, sample weighting is used (see chapter "Weighting and calibration of sample").

Sample person

A household member who was at least 14 years old in the year (as of 1st January) when the respective household was initially included in the sample is regarded as a sample person. If a household has been included in the survey, an address person is regarded just one of the sample persons and is subject to equal conditions with other household members. The ESS sample as a whole consists of all sample persons of the survey panels and their households, including split-offs. Sample persons are identified by personal identification code. In the course of interview, the interviewer shall verify the personal identification codes of the address person's household members, conformity of the personal identification code to the date of birth; whenever necessary, relevant persons are found in the Population Register by name, gender, date of birth and place of residence.

Stratification

The address persons are selected into the sample by using a stratified unproportional systematic sampling scheme.

Stratification is a sampling method where members of the population are grouped into homogeneous subgroups i.e. strata before sampling. The groups are mutually exclusive:

every element in the population is assigned to only one stratum. The selection is done in every stratum independently. In the case of unproportional systematic sampling different selection probabilities are used. As a rule, appropriate stratification helps to reduce the sampling error.

In ESS, a sample is stratified by the county where the address person's place of residence is. Unproportional stratification is applied, because the population size varies by county and because the accuracy of parameter estimations, gained on the basis of non-stratified random sampling, can vary considerably by counties. Application of different selection probabilities to different strata would enable to guarantee sufficient precision of estimates, expected by users of regional statistics, in all counties.

Counties were grouped into three strata by the population size of respective counties. Hiiu county forms a separate stratum as a remarkably smaller county compared to other counties. The rest of the counties and Tallinn city are divided into two strata — bigger and smaller counties. Counties with the population size under 50,000 (as at 1st January of the survey year) fall into the stratum of smaller counties. Division of sample into strata has remained unchanged over years.

Address persons were selected from the strata into the sample by systematic selection. In case of smaller counties, a larger selection probability was used (see Table 2).

Table 2 **Sample stratification by county, 2004–2009**

Stratum h	County	Selection probability n_h/R_h (%)					
		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Large	Tallinn, Harju, Ida-Viru, Lääne-Viru, Pärnu, Tartu	0.43	0.43	0.17	0.17	0.17	0.17
Small	Jõgeva, Järva, Lääne, Põlva, Rapla, Saare, Valga, Viljandi, Võru	0.79	0.80	0.32	0.31	0.32	0.31
Hiiu	Hiiu county	2.39	2.47	0.91	0.85	0.90	0.90

R_h stands for the number of persons aged 14 or more living in the respective stratum h as at 1st January of the corresponding survey year, n_h is the sample size of stratum h , and n_h/R_h (%) is the selection probability in the corresponding stratum. The Population Register is arranged by county, hence the sample within a stratum is distributed by counties proportionally to the population size of the respective county.

Although the selection probability in the stratum of large counties is smaller than in other strata, it results in a relative big sample for Tallinn city. This is necessary for the analysis, because the diversity of households in Tallinn is the largest of all regions but the response probability is the lowest. A larger sample size in comparison with other (more homogenous) regions thus guarantees a required accuracy of estimations.

As Table 2 presented above shows, the residents of Hiiu county have about three times as high probability to be included in the survey as residents of other smaller counties. This peculiarity is needed to get a sufficient sample size for Hiiu county which would ensure sufficient accuracy for the estimations provided about this sparsely populated region.

Frame errors

Ideally, there is a one-to-one correspondence between sample frame and elements of the reference population. If not all elements of the population are represented in the sample frame (under-coverage error) or, there are elements in the sample frame not belonging to the population (over-coverage error) or, some elements of the population are represented in the sample frame with a larger frequency than in the population, the probability sample may be not representative for the target population. Thus, it is important to identify and eliminate frame errors when selecting a sample.

It can be assumed that persons belonging to the target population are represented quite completely in the Population Register. However, a special problem is the inaccuracy of registered addresses which complicates contacting the address persons included in the

sample. Although in case of incorrect address, we have to do with substantive inaccuracies arising from the Population Register, this problem is not classified as a frame error but as non-response/loss (see chapter "Response rates").

In ESS, frame error is first and foremost considered to be an over-coverage error in case of which a person not belonging to the target population is included in the sample of address persons. In addition, persons who by chance happen to participate in any other Statistics Estonia's surveys are excluded from the sample for practical considerations in order to avoid their excessive burdening. In brief, we have to do with the ESS frame error, if any of the circumstances listed below applies to the address person selected from the sample frame:

- the address person was dead;
- the address person had left Estonia to live permanently abroad for at least a half-year period;
- the address person had stayed in an institution for a longer period of time;
- no member of address person's household was 16 years of age or more;
- the address person belonged to a household which already was in the sample of the survey.

Table 3 provides reasons for frame errors by years. Frame errors and the respective households were left out of the survey. Frame errors reduce the effective sample size, because the use of substitution households is not provided for in the ESS survey design. Such frame errors are inevitable in the used sample frame and cannot be reduced unless the frame is changed.

Table 3 **Frame errors, 2004–2009**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Frame errors in the new sub-sample, %	3.3	4.9	3.3	3.9	4.5	4.3
Frame errors, number	200	49	82	96	108	99
address person was dead, %	33.5	14.3	7.3	9.4	13.0	18.0
address person has left Estonia, %	36.0	65.3	68.3	72.9	70.4	69.7
address person was staying in an institution, %	28.5	20.4	23.2	17.7	16.7	12.1
other, %	2.0	0.0	1.2	0.0	0.0	0.0

It is also considered a frame error, if households are represented in the sample frame with different frequency through address persons, because every household is represented in the Population Register by all its members — bigger households are represented more frequently than smaller ones. To compensate for this bias, sample weighting is used (see chapter "Weighting and calibration of sample").

Split-offs

Splitting off is a situation, when the sample persons who belonged to the same household at the beginning of the survey are going to live in separate households during the survey — for example, children are leaving the household of parents and form a separate household, spouses are divorced. All split-off households and their members as well as split-offs of split-offs, because the sample persons included in the survey in the initial panel year are among them, belong to the panel replication. Consequently, the panel size grows by the number of split-off households during the survey years. Table 4 presents the number of split-off households in the replicating sub-sample by years.

Table 4 **Split-off households in the replicated sub-sample, 2005–2009**

	2005	2006	2007	2008	2009
Split-off households	163	165	137	125	159

If a split-off household moves from one place of residence to another, it is traced and if the household's new address is found out, the household concerned remains in the survey. If a person who is not a sample person leaves a sample household and is going to live separately, the new household is not traced or followed.

One essential factor of panel attrition is linked to moving of households to a new place of residence. Maximum measures are taken in the framework of the survey to collect information on the new address data of the households that have moved. Tracing is started from the address that was valid in the previous survey year by making use of available information gained from neighbours, local governments, phone books, the Internet, etc.

Drop-out

In case of panel replications, if the sample person is dead, has left Estonia to live abroad or stays in an institution is not considered a sample error but as a natural situation meaning that the household does not belong to the target population any more and drops out of the survey. The households who have dropped out of the survey shall not be substituted, thus the size of replicating panel decreases due to drop-outs. The main cause why households do not belong to the target population any more, is the death of the sample person (more than a half of drop-outs) over years. About one third of the drop-outs are due to the fact that the sample person has left Estonia. The proportion of drop-outs in the replicating sample has been 0.9–1.3% over years.

THE SURVEY

Survey materials

The interviewers are given the following materials:

- *list of the sample (electronically and on paper);*
- *household questionnaire (electronically and on paper);*
- *personal questionnaire (electronically and on paper);*
- *interviewer's guidelines;*
- *booklet of cards;*
- *electronic protocol.*

*Before the start of the survey fieldwork, the interviewers are given the **list of the sample** of their interview section, aka a list of address persons and sample persons living in their survey area and the corresponding amount of survey materials (questionnaires, booklets of cards, etc.). In ESS, information is collected from the household and its members via face-to-face interviews, carried out foremost with the help of a computer and in exceptional situations on paper. For this purpose, two interview documents are used: the household questionnaire and the personal questionnaire.*

Household interview

Household interview is conducted with the member responsible for the dwelling. If this is not possible, with the member most competent to answer questions concerning the household, including questions about the household's income and dwelling costs.

The 2009 household questionnaire consisted of nine parts:

1. The interviewer's section at the front and back of the questionnaire (part A).

The time and progression of the interview as well as other technical remarks are noted down.

2. The tracing section (part X). *It is carried out with initial households, by asking about all household members who lived in this household in the previous year and checking whether they still are member of the household concerned. If they have left the household, the relevant time and reason for departure are recorded.*

3. **General data on the household and its members (part YA).** Information about the size, and composition of household and socio-economic characteristics of household members. Since, 2009, this section is included in the scope of harmonized core variables and is identical in all personal surveys of Statistics Estonia.
4. **Relations in household (part YB).** Relations between household members. This section has also been identical in all personal surveys of Statistics Estonia since 2009.
5. **Demographic data (part YC).** The main language spoken in the household, the ethnic nationalities, citizenship, etc. of its members, and any time the members may have spent living in an institution or abroad over the past three years. This section has also been identical in all personal surveys of Statistics Estonia since 2009. In addition, part YC includes questions about the time the household's children spend in school, kindergarten or activity clubs, and about the use of child care service.
6. **Living conditions (part C).** The dwelling's main records, terms of use, amenities and problems of the dwelling.
7. **Economic welfare (part D).** Acquired consumer durables, existence and details of various loans, and the monetary restrictions imposed on a household due to loans; sums paid for utilities, rent, arrears and monetary restrictions stemming therefrom; income from social benefits, rent of property, support from non-governmental organisations or other households, incomes earned by children; alimony or other support paid to other households, tax on land paid; the affordability of bigger expenses, arrears, evaluation about being able to make ends meet, and the necessary sum the household would need to make ends meet.
8. **Production for own consumption (part F).** Agricultural products produced by the household, their amounts, as well as estimates of berries and mushrooms picked, and fish and game caught.
9. **Planned change of residence (part E).** The household is asked if they are planning to change their dwelling next year, information about the new place of residence and possible contact person, which would facilitate finding the household again the following year.

Personal interview

Personal interview is carried out with all household members aged 15 and over, both sample persons and co-residents. As a general rule, household members themselves answer their personal questionnaires. If this is not possible, someone else may answer for them in exceptional cases.

The 2009 personal questionnaire consisted of six parts:

1. **The interviewer's section at the front and back of the questionnaire (part A).** The time and progression of the interview as well as other technical remarks are noted down.
2. **Background data (part S).** The gender and date of birth of the respondent are checked to identify the interviewee.
3. **Education of the respondent (part YE).** Questions about the highest level of education obtained and current studies (incl. with regard to both, the name of school, specialty, and other specifying questions to determine the respondent's level of education on the International Standard Classification of Education ISCED scale. Since 2009, the education-related section has been identical in all personal surveys of Statistics Estonia.
4. **Everyday activities (part G).** The respondent's day-to-day activities in the previous week, her main job, secondary job and volunteer work. If he/she is not working, her last job, search for work, the current socio-economic status and this status in every month of the previous year are asked about.
5. **Income (part H).** Data on the respondent's monetary and non-monetary income from wage labour, income from registered and unregistered entrepreneurship, property income from bonds, savings and joining of insurance schemes, social benefits received (old-age, disability, unemployment and sickness benefits, education and sickness allowances and other benefits), and taxes paid on income.
6. **Health (part I).** The person's health status, accessibility of medical care (incl. reasons why medical care is inaccessible), and the person's current weight and height.

Most questions in the personal and household questionnaires have a closed set of answer options. If a question has at least four possible answers or if the proposed answers are long, a booklet of cards can be used to assist the respondent in making a choice. The possible answers for questions with four or more options have been set as cards in the booklet of cards, which is given by the interviewer to the respondent as an auxiliary material during the interview. If an interviewer is conducting a laptop interview, the data entry program tells him/her when to ask the respondent to open the booklet of cards and on which page, so that the respondent could see and read the question and the respective answer categories him/herself. If the interviewer is using a paper questionnaire, there is a ☼-sign next to some questions, pointing out that this question and the answer options can be found in the booklet of cards. The cards are identical to the list of answer categories given in the questionnaire and can be identified through the number of the question, and in case of the laptop-assisted interview, through the page number of the booklet of cards.

Along with the questionnaires, the survey guidelines are sent to interviewers. The interviewer guidelines describe the form i.e. aim of ESS, its sample, main definitions, the logic of including households in the Survey, structure of the questionnaire and the rules for reading the questions to the respondent. The main part of the guidelines is devoted to the content behind the survey's questions — that is the guidelines are given by question numbers — what the question aims to discover, answers to possible queries from respondents, exceptions, etc. The purpose of the guidelines is to help the interviewer answer questions arising in the interview situation and to act as a material the interviewer can use to refresh her memory on the particularities of ESS. The guidelines are distributed to interviewers on paper, but they can also be found as an interface in the electronic data entry program that pops up when pressing F1 for a particular question.

Protocols

The interviewer shall fill out a protocol for each household that is included in the Survey. Since 2005, the protocols have only been in the electronic format and can be filled in and transmitted from the interviewer's laptop. The protocols serve two purposes. Firstly, a protocol is considered the interviewer's work report, because the interviewer makes note of all her efforts made to contact a household that has fallen into the sample (incl. indicating exact time and manner, either by phone or a house call, and who the contact was made with), what she has done to locate, get contact, instruct etc. the household included in the Survey. Secondly, the information recorded by the interviewer in the protocol must allow the interviewer's supervisors to see if she has done everything correctly during the course of the fieldwork, i.e. whether she has stuck to the pre-determined methodology.

Protocols are divided into two categories depending on whether the interviewer has managed to include the sample household in the Survey: the interview and dropout protocols. If the household answers the household questionnaire and at least one personal questionnaire, an interview protocol can be drawn up. If one of the two types of questionnaires is not filled in, we have to do with a dropout protocol.

In the protocol, an interviewer picks from a list of codes the one suitable to describe her work. The following codes are used in ESS:

- 10 — interview
- 20 — contact, new address obtained
- 31 — abroad, in an institution, deceased
- 33 — person does not live at given sample address, address cannot be found
- 40 — refusal to answer
- 50 — invalidity of agreement
- 60 — contact gained, but new appointment rescheduled
- 70 — no contact gained
- 80 — other

In addition to choosing a code, the interviewer describes her visit or efforts in freely formulated text, coded with a lower level code by her supervisor in Statistics Estonia. The

lower level codes are divided into four main categories and into their sub-categories of two degrees. The main categories and first degrees of their sub-categories are listed below.

Interview

1100 — questionnaire completed

1110 — questionnaire incomplete

2000 — drop-out due to sample

2210 — respondent included in the sample does not live at given sample address

2220 — respondent deceased

2230 — respondent has changed place of residence

2260 — respondent taken to an institution

2270 — respondent stays abroad for a year or longer

3000 — respondent unavailable, no contact

3100 — the respondent is temporarily away from the permanent residence during the interview period

3200 — the respondent was not reached at home, no contact was gained by the interviewer

4000 — non-response

4100 — refusal to answer

4200 — non-response due to an exceptional family situation

4300 — respondent was incapable to answer

4500 — indirect refusal

4600 — other cause

The protocol contains information about the names, genders, dates of birth, and personal identification codes of all household members and all this serves as an input for specifying personal identification codes. The latter are specified by comparing the information received from the Survey with the records in the Population Register. The accuracy of personal identification codes is necessary to add records to interview data from registers and to check that a person's date of birth is marked correctly. The protocol also contains information about all members who have left the household during the survey period.

Survey organisation

The ESS fieldwork is carried out by Statistics Estonia's interviewers who report to the Data Collection Department. The fieldwork is co-ordinated by the survey manager and the interviewers are instructed by four interviewers' supervisors. Interviewer is the key person in the survey organisation. Estonia is divided into 58 survey areas, with one interviewer active in each. Thus, in a normal situation there are 58 interviewers in Statistics Estonia, who carry out all of Statistics Estonia's personal surveys. Interviewers' supervisors instruct the interviewers in all formal questions relating to personal surveys. The ESS-centred substantive matters are handled by the survey manager or some other member of the survey team.

Every year, before the start of the fieldwork period, interviewers and their supervisors are provided with a survey-centred training. In addition, new interviewers go through a basic training of interviewers. The general ESS training is provided by the survey team to both old and new interviewers once a year right before the fieldwork begins. If an interviewer leaves her job during the fieldwork period, the new interviewer hired in her place is trained separately.

The interviewer's tasks include the following:

- contacts the household that has fallen into the survey, determines if the household has received the survey related contact letter from Statistics Estonia. If necessary, introduces once again the content of the letter and tunes the household to participate in the Survey;
- motivates the household to partake in the Survey, carries out the household and personal questionnaire related interviews with the household and, if necessary, instructs the household in answering.

The fieldwork schedule is as follows. In January, the survey manager prepares the interviewers' training based on the previous year's experience and drafts an individual feedback to all interviewers about their results in the last fieldwork period. During the last week of the month before the fieldwork begins, the interviewers are trained. During the training, the interviewers receive the list of the survey's sample in their area on paper. By mid-January at the latest, the survey materials will have been sent to the interviewers on paper by parcel post.

The fieldwork begins right after the training, generally in the first week of February. From the first day of fieldwork, an interviewer may contact the households living at the addresses indicated in the sample. In order to find the household, the interviewer must, if necessary, make at least five attempts in the city and three attempts in the countryside. A contact by phone does not count as an attempt, but must still be marked in the protocol along with the time and date of the call.

The ESS fieldwork lasts from the beginning of February to the end of May every year, but the period is generally extended to increase response rates until the end of June or even July. Interviewers are not given the full ESS sample for their area at the start of fieldwork, but by months. The following month's sample is transmitted to the interviewers on paper and electronically to their laptops through data exchange on the 10th date of the month preceding the interview month.

The interviewer is responsible for the arrival of properly filled questionnaires and protocols at Statistics Estonia through electronic data exchange by the agreed deadline. The interviewers' supervisors in co-operation with the survey team keep an eye on response rates, check to see if deadlines are met, and if questionnaires are properly filled in. The interviewers' supervisors work in the central building of Statistics Estonia in Tallinn and are each responsible for the interviewers in a particular area. The areas are Northern Estonia, Southern Estonia, Western Estonia and Eastern Estonia. Tallinn city is divided between the four interviewers' supervisors. Each interviewer has her own supervisor who acts as direct chief. The interviewers' supervisors attach codes to protocols, specify errors, and administer and co-ordinate the work of interviewers.

ERRORS AND DATA PROCESSING

Errors are an inevitable side effect of surveys that sway the survey's estimates and cause it to incorrectly reflect the actual situation in the population. It is the task of the survey team to minimize these errors in data assembly and processing to make sure that the estimates calculated are as reliable as possible.

Estimates being swayed should be distinguished from probability sample errors. An estimate found on the basis of a sample is always somewhat different from the actual value of the studied parameter in the population. With probability sampling measures, the error is a random size that can be statistically estimated. Hence, probability sampling measures guarantee a representative sample, i.e. a situation where estimates made on the basis of the sample can be generalised to the population within definable confidence limits. Statistical error estimates are discussed in the chapter "Estimates and their reliability".

In addition to errors in mathematical statistics, survey results may be swayed by mistakes in survey materials and data processing aka measurement errors and processing errors.

Measurement errors

Measurement errors stem from the questionnaire (wording of questions, structure of the questionnaire), respondents, interviewers and mode of data collection. For instance, a questionnaire may be difficult to understand, the questions in an uncomfortable order for the respondent, the respondent may be dishonest, refuse to answer or give a random answer, the interviewer may influence the answers with her behaviour or judgements, or a wrong

data collection method may be applied to the collection of particular data (e.g. time use and expenses can be collected more precisely by using a diary than a questionnaire, etc.).

It is not possible to avoid measurement errors in social surveys, but Statistics Estonia has tried to minimize them. The ESS questionnaire has been drafted following international experience in collecting income data. Where possible, questions and wordings from Statistics Estonia's previous surveys, the reliability and validity of which had been checked in practice, were used. In 2007, the questionnaire was supplemented by using the experience gained from the past three years. The main modifications in the household questionnaire concerned added questions about production of foodstuffs for own consumption and questions allowing the calculation of monetary savings from imputed rent. In the personal questionnaire, the main developments in 2007 were questions added for the longitudinal panel about the educational level obtained since the previous interview, allowing of the choice to report wage income as yearly or monthly and net or gross, added questions about non-monetary income from wage labour and separate blocks of income questions for entrepreneurs. The social benefit-related questions were also updated and additional checkpoints created to ask respondents the questions that specifically concerned their situation. These upgrades enabled to make the income-related questions clearer.

To reduce the interviewer-induced errors, trainings are carried out in smaller groups, with on average 10–15 people, with the duration of 1–3 days, depending on the particular interviewer's experience with ESS. During trainings, the emphasis is put on practical tasks, discussions of last year's errors and individual feedback. The survey manager also introduces modifications made in the questionnaire, repeats the tracing rules and particularities of assigning personal ID to respondents. Each interviewer also has to conduct a model interview with a test respondent, whereas the test respondent has been previously instructed to create complicated situations and ask questions. The interviewer must know how to solve these situations and conduct the model interview according to methodology. On average, each interviewer conducts interviews with over 80 households during the ESS fieldwork period.

Processing errors and stages of data processing

Processing errors are reduced with good and correct data checking and cleansing, which must guarantee that the answers the respondents have given are logical, in compliance with one another, and that there are no data entry errors left in the questionnaires (e.g. an income of 100,000 kroons a month instead of 10,000 kroons). Data checking is conducted in three stages in ESS: primary data check in the laptop during the interview, secondary data check of newly arrived data in the office and, lastly, data cleansing.

Logical checks have been written in the questionnaire management program Blaise. Primary error message pops up on the computer screen when the interviewer inserts a value that is exceptional or illogical when considering previously given answers and answers given in previous years (e.g. a person says that she has worked for 20 years while being only 18 years old, or claims to have basic education whereas last year he had claimed to have secondary education). Interviewers must respond to all such logical checks by either correcting a potential error in the questionnaire or, if the situation is in fact correct, albeit exceptional, by making an explanatory remark in the questionnaire.

Secondary data checks are carried out by the senior statistician of the survey team once the questionnaires have reached Statistics Estonia's server in the electronic format. The senior statistician checks all active error messages in questionnaires and the explanatory remarks added to them, all texts entered under the answer "Other", values that are too small or large and all other error messages revealed in the course of secondary checks. In addition, encoders check all texts for occupations and fields of activity and assess if it is possible to code them in the required cuts based on the information given or a more detailed description is necessary on the interviewer's part. The senior statistician registers all the abovementioned cases in a large excel table, decides if the situation constitutes an error or a correct situation, and sets about correcting the errors, consulting, if need be, with the survey manager or the respective interviewers' supervisor. The latter, in turn, passes the query on to the interviewer who can either explain the situation or must again contact the

interviewed household and specify the situation. To keep the burden of respondent households low, interviewers are obliged to react to error messages right during the interview and, in order for this to be possible, always conduct laptop interviews in normal situations.

In 2006, secondary data checking registered 5,654 cases when the interviewer had ignored the error message (the value that caused an error message to appear may have been a real mistake or an exceptional situation). By 2007, the number of such errors fell to 1,677, whereas 60% of these cases needed to be specified with the interviewer or the respondent concerned. The number of errors fell rapidly in 2007 after a special training was given to interviewers about the necessity of making an explanatory remark when an error message pops up in Blaise.

In 2008, the number of uncorrected values detected in the course of logical checks went up a bit — to 1,779, but 52% of these cases needed to be specified. The remaining mistakes were mostly corrected based on the information in the questionnaire or were found to be exceptional situations if the exceptionally high or low value recorded indeed turned out to be correct. In 2009, the number of uncorrected 'errors' went up again a bit — 1,939, but for the first time, under a half or 49% of them needed to be specified with the respondent or the interviewer. Other situations were possible to solve on the basis of the information in the questionnaire. Based on the experience with exceptional situations, logical checks are steadily updated to make sure they do not pop up without reason.

The third stage of data checks is carried out by using more recent checks that compare comprehensively the information provided in the questionnaire with the info given in previous years and bring out extreme values. Checks are carried out by using SAS-software, logical connections and methods of mathematical statistics. Data corrections are made in the Blaise data entry programme and by using mathematical methods in SAS (e.g. a missing value is marked in the data entry programme and a new value is imputed in SAS). The respondent is no longer contacted in the third stage of data checks. Once the third stage of data checks is over, the database is checked again with programs provided by Eurostat. If all errors have been corrected and exceptional situations clarified, the data are ready to be published.

Conversion of the income net and gross values

Most of the data on income variables are collected net in ESS. In case of income from wage labour, income from self-employment and income from the rental of property or land, the respondent may choose if she wishes to declare the amount before or after taxation. Property income was the only variable which was collected as gross until 2006, but starting from 2007 disposable (net) income is asked in case of property income, too. Almost all income variables are converted into both net and gross values. Algorithms drafted based on the Income Tax Act, Social Tax Act, Funded Pensions Act, and Unemployment Insurance Act versions in force in 2003 are used in the conversion process. The variable calculation rules composed based on these algorithms are updated every year if something changes in tax or benefit rates. In case of non-taxable income variables, net values are set to equal gross values. In Estonia's domestic databases sent to customers and in the international databases transmitted to Eurostat all income variables are available as gross and net to facilitate analyses.

Coding

The classifications used in the ESS data processing are the Classification of Estonian Administrative Units and Settlements (EHAK), Statistical Classification of Regional Units of Estonia (EPS) based on the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), International Standard Codes for the Representation of the Names of Countries (ISO-3166), International Standard Classification of Education (ISCED), Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK), International Standard Classification of Occupations (ISCO-88, starting from 2010 ISCO-08), the classifications of nationalities and of languages.

Compilation of databases

Two types of databases are compiled on the basis of the ESS data. By using the characteristics specific to Estonia and the variables found in the questionnaire, the SPSS bases are compiled and forwarded to domestic customers in Estonian and to foreign customers in English on the basis of bilateral contracts. On the request of Eurostat, four longitudinal and four cross-sectional databases are created for each survey year with EU-SILC-specific variables transmitted by Statistics Estonia only to Eurostat. The EU-SILC variables are the same for all countries that carry out the survey and are compiled on the basis of domestic variables or the inputs for them are obtained from state registers. In Estonia, no ESS data have been obtained from registers so far. Eurostat links the Estonian bases with international variables to inputs from other survey countries and gives out pan-European databases. These databases are available upon order from Eurostat.

RECEIPT OF RESPONSES

Effective cross-sectional sample size

A household's data are included in the ESS database, if the household concerned has filled in the household questionnaire and at least one personal questionnaire. Table 5 presents the number of responded household and personal questionnaires i.e. the effective cross-sectional sample size achieved over years.

Table 5 Receipt of the ESS questionnaires, 2004–2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Household questionnaire	3 993	4 169	5 631	5 146	4 757	4 971
Personal questionnaire	9 209	9 931	13 416	12 138	11 000	11 413

Response rates

To characterize the response rate, the response rate cleansed from errors i.e. the proportion of responded households in the sample is used, from which frame errors and the households no more belonging to the population are excluded from the sample. Table 6 presents the response rates cleansed from errors by survey years depending on the panel wave i.e. years the panel has been in the sample.

Table 6 Response rate cleansed from errors by panel wave, 2004–2009 (percentages)

Panel wave, years	2004	2005	2006	2007	2008	2009
One	65.4	65.9	68.4	65.2	62.6	54.2
Two		85.5	88.3	87.3	88.3	84.3
Three			90.9	89.2	89.8	83.3
Four				92.6	93.1	86.9
Total sample	65.4	81.9	82.7	80.8	79.2	74.6

Expectedly, as the table reveals, the response rates of a new panel are lower compared to panel replications, because only households who filled in the questionnaire in the first year are to continue in the panel replication and to be surveyed in the next waves.

Until 2008 the response rates were relatively stable. It was also observable by years that response rates increased as the panel replication grew older. In 2009 a significant decrease in response rates occurred — the total errorless response rate was by 4.6% lower than in 2008. The drop was especially large for the new sub-sample — by 8.4%. Contrary to the tendency observed in earlier years, response rates decreased also for replications. It can be assumed that such a decrease has also been driven by other than survey-related factors,

affecting negatively the accessibility of persons and their willingness to respond to the questionnaire.

Table 7 presents the response rates of the new panel by counties. Over years, response rates have been steadily low in Tallinn and in Harju county. In case of Tallinn, low response rates can be compensated by a relatively large sample, while in case of counties response rates have a markedly stronger influence on estimations. In 2009 the response rates in Hiiu, Lääne and Lääne-Viru counties fell below 50% which also reduces the accuracy of estimations provided on these counties in comparison with other counties. Differences in response rates by counties arise from various factors, including differences in address accessibility, mobility of respondents as well as technical and other problems associated with interviewers.

Table 7 **Response rate cleansed from errors in a new panel by county, 2005–2009**
(percentages)

County	2005	2006	2007	2008	2009
Harju	56.0	46.5	50.0	49.7	37.5
Tallinn	47.4	60.0	48.0	57.4	49.2
Hiiu	73.3	75.3	75.3	63.9	45.8
Ida-Viru	65.7	72.3	70.4	61.6	65.9
Jõgeva	77.5	78.1	80.7	69.2	65.1
Järva	74.4	85.1	88.3	80.0	73.5
Lääne	60.7	77.5	82.2	69.6	45.6
Lääne-Viru	75.0	80.9	75.8	69.2	42.9
Põlva	87.5	86.4	87.2	81.8	78.1
Pärnu	83.7	80.0	64.1	72.1	58.7
Rapla	76.9	75.8	70.0	80.0	60.5
Saare	69.4	70.8	72.1	70.7	61.9
Tartu	65.5	74.4	67.9	59.1	56.5
Valga	81.8	84.7	86.0	80.5	76.5
Viljandi	62.5	77.1	64.6	58.8	53.6
Võru	71.4	81.4	67.7	64.0	69.6
TOTAL	65.9	68.4	65.2	62.6	54.2

Non-response

Non-response is the part of sample which is left out of the survey. In ESS, all such cases are handled as non-response, where the household concerned does not live at the address entered in the register and it is impossible to identify the correct address by using local sources (neighbours, local government, phone book, etc.). Likewise, it is considered a non-response when the correct address is known but the household is excluded from the survey due to other reasons — some persons cannot be contacted, another part refuses to be interviewed, is ill or not capable to answer, etc. Non-response characterizes both organization of the survey and the attitudes of respondents. Reduction of non-response demands additional efforts from the interviewers and organizers of the survey.

The presented contact rates are more or less the same as in case of other social surveys conducted by Statistics Estonia. The contact rate largely depends on the household's place of residence — urban dwellers are much more difficult to reach at home than rural people. Refusal to be interviewed has become a growing problem for social surveys. Although the extent of this problem depends on the peculiarity of the survey, it shows an increasing trend across all countries and surveys. Non-response causes a certain bias for estimations, but the weight correction by using the non-response models helps to considerably reduce this bias (see chapter "Weighting and calibration of sample").

Table 8 Non-response and the relevant causes, 2004–2009

	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Number	Share, %	Number	Share, %	Number	Share, %	Number	Share, %	Number	Share, %	Number	Share, %
Sample	6 000	100	5 223	100	6 993	100	6 516	100	6 147	100	6 588	100
Household was contacted	4 940	82.3	4 800	92.0	6 328	90.0	5 864	90.0	5 396	91.1	5 808	88.2
Household could not be contacted	1 060	17.7	423	8.0	665	10.0	652	10.0	529	8.9	780	11.8
Household was contacted but could not be interviewed	873	100	592	100	648	100	710	100	639	100%	837	100
Refusal	682	78.1	424	72.0	469	72.0	455	64.1	530	82.9	696	83.0
Was not available during the survey	86	9.9	100	17.0	179	10.0	69	9.7	42	6.7	49	5.9
Was unable to respond or the family was in an exceptional situation	102	11.7	64	11.0	79	12.0	51	7.2	67	10.5	92	11.0
Other reason	3	0.3	4	1.0	32	5.0	135	19.0	0	0.0	0	0.0
The questionnaire was not acceptable	74	1.8	39	1.0	49	1.0	8	0.2	0	0.0	0	0.0
Accepted to and included in the database	3 993		4 169		5 631		5 146		4 757		4 971	

Within-household non-response

Within-household non-response is a situation, when the household was interviewed but not all personal questionnaires from this household are obtained. Table 9 presents the within-household response rate by years. The data show that non-response rate has been very low since 2007. This is largely due to the more intensive use of proxy-interviews since 2007. Although it is recommended that every household member should answer her personal questionnaire him/herself, it is allowed that another member of the household can answer it for him/her if the direct personal interview is not possible for some reasons.

Table 9 Within-household response, 2004–2009
(percentages)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Within-household response rate	94.4	98.1	98.6	99.2	99.9	99.1

WEIGHTING AND CALIBRATION OF SAMPLE

In order to calculate the population parameter estimations on the basis of survey data, a weight should be assigned to every object of the sample i.e. it should be indicated how many elements of the population the object represents in the sample. For ESS, both persons and households are weighted. Weights are calculated both for cross-sectional and longitudinal data. The sub-samples or panels are weighted independently and combined thereafter. The used weighting is governed by the procedures worked out for EU-SILC.

The weights are calculated on the basis of design weights derived from inclusion probabilities. The weights, which are first adjusted to compensate for the bias caused by non-response, and then calibrated to the population data, are used in calculating the final

data. In the first years of the survey, post-stratification was used to compensate for non-response. Since 2006, the regression model, which describes non-response, has been used. A more detailed description of the weighting procedure is given below.

Inclusion probability

Inclusion probability is the main component of weights. A household living at one and the same address can be handled as a cluster of persons. As every selected address person brings her whole household into the sample, the inclusion probabilities for forming a new panel are equal for all individual members in the household. The household inclusion probability is calculated regarding how many possibilities there are to reach this household. Two factors are important here. To begin with, a stratified unproportional systematic sampling of address persons is used for forming the ESS sample, with counties grouped into three strata according to the population size and different selection ratios are used for every stratum (see chapter "Population and sample"). Secondly, the sampling based on address persons, grants bigger households a bigger probability to be included in the sample — a household may be included in the survey through every household member who is over 14 years old. The inclusion probability of a household and members thereof is thus proportional to the inclusion probability of an address person in her stratum and to the size of household.

According to the selection method described in chapter "Sampling", the probability of an address person to be included in the sample in stratum h ($h = 1, 2, 3$) is

$$\pi_h = \frac{n_h}{R_h}, \quad h = 1, 2, 3,$$

where n_h is the sample size of the persons to be selected from stratum h , and R_h stands for the total number of persons aged 14 and over in stratum h .

The inclusion probability of a household depends on the number of the at least 14-year-old persons in the respective household. The household with p persons aged 14 or over, has a p times higher probability to be included in the sample than a single-member household. The inclusion probability for household i from the stratum h is calculated as

$$\pi_{hi} = \pi_h p_i = \frac{n_h p_i}{R_h}, \quad h = 1, 2, 3,$$

where p_i is the number of persons aged 14 or older living at the address of address person No. i .

Design weights

Primary design weights are inversely proportional to the inclusion probabilities, i.e. the design weight is calculated according to the formula

$$w_{hi} = \frac{1}{\pi_{hi}} = \frac{R_h}{n_h p_i}, \quad i \in s_h, h = 1, 2, 3,$$

where s_h indicates the sub-sample from stratum h . The weight w_{hi} shows how many objects of the population the household i included in the sample represents. Design weight is given to all households (to both responded and non-responded households).

Base weights

Base weights are the basis for calculating all weights. Base weights are calculated on the level of persons and separately within every panel/ rotational group. For the first wave (first year of the panel), base weights are the design weights of households corrected for non-response and calibrated (see subsection "Calibration"). So, for the first wave, the base weight for the members of one and the same household is constant. Until 2006, post-stratification had been used to compensate for non-response. Since 2006, the logistic regression model has been used. Independent variables in this model are gender and age,

county of residence and degree of urbanization of address person. With this model, the response probability r_h is estimated for each household. Weights corrected for non-response are calculated by using the formula $d_h^* = d_h / r_h$.

For household/panel replications, the base weights of the previous year are corrected for non-response and extended to the new members of the respective household. For weight correction, the logistic regression model which takes into account a person's property, income, degree of urbanization, county of residence, social status, age, gender and ethnic nationality, is used. As the correction of weight is already done at the level of persons, the weight is not constant within the household any more. The persons' base weights are also calculated on the basis of obtained base weights. Base weights are extended to the new members of household as follows. Children get the base weight of the mother; persons moving into the sample household from outside the survey population receive the average base weight of existing household members; persons moving into the sample households from other non-sample households receive zero for base weight.

Both cross-sectional and longitudinal weights are calculated on the basis of base weights. For calculating cross-sectional weights, the base weights are averaged within the household and the panel weights are multiplied by the multiplier which corresponds to the sample size of every separate panel. For calculating longitudinal weights, the base weights of respective panels are taken, multiplied by the multiplier corresponding to the sample size and extended to long-term co-residents.

Calibration

The final estimations are calculated by using the weights calibrated on the basis of demographic data in order to diminish the bias caused by non-response and frame errors. In the calibration process, the weights w_i are corrected with a suitable coefficient f_i , so as to make the population distributions calculated with the help of weights as close as possible to the demographic data known from other sources. In ESS, the sizes of population published in the statistical database of Statistics Estonia (as of 1st January of the survey year) serve as the basis for calibration. The number of institutionalized persons (e.g. living in prisons, orphanages or care homes) is deducted according to the data of Ministry of Social Affairs and Ministry of Justice. Inasmuch the activeness in answering the questionnaires depends on the gender- and age-specific distributions and place of residence, the integrated gender and age groups as well as distribution of households by county and degree of urbanisation are used in calibration for the purpose of correcting the bias. Technically, the calibration is done with the program *Bascula*.

IMPUTATION

Imputation is finding of substitution values for the missing data. Missing data occur mostly because the respondent does not know the asked value or is not willing to tell it. In some rare cases, extreme values are also imputed. Available additional information related to the missing value is used for imputation. In this case, the value is calculated using existing cross-sectional and for some cases longitudinal data

Imputation of income variables

According to the regulation of the European Commission, all missing values of income variables should be imputed. As a rule, statistical imputation is the method used for that. In general lines, the imputation procedure was as follows. If the value from the previous year was known for the household or person being imputed, then this value was imputed, but before that the value concerned was increased or decreased according to the general trend (this trend was estimated by comparing the data from current year and previous year). If the value from the previous year was not available (the person or household concerned had not participated in the survey or had not had any income of this kind), the value was imputed with the

help of special imputation software IveWare developed by the Michigan University Research Centre. This software is based on the sequential regression imputation method. In case of this method, missing values are not regarded as separate units in the imputation process and are not imputed one after the other, but as an integrated system. Imputation is done by applying multiple sequential regression models with different types of regression models being varied depending on the type of variable to be imputed.

In case of continuous variables, this method assumes normal distribution, so, for very asymmetric variables, logarithmic transformation was used for imputation i.e. before imputation, the value of variable was subjected to logarithmic transformation, and after imputation it was transformed to the original scale by using exponential transformation. During the imputation process, the imputed value had to be within a definite value range and the relevant intervals had been set during a prior analysis carried out. For monthly income (salary, pension), a monthly amount was imputed and thereafter multiplied by the number of months when the person or household got the relevant type of income, in order to obtain the respective yearly amount.

In case of the used imputation method, it was necessary to determine for each variable to be imputed, which auxiliary variables were to be included in the model in order to generate a new value. For that purpose, the correlation matrix was analysed and the dispersion analysis was carried out.

When only single values of a variable are missing, then also imputation with the median/average value or hot-deck imputation (random donor) is used. If an interval of values for the missing value of a single income component is asked, first the missing intervals are imputed, and then the exact values within each interval. Below, the rate of imputed values with respect to the variable “personal disposable income from wage labour” is presented. The percentage of imputed values among different income variables largely depends on the type of income source.

Table 10 **Imputation of the income variable “personal disposable income from wage labour”, 2004–2007**
(percentages)

	2004	2005	2006	2007
Imputed values	4.5	4.9	5.6	7.9

Production for own consumption

In addition to the monetary income variables, exact amounts of foodstuffs produced for own consumption are imputed every year. In ESS, households are asked about the foodstuffs they had produced for own consumption in the calendar year preceding the survey year, classified by product groups. Based on that, an indirect monetary income of the respective household is calculated. If the household does not know the exact amount, a preset interval can be chosen to answer this question. The exact amounts of produced foodstuffs are then imputed by applying different imputation methods. The method used depends on the number of households who could give the exact amount and on the possibility to use external data from other surveys in case of a respective product group. Up to date, the results of Household Survey have been used as a supplementary data source.

Amounts of foodstuffs are imputed by using the randomly selected households, the exact presented value of who remains in the same interval (hot-deck method). If too few households had presented data in the considered interval, then the respective amounts from the Household Survey ranging in the same interval are added to the amounts provided in ESS, if possible. If data from the Household Survey cannot be used, amounts are imputed with the average of given exact amounts or with the interval centre.

About a half of households produce goods for own consumption. The percentage of households who have given exact amounts differs by product group, but accounts for only one-fifth on average. Over years, the data of Household Survey have been used for imputation in case of the 7–15% intervals.

Imputed rent

In addition to the imputation of missing variables, imputed rent of household is calculated in ESS. Households that are owners of their dwelling receive indirect income every year because they must not pay rent for it. This indirect income can be calculated as a yearly amount the household should pay for their dwelling if they had rented it on the housing market. Imputed rent is added to the calculations of income and expenditures for equal treatment of the households who are paying rent and of those who had made this expenditure earlier to become an owner of the dwelling. In order to calculate imputed rent, the regression model created on the basis of the real estate database, is applied. The model takes into consideration the location, quality and size of dwelling. On the basis of the model, the calculated price per square metre of the dwelling is found. For calculating the rent per year, the estimated price of the dwelling and the average rate of 12-month EURIBOR are used.

Imputation of members within-household non-response

In case of within-household non-response (cp. chapter "Receipt of responses"), the persons who have not responded are imputed by using a person, characterized by similar variables, who is selected from among the responded persons by using the nearest neighbour method.

ESTIMATES AND THEIR RELIABILITY

Laeken indicators

The aim of the survey is to provide estimates of particular parameters characteristic of the target population on the basis of the sample. Primarily, estimations are various summary and average indicators characteristic of the population. On the basis of ESS, mainly income statistics and indicators of social exclusion are published by Statistics Estonia. The most important indicators published are the Laeken indicators — indicators used for measuring poverty and inequality calculated on the basis of cross-sectional data by relying on the Eurostat calculation rule. Due to this rule, comparability between Member States is ensured. Indicators calculated on the basis of longitudinal data are not yet published in the Estonian language. Besides that, a lot of income indicators are calculated on the basis of gross income as well as separate income sources. All in all, more than forty income indicators are calculated. Indicators of poverty risk and social exclusion are calculated also by gender and age group and by household type.

The most relevant Laeken indicators are as follows.

Poverty indicators

Equalised disposable income of household — *In order to calculate equalised disposable income, the disposable incomes of all household members, gained by taking into account all income sources, are summed up. Next, the household's total income is divided by its 'equalised size' and the resulting 'equalised income' is assigned to the household and to each of its members. 'Equalised size' of a household is the sum of the weights assigned to each person in the household, depending on how many adults and children there are in the household. Thereby, the 'modified OECD scale' for equalisation is used. This scale assigns a weight of 1.0 to the first person, 0.5 to each subsequent person aged 14 or more, and 0.3 to each child aged under 14.*

At-risk-of-poverty rate — *the share of persons with an equalised income lower than 60% of the median equalised yearly disposable income of household members.*

Relative median at-risk-of-poverty gap — *the distance of median income of people at-risk-of-poverty from the at-risk-of-poverty threshold in percentages.*

Inequality indicators

Gini coefficient — the relationship of cumulative shares of the population arranged according to the level of equalised disposable income to the cumulative share of the equalised total disposable income received by them.

Quintile share ratio — the sum of equalised yearly disposable income of the highest quintile divided by the sum of equalised yearly disposable income of the lowest quintile. The quintile share ratio shows by how many times the richest quintile's incomes are larger than the lowest quintile's incomes.

Quality indicators for estimates

ESS is an extensive statistical survey and is composed of many steps. The quality of final result depends on the quality of every single work step. Parameter estimates based on the sample survey data can contain errors of different types. Along with frame errors and non-response described in chapters "Population and sample" and "Receipt of responses" of this publication, the survey results can be biased also by the measuring and processing errors which are discussed in chapter "Errors and data processing". Special arrangements are made in the survey to avoid this kind of errors.

However, random sampling errors are unavoidable due to the fact that only a part of the population can be surveyed in the course of sample survey. The indicators calculated on the basis of sample data are always different from the real value of the estimated population parameter. Such a difference is called the random error or sampling error of estimation. It is not possible to measure this error exactly, but it can be estimated statistically considering the variability of the statistics used for parameter estimation in case of the given sample design. In addition to the sample design, the sampling error depends on the sample size. A smaller sampling error can be expected in case of larger sample sizes.

The first quality indicators of the survey are the number of respondents v and response rate

$$\frac{v}{n} 100\%$$

with n as the initial sample size. The ESS response rate by years is discussed in chapter "Receipt of responses" for the sub-samples of survey.

The second important group of quality indicators consists of the accuracy estimations of parameters calculated on the basis of the survey. The accuracy estimations provided by Statistics Estonia are estimations of the sampling error i.e. these estimations do not reflect other possible error sources. Sampling error estimates are calculated for all indicators found, but these are published only for more important indicators.

Standard error is the main sampling error estimate. Standard error is a mathematical value that describes the dispersion of parameter estimations given on basis of the sample. As the sample is selected randomly, the parameter estimate is also a random variable and standard dispersion can be calculated for it. The smaller the dispersion, the more exact is the parameter estimation. The dispersion of estimate depends on the sample size and sample design.

For more complicated survey designs as it is the case for ESS, ordinary statistical assumptions about independent and identical distribution of variables cannot be taken as basis. In case of the Laeken indicators, their nonlinearity, too, makes calculation of standard error more complicated. Additionally, it must be kept in mind that ordinary rules for calculating standard errors are worked out for samples without replacement. What concerns the ESS design, we have to do with a sample with replacement at the level of households, because every household occurs in the sample frame through all its members.

That is why a two-step procedure is used for calculating standard errors for Laeken indicators. At first, the indicators are linearized by using linearization procedures developed by Eurostat. Then, the standard error is computed for the total sum of obtained new variable as a standard error of the respective indicator. The program *Bascula* is used for computing standard errors. Standard errors for some more relevant Laeken indicators are presented in Table 11.

Table 11 **Values and standard errors for some more relevant Laeken indicators, 2004–2008**

	2005		2006		2007		2008	
	Value	Standard error	Value	Standard error	Value	Standard error	Value	Standard error
Mean equalised disposable income of household, kroons	56 790	783	68 135	787	82 988	2 024	99 090	1 144
At-risk-of-poverty rate, %	18.3	0.6	18.3	0.6	19.4	0.6	19.5	0.6
At-risk-of-poverty gap	24.0	1.3	22.1	1.0	20.2	0.9	20.3	0.8
S80/S20 quintile share ratio	5.9	0.2	5.5	0.2	5.5	0.3	5.0	0.1
Gini coefficient	0.341	0.006	0.331	0.005	0.334	0.015	0.309	0.006

One possibility to evaluate the quality is the relative error of estimation (standard error divided by the estimate value):

$$sv = \frac{\sqrt{\hat{V}(\hat{\theta})}}{\hat{\theta}},$$

where $\hat{\theta}$ is the estimate of observed parameter. Relative error shows the proportion of the standard error in the estimated value. As a rule, it is presented as a percentage. Relative error is independent from measuring units, it allows for comparing of different parameter estimations with each other and also with the results of surveys conducted earlier irrespective of measurement units. Relative error is looked upon as an operative means for getting a quick overview of the accuracy of estimations. Depending on the context, a 2–3% relative error can in general lines be considered acceptable. With regard to the ESS main indicators, the relative error has been 1–5%. Sample error estimates are calculated for all computed estimates, but are published only partially.

DATA RELEASE

The results of ESS are published with a year's delay spent on data processing. The survey is conducted from February to June every year. By October, data cleansing is over and the first three stages of data processing are complete. The clean data are then weighted to the population and imputed by December. After this, variables for both domestic use and transmission to Eurostat are calculated and, if necessary, errors remaining in the panel from the previous year are corrected by using the data from the next survey year. By the end of May, the databases are ready for use and the results of the previous year's survey are published in the database of Statistics Estonia. After the first tables have been published, the data become available to all interested users, who send inquiries.

Since respondents in the survey are always asked about their income in the calendar year preceding the survey year, the poverty indicators based on incomes always come with a 2-year delay — e.g. income and poverty indicators for 2008 are published in 2010. Indicators concerned with dwellings, education, health and work are published after a delay of one year, caused by the time spent on data processing. Data are transmitted to Eurostat shortly after they have been published in Estonia. A longer data checking and compilation of databases ensues, which is why the delay for pan-European databases lasts for another year. No domestic indicators are yet published by using longitudinal databases, but the longitudinal databases themselves are available to users similarly to cross-sectional databases if a relevant contract is signed. Statistics Estonia has concluded permanent contracts for data dissemination with various government ministries and research institutions. Longitudinal databases are sent to Eurostat with a 1.5-year delay, which is why international longitudinal data become available for users after about a 4 years' delay.

To a regular user, the indicators calculated from the ESS data, are available in Statistics Estonia's database under the headings "Income" and "Social exclusion – Laeken indicators". Tables compiled by using the ESS data can also be found in the sub-sections concerned with dwellings, health and availability of medical care. Results of the previous year's survey

are also discussed in the chapter “Social exclusion” of Statistics Estonia’s “Statistical Yearbook of Estonia” and in various thematic publications. The publications focus on analyses of a certain domain, mapping the ways in which data can be used. Publications like “Income and living conditions” (2005), “Social inequality” (2007), “Women and men” (2008), “Children” (2008) and “Poverty in Estonia” (2010) may be of interest.

Sources

Duncan, G., Kalton, G. (1987). *Issues of Design and Analysis of Surveys Across Time*. — *International Statistical Review*, No 55, pp. 97–117.

Koen, C. (1999). *The Case for Longitudinal Survey Research in Social Science Analysis in South Africa*. — *African Sociological Review*, Vol 3, No 1, pp. 152–167.

Quillian, L. (1996). *Group Threat and Regional Changes in Attitudes toward African-Americans*. — *American Journal of Sociology*, No 102, pp. 816–860.

Lisa. LEIBKONNAKÜSITLUS, ISIKUKÜSITLUS

Appendix. HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE, PERSONAL QUESTIONNAIRE

EESTI SOTSIAALUURING 2009

Leibkonna küsitlus

OSA A. KÜSITLEJA OSA	2
OSA X. TAASOTSIMINE	4
OSA YA. LEIBKONNA JA LIIKMETE ÜLDANDMED	5
OSA YB. SUHTED LEIBKONNAS	7
OSA YC. DEMOGRAAFILISED ANDMED	7
OSA C. ELAMISTINGIMUSED	13
OSA D. MAJANDUSLIK HEAOLU	15
OSA F. ENDA TARBEKS TOOTMINE	21
OSA E. PLAANITAV ELUKOHA MUUTUS	24
KÜSITLEJA OSA (JÄRG)	24

Leibkonna number

Leibkonna harunumber

OSA A. KÜSITLEJA OSA

Kviis	KÜSITLUSVIIS 1 SÜLEARVUTIKÜSITLUS 2 ANKEETKÜSITLUS	
Rez	REZIIM: 1 – KÜSITLEJA 2 – KODEERIJA	
Kys	KÜSITLEJA NUMBER _ _ _ _	
Kpk	KÜSITLUSPIIRKONNA NUMBER _ _ _ _ _	
Kjuht	KÜSITLUSJUHI PIIRKONNA NUMBER _	
A01	KÜSITLUSE KUUPÄEV KUUPÄEV	A01K. KATKEMISE KORRAL JÄTKAMISE
A	_ _ PÄEV	_ _ PÄEV
B	_ _ KUU	_ _ KUU
C	_ _ _ _ AASTA	_ _ _ _ AASTA
A02	KÜSITLUSE ALGUSAEG ALGUSAEG	A02K. KATKEMISE KORRAL JÄTKAMISE
A	_ _ TUND	_ _ TUND
B	_ _ MINUTID	_ _ MINUTID
A03	KÜSITLUSE TOIMUMISKOHT 1 KÜSITLETAVA ELUKOHT 2 KÜSITLETAVA TÖÖKOHT/KOOL 3 KÜSITLETAVA SUGULASTE, TUTTAVATE ELUKOHT 4 KÜSITLEJA TÖÖKOHT/ELUKOHT 6 MUU KOHT KIRJUTAGE, KUS	
A04	LEIBKONNA ELUKOHT. Küla/alevik/alev/linn	
A04AK	Asula kood _ _ _ _ _ Täidetakse automaatselt!	
Tyypnimi	Asulatüüp ..... (küla, alevik, alev, linn) Täidetakse automaatselt!	
Tyyp	Asula tüübi kood _ Täidetakse automaatselt!	
Valdnimi	Valla/linna nimi ..... Täidetakse automaatselt!	
Vald	Valla/linna kood _ _ _ _ Täidetakse automaatselt!	
MK	Maakonna nimi ..... Täidetakse automaatselt!	
Maakond	Maakonna kood _ _ _ Täidetakse automaatselt!	

ANKEEDI KASUTAMISE JUHIS:

- ESIMESES VEERUS ON TUNNUSE NIMI
- VIIMASES VEERUS VÕI VASTUSEVARIANDI TAGA ON VAJADUSE KORRAL SUUNAMINE, MILLISE KÜSIMUSEGA JÄTKATA
- VAJADUSE KORRAL ON SUUNAKÜSIMUS ENNE KÜSIMUST
- KALDKIRJAS TEKST ON LISAINFORMATSIOON
- VASTAJALE TULEB ETTE LUGEDA KIRJATÄHTEDES TEKST KUNI LAUSE LÕPUMÄRGINI: PUNKTINI VÕI KÜSIMÄRGINI. KUI PUNKT VÕI KÜSIMÄRK ON VASTUSEVARIANTIDE LÕPUS, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KA VASTUSEVARIANDID.
- KUI ALAKÜSIMUSE EES ON KOLM PUNKTI, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KÜSILAUSE PÕHIKÜSIMUSES, MIS LÕPPEB KOLME PUNKTIGA
- VARIANT „MUU” TULEB ETTE LUGEDA, KUI SEE ON KIRJATÄHTEDES JA EI TULE ETTE LUGEDA, KUI SEE ON TRÜKITÄHTEDES
- TRÜKITÄHTEDES TEKST ON KÜSITLEJALE INFOKS JA SEDA EI LOETA ETTE

☀ - TÄHENDAB, ET TULEB KASUTADA KAARDIRAAMATUT. SISESTUSPROGRAMMIS ON KASUTATUD SELLEKS SÕNA „KAART”.

MÕISTED

Leibkond on põhiliselt ühises eluruumis, st ühel aadressil elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid rahalisi ja/või toiduressursse. Leibkonda kuuluvad isikud on leibkonnaliikmed. Leibkond on ka üks elav isik.

Eemalviibimise ajutisus tähistab eelkõige seda, et pärast lähetuse, õpingute vms tegevuse lõppu pöördub eemalviibija eeldatavalt leibkonna juurde tagasi. Kas side eemalviibijaga on piisav lugemaks teda leibkonnaliikmeks, jääb üldjuhul küsitletava otsustada. Kui eemalviibiv leibkonnaliige on loonud oma perekonna ja elab püsivalt eraldi, ei loeta teda küsitletava leibkonna liikmeks, kuigi tal võib näiteks olla vanematekodus endiselt oma tuba ja ta võib saada regulaarset majandusabi.

Valimileibkond on leibkond, kuhu kuulub valimisse sattunud isik.

Valimiisikud on kõik leibkonnaliikmed, kes olid leibkonna esmasel uuringusse kaasamisel uuringuaasta 1. jaanuari seisuga vähemalt 14-aastased. Kas liige on valimiisik, on märgitud protokollis. Taasotsitakse vaid valimiisikuid.

Uus leibkonnaliige on pärast viimast sotsiaaluuringu küsitlust valimiisiku leibkonda juurde tulnud leibkonnaliige.

Külaline on eelmise kalendriaasta jooksul vähemalt kolm kuud leibkonnas viibinud isik, kes ei kuulu leibkonda.

Algleibkond on valimileibkond, kuhu kuulub vähemalt üks valimiisik, kes elab samas eluruumis kui eelmisel küsitlusaastal. Kui ükski leibkond, kuhu kuulub valimiisik, ei ela samal aadressil, siis on algleibkond see leibkond, kuhu kuulub väikseima liikmenumbriga leibkonnaliige.

Hargnenud leibkond on algleibkonnast lahkunud ja eraldi elama asunud valimiisiku uus leibkond.

Uus leibkond on leibkond, kes on uuringusse kaasatud sellest aastast.

Leibkonna number on spetsiaalne leibkonda identifitseeriv kood, mis antakse leibkonnale uuringusse kaasamisel. Leibkonna number antakse küsitlejale kaasa koos valimiinfoga.

Harunumber on kahekohaline kood, mis näitab algleibkonna jagunemist. Harunumber on 00 uuel leibkonnal ja enamikul algleibkondadest. Uuele hargnenud leibkonnale annab harunumbri küsitleja: see on esimene vaba harunumber, mille sisestusprogramm küsitlejale hargnemise korral ette kuvab.

Leibkonnaliikme number on spetsiaalne, kindla eeskirja järgi moodustatud isikut identifitseeriv kood, mis omistatakse uuringusse sisenemisel igale leibkonnaliikmele. Leibkonnaliikme number on ainulaadne ja see koosneb kolmest osast: leibkonna number (6 kohta) + harunumber (2 kohta) + isiku järjekorranumber (2 kohta).

Leibkonnaliikme number on kogu uuringu vältel muutumatu.

Teadaolevate leibkonnaliikmete puhul antakse leibkonnaliikme number küsitlejale kaasa koos valimiinfoga, kust küsitleja kirjutab numbriga X-osas küsimusse XX1. B-osas kirjutab küsitleja teadaolevate liikmete leibkonnaliikme numbriga neli viimast kohta X-osast või protokollist (hargnenud leibkonna puhul). Uutele liikmetele või uute leibkondade liikmetele annab küsitleja neli viimast kohta järgmiselt:

1) uutele liikmetele hargnenud või algleibkonnas

- esimesed kaks kohta: harunumber — vaatab leibkonnaküsitlusest;
- järgmised kaks kohta: esimene vaba leibkonnaliikme järjekorranumber selles leibkonnas — sisestusprogramm annab automaatselt ette;

2) uue leibkonna liikmetele

- esimesed kaks kohta: harunumber — alati 00;
- järgmised kaks kohta: leibkonnaliikme järjekorranumber — veeru numbriga järgi (YX1).

Küsitleja ei saa leibkonnaliikme numbriga nelja viimast kohta anda, kui tegemist on eelmisel aastal uuringus osalenud isikuga, kes on kolinud teise valimileibkonda (uued liikmed alg- või hargnenud leibkonnas (BX = 1 või 2 ja BA1 = 1), kes osalesid uuringus ka eelmisel aastal (BA4 = 1), või uue leibkonna liige (BX = 3), kes osales uuringus ka eelmisel aastal (BA4 = 1)). Kirjeldatud olukord on erandlik, mistõttu peab küsitleja seda väga põhjalikult üle kontrollima.

OSA X. TAASOTSIMINE

NB! OSA X EI TÄIDETA HARGNENUD VÕI UUE LEIBKONNA KOHTA (VT MÕISTE LK 3).

KIRJUTAGE JÄRGMISSE TABELISSE UURITAVA LEIBKONNA KÕIGI (TEADAOLEVATE) LEIBKONNALIIKMETE ANDMED VALIMIINFO NIMEKIRJA JÄRJEKORRAS.

Loen Teile ette kõigi liikmete nimed, kes eelmisel aastal Teie leibkonda kuulusid. Palun öelge igaühe kohta, kas nad on ka praegu Teie leibkonna liikmed.

XX1	Leibkonnaliikme järjekorranumber	1	2	3	4	5	6
→	KIRJUTAGE LEIBKONNALIIKME NUMBER	_____	_____	_____	_____	_____	_____
X1	EESNIMI	.....	.....	.....	.....	.....	.....
X2	SUGU: 1 MEES 2 NAINÉ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
X3	SÜNNIAEG						
A	PÄEV	__	__	__	__	__	__
B	KUU	__	__	__	__	__	__
C	AASTA	_____	_____	_____	_____	_____	_____
D	VANUS (1. jaanuar 2009)	__	__	__	__	__	__

KUI ISIKUANDMED ERINEVAD OLULISELT, TULEB KÜSIDA, KAS TEGEMIST ON IKKA SAMA INIMESEGA.

X4	Kas ... on Teie leibkonna liige? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→X10
X5	Mis põhjusel teda leibkonnas ei ole? Kas... 21 on kolinud eraldi omaette leibkonda 23 on surnud 24 on lahkunud pikaks ajaks (kauem kui 6 kuud) kollektiivsesse leibkonda või institutsionaalsesse asutusse riigi piires 25 on suundunud välismaale (kauem kui 6 kuud)? 26 MUU KIRJUTAGE	_____	_____	_____	_____	_____	_____	23, 24, 25, 26 → X7
X6	Öelge ... uus aadress							
A	Tänav, maja, korter	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
B	Asula	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
C	Vald	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
D	Maakond	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
E	Kontakttelefon	.....	.....	.....	.....	.....	.....	

	Leibkonnaliikme järjekorranumber	1	2	3	4	5	6	
A	KIRJUTAGE UUE LEIBKONNA HARU-NUMBER (ESIMENE VABA HARU-NUMBER)	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	
X7	Millal ... lahkus leibkonnast (suri)?							
A	Kuu	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	
B	Aasta	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	
X8	Mitu kuud ... oli eelmisel kalendriaastal leibkonnas?	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	
X9	Mis oli ... peamine sotsiaalne seisund eelmisel kalendriaastal? Kas ta... 1 töötas 2 oli töötu 3 oli vanadus- või eelpensionil 4 oli kodune, töövõimetus-pensionär, ajateenija, õpilane, muu?	□□	□□	□□	□□	□□	□□	
X10	KÜSITLEJA SUUNA-KÜSIMUS. KAS KÕIGI ETTEANTUD LEIBKONNALIIKMETE ANDMED ON TABELIS? 1 JAH 2 EI	□□	□□	□□	□□	□□	□□	2 →X4

OSA YA. LEIBKONNA JA LIIKMETE ÜLDANDMED

BX	LEIBKOND ON: 1 ALGLEIBKOND 2 HARGNENUD LEIBKOND 3 UUS LEIBKOND
-----------	--

KIRJUTAGE JÄRGMISSE TABELISSE UURITAVA LEIBKONNA KÕIGI LIIKMETE ANDMED. **ALGLEIBKONNA** PUHUL KIRJUTAGE KÕIGEPEALT TEADAOLEVAD JA KA SEL AASTAL LEIBKONDA KUULUVAD LIIKMED OSAST X JA NENDE JÄREL UUED LIIKMED. **HARGNENUD LEIBKONNA** PUHUL KIRJUTAGE KÕIGEPEALT TEADAOLEVAD LIIKMED PROTOKOLLIST JA SEEJÄREL UUED LIIKMED. **UUE LEIBKONNA** PUHUL TULEB KIRJUTAMIST ALUSTADA VASTUTAVAST LIIKMEST JA JÄTKATA VANUSE JÄRJEKORRAS, ALUSTADES VANIMAST.

Uuringu esimene osa puudutab Teie leibkonna ja leibkonnaliikmete üldandmeid.

Leibkond on põhiliselt ühises eluruumis, st ühel aadressil elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid rahalisi ja/või toiduresse. Leibkonda kuuluvad isikud on leibkonnaliikmed. Leibkond on ka üksik elav isik.

LEIBKONNA LIIKMED ON ISIKUD, KES JAGAVAD LEIBKONNA KULUTUSI NING ÜHIST PÕHIELURUUMI JA KELLEL EI OLE MUJAL PÜSIVAT ELUKOHTA. PEALE SELLE LOETAKSE LEIBKONNA LIIKMETEKS AJUTISELT EEMALVIIBIVAD LIIKMED, KUI:

- LIIKMEL EI OLE TEIST PÕHIELURUUMI, LEIBKONNAGA ON SÄILINUD MAJANDUSLIKUD SIDEMED JA EEMALVIIBIMINE ON LÜHEM KUI 1 AASTA
- ON TEGEMIST ÕPINGUTE TÕTTU EEMALVIIBIVA LAPSE VÕI TÖÖ TÕTTU EEMALVIIBIVA ABIKAASA /ELUKAASLASEGA

Y	Mitu liiget on Teie leibkonnas? □□□
----------	--

Palun nimetage oma leibkonnaliikmete eesnimed.

ESIMESENA TULEB KIRJA PANNA ISIK, KES PEAMISELT VASTAB LEIBKONNAKÜSITLUSELE, SIIS TEMA ABIKAASA/ELUKAASLANE, LAPSED JM LEIBKONNA LIIKMED!

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06	
Y0	Eesnimi							
YA1	Palun öelge /Y0/ sugu. 1 Mees 2 Naine	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YA2	Öelge /Y0/ sünniaeg. päev kuu aasta	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
YX2	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU PRAEGUNE VANUS (A01-YA2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	<=13 → YX4 14 → YA5
YA3	 Milline on /Y0/ seaduslik perekonnaseis? Kas... 1 vallaline, pole kunagi abielus olnud 2 abielus 3 lahutatud 4 lesk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1,3,4 → YA5
YA4	Kas /Y0/ elab koos oma seadusliku abikaasaga? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → YA6
YA5	Kas /Y0/ on vabaabielus? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YX4	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU PRAEGUNE VANUS (A01-YA2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	<=14 → BA1
YA6	 Kas /Y0/ on praegu ... 1 töötav 2 töötu 3 pensionär (vanadus- või eelpensionil) 4 muu (kodune, töövõimetuspensionär, õpilane, vms.)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA1	Kas /Y0/ on uus liige leibkonnas? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2 → BA4
BA2	Kas /Y0/ on sündinud leibkonda? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → BA5
BA3 A B	Öelge, millal /Y0/ tuli leibkonda? Kuu Aasta	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	
BA7	Kas /Y0/ viibis eelmisel aastal järjest 6 kuud või kauem välismaal, haiglas, sõjaväes vms institutsioonis? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

BA4	Kas /Y0/ osales ESUs eelmise aasta veebruaris–juulis? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA5	LEIBKONNALIIKME NUMBRI 4 VIIMAST KOHTA	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
BA6	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS KAS KÕIGI ANDMED ON TABELIS? 1 JAH 2 EI	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→Y0 üks liige →YD20

OSA YB. SUHTED LEIBKONNAS

Järgmisena küsime sugulussuhete kohta leibkonnas, et määrata leibkonna tüüp.

SEOSD TULEB KÜSIDA RIDADE KAUPA. KÕIGEPEALT TULEB KIRJA PANNA, KES ON TEINE LIIGE ESIMESELE, SIIS KOLMAS LIIGE ESIMESELE JA KOLMAS LIIGE TEISELE JNE. SISESTUSPROGRAMMIS ON KÜSIMUSES ÕIGED NIMED.

YB1	Kes on /Y0 veerus 2/ /Y0 veerus 1/le?	→	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	01 Abikaasa/elukaaslane	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	02 Laps (ka lapsendatud)	2		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	03 Kasulaps (sh abikaasa/ elukaaslase laps, kes pole bioloogiline laps)	3			■	■	■	■	■	■	■	■	■
	04 Vanem	4				■	■	■	■	■	■	■	■
	05 Kasuvanem (sh abikaasa/ elukaaslase lapsele, kes pole bioloogiline laps)	5					■	■	■	■	■	■	■
	06 Vanavanem (sh vanavanema abikaasa/ elukaaslane, kes pole bioloogiline vanavanem)	6						■	■	■	■	■	■
	07 Lapselaps (sh lapsendatud või abikaasa/elukaaslase lapselaps, kes pole bioloogiline lapselaps)	7							■	■	■	■	■
	08 Minia/väimees (sh (kasu)lapse abikaasa/elukaaslane)	8								■	■	■	■
	09 Ämm/äi (sh abikaasa/elukaaslase (kasu)vanem)	9									■	■	■
	12 Õde/vend (sh kasuõde/kasuvend)	10										■	■
	10 Muu sugulane või mittesugulane	11											■
		12											

OSA YC. DEMOGRAAFILISED ANDMED

Järgmisena küsime demograafiliste andmete kohta.

YD20	Milline on Teie leibkonna peamine kodune keel?	
YD20n	1 Eesti	
YD20k	2 Vene	
	3 MUU. KIRJUTAGE	<input type="text"/>

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06	
YC1	Palun öelge /Y0/ rahvus.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YC1n	1 Eestlane	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC1k	2 Venelane	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	3 MUU. KIRJUTAGE	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	
YC2	Palun öelge /Y0/ kodakondsus.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YC2n	1 Eesti	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC2k	2 Vene	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	3 MUU. KIRJUTAGE	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	9 Määramata kodakondsus	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	
B07a	Öelge /Y0/ teine kodakondsus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	6 MUU. KIRJUTAGE	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	7 Ei ole teist	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	
YC3	Palun öelge /Y0/ sünniriik.	.....	.....	.....	.....	.....	.....	 Eesti
YC3k	SUUNAMINE: KUI YA2 AASTA ON VAHEMIKUS 1920-1945, SIIS TULEB LISATEKST: TÄPSUSTAGE KAS ISIK SÜNDIS PETSERIMAAL VÕI NARVA JÕE TAGUSEL ALAL EESTI VABARIIGI ENDESEL TERRITORIUMIL, MIS NÜÜD EI KUULU EESTILE. KUI JAH, SIIS MÄRKIGE EESTI VABARIIGI ENDESEL TERRITOO- RIUMIL — - PETSERIMAAL VÕI NARVA JÕE TAGUSEL ALAL	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	→BA5X
B05 A	Mis aastast /Y0/ on Eestis elanud?	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	
B	Aasta KUI 2008. VÕI 2009., SIIS KÜSIDA Kuu	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
BA5X	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK KUULUB UUDE LEIBKONDA? 1 JAH 2 EI	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ B08
BA5A	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK ON SÜNDINUD VAHEMIKUS JUULI 2006 – JUUNI 2007? 1 JAH 2 EI	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ BA8B
BA5B	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK ON SÜNDINUD JUULIS 2007 VÕI HILJEM? 1 JAH 2 EI	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ BA8C

BA8A	Kas /Y0/ viibis 2006. aastal järjest 6 kuud või kauem välismaal, haiglas, sõjaväes vms institutsioonis? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA8B	Kas /Y0/ viibis 2007. aastal järjest 6 kuud või kauem välismaal, haiglas, sõjaväes vms institutsioonis? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA8C	Kas /Y0/ viibis 2008. aastal järjest 6 kuud või kauem välismaal, haiglas, sõjaväes vms institutsioonis? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
B08	Kas /Y0/ elab praegu... 1 koos leibkonnaga 2 ajutiselt eraldi 3 üksinda?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → B10 3 → B10
B09 	Mis põhjusel /Y0/ elab ajutiselt eraldi? Kas põhjuseks on ... 1 õpingud 2 töö 3 ajateenistus 4 ravi või 5 ta on kinnipeetav? 6 MUU. KIRJUTAGE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
B10	KAS KÕIGI ANDMED ON TABELIS? 1 JAH 2 EI	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → BK1 2 → YC1

Järgmised küsimused puudutavad Teie leibkonnas vähemalt kolm kuud viibinud külalisi. VT MÕISTE LK 3.

BK1	Kas eelmisel kalendriaastal viibis leibkonnas vähemalt kolm kuud keegi, kes ei kuulunud leibkonda (st kas oli külalisi)?	1 Jah		2 Ei → B11			
↓	Külalise järjekorranumber	1	2	3	4	5	6
BK2	Eesnimi	.....	.....	.....	.....	.....	.....
BK3	Mis soost on ...? 1 Mees 2 Naine	☐	☐	☐	☐	☐	☐
BK4	Öelge ... sünniaeg						
A	Päev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B	Kuu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C	Aasta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
BK5	Öelge kuude arv, millal ... oli eelmisel kalendriaastal leibkonnas						
	Kuude arv	☐	☐	☐	☐	☐	☐

BK6 	Õelge ... peamine sotsiaalne seisund eelmisel kalendriaastal. Kas Ta... 1 töötas 2 oli töötu 3 oli vanadus- või eelpensionil või 4 oli kodune, töövõimetus-pensionär, ajateenija, õpilane, muu?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BK7	Kas oli veel külalisi? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → BK2 2 → B11

Järgmised küsimused on Teie leibkonna laste kohta.

B11	Kas Teie leibkonnas on 0–14-aastasi lapsi? 1 Jah 2 Ei → OSA C							
B12	Lapse praegune vanus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
BX3	KIRJUTAGE KÜSIMUSE YX1 VEERUNUMBER	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
	Lapse eesnimi	.....	.....	.....	.....	.....		
B13 A	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis kas laps käib spordiklubis, kunstiringis, õpib muusikainstrumenti või osaleb mõnes muus huviringis (<u>sealhulgas</u> beebikoolid, <u>välja arvatud</u> eelkooliealiste ettevalmistusrühmad)? 1 Jah Tundide arv nädalas 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>	1 → B15
B14 	Mis põhjusel laps ei käi huviringis? Kas... 1 Teil ei ole selleks raha 2 eluruumi lähedal võimalused puuduvad 3 laps ei soovi kusagil käia 4 lapsel ei ole selleks aega 5 laps on selleks liiga väike? 6 MUU. KIRJUTAGE	☐	☐	☐	☐	☐	.....	
BX4	SUUNAKÜSIMUS: KUI LAPS ON SÜNDINUD 2009. AASTAL, JÄTKAKE KÜSIMUSEGA B17							
B15	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis kas laps ..... 1 õpib koolis, erikoolis (mõeldud on alg- ja põhi-kooli)? 2 täidab koolikohustust koduõppes? 4 ei tee ühtegi neist?	☐	☐	☐	☐	☐		4 → B16

B15a	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis mitu tundi viibib laps õppetööl alg- või põhikoolis (sh vahetunnid, söömine)?	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	
BL1	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis mitu tundi nädalas veedab laps nendel päevadel, mil toimub õppetöö , ... KUI ÜHTKI LOETLETUD VÕIMALUST EI KASUTATA, KIRJUTAGE 00						
A	kooli pikapäeva- või	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	
B	parandusõpperühmas? päevakeskuses?	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	
C	õpilaskodus (arvestada aega enne ja pärast õppeaega kuni ametliku õõrahuni, mitte arvestada spordi- või huviringis oldud aega)?	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	
BL2	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis mitu tundi nädalas veedab laps nendel päevadel, mil ei toimu õppetööd ,... KUI ÜHTKI LOETLETUD VÕIMALUST EI KASUTATA, KIRJUTAGE 00						
A	kooli pikapäeva- või	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	→ BL5
B	parandusõpperühmas? päevakeskuses?	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	
C	õpilaskodus (arvestada aega enne ja pärast õppeaega kuni ametliku õõrahuni, mitte arvestada spordi- või huviringis oldud aega)?	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	
B16	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis kas laps ...						4 → B17
A	1 käib lasteaias, lastesõimes või erilasteaias 2 käib koolieelikute ettevalmistusrühmas või eelkoolis või 3 käib mõlemas või 4 ei käi kummaski?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
B	Tundide arv nädalas	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	<input type="text"/> tundi	

BL3	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis mitu tundi nädalas veedab laps päevakeskuses (lapsehoid väljaspool kodu, välja arvatud lapsehoidjaga, lasteaias või lastesõimes) nendel päevadel, mil laps käib lasteaias, erilasteaias, sõimes või koolieelikute ettevalmistus-rühmas? KUI ÜHTKI LOETLETUD LAPSEHOIU VARIANTI EI KASUTATA, KIRJUTAGE 00	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	
BL4	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis mitu tundi nädalas veedab laps päevakeskuses (lapsehoid väljaspool kodu, välja arvatud lapsehoidjaga, lasteaias või lastesõimes) nendel päevadel, mil laps ei käi lasteaias, erilasteaias, sõimes või koolieelikute ettevalmistus-rühmas? KUI ÜHTKI LOETLETUD LAPSEHOIU VARIANTI EI KASUTATA, KIRJUTAGE 00	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	
BL5	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis mitu tundi nädalas kasutate järgmisi lapsehoiu variante... KUI ÜHTKI LOETLETUD LAPSEHOIU VARIANTI EI KASUTATA, KIRJUTAGE 00						
A	...last hoiavad tasuta vanavanemad, sugulased, tuttavad, naabrid või teised vähemalt 15-aastased leibkonnaliikmed (v.a vanemad)?	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	→ B18
B	...last hoiab palgaline lapsehoidja (kas lapsehoidja või lapse kodus)?	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	_ _ tundi	

B17	Kui vaadata lapse tüüpilist nädalat jaanuarist maini, siis mitu tundi nädalas kasutasite järgmisi lapsehoiu variante... KUI ÜHTKI LOETLETUD LAPSEHOIU VARIANTI EI KASUTATA, KIRJUTAGE 00						
A	...last hoiavad tasuta vanavanemad, sugulased, tuttavad, naabrid või teised vähemalt 15-aastased leibkonnaliikmed (v.a vanemad)?	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	
B	...last hoiab palgaline lapse- hoidja (kas lapsehoidja või lapse kodus?)	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	
D	...laps viibib päevakeskuses (lapsehoid väljaspool kodu, välja arvatud lapsehoidjaga, lasteaias või lastesõimes)?	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	_ _ _ tundi	
B18	KÜSITLEJA SUUNA-KÜSIMUS. KAS KÕIGI 0–14-AASTASTE LASTE ANDMED ON TABELIS? 1 JAH 2 EI	_	_	_	_	_	2 → B12

B19	Kas Teie leibkonnal tuleb maksta lapsehoiu eest? (Arvestada ainult maksmist rahas) 1 Jah 2 Ei → OSA C
B20	Palun öelge, kui suur summa kulub Teie leibkonnal lapsehoiu peale ühes kuus kokku? (Arvestada kõikide laste peale kokku kuluv summa.) Summa kuus _ _ _ _ _ krooni

OSA C. ELAMISTINGIMUSED

Järgmised küsimused puudutavad Teie leibkonna põhieluruumi. Palun vastake järgmistele küsimustele.

C00A	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS LEIBKOND ON UUS VÕI HARGNENUD LEIBKOND (BX>1)? 1 JAH → YD4 2 EI
C00B	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS LEIBKOND ON VÕRRELDES EELMISE AASTAGA VAHETANUD ELUKOHTA (PROTOKOLLIS ON TEHTUD AADRESSITÄPSUSTUS)? 1 JAH 2 EI → C02A
YD4 	Missugust tüüpi elamus on Teie leibkonna eluruum? Eluruum on ruum, kus veedate põhilise osa oma vabast ajast, sh uneajast. Kas see on... 1 ühepereelamu, talu 2 kahepereelamu 3 ridaelamu 4 korter või tuba vähem kui 10 eluruumiga elamus 5 korter või tuba 10 või enama eluruumiga elamus 6 ühiselamu ? 7 MUU KIRJUTAGE
YD5	Millal see maja on ehitatud? <i>Kui Te täpselt ei tea, siis öelge umbkaudu.</i> _ _ _ _ JÄTKAKE → YD6
C02A	Kas Teie eluruumi tubade või ruutmeetrite arv on võrreldes eelmise küsitlusega muutunud? 1 Jah 2 Ei → M02

YD6	Mitu tuba kuulub Teie leibkonnale? <i>Kui ühes eluruumis elab mitu leibkonda ja mõni tuba on mitme leibkonna ühiskasutuses, siis jaotage nimetatud ruum mõtteliselt osadeks ja öelge Teie leibkonna tubade arv murruna. Nt kui leibkonnale kuulub magamistuba ja pool elutuba, siis on tubade arv 1,5.</i> _ _ , _
YD7	Kui suur on Teie leibkonna käsutuses olev pind ruutmeetrites? _ _ _ _ <i>Kasuliku pinna leidmiseks arvestage kokku tubade, köögi ja eluruumisestest kõrvalruumide pind. Kui Teie eluruumis elab mitu leibkonda, siis võtke ühiskasutust arvesse samamoodi kui tubade määramisel.</i>
M02	Kas Teie eluruumis on ruumipuudus? 1 Jah 2 Ei
YD9	Kas Teie eluruum on... 1 ühendatud kanalisatsioonivõrku 2 lokaalse kanalisatsiooniga või 3 kanalisatsioon puudub?
YD10	Kas Teie eluruumis on jooksev külm vesi? 1 Jah 2 Ei
YD11	Kas Teie eluruumis on jooksev soe vesi? 1 Jah 2 Ei
YD12 	Missugune tualettruum on Teie eluruumis? Kas... MITME VARIANDI OLEMASOLU KORRAL MÄRKIGE VÄIKSEIM JÄRJEKORRANUMBER. 1 eluruumis on veeklosett 4 käimla on väljas või 2 veeklosett on majas ühiskasutuses 5 käimlat ei ole ? 3 eluruumis või majas on kuivkäimla
YD13	Missugused pesemisvõimalused on Teie eluruumis? Kas... MITME VARIANDI OLEMASOLU KORRAL MÄRKIGE VÄIKSEIM JÄRJEKORRANUMBER. 1 leibkonnal on omaette vann või dušš 2 vann või dušš on mitme leibkonna ühiskasutuses või 3 eluruumis ei ole vanni ega duši kasutamise võimalust?
YD14	Kas Teie leibkonnal on ... 1 omaette saun, 2 saun mitme leibkonna ühiskasutuses või 3 sauna ei ole?
C07	Kas Teie eluruumiga on seotud mõni järgmistest probleemidest? Kas... Jah Ei 1 ...katus laseb läbi? 1 2 2 ...seinad, põrand või vundament on rõsked? 1 2 3 ...aknaraamid või põrand on pehkinud? 1 2 4 ... eluruumis on liiga hämar, ei ole piisavalt valgust? 1 2
YD8 	Milline on Teie eluruumi seisund? Kas... 1 eluruum on uus või värskest remonditud 2 eluruum on heas seisukorras 3 eluruumil on mõningaid puudusi 4 eluruumil on suuri ja olulisi puudusi?
C08	Kas Teil on järgmisi probleeme oma elukohaga? Kas probleemiks on ... Jah, see on probleem Jah, kuid see ei ole probleem Ei. A 1 ...liigne müra naabritelt või väljast (liiklusmüra, äritegevuse või tööstusega seotud müra jne)? 1 2 3 B 2 ...saastatud õhk või muud keskkonnaprobleemid, nagu suits, tolm, ebameeldiv lõhn ja/või saastatud vesi? 1 2 3
C10	Kas Teie arvates on Teie eluaseme läheduses probleeme kuritegevuse, vägivalda või vandalismiga? 1 Jah 2 Ei
M11	Kui sageli on Teie kodu ümbruskonnas maas prahti? Kas... 1 väga sageli 2 sageli 3 mõnikord 4 harva või mitte kunagi?
M12	Kui sageli on Teie kodu ümbruskonnas bussipeatused, laternapostid, kõnniteed vms lõhutud või katki? Kas... 1 väga sageli 2 sageli 3 mõnikord 4 harva või mitte kunagi?
C15	Palun hinnake, kui kättesaadavad on füüsilist juurdepääsu, lahtioleku aegu jms arvestades Teie leibkonnale järgmised teenused. Kas posti- ja pangateenused on kättesaadavad... 1 suurte raskustega 2 mõningate raskustega 3 kergelt 4 väga kergelt? 5 EI VAJA TEENUST

M13	Kas ühistransport on kättesaadav ... 1 suurte raskustega 2 mõningate raskustega 3 kergelt 4 väga kergelt? 5 EI VAJA TEENUST
------------	--

OSA D. MAJANDUSLIK HEAOLU

Nüüd esitan mõned küsimused Teie leibkonna majandusliku heaolu ja toimetuleku kohta.

YD1	Kes on Teie eluruumi omanik? 1 Eluruum kuulub meie leibkonnale (mõnele selle liikmetest) 2 Eluruum kuulub mõnele teisele eraomanikule (eraisik või ettevõtte) → DV3 3 Eluruum kuulub riigile/omavalitsusele → DV3
M09	Kas kogu Teie leibkonnal on plaanis vahetada järgmise kuue kuu jooksul elukohta? 1 Jah 2 Ei → DV2
M10 	Miks Te plaanite elukohta vahetada? Kas... 1 perekondlikel põhjustel 2 töö tõttu 4 Teid tõstetakse eluruumist välja 5 Teil on rahalised raskused või 6 mõnel muul põhjusel? Millisel põhjusel? ..... JÄTKAKE → DV2
DV3	Kas tegemist on ametikorteriga? 1 Jah 2 Ei
YD2	Millistel tingimustel Te seda eluruumi kasutate? Kas... 1 üürite turuhinnaga 2 üürite turuhinnast madalamal tasemel 3 kasutate tasuta?
YD3	Kas Teie üürileping või kokkulepe eluruumi omanikuga on sõlmitud kirjalikult või suuliselt? 1 Kirjalikult 2 Suuliselt → M07
M05	Kas kogu Teie leibkonnal on plaanis vahetada järgmise kuue kuu jooksul elukohta? 1 Jah 2 Ei → M08A
M06 	Miks Te plaanite elukohta vahetada? Kas... 1 perekondlikel põhjustel 2 töö tõttu 3 omanik ei pikenda üürilepingut 4 Teid tõstetakse eluruumist välja 5 Teil on rahalised raskused või 6 mõnel muul põhjusel? Millisel põhjusel? ..... JÄTKAKE → M08A
M07	Kas kogu Teie leibkonnal on plaanis vahetada järgmise kuue kuu jooksul elukohta? 1 Jah 2 Ei → M08A
M08 	Miks Te plaanite elukohta vahetada? Kas... 1 perekondlikel põhjustel 2 töö tõttu 3 omanik on teatanud või tõenäoliselt teatab, et me peame lahkuma 4 Teid tõstetakse eluruumist välja 5 Teil on rahalised raskused või 6 mõnel muul põhjusel? Millisel põhjusel? .....
M08A	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNA ELURUUMI KASUTATAKSE TASUTA (YD2=3)? 1 JAH → DV2 2 EI
DV1	Nimetage leibkonnaliige/-liikmed, kelle nimel on leibkonna eluruumi üürileping. KUI ÜÜRILEPING ON ÜHE LIIKME NIMEL, KIRJUTADA TEISE LIIKME NUMBRI ASEMEL 00.
A	Liikme veeru number (YX1) <input type="text"/>
B	Liikme veeru number (YX1) <input type="text"/>

DV4 	Palun hinnake, kui palju maksab Teie leibkond keskmiselt kuus järgmiste teenuste eest. <i>Arvestage ainult põhieeluruumiga seotud makseid.</i> KUI LEIBKOND TEENUSE EEST MAKSMATA EI PEA, SIIS MÄRKIDA 0.																																																												
A	Vesi ja kanalisatsioon <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
B	Keskküte <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
C	Elekter <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
D	Gaas <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
E	Prügivedu <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
F	Maja või korteri kindlustusmaksed <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
G	Hoolduse ja regulaarse remondiga seotud kulud <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
H	Muud eluruumiga seotud kulud <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni																																																												
	KIRJUTAGE.....																																																												
D22C	Kas 12 viimase kuu jooksul juhtus, et Teie leibkond ei suutnud majanduslikel põhjustel tähtjaks kommunaalmakseid ja teenustasusid (küte, elekter, vesi, gaas jm) maksta? Kas... 1 jah, seda juhtus ühel korral 2 jah, seda juhtus kahel või enamal korral või 3 ei, seda ei juhtunud?																																																												
D05	Palun mõelge oma eluruumi kommunaalmaksetele ja üürile või eluasemelaenu intressidele. Mil määral koormavad need eluruumi kogukulud Teie leibkonda rahaliste võimaluste mõttes? Kas need... 1 koormavad väga 2 koormavad mõningal määral 3 ei koorma üldse?																																																												
D07	Kas Teie leibkond peab tegema...																																																												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jah</th> <th>Ei</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A ...õppelaenu või hariduslaenu tagasimakseid?</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>B ...väikelaenu, soovilaenu, kiirlaenu või SMS-laenu tagasimakseid?</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>C ...igakuised krediitkaardi tagasimakseid?</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>D ...liisingu või järelmaksu tagasimakseid?</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>E ...mõne muu laenu tagasimakseid?</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>		Jah	Ei	A ...õppelaenu või hariduslaenu tagasimakseid?	1	2	B ...väikelaenu, soovilaenu, kiirlaenu või SMS-laenu tagasimakseid?	1	2	C ...igakuised krediitkaardi tagasimakseid?	1	2	D ...liisingu või järelmaksu tagasimakseid?	1	2	E ...mõne muu laenu tagasimakseid?	1	2																																										
	Jah	Ei																																																											
A ...õppelaenu või hariduslaenu tagasimakseid?	1	2																																																											
B ...väikelaenu, soovilaenu, kiirlaenu või SMS-laenu tagasimakseid?	1	2																																																											
C ...igakuised krediitkaardi tagasimakseid?	1	2																																																											
D ...liisingu või järelmaksu tagasimakseid?	1	2																																																											
E ...mõne muu laenu tagasimakseid?	1	2																																																											
	KIRJUTAGE																																																												
	KUI D07A-E=2, JÄTKAKE → YD16																																																												
D08	Millisel määral koormavad nende laenude ja/või liisingute või krediitkaardi tagasimaksed Teie leibkonda rahaliste võimaluste mõttes? Kas nad... 1 koormavad väga 2 koormavad mõningal määral 3 ei koorma üldse?																																																												
D22D	Kas 12 viimase kuu jooksul juhtus, et Teie leibkond ei suutnud majanduslikel põhjustel tähtjaks maksta selle laenu või liisingu tagasimaksed? Kas... 1 jah, seda juhtus ühel korral 2 jah, seda juhtus kahel või enamal korral 3 ei, seda ei juhtunud?																																																												
YD16 	Palun öelge iga järgmise püsikauba puhul, kas see on Teie leibkonna kasutuses. Ei ole oluline, kas omate või üürite seda või on see mingil muul moel Teie leibkonna kasutada. Kas Teie leibkonna kasutuses on ...																																																												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jah</th> <th>Ei→</th> <th colspan="2">Kas ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus?</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Jah</th> <th>Mitu neid on?</th> <th>Ei saa seda endale lubada</th> <th>Selleks on mõni muu põhjus</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A ...lauatelefon?</td> <td>1</td> <td>2→</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>B ...mobiiltelefon?</td> <td>1 →</td> <td><input type="text"/> <input type="text"/></td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>C ...värviteleviisor?</td> <td>1 →</td> <td><input type="text"/> <input type="text"/></td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>D ...kodune internetiühendus?</td> <td>1</td> <td>2→</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>E ...pesumasin?</td> <td>1</td> <td>2→</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>F ...auto?</td> <td>1 →</td> <td><input type="text"/> <input type="text"/></td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>G ...personaal- või sülearvuti?</td> <td>1 →</td> <td><input type="text"/> <input type="text"/></td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>H ...DVD süsteem või videomagnetofon (sh integreeritud teleriga)?</td> <td>1</td> <td>2→</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>I ...külmkapp või sügavkülmik?</td> <td>1</td> <td>2→</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>J ...nõudepesumasin?</td> <td>1</td> <td>2→</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>		Jah	Ei→	Kas ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus?			Jah	Mitu neid on?	Ei saa seda endale lubada	Selleks on mõni muu põhjus	A ...lauatelefon?	1	2→	1	2	B ...mobiiltelefon?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2	C ...värviteleviisor?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2	D ...kodune internetiühendus?	1	2→	1	2	E ...pesumasin?	1	2→	1	2	F ...auto?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2	G ...personaal- või sülearvuti?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2	H ...DVD süsteem või videomagnetofon (sh integreeritud teleriga)?	1	2→	1	2	I ...külmkapp või sügavkülmik?	1	2→	1	2	J ...nõudepesumasin?	1	2→	1	2
	Jah	Ei→	Kas ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus?																																																										
	Jah	Mitu neid on?	Ei saa seda endale lubada	Selleks on mõni muu põhjus																																																									
A ...lauatelefon?	1	2→	1	2																																																									
B ...mobiiltelefon?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2																																																									
C ...värviteleviisor?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2																																																									
D ...kodune internetiühendus?	1	2→	1	2																																																									
E ...pesumasin?	1	2→	1	2																																																									
F ...auto?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2																																																									
G ...personaal- või sülearvuti?	1 →	<input type="text"/> <input type="text"/>	1	2																																																									
H ...DVD süsteem või videomagnetofon (sh integreeritud teleriga)?	1	2→	1	2																																																									
I ...külmkapp või sügavkülmik?	1	2→	1	2																																																									
J ...nõudepesumasin?	1	2→	1	2																																																									

Nüüd räägime lähemalt Teie leibkonna sissetulekust.

D09	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast sai eelmisel kalendriaastal sissetulekut omandi (nt ehitise, elamu, korteri, toa või maa) rentimisest? <i>Mõeldud on summat pärast kommunaalmaksete, teenustasude ja omandi haldamise kulude mahaarvamist.</i> 1 Jah 2 Ei → D10
D09a	Kuidas on Teil lihtsam nimetada renditulu, kas ... 1 koos makstavate maksudega (brutona) või 2 summana, mille saite puhtalt kätte (netona)? → D09C
D09b	Nimetage eelmisel kalendriaastal saadud brutorenditulu. Renditulu enne maksustamist krooni → D09d
D09c	Nimetage eelmisel kalendriaastal saadud netorenditulu. Renditulu pärast maksustamist krooni
D09d	Kas saite selle tulu välismaal oleva omandi rentimisest? Kas... 1 jah, kogu tulu → D10 2 jah, osa tulust või 3 ei saanud? → D10
D09e	Millise summa Te välismaalt saite? Välismaalt saadud tulu summa krooni
D10	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast maksis eelmisel kalendriaastal maamaksu või muid makseid vara eest? Ärge arvestage registreeritud ettevõtlusega seotud maamaksu. 1 Jah A Makstud kogusumma eelmisel kalendriaastal krooni 2 Ei
D11 	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast sai eelmisel kalendriaastal lapsetoetust või muid laste ja perekonnaga seotud hüvitisi või rasedus- või sünnitushüvitist (lapsetoetus, lapsehooldustasu, sünnitoetus, vanemapalk, rasedus- ja sünnituspuhkuse eest saadud raha (sünnitushüvitis), koolitoetus jms)? 1 Jah Mis oli ... B ...saadud vanemahüvitise (vanemapalga) netosumma eelmisel kalendriaastal? krooni D ...rasedus- ja sünnituspuhkuse eest saadud netosumma eelmisel kalendriaastal? krooni E ...saadud lapsendamishüvitis eelmisel kalendriaastal? krooni C ...saadud lapsetoetuse, lapsehooldustasu, koolitoetuse, üksikvanema/ajateenija lapse toetuse, eestkostel oleva lapse toetuse, seitsme- ja enamalapselise vanema toetuse, sünnitoetuse, elluastumistoetuse ja lapsendamistoetuse kogusumma? krooni 2 Ei KUI LEIBKONNAS ON ALLA 20-AASTASI LIIKMEID (VT B03 — AASTA: SÜNDINUD 1989 JA HILJEM), SIIS KINDLASTI ÜLE KÜSIDA.
D12	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast sai eelmisel kalendriaastal rahalisi toetusi mitteriiklikelt organisatsioonidelt või institutsioonidelt (kirikud, sihtasutused, fondid, eraettevõtted jms)? 1 Jah A Kogusumma eelmisel kalendriaastal krooni 2 Ei
D13	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast sai eelmisel kalendriaastal mitterahalist abi mitteriiklikelt organisatsioonidelt või institutsioonidelt (kirikud, sihtasutused, fondid, eraettevõtted jms)? 1 Jah A Saadud abi ligikaudne väärtus eelmisel kalendriaastal krooni 2 Ei

Nüüd esitan mõned küsimused rahalise ja mitterahalise abi kohta, mis Te olete andnud teistest leibkondadest pärit isikutele või vastupidi — saanud teiste leibkondade isikutelt.

DA1	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast maksis eelmisel aastal regulaarselt elatisraha (alimente) endisele abikaasale ja/või lastele? <i>Mitte arvestada ühekordseid kingitusi näiteks jõuludeks või sünnipäeva puhul.</i> 1 Jah A Makstud kogusumma eelmisel kalendriaastal krooni 2 Ei
DA1B	Kas makstud elatisrahalt peeti kinni tulumaks? 1 Jah 2 Ei
D14	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast tegi eelmisel kalendriaastal muid regulaarseid makseid kellelegi teisest leibkonnast (nt eraldi elavale üliõpilasele, kes ei kuulu vastaja leibkonda)? Ärge arvestage elatisraha. <i>Mitte arvestada ühekordseid kingitusi näiteks jõuludeks või sünnipäeva puhul.</i> 1 Jah A Makstud kogusumma eelmisel kalendriaastal krooni 2 Ei

YD17 	Leibkonnal võib olla erinevaid sissetuleku allikaid ning sissetulekut võivad saada mitu leibkonna liiget. Mõeldes oma leibkonna kogusissetulekule, kas Teie leibkond tuleb vajalike kulutuste tegemisel otsotsaga kokku ... 1 suurte raskustega 2 raskustega 3 mõningaste raskustega	4 üpriski hõlpsalt 5 hõlpsalt 6 väga hõlpsalt ?
D24	Kui suur peaks olema minimaalne netosissetulek kuus, et Teie leibkond vajalike kulutuste tegemisel otsotsaga kokku tuleks? <i>Vastamisel arvestada Teie leibkonna praegust olukorda ja Teie enda arusaamist ots otsaga kokkutulemisest.</i> Minimaalselt vajaminev kuu netosissetulek Teie leibkonnas	_ _ _ _ _ krooni

Nüüd esitan Teile mõned küsimused, mille abil mõõdetakse Eesti leibkondade materiaalsel kitsikust.

M14	Kas Teie leibkond muretseb läbikulunud mööbli asemele uue? 1 Jah → M16 2 Ei
M15	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M16	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAS ON 1–16-AASTASEID LAPSI? 1 JAH 2 EI → F01
M17a	Kas kõigil Teie leibkonna 1–16-aastastel lastel on mõned uued riided? 1 Jah → M17b 2 Ei
M17ab	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M17b	Kas kõigil Teie leibkonna 1–16-aastastel lastel on vähemalt kaks paari parajaid välisjalanõusid, mis on vajalikud meie kliimas? 1 Jah → M17c 2 Ei
M17bb	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M17c	Kas kõigil Teie leibkonna 1–16-aastastel lastel on kodus nende vanusele sobivad raamatud? 1 Jah → M17d 2 Ei
M17cb	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M17d	Kas kõigil Teie leibkonna 1–16-aastastel lastel on jalgratas, rulluisud või midagi muud, millega õues vaba aega veeta? 1 Jah → M17e 2 Ei
M17db	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M17e	Kas kõigil Teie leibkonna 1–16-aastastel lastel on ehitusklotsid, lauamängud, arvutimängud või muud mänguasjad, millega toas mängida? 1 Jah → M17f 2 Ei
M17eb	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M17f	Kas kõigil Teie leibkonna 1–16-aastastel lastel on regulaarne vaba aja harrastus? 1 Jah → M17g 2 Ei
M17fb	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M17g	Kas kõigil Teie leibkonna 1–16-aastastel lastel on vähemalt kolm söögikorda päevas? 1 Jah → M18a 2 Ei
M17gb	Kas Te ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus? 1 Ei saa seda endale lubada 2 Selleks on mõni muu põhjus
M18a	Kas kõik Teie leibkonna alla 1–16-aastased lapsed söövad iga päev värsked puu- ja aedvilju? 1 Jah → M18b 2 Ei

F02		Palun hinnake, kas ja kui palju Teie leibkond eelmisel aastal kasvatas / tootis erinevaid saadusi.					
		Ei		Jah, oskab		Jah, kuid ei oska	
		kogust hinnata		Kogus		kogust hinnata	
A	Piima	1	2	_ _ _ _ liitrit		3 →	
B	Mune	1	2	_ _ _ _ tükki		3 →	
C	Kartuleid	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
D	Sealiha	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
E	Looma- või lambaliha	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
F	Õunu või pirne	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
G	Kapsast või lillkapsast	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
H	Tomatit	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
I	Kurki	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
J	Kõrvitsat	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
K	Peeti või kaalikat	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
L	Porgandit	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
M	Ploome, kirsse või muid puuvilju	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
N	Linnuliha	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
O	Maasikaid, sõstraid jm marju	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
P	Mett	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
R	Mugulsibulat	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
S	Muid juurvilju	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
T	Muid aedvilju	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
U	Midagi muud. KIRJUTAGE.....	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
F03		Kas Teie leibkond korjas eelmisel aastal enda tarbeks metsamarju või seeni ? Kui jah, siis palun hinnake, mitu kilo metsamarju või seeni Teie leibkond eelmisel aastal enda tarbeks korjas.					
		Ei		Jah, oskab		Jah, kuid ei oska	
		kogust hinnata		Kogus		kogust hinnata	
A	Metsamarju	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
B	Seeni	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
F04		Kas Teie leibkond tegeles eelmisel aastal enda tarbeks kalapüügiga ? Kui jah, siis palun hinnake, mitu kilo kala Teie leibkond eelmisel aastal enda tarbeks püüdis.					
		Ei		Jah, oskab		Jah, kuid ei oska	
		kogust hinnata		Kogus		kogust hinnata	
	Kala	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	
F05		Kas Teie leibkond tegeles eelmisel aastal enda tarbeks jahiga ? Kui jah, siis palun hinnake, mitu kilo liha Teie leibkond eelmisel aastal tänu jahile enda tarbeks sai.					
		Ei		Jah, oskab		Jah, kuid ei oska	
		kogust hinnata		Kogus		kogust hinnata	
	Liha	1	2	_ _ _ _ kg		3 →	

F02					
		Vähem kui 300 liitrit	300–599 liitrit	600–800 liitrit	Rohkem kui 800 liitrit
A	Piima	1	2	3	4
		Vähem kui 100 tükki/kg	100–199 tükki/kg	200–300 tükki/kg	Rohkem kui 300 tükki/kg
B	Mune (tükki)	1	2	3	4
C	Kartuleid (kg)	1	2	3	4
		Vähem kui 40 kg	40–74 kg	75–100 kg	Rohkem kui 100 kg
D	Sealiha	1	2	3	4
E	Looma- või lambaliha	1	2	3	4
		Vähem kui 20 kg	20–49 kg	50–70 kg	Rohkem kui 70 kg
F	Õunu või pirne	1	2	3	4
		Vähem kui 10 kg	10–19 kg	20–30 kg	Rohkem kui 30 kg
G	Kapsast või lillkapsast	1	2	3	4
H	Tomatit	1	2	3	4
I	Kurki	1	2	3	4
		Vähem kui 10 kg	10–14 kg	15–20 kg	Rohkem kui 20 kg
J	Kõrvitsat	1	2	3	4
K	Peeti või kaalikat	1	2	3	4
L	Porgandit	1	2	3	4
		Vähem kui 5 kg	5–9 kg	10–15 kg	Rohkem kui 15 kg
M	Ploome, kirsse või muid puuvilju	1	2	3	4
N	Linnuliha	1	2	3	4
O	Maasikaid, sõstraid vm marju	1	2	3	4
P	Mett	1	2	3	4
R	Mugulsibulat	1	2	3	4
		Vähem kui 2 kg	2–4 kg	5–10 kg	Rohkem kui 10 kg
S	Muid juurvilju	1	2	3	4
T	Muid aedvilju	1	2	3	4
U	Midagi muud	1	2	3	4
F03					
		Vähem kui 5 kg	5–9 kg	10–15 kg	Rohkem kui 15 kg
A	Metsamarju	1	2	3	4
B	Seeni	1	2	3	4
F04					
		Vähem kui 5 kg	5–9 kg	10–20 kg	Rohkem kui 20 kg
	Kala	1	2	3	4
F05					
		Vähem kui 20 kg	20–24 kg	25–40 kg	Rohkem kui 40 kg
	Liha	1	2	3	4

OSA E. PLAANITAV ELUKOHA MUUTUS

E0	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS LEIBKOND ON VIIMAST AASTAT UURINGUS (LEIBKONNANUMBER ALGAB 3-GA)? 1 JAH → LEIBKONNAKÜSITLUSE LÖPP, KÜSITLEJA OSA 2 EI
-----------	--

Sotsiaaluuringu üks eesmärgi on jälgida leibkondade sissetulekus ja elamistingimustes toimuvad muutusi. Sellepärast küsitleksime Teid hea meelega ka järgmisel aastal. Et Teie leibkonda järgmisel aastal uuesti üles leida, esitan nüüd paar küsimust Teie kolimisplaanide kohta.

E1	Kas Teie leibkonnal on plaanis vahetada järgmise aasta jooksul elukohta? 1 Jah 3 Ei oska öelda → E3 2 Ei → LEIBKONNAKÜSITLUSE LÖPP, KÜSITLEJA OSA
E2 	Kas Te oskate öelda, kuhu täpselt kavatsete elama asuda? 1 Ei oska öelda → E3 2 Jah A Tänav/talu..... B Maja number <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> C Korter number <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> D Asula..... E Vald ..... F Maakond..... G → LEIBKONNAKÜSITLUSE LÖPP, KÜSITLEJA OSA
E3 	Kas Te saate öelda kontaktisiku, kelle käest saaks Teie uute kontaktandmete kohta vajaduse korral infot? 1 Jah A Nimi ..... B Kontakttelefon <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> C Tänav/talu..... D Maja number <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> E Korter number <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> F Asula..... G Vald ..... H Maakond..... 2 Ei oska öelda

KÜSITLEJA OSA (JÄRG)

A05	KÜSITLUSE LÕPUAEG A <input type="text"/> <input type="text"/> TUND B <input type="text"/> <input type="text"/> MINUTID
A06	KÜSITLUSE KEEL 1 EESTI 2 VENE
A07	KES VEEL VIIBISID KÜSITLUSE JUURES? [VÕIB OLLA MITU VASTUST] A 1 MITTE KEEGI B 2 ALLA 6-AASTASED LAPSED C 3 6-AASTASED JA VANEMAD LAPSED D 4 ABIKAASA (ELUKAASLANE) E 5 MUUD SUGULASED F 6 MUUD TÄISKASVANUD (MITTESUGULASED)
A08	MIS NUMBRIGA LEIBKONNALIIGE PÕHILISELT VASTAS KÜSITLUSELE? VEERU NUMBER <input type="text"/> <input type="text"/>
A09	KÜSITLUS KULGES... 1 VÄGA HÄSTI 4 RASKUSTEGA [SELGITAGE A16s] 2 HÄSTI 5 SUURTE RASKUSTEGA [SELGITAGE A16s] 3 RAHULDAVALT
A10	KUIDAS ON ANKEET TÄIDETUD? 1 SILMAST-SILMA INTERVJUU 3 KÜSITLETAV ISE TÄITIS ANKEEDI 2 TELEFONIINTERVJUU 4 MUU KIRJUTAGE .....
A16	MÄRKUSED KÜSITLUSE KOHTA. KIRJUTAGE KÕIGIST SEGAVATEST ASJAOLUDEST <i>NB! Võib jääda tühjaks!</i> .....
A17	ANKEEDI ALGSEISUND NB! Täidetakse ainult arvutis! Automaatselt täidetud 1 1 POOLELI 2 SISESTATUD 3 TÄPSUSTADA 4 KORRAS
A18	ANKEEDI LÕPPSEISUND NB! Täidetakse ainult arvutis! Automaatselt täidetud 2 1 SAADETUD 2 SAATMATA

EESTI SOTSIAALUURING 2009

Isikuküsitlus

OSA A. KÜSITLEJA OSA	2
OSA S. TAUSTANDMED	3
OSA YE. ISIKU HARIDUS	3
OSA G. IGAPÄEVATEGEVUS	5
G.A. IGAPÄEVATEGEVUS EELMISEL NÄDALAL	5
G.B. PÕHITÖÖKOHT	6
G.C. KÕRVALTÖÖKOHAD	8
G.E. TÖÖOTSINGUD	9
G.F. SOTSIAAL-MAJANDUSLIK SEISUND	9
G.D. VIIMANE TÖÖKOHT	10
OSA H. SISSETULEK	11
H.A. RAHALINE SISSETULEK PALGATÖÖST	11
H.B. MITTERAHALINE SISSETULEK PALGATÖÖST	14
H.C. TULU REGISTREERITUD ETTEVÕTLUSEST	14
H.D. TULU REGISTREERIMATA ETTEVÕTLUSEST	17
H.E. OMANDITULU	17
H.K. KINDLUSTUS	18
H.F. SIIRDED	19
H.G. MAKSUD SISSETULEKULT	20
OSA H.M. MATERIAALNE KITSIKUS	21
OSA I. TERVIS	22
KÜSITLEJA OSA (JÄRG)	24

Leibkonna number

Leibkonna harunumber

Veeru number leibkonnaküsitluses

Leibkonnaliikme number

OSA A. KÜSITLEJA OSA

Kviis	KÜSITLUSVIIS 1 SÜLEARVUTIKÜSITLUS 2 ANKEETKÜSITLUS	
Rez	REZIIM: 1 – KÜSITLEJA 2 – KODEERIJA	
Kys	KÜSITLEJA NUMBER _ _ _ _	
Kpk	KÜSITLUSPIIRKONNA NUMBER _ _ _ _ _	
Kjuht	KÜSITLUSJUHI PIIRKONNA NUMBER _	
A01	KÜSITLUSE KUUPÄEV	A01K. KATKEMISE KORRAL JÄTKAMISE KUUPÄEV
A	_ _ PÄEV	_ _ PÄEV
B	_ _ KUU	_ _ KUU
C	_ _ _ _ AASTA	_ _ _ _ AASTA
A02	KÜSITLUSE ALGUSAEG	A02K. KATKEMISE KORRAL JÄTKAMISE ALGUSAEG
A	_ _ TUND	_ _ TUND
B	_ _ MINUTID	_ _ MINUTID
A03	KÜSITLUSE TOIMUMISKOHT 1 KÜSITLETAVA ELUKOHT 2 KÜSITLETAVA TÖÖKOHT/KOOL 3 KÜSITLETAVA SUGULASTE, TUTTAVATE ELUKOHT 4 KÜSITLETAVA TÖÖKOHT/ELUKOHT 6 MUU KOHT [KIRJUTAGE, KUS]	

ANKEEDI KASUTAMISE JUHIS:

- ESIMESES VEERUS ON TUNNUSE NIMI
- VIIMASES VEERUS VÕI VASTUSEVARIANDI TAGA ON VAJADUSE KORRAL SUUNAMINE, MILLISE KÜSIMUSEGA JÄTKATA
- VAJADUSE KORRAL ON SUUNAKÜSIMUS ENNE KÜSIMUST
- KALDKIRJAS TEKST ON LISAINFORMATSIOON
- VASTAJALE TULEB ETTE LUGEDA KIRJATÄHTEDES TEKST KUNI LAUSE LÕPUMÄRGINI: PUNKTINI VÕI KÜSIMÄRGINI. KUI PUNKT VÕI KÜSIMÄRK ON VASTUSEVARIANTIDE LÕPUS, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KA VASTUSEVARIANDID.
- KUI ALAKÜSIMUSE EES ON KOLM PUNKTI, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KÜSILAUSE PÕHIKÜSIMUSES, MIS LÕPPEB KOLME PUNKTIGA
- VARIANT „MUU” TULEB ETTE LUGEDA, KUI SEE ON KIRJATÄHTEDES JA EI TULE ETTE LUGEDA, KUI SEE ON TRÜKITÄHTEDES
- TRÜKITÄHTEDES TEKST ON KÜSITLEJALE INFOKS JA SEDA EI LOETA ETTE

☼ - TÄHENDAB, ET TULEB KASUTADA KAARDIRAAMATUT. SISESTUSPROGRAMMIS ON KASUTATUD SELLEKS SÕNA „KAART”.

OSA S. TAUSTANDMED

S01	Millal te sündinud olete?
A	Päev _ _
B	Kuu _ _
C	Aasta _ _ _ _
S02	MÄRKIGE KÜSITLETAVA SUGU
	1 MEES
	2 NAIN
	KONTROLLIGE S01 JA S02 ESITATUD ANDMEID LEIBKONNAKÜSITLUSEGA (YA1 JA YA2).

OSA YE. ISIKU HARIDUS.

Nüüd küsime hariduse kohta. Küsime kõrgeimat lõpetatud kutse-, ameti- või erialast haridustaset, lõpetatud kooli nime ja eriala ning lõpetamise aastat.

DB1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK KUULUB UUDE LEIBKONDA (LEIBKONNAKÜSITLUS BX)? 1 JAH → YE1 2 EI
DB2	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK ON UUS LIIGE LEIBKONNAS (LEIBKONNAKÜSITLUS BA1)? 1 JAH → YE1 2 EI
DB3	Kas olete pärast viimast küsitlust lõpetanud mõne tasemeharidust andva õppeasutuse? VIIMASE KÜSITLUSE KUU JA AASTA ON KIRJAS VALIMILEHEL. KUI ISIK POLE KUNAGI VAREM VASTANUD, SIIS JÄTKA YE1! 1 JAH 2 EI → YE11
DB4A	Öelge palun selle kooli lõpetamise aasta. _ _ _ _
DB5A 	Millise hariduse Te omandasite? Kas omandasite... 1 alghariduse → YE11 2 põhihariduse → YE11 3 keskkhariduse → YE11 4 kutsehariduse või kutsekeskkhariduse 5 rakenduskõrghariduse 6 bakalaureusekraadi 7 magistrikraadi (sh integreeritud bakalaureuse ja magistriõpe) 8 doktorikraadi (sh residentuur)?
DB6	Öelge palun selle kooli täielik nimi.....
DB7 DB7n DB7k	Öelge palun eriala ..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSELT!..... _ _ _
DB7	SUUNAKÜSIMUS: KUI DB5A=4 → DB8 KUI DB5A=5, 6, 7, 8 → YE11
DB8	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel? Kas... 1 ei olnud haridustaseme nõuet → YE11 2 oli nõutav põhiharidus või 3 oli nõutav keskkharidus? → YE11
DB9	Kas saite koos kutseharidusega üldhariduse? Kas saite ... 1 ainult kutse 2 koos kutsega keskkhariduse? JÄTKAKE → YE11

YE1 	Millise hariduse lõpetasite üldhariduskoolis (keskkoolis, gümnaasiumis, põhikoolis vms)? Kas... 1 keskhariduse 2 põhihariduse (sh. lõpetamata keskharidus) 3 alghariduse või 4 ei omandanud algharidust? → YE3
YE2	Öelge palun selle kooli lõpetamise aasta. __ __ __ __
YE3 	Milline on Teie kõrgeim lõpetatud kutse-, ameti või erialaharidus? Kas... 1 ei oma kutse-, ameti või erialaharidust → YE11 2 kutseharidus → YE5 3 kutsekeskharidus → YE5 4 keskeri- või tehnikumiharidus → YE5 5 kõrgem haridus 6 doktor (varasem teaduste kandidaat)? → YE5
YE4 	Milline on Teie kõrgeim lõpetatud kõrgharidus? Kas... 1 kutsekõrgharidus 2 rakenduskõrgharidus, diplomiope 3 bakalaureus 4 enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus 5 magister (sh integreeritud bakalaureuse ja magistriõpe)?
YE5	Öelge palun selle kooli täielik nimi.....
YE6 YE6n YE6k	Öelge palun eriala..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSELT!..... __ __ __
YE7	Öelge palun selle kooli lõpetamise aasta. __ __ __ __
YX6	SUUNAKÜSIMUS: KUI YE3=2 → YE8 KUI YE3=3 VÕI YE3=4 → YE10 KUI YE3=5 → YE11 KUI YE3=6 → YE11
YE8	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel? Kas... 1 ei olnud haridustaseme nõuet või 2 oli nõutav põhiharidus ?
YE9	Kas saite koos kutseharidusega üldhariduse? Kas saite... 1 ainult kutse 2 koos kutsega põhihariduse 3 koos kutsega keskhariduse ? → YE11
YE10	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel? Kas... 1 põhiharidus 2 keskharidus ?

Nüüd küsime praeguste õpingute kohta.

YE11	Kas Te õpite praegu üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis? 1 Jah 2 Ei → F01
YE12 	Millist haridust Te omandate? Kas omandate... 1 haridust: 1. – 6. klassis → F01 2 haridust: 7. – 9. klassis → F01 3 haridust: 10. – 12. klassis → F01 4 kutseharidust või kutsekeskharidust 5 rakenduskõrgharidust 6 bakalaureusekraadi 7 magistrikraadi (sh integreeritud bakalaureuse ja magistriõpe) 8 doktorikraadi (sh residentuur)?
YE13	Öelge palun selle kooli täielik nimi.....
YE14 YE14n YE14k	Millisel erialal õpite?..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSELT!..... __ __ __
YX	SUUNAKÜSIMUS: KUI YE12=4 → YE15 KUI YE12=5, 6, 7, 8 → F01

YE15	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel? Kas... 1 ei olnud haridustaseme nõuet → F01 2 oli nõutav põhiharidus või 3 oli nõutav keskharidus? → F01
YE16	Kas saate koos kutseharidusega üldhariduse? Kas saate ... 1 ainult kutse 2 koos kutsega keskhariduse?

OSA G. IGAPÄEVATEGEVUS

F01 A	Kui vana Te olite esimesele regulaarsele töökohale asudes? ESIMENE REGULAARNE TÖÖ ON TÄIS- VÕI OSAAJATÖÖ, MIS KESTIS VÄHEMALT KUUS KUUD. ARVESSE EI TULE JUHUTÖÖD, ÕIPIPOISIKS OLEKU AEG, KURSUSTEL OSALEMINE. 1 __ __ -aastane 2 Ei ole kunagi regulaarselt töötanud → G01
F02 	Mitu täisaastat olete töötanud alates sellest ajast? <i>Rasedus- ja sünnituspuhkus tuleb lugeda töötatud aja hulka, lapsehoolduspuhkus aga mitte.</i> Täisaastate arv __ __

G.A. IGAPÄEVATEGEVUS EELMISEL NÄDALAL

G01	Öelge palun, kas töotasite eelmisel nädalal vähemalt ühe tunni ja saite (saate) selle eest tasu? 1 Jah → YF2 2 Ei
G02	Kas tegelesite eelmisel nädalal ettevõtlusega, talupidamisega, äri- või vahendustegevusega, individuaaltöoga, tegutsesite vabakutselisena, maksuametis või äriregistris registreeritud ettevõtjana ja saite (saate) sellest tulu? 1 Jah → YF2 2 Ei
G03	Kas töotasite eelmisel nädalal ilma otsese tasuta pereettevõttes või talus, mille tuludest Te saate osa? 1 Jah → YF2 2 Ei
G04	Kas tegelesite eelmisel nädalal põllumajandussaaduste tootmisega müügiks? 1 Jah → YF2 2 Ei
G05	Kas Teil on töökoht, kust puudusite eelmisel nädalal, või ettevõtlus, millega te ajutiselt ei tegelnud? 1 Jah 2 Ei → G10
G06 	Mis põhjusel Te eelmisel nädalal töölt puudusite? Kas põhjus oli ... 01 puhkus 07 rasedus- ja sünnituspuhkus 12 streik, töösulg 02 sundpuhkus 08 lapsehoolduspuhkus 13 tellimuste või töö vähesus 03 riigipühad 09 vajadus hoolitseda laste eest 14 remont, rike, materjali või 04 õpingud 10 vajadus hoolitseda teiste tooraine vähesus 05 täiendus- või ümberõpe pereliikmete eest 15 ilmastik? 06 enda haigus või vigastus 11 töögraafik, töövaba hooaeg 16 MUU KIRJUTAGE.....
G07	Kas eeldate, et saate sellele töökohale hiljem tagasi pöörduda? 1 Jah 2 Ei → G10
G08	Kui kaua sellelt töölt ajutiselt puudunud olete arvestades juba puudunud aega ja aega, mil veel puudute? Kas... 1 kuni 3 kuud → YF2 2 üle 3 kuu?
G08A	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS KÜSITLETAV PUUDUS TÖÖLT RASEDUS- JA SÜNNITUSPUHKUSE TÖTTU (G06=07)? 1 JAH → YF2 2 EI

G09	Kas saate raha (palka, vanemahüvitist, haigushüvitist vm) eelmisel nädalal töölt puudunud aja eest? Kas saate ... 1 poole palga ulatuses või rohkem 2 vähem kui poole palga ulatuses → G10 või 3 ei saa? → G10
G09A	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS KÜSITLETAV ON LAPSEHOOLDUSPUHKUSEL (C06=08)? 1 JAH 2 EI → YF2
G10 A	Kas tegelesite eelmisel nädalal endale eluruumide ehitamisega? 1 Jah Tavaline tundide arv nädalas _ _ _ 2 Ei
G11 A	Kas tegelesite eelmisel nädalal põllumajandustoodete tootmisega endale? 1 Jah Tavaline tundide arv nädalas _ _ _ 2 Ei
G12 A	Kas tegite eelmisel nädalal vabatahtlikku tööd, mille eest Te tasu ei saa ja mille tulemus oli kaupade tootmine (nt eluruumide, kiriku või muude objektide ehitamine)? <i>Kui vabatahtliku tegevuse tulemus on teenuste osutamine (nt hooldus- ja koristustööd), siis seda mitte arvestada.</i> 1 Jah Tavaline tundide arv nädalas _ _ _ 2 Ei JÄTKAKE → G32

G.B. PÕHITÖÖKOHT

YF2	Öelge palun ettevõtte/asutuse täielik nimi, kus Te praegu töötate.....
YF3 YF3n YF3k	Öelge palun, millega see ettevõtte/asutus peamiselt tegeleb ..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSelt! ..... _ _ _
YF4	Kas töötate selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel on erinev aadress? 1 Jah → YF6 2 Ei
YF5	Kas töötate selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel on erinev tegevusala? 1 Jah 2 Ei → YF8
YF6	Öelge palun selle üksuse täielik nimi .....
YF7 YF7n YF7k	Öelge palun, millega see üksus peamiselt tegeleb ..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSelt! ..... _ _ _
YF8	Mis on Teie amet? Palun öelge ametinimetus. ....
YF9 YF9n YF9k	Palun kirjeldage peamisi tööülesandeid, milles Teie töö seisneb? ..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSelt! ..... _ _ _
YF10 YF10m	Millisesse järgmistest rühmadest kuulute? Kas olete ... 1 palgatöötaja 2 palgatöötaja(te)ga ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja → YF12 3 üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline → YF13 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus? → YF13 5 MUU KIRJUTAGE.....
YF11	Kas see on alaline või ajutine töö? 1 Alaline töö 2 Ajutine töö → GB7

GB4	Kas Teil on praegu katseaeg? 1 Jah → YF12 2 Ei
GB5	Kas Teie töö on osa väljaõppest, st kas Te olete õpipoiss, praktikant vms? 1 Jah 2 Ei JÄTKAKE → YF12
GB7	Kas Teie tööleping / töötamise kokkulepe on sõlmitud... 1 vähem kui üheks aastaks 2 üheks aastaks või kauemaks?
YF12 Yf12a	Kui palju on selles <u>ettevõttes/asutuses/üksuses</u> töötajaid? 1 1 kuni 10 → Mitu? _ _ 4 50 või rohkem 2 11 kuni 19 5 ei tea täpselt, kuid vähem kui 11 3 20 kuni 49 6 ei tea täpselt, kuid rohkem kui 10
YF13	Mitu tundi nädalas teete seda tööd tavaliselt? (Peetakse silmas tegelikult töötatud tunde) _ _ _ tundi
YX8	SUUNAKÜSIMUS: KAS YF10=2,3,4? 1 JAH → GB1 2 EI
YF14	Kas Teil on juhtimiskohustusi (juhendate teisi töötajaid, vastutate teatud tööde täitmise eest vms)? 1 Jah 2 Ei → YF16
YF15	Mitu töötajat on Teie otseses alluvuses? _ _ _ töötajat
YF16	Millise lepingu alusel töötate? Kas selleks on ... 1 tööleping 2 töövõtuleping 3 avaliku teenistuse seadus või teenistusleping 4 käsundusleping 5 leping tööjõudu rentiva firmaga 6 suuline tööleping või kokkulepe?
GB8	Kas selle <u>ettevõtte/asutuse</u> omanik on... 1 riik (Eesti Vabariik) 2 kohalik omavalitsus 3 Eesti eraõiguslik isik 4 välismaa eraõiguslik isik 5 Eesti ja/või välismaa eraõiguslik isik või 6 muu? KIRJUTAGE.....
GB9	Kui suur on Teie keskmine netokuupalk sellel töökohal? _ _ _ _ krooni
GB10A	Kas Teie tööandja maksab Teie töötasult sotsiaalmaksu (33%)... 1 täiel määral 2 mitte täiel määral või 3 ei maksa üldse? 4 EI TEA
GB10B	Kas Teie tööandja maksab Teie töötasult töötuskindlustusmaksu (0,6%)... 1 täiel määral 2 mitte täiel määral või 3 ei maksa üldse? 4 EI TEA
GB10C	Kas Teie tööandja maksab Teie töötasult tulumaksu (21%)... 1 täiel määral 2 mitte täiel määral või 3 ei maksa üldse ? 4 EI TEA

GB10D	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS GB10A, GB10B ja GB10C VASTATI KÕIK 1, 3 VÕI 4? 1 JAH → GB1 2 EI
GB11	Kas oskate öelda, kui suurelt summalt kuus tööandja eelnimetatud makse maksab? 1 Jah A Summa, millelt tööandja kuus makse maksab _ _ _ _ _ krooni 2 Ei
GB1 	Kas peate võimalikuks, et järgmise aasta jooksul kaotate oma praeguse töökoha? Kas... 1 jah, kindlasti 2 tõenäoliselt jah 3 tõenäoliselt mitte 4 kindlasti mitte või 5 raske öelda?
GB2 	Kui kaotaksite oma praeguse töökoha, mis Te arvate, kas Teil õnnestuks leida oma ametioskustele ja kogemustele vastav töökoht? Kas... 1 jah, kindlasti 2 tõenäoliselt jah 3 tõenäoliselt mitte 4 kindlasti mitte või 5 raske öelda?

G.C. KÕRVALTÖÖKOHAD

G21	Kas Teil oli eelmisel nädalal peale põhitöökoha ka mõni kõrvaltöökoht, kus töötasite või kust ajutiselt töölt puudusite? 1 Jah 2 Ei → G23
G22	Mitu tundi nädalas tavaliselt kõrvaltöökohtadel töötate? PEETAKSE SILMAS TEGELIKULT TÖÖTATUD TUNDE. _ _ _ tundi
G23	Kas Te töötate põhi- ja kõrvaltöökohtadel kokku ... PEETAKSE SILMAS TEGELIKULT TÖÖTATUD TUNDE. 1 tavaliselt vähem kui 30 tundi nädalas või 2 tavaliselt 30 ja rohkem tundi nädalas? → G25
G24 	Palun öelge peamine põhjus, miks Te töötate vähem kui 30 tundi nädalas? Kas põhjus on... 1 õpingud, täiendus- või ümberõpe 2 enda haigus, vigastus või töövõimetus 3 soov töötada rohkem kui 30 tundi nädalas, kuid ei ole leidnud sobivat tööd 4 et Te ei soovi kauem töötada 5 vajadus hoolitseda laste ja/või teiste pereliikmete eest, teha koduseid majapidamistöid 7 et Teie töö loetakse täisajatöökaks vähem kui 30-tunnist töönädalat? 6 MUU KIRJUTAGE.....
G25 A	Kas tegelesite eelmisel nädalal peale põhitöö endale eluruumi ehitamisega, põllumajandustoodete oma tarbeks tootmisega ja/või vabatahtliku tööga, mille eest Te tasu ei saa ja mille tulemus oli kaupade tootmine (nt eluruumide, kiriku või muude objektide ehitamine)? 1 Jah Tavaline tundide arv nädalas _ _ _ 2 Ei

G.E. TÖÖTSINGUD

G32	Kas Te olete nelja viimase nädala (k.a eelmise) jooksul tööd otsinud? 1 Jah 2 Ei (Tööotsingud on ka ettevalmistus ettevõtluse alustamiseks / talu rajamiseks ja varem kokkulepitud töö alguse ootamine.)
G33	Oletagem, et Teile pakutakse tööd. Kas saaksite kahe järgmise nädala jooksul tööle asuda? KUI INIMENE OOTAB VAREM KOKKULEPITUD TÖÖ ALGUST, MIS TEOSTUB JÄRGMISE KOLME KUU KESTEL, VASTATA JAH 1 Jah 2 Ei

G.F. SOTSIAAL-MAJANDUSLIK SEISUND

GE3	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK KUULUB UUDE LEIBKONDA VÕI ON LEIBKONNAS UUS LIIGE? (LEIBKONNAKÜSITLUS BX JA BA1) 1 JAH → G35 2 EI
GE4	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK VASTAS EELMISEL AASTAL ISIKUKÜSITLUSELE? (VT VALIMILEHELT) 1 JAH 2 EI → G35
GE5	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. MILLISES KUUS VASTAS ISIK EELMISEL AASTAL ISIKUKÜSITLUSELE? (VT VALIMILEHELT) 1 VEEBRUARIS → G35C 2 MÄRTSIS → G35D 3 APRILLIS → G35E 4 MAIS → G35F 5 JUUNIS → G35G 6 JUULIS → G35H
G35 	Milline järgmistest seisunditest Teid eelmise kalendriaasta igas kuus põhiliselt iseloomustas? Kas olite... <i>Töölt puudumisi rasedus- ja sünnituspuhkuse, haiguse, vigastuse jt selliste põhjuste tõttu arvestage töötamiseks.</i> 01 täisajaga palgatöötaja 02 osaajaga palgatöötaja 03 täisajaga ettevõtja-tööandja, üksikettevõtja, palgatöötajata talupidaja, vabakutseline, palgata töötaja pereettevõttes (talus) 04 osaajaga ettevõtja-tööandja, üksikettevõtja, palgatöötajata talupidaja, vabakutseline, palgata töötaja pereettevõttes (talus) 05 töötu 06 (üli)õpilane, tasustamata praktikant 07 eel- või vanaduspensionär 08 töövõimetuspensionär 09 kodune, lapsehoolduspuhkusel 10 ajateenija või 12 muu mitteaktiivne? KIRJUTAGE..... ..... A Jaanuar ☐ ☐ ☐ ..... B Veebruar ☐ ☐ ☐ ..... C Märts ☐ ☐ ☐ ..... D Aprill ☐ ☐ ☐ ..... E Mai ☐ ☐ ☐ ..... F Juuni ☐ ☐ ☐ ..... G Juuli ☐ ☐ ☐ ..... H August ☐ ☐ ☐ ..... I September ☐ ☐ ☐ ..... J Oktoober ☐ ☐ ☐ ..... K November ☐ ☐ ☐ ..... L Detsember ☐ ☐ ☐ .....
G36 	Milline eespool loetletud seisund Teid selle aasta jaanuarist kuni eelmise kuuni põhiliselt iseloomustas? <i>Töölt puudumisi rasedus- ja sünnituspuhkuse, haiguse, vigastuse jt selliste põhjuste tõttu arvestage töötamiseks.</i> A Jaanuar ☐ ☐ ☐ ..... B Veebruar ☐ ☐ ☐ ..... C Märts ☐ ☐ ☐ ..... D Aprill ☐ ☐ ☐ ..... E Mai ☐ ☐ ☐ ..... F Juuni ☐ ☐ ☐ .....

G34 	Milline järgmistest seisunditest Teid praegu põhiliselt iseloomustab? Kas olete... <i>Töölt puudumisi rasedus- ja sünnituspuhkuse, haiguse, vigastuse jt selliste põhjuste tõttu arvestage töötamiseks. Ka juhutööd on töötamine!</i> 01 täisajaga palgatöötaja 02 osaajaga palgatöötaja 03 täisajaga ettevõtja-tööandja, üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline, palgata töötaja pereettevõttes (talus) 04 osaajaga ettevõtja-tööandja, üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline, palgata töötaja pereettevõttes (talus) 05 töötu 06 (üli)õpilane, tasustamata praktikant 07 vanadus- või eelpensionär 08 töövõimetuspensionär 09 kodune, lapsehoolduspuhkusel 10 ajateenija või 12 muu mitteaktiivne? KIRJUTAGE ..... KUI VASTUS 5–12 → GS1
GE1	Kas võrreldes eelmise sotsiaaluuringu küsitlusega (kui ei osalenud, siis 12 viimase kuu jooksul) olete vahetanud töökohta või lõpetanud töötamise? 1 Jah 2 Ei → H01
GE2 	Mis oli töökohta vahetamise või töötamise lõpetamise peamine põhjus ? Kas... 1 tahtsite või pakuti paremat tööd / tahtsite ise ettevõtlust alustada 2 lõppes tähtajaline tööleping 3 põhjus oli tööandjas (vallandamine või varasem pensionile minek tööandja algatusel, koondamine, ettevõtte/asutuse likvideerimine/reorganiseerimine/pankrotistumine/erastamine) 4 lõpetasite ettevõtluse/talumajapidamise 5 tekkis vajadus hoolitseda laste või hooldamist vajavate täiskasvanute eest, sh lapsehoolduspuhkus 6 abikaasa/elukaaslase töö sundis elukohta vahetama/abiellusite? 7 MUU KIRJUTAGE..... JÄTKAKE → H01

G.D. VIIMANE TÖÖKOHT

GS1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK KUULUB UUDE LEIBKONDA (LEIBKONNAKÜSITLUS BX)? 1 JAH → YF17 2 EI
GS2	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK ON LEIBKONNAS UUS LIIGE (LEIBKONNAKÜSITLUS BA1)? 1 JAH → YF17 2 EI
GS3	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK ON PÄRAST EELMISE AASTA KÜSITLUST LÕPETANUD TÖÖTAMISE? (VT G35 JA G36) 1 JAH → G27 2 EI
GS4	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS ISIK VASTAS EELMISEL AASTAL ISIKUKÜSITLUSELE? (VT VALIMILEHELT) 1 JAH → H01 2 EI
YF17	Kas olete kunagi töötanud? 1 Jah 2 Ei → H01
G27 A B	Mis aastal ja kuul töötasite viimati? Aasta <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Kuu <input type="text"/> <input type="text"/>
GD6	Öelge palun ettevõtte/asutuse täielik nimi, kus Te töötasite..... .....
GD7	Öelge palun, millega see ettevõtte/asutus peamiselt tegeles ..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSelt! ..... <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
GD8	Kas töötasite selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel oli erinev aadress? 1 Jah → GD10 2 Ei
GD9	Kas töötasite selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel oli erinev tegevusala? 1 Jah 2 Ei → YF18

GD10	Öelge palun selle üksuse täielik nimi .....
GD11	Öelge palun, millega see üksus peamiselt tegeles ..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSelt! ..... _ _ _
YF18	Mis oli Teie amet? Palun öelge ametinimetuse.....
YF19 YF19n YF19k	Palun kirjeldage peamisi tööülesandeid, milles Teie töö seisnes? ..... KLASSI KIRJELDUS. TÄIDETAKSE AUTOMAATSelt! ..... _ _ _ _
YF20 YF20m	Millisesse järgmistest rühmadest Te kuulusite? Kas olite... 1 palgatöötaja 2 palgatöötaja(te)ga ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja → GD12 3 üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline → GD12 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus? → GD12 5 MUU. KIRJUTAGE.....
YF21	Kas Teil oli juhtimiskohustusi (juhendasite teisi töötajaid, vastutasite teatud tööde täitmise eest vms)? 1 Jah 2 Ei → GD3
GD2	Mitu töötajat oli Teie otseses alluvuses? _ _ _
GD3	Kas see oli alaline või ajutine töö? 1 Alaline töö → G31 2 Ajutine töö
GD4	Kas Teie tööleping / töötamise kokkulepe oli sõlmitud... 1 vähem kui üheks aastaks → G31 2 üheks aastaks või kauemaks? → G31
GD12	Kui palju oli selles <u>ettevõttes/asutuses/üksuses</u> töötajaid (sh küsitletav)? Kas töötajaid oli... 1 1 kuni 10 2 11 või rohkem?
G31	Mitu tundi nädalas tegite seda tööd tavaliselt? PEETAKSE SILMAS TEGELIKULT TÖÖTATUD TUNDE. _ _ _ tundi

OSA H. SISSETULEK

H.A. RAHALINE SISSETULEK PALGATÖÖST

Järgmised küsimused on Teie eelmise kalendriaasta sissetuleku kohta. Selles uuringus on see info väga oluline, sest võimaldab paremini analüüsida vaesuse ja rikkuse jagunemist Eestis. Palume Teil järgmistele küsimustele vastata võimalikult ausalt. Kogu Teie antud teavet käsitletakse nii, et seda ei saa Teie või Teie leibkonnaga otseselt seostada. **Palume teil võimaluse korral vastamisel aluseks võtta eelmise aasta kohta esitatud tuludeklaratsioon.**

H01	Kas Teil on olnud eelmise kalendriaasta jooksul sissetulekut palgatööst? 1 Jah 2 Ei → H22 KONTROLLI! H01 PEAB OLEMA 1, KUI ON EELMISEL KALENDRIAASTAL OLNUD PALGATÖÖTAJA (G35 = 1 VÕI 2).
H02	Kuidas on Teil lihtsam nimetada kogu eelmise aasta palgatöö sissetulekut, kas ... 1 kuukeskmise töötasuna või 2 kogu aasta kohta? → HA3 EI TEA VÕI EI SOOVI OMA TÖÖTASU AVALDADA → HA5

HA1	Kuidas on Teil lihtsam nimetada oma kuukeskmist sissetulekut palgatööst, kas ... 1 koos töötasult makstavate maksudega (brutona) või 2 summamana, mille saite puhtalt kätte (netona)? → HA2	
H03 	Nimetage, kui suur oli Teie eelmise kalendriaasta kuukeskmise brutosissetulek palgatööst. Kui Teil oli peale põhitöö ka kõrvaltöö, kust saite samuti töötasu, siis palume ka need summad meelde tuletada ja arvesse võtta. Palun nimetage eelmisel kalendriaastal saadud	
A	kuukeskmise brutotöötasu (kõigilt töökohtadelt kokku).	_____ krooni
C	Mitmelt kuul Te töötasu saite? Kuude arv	____
	JÄTKAKE → H05	
HA2 	Nimetage, kui suur oli Teie eelmise kalendriaasta kuukeskmise netosissetulek palgatööst. Kui Teil oli peale põhitöö ka kõrvaltöö, kust saite samuti töötasu, siis palume ka need summad meelde tuletada ja arvesse võtta. Palun nimetage eelmisel kalendriaastal saadud	
A	kuukeskmise netotöötasu (kõigilt töökohtadelt kokku).	_____ krooni
C	Mitmelt kuul Te töötasu saite? Kuude arv	____
	JÄTKAKE → H05	
HA3	Kuidas on Teil lihtsam nimetada oma kalendriaasta palgatöö sissetulekut, kas ... 1 koos töötasult makstavate maksudega (brutona) või 2 summamana, mille saite puhtalt kätte (netona)? → HA4	
H04 	Nimetage, kui suur oli Teie eelmise kalendriaasta brutosissetulek palgatööst. Kui Teil oli peale põhitöö ka kõrvaltöö, kust saite samuti töötasu, siis palume ka need summad meelde tuletada ja arvesse võtta. Nimetage eelmisel kalendriaastal saadud	
A	aasta brutotöötasu (kõigilt töökohtadelt kokku).	_____ krooni
C	Mitmelt kuul Te töötasu saite? Kuude arv	____
	JÄTKAKE → H05	
HA4 	Nimetage, kui suur oli Teie eelmise kalendriaasta netosissetulek palgatööst. Kui Teil oli peale põhitöö ka kõrvaltöö, kust saite samuti töötasu, siis palume ka need summad meelde tuletada ja arvesse võtta. Nimetage eelmisel kalendriaastal saadud	
A	aasta netotöötasu (kõigilt töökohtadelt kokku).	_____ krooni
C	Mitmelt kuul Te töötasu saite? Kuude arv	____
H05 	Peale regulaarse töötasu on võimalik saada lisatasusid. Meenutage, kas saite eelmisel kalendriaastal ka ...	
		Jah Ei
A	...puhkusetootust?	1 2
B	...jõulutoetust?	1 2
C	...muid pühadetasusid ja toetusi?	1 2
D	...lisatasu, tulemustasu?	1 2
E	...ületunnitasu?	1 2
F	...asendustasu?	1 2
G	...lähetuskulude kulutamata ja endale kättejäänud osa?	1 2
H	...aastapreemiat?	1 2
I	...rahas saadud tulu kasumi jaotamisest?	1 2
J	...töötasuna saadud osaku- või aktsiaoptiooni realiseerimisest saadud tulu?	1 2
K	...komisjonitasu?	1 2
L	...jootraha?	1 2
M	MUUD TASUD, KIRJUTAGE.....	1 2
	KUI KÕIK VASTATI 2 → HH1	
H06	Kas arvestasite kõik need tasud eespool nimetatud töötasude hulka? 1 Jah → HH1 2 Ei	
H07B	Nimetage palun arvestamata jäänud tasude summa. Aastas saadud netotasu (kõigilt töökohtadelt kokku) _____ krooni JÄTKAKE → HH1	

HA5 	Palun öelge, millisesse järgmistest vahemikest jäi Teie kuukeskmise netosissetulek palgatööst eelmisel kalendriaastal. Kas see oli... 1 kuni 3500 krooni 2 3501–5000 krooni 3 5001–7000 krooni 4 7001–9000 krooni 5 9001–11 000 krooni 6 11 001–16 000 krooni 7 16 001 krooni või enam?
A	Mitmelt kuul Te töötasu saite? Kuude arv __ __
HH1	Kas saite selle palga välismaalt? Kas... 1 jah, kogu palga → HH3 2 jah, osa palgast või 3 ei saanud? → H08
HH2	Millise summa Te välismaalt saite? Välismaalt saadud palga summa __ __ __ __ __ krooni
HH3	Millisest riigist Te selle palga saite? ..... __ __ __
HH4	Kas välismaa tööandja maksis Teie töötasult makse? 1 Jah 2 Ei
HH5	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS VASTAJA SAI KOGU PALGA VÄLISMAALT (HH1=1)? 1 JAH → H18 2 EI

Tuletage meelde, kas ja kui palju maksite Teie ja/või Teie tööandja eelmisel kalendriaastal pensionifondidesse ja muudesse kindlustuskeemidesse.

H08A	Kas Teie (Eesti) tööandja maksis Teie töötasult eelmisel kalendriaastal sotsiaalmaksu (33%)... 1 täiel määral 2 mitte täiel määral 3 ei ole üldse maksnud? 4 EI TEA
H08B	Kas Teie (Eesti) tööandja maksis Teie töötasult eelmisel kalendriaastal töötuskindlustusmaksu (0,6%)... 1 täiel määral 2 mitte täiel määral 3 ei ole üldse maksnud? 4 EI TEA
H08C	Kas Teie (eesti) tööandja maksis Teie töötasult eelmisel kalendriaastal tulumaksu (21%)... 1 täiel määral 2 mitte täiel määral 3 ei ole üldse maksnud? 4 EI TEA
GB10D	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS H08A, H08B ja H08C VASTATI KÕIK 1, 3 VÕI 4? 1 JAH → H10 2 EI
H09 A	Kas oskate öelda, kui suurelt summalt tööandja eelnimetatud makse maksis? 1 Jah Summa, millelt tööandja eelmisel aastal makse maksis __ __ __ __ __ krooni 2 Ei
H10	Kas olete liitunud pensionikindlustuse II sambaga? 1 Jah 2 Ei → H18
H11	Nimetage, kui palju peeti kinni Teie töötasult eelmisel kalendriaastal pensionikindlustuse II sambasse (2%). KUI ALLES LIITUS JA EELMISEL AASTAL VEEL EI MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! Eelmise kalendriaasta makse pensionikindlustuse II sambasse __ __ __ __ __ krooni

HC2	Kas saite eelmisel kalendriaastal autoriõiguse tasu, autorihonorari või lepingutasu loomingulise või teadusliku tegevuse (kirjutised, uuringud jms) eest, mida Te ei arvanud ettevõtlusest saadud tulu/kahjumi hulka? 1 Jah → H35 2 Ei → H36
H34	Kas saite eelmisel kalendriaastal autoriõiguse tasu, autorihonorari või lepingutasu loomingulise või teadusliku tegevuse (kirjutised, uuringud jms) eest? 1 Jah 2 Ei → H36
H35 B C	Kui suur oli Teie sissetulek loomingulise või teadusliku tegevuse eest eelmisel kalendriaastal? Netosissetulek eelmisel kalendriaastal _____ krooni Mitu kuud seda sissetulekut saite? Kuude arv _____
H36	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS TEGELES EELMISEL AASTAL REGISTREERITUD ETTEVÕTLUSEGA JA ANDIS SELLE KOHTA INFOT (H22 = 1)? 1 JAH 2 EI → HC6

Tuletage meelde, kas ja kui palju maksite eelmisel kalendriaastal makse.

H37	Kas maksite enese eest eelmisel kalendriaastal...	Jah	A. Makstud summa eelmisel kalendriaastal	Ei
A	...sotsiaalmaksu (33%)?	1	_____ krooni	2
C	...tulumaksu (21%)?	1	_____ krooni	2
H38	Kas olete liitunud pensionikindlustuse II sambaga? 1 Jah 2 Ei → HC6			
H39	Nimetage, kui palju maksite eelmisel kalendriaastal pensionikindlustuse II sambasse ettevõtlustuludest. KUI ALLES LIITUS JA EELMISEL AASTAL VEEL EI MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA O! Eelmise kalendriaasta makse pensionikindlustuse II sambasse _____ krooni			
HC6	Kas Te olite eelmisel aastal mõne osahingu, aktsiaseltsi, täisühingu, osahingu või tulundusühingu omanik? 1 Jah 2 Ei → H46			
HC7 	Kas Te omanikuna võimaldasite endale eelmisel kalendriaastal allpool loetletud mitterahalise sissetuleku liike (kandes need ettevõtte kuludesse)? Kui JAH, siis hinnake ka nende ligikaudne väärtus. <i>Tööga seonduvate kulutuste kompenseerimist mitte arvestada.</i> Kas võimaldasite endale...	Jah	A. Ligikaudne (soodusosa) väärtus eelmisel kalendriaastal	Ei
A	...isiklikku tarbimisse võetud vara?	1	_____ krooni	2
B	...ettevõtluse kaudu tasutud autokütust?	1	_____ krooni	2
C	...ettevõtluse kaudu tasutud ühissõiduki kasutamist?	1	_____ krooni	2
D	...tasuta või soodushinnaga toitu töökohal?	1	_____ krooni	2
N	...ettevõtluse kaudu tasutud kommunaalmakseid?	1	_____ krooni	2
E	...korteri kasutamist tasuta või soodustingimustel?	1	_____ krooni	2
F	...ettevõtluse kaudu tasutud (mobiil)telefoni- ja postiteenuseid?	1	_____ krooni	2
G	...ettevõtluse kaudu tasutud raviteenuseid?	1	_____ krooni	2
H	...ettevõtluse kaudu tasutud ettevõtlusega mitteseotud koolitusi?	1	_____ krooni	2
I	...ettevõtluse kaudu tasuta või soodushinnaga sportimisvõimalusi?	1	_____ krooni	2
J	...ettevõtluse kaudu tasutud puhkusereisi?	1	_____ krooni	2
K	... tasuta või soodushinnaga toiduaineid?	1	_____ krooni	2
L	...seadmete ja/või muude töövahendite kasutamist? (nt mootorsaag, muruniiduk jms)	1	_____ krooni	2
M	MUUD. KIRJUTAGE.....	1	_____ krooni	2

H.D. TULU REGISTREERIMATA ETTEVÕTLUSEST

Järgmised küsimused on registreerimata ettevõtluse kohta. Tuletage meelde, kui palju **Teie ise saite tulu** registreerimata ettevõtlusest. Kui sellega on seotud mitu leibkonnaliiget, **jagage saadud tulu liikmete vahel** vastavalt panusele.

KUI TULU ON JAGATUD LIIKMETE VAHEL, KONTROLLIGE, KAS KÕIK LIIKMED ON VASTUSED SELLELE OSALE ANDNUD.

H46 	Kas Te saite eelmisel kalendriaastal rahalist tulu järgmistest tegevustest? Tuludest tuleb tootmise kulud maha arvestada. Kas saite tulu...	Jah	A. Tulu eelmisel kalendriaastal	Ei
A	...eraviisilisest tasuliste teenuste osutamisest teistele isikutele või leibkondadele (nt lapsehoidmine, koduabi, põlluharimine jne)?	1	_____ krooni	2
B	...omavalmistatud tarbekaupade müügist (nt käsitöösemed, suveniirid jm)?	1	_____ krooni	2
C	...omatoodetud toidukaupade müügist (nt pirukad, vahvlid, šašlõkk jm)?	1	_____ krooni	2
D	...vahendustegevusest?	1	_____ krooni	2
E	...leibkonna põllu- ja metsamajanduslikust tegevusest (nt aia- ja põllusaaduste, elusloomade ja -lindude, looma- ja linnukasvatussaaduste, mesindussaaduste, metsamaterjali, metsaadide jms müügist saadud tulu)?	1	_____ krooni	2
F	MUU KIRJUTAGE.....	1	_____ krooni	2
H47	Kas saite eelmisel kalendriaastal registreerimata ettevõtlusest ka mitterahalist tulu (nt heinte vedamise eest saadud kütus, metsategemise eest saadud küttepuud jms)? <i>Tuludest tuleb tootmise kulud maha arvestada.</i>	Jah	KIRJUTAGE	A. Ligikaudne väärtus eelmisel kalendriaastal
A		1	.....	_____ krooni
B		1	.....	_____ krooni
C		1	.....	_____ krooni

H.E. OMANDITULU

Järgmised küsimused on Teie eelmise kalendriaasta omanditulu kohta. Kui tegelesite registreeritud ettevõtlusega (välja arvatud FIE-d): osaühing, täisühing, usaldusühing, tulundusühing, aktsiaselts ja võtsite teenitud kasumi välja, siis märkige siia saadud sissetulek.

H49	Kas saite eelmisel kalendriaastal tulu... MÄRKIDA NETOTULU!	Jah	A. Summa eelmisel kalendriaastal	Ei
B	...võlakirjade intressidest?	1	_____ krooni	2
C	...väärtpaberite dividendidest (st aktsiad, osakud)?	1	_____ krooni	2
E	MUU KIRJUTAGE.....	1	_____ krooni	2
	KUI KÕIK VASTATI 2 →HE1			
HH6	Kas saite selle tulu välismaalt? Kas... 1 jah, kogu tulu → H50 2 jah, osa tulust või 3 ei saanud? → H50			
HH9	Millise summa Te välismaalt saite? Välismaalt saadud tulu		_____ krooni	
H50	Kui palju maksite saadud tuludelt eelmisel kalendriaastal makse? Eelmisel kalendriaastal omanditulult makstud tulumaks		_____ krooni	
HE1B	Kas mõni pank maksis Teile Teie arveldus- või hoiukontol olevalt summalt eelmisel aastal intresse? 1 Jah 2 Ei→ HK1			

HE1C	Kas oskate öelda täpse summa, kui palju pank intresse maksis? 1 Jah A Saadud summa _____ krooni → HH7 2 Ei
HE2 	Palun öelge vahemik, kuhu Teile makstud intresside summa jääb. Kas see on... 1 kuni 10 krooni 2 11–50 krooni 3 51–250 krooni 4 251–500 krooni 5 501 krooni või enam?
HH7	Kas saite selle tulu välismaalt? Kas... 1 jah, kogu tulu → HK1 2 jah, osa tulust või 3 ei saanud? → HK1
HH8	Millise summa Te välismaalt saite? Välismaalt saadud tulu _____ krooni

H.K. KINDLUSTUS

HK1	Kas olete liitunud pensionikindlustuse III sambaga? 1 Jah 2 Ei → HK3
HK2	Palun nimetage, kui palju maksite eelmisel kalendriaastal pensionikindlustuse III sambasse. Eelmise kalendriaasta makse pensionikindlustuse III sambasse _____ krooni
HK3	Kas saite eelmisel kalendriaastal makseid pensionikindlustuse III sambast? 1 Jah A Saadud summa eelmisel kalendriaastal _____ krooni B Makstud tulumaks _____ krooni 2 Ei
HK4	Kas olete end kindlustanud ja liitunud mõne muu kogumiskindlustussüsteemiga ? 1 Jah 2 Ei → HK6
HK5	Kui palju maksite enda kogumiskindlustuse eest eelmisel kalendriaastal? Eelmise kalendriaasta makse enese kogumiskindlustuse eest _____ krooni
HK6	Kas saite eelmisel kalendriaastal makseid kogumiskindlustusest? 1 Jah A Saadud summa eelmisel kalendriaastal _____ krooni B Makstud tulumaks _____ krooni 2 Ei
HK7	Kas olete end veel kindlustanud ja teete makseid muudesse erakindlustusskeemidesse (nt tervisekindlustus, elukindlustus jms, välja arvatud kogumiskindlustus)? 1 Jah 2 Ei → HK9
HK8	Nimetage, kui palju maksite enda lisakindlustuse eest eelmisel kalendriaastal. Eelmise kalendriaasta makse enese lisakindlustuse eest _____ krooni
HK9	Kas Teie tööandja on Teid kindlustanud või olete end oma ettevõtte kaudu kindlustanud ja maksate muudesse erakindlustusskeemidesse (nt tervisekindlustus, elukindlustus jms)? 1 Jah 2 Ei → H51
HK10	Kui palju on makstud lisakindlustuse eest eelmisel kalendriaastal? Tehtud makse eelmisel kalendriaastal _____ krooni

H56	Kas saite eelmisel kalendriaastal ettevõtluse alustamise toetust? 1 Jah A Saadud summa eelmisel kalendriaastal _____ krooni 2 Ei																																					
H55	Kas saite eelmisel kalendriaastal Tööturuameti makstavat töötutoetust, töötule makstavat stipendiumi või sõidu- ja majutustoetust ? Ärge arvestage koondamishüvitist, töötuskindlustushüvitist ja tööturutoetust ettevõtluse alustamiseks. 1 Jah A Saadud summa eelmisel kalendriaastal _____ krooni B Mitu kuud seda saite? _____ kuud 2 Ei																																					
HF1	Kas saite 2007. või 2008. aastal koondamishüvitist? 1 Jah Saadud summa _____ krooni 2 Ei → H57																																					
HF2	Kui palju Te saadud koondamishüvitisest eelmisel kalendriaastal ära kasutasite? A 1 _____ krooni → H57 2 EI OSKA ÕELDA B Mis aastal ja kuul Te selle summa saite? _____ aastal C _____ kuul D Mitme kuu palgaga see hüvitis võrdne oli? Kuude arv _____																																					
H57	<table border="0"> <tr> <td></td> <td>Kas saite eelmisel kalendriaastal...</td> <td>Jah</td> <td>A. Saadud summa eelmisel kalendriaastal</td> <td>Ei</td> </tr> <tr> <td>G</td> <td>...õppetoetust?</td> <td>1</td> <td>_____ krooni</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>A</td> <td>...riiklikku õppetipendiumi?</td> <td>1</td> <td>_____ krooni</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>...Eestis asuva fondi või organisatsiooni stipendiumi või granti?</td> <td>1</td> <td>_____ krooni</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>...välisriigi stipendiumi või granti?</td> <td>1</td> <td>_____ krooni</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>...mingis ulatuses õppelaenu kustutamist?</td> <td>1</td> <td>_____ krooni</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>H</td> <td>MUU KIRJUTAGE .....</td> <td>1</td> <td>_____ krooni</td> <td>2</td> </tr> </table>				Kas saite eelmisel kalendriaastal...	Jah	A. Saadud summa eelmisel kalendriaastal	Ei	G	...õppetoetust?	1	_____ krooni	2	A	...riiklikku õppetipendiumi?	1	_____ krooni	2	B	...Eestis asuva fondi või organisatsiooni stipendiumi või granti?	1	_____ krooni	2	C	...välisriigi stipendiumi või granti?	1	_____ krooni	2	D	...mingis ulatuses õppelaenu kustutamist?	1	_____ krooni	2	H	MUU KIRJUTAGE	1	_____ krooni	2
	Kas saite eelmisel kalendriaastal...	Jah	A. Saadud summa eelmisel kalendriaastal	Ei																																		
G	...õppetoetust?	1	_____ krooni	2																																		
A	...riiklikku õppetipendiumi?	1	_____ krooni	2																																		
B	...Eestis asuva fondi või organisatsiooni stipendiumi või granti?	1	_____ krooni	2																																		
C	...välisriigi stipendiumi või granti?	1	_____ krooni	2																																		
D	...mingis ulatuses õppelaenu kustutamist?	1	_____ krooni	2																																		
H	MUU KIRJUTAGE	1	_____ krooni	2																																		
HF7	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS VASTAJA OLI EELMISEL AASTAL AJATEENIJA (G35A–L=10)? 1 JAH 2 EI → H58																																					
HF8	Kas saite eelmisel kalendriaastal ajateenija toetust? 1 Jah A Saadud summa eelmisel kalendriaastal _____ krooni B Mitu kuud seda saite? _____ kuud 2 Ei																																					
H58	Kas saite eelmisel kalendriaastal veel mõnda toetust/hüvitist/pensiooni, mida eespool ei nimetatud (kinnipidamiskohast vabanenu toetus, kriminaalkuriteoohvrile makstav kahjuhüvitis, elluastumistoetus lastekodulapsele jms)?																																					
	Jah	KIRJUTAGE	A. Saadud summa eelmisel kalendriaastal	Ei																																		
A	1	.....	_____ krooni	2																																		
B	1	.....	_____ krooni	2																																		

H.G. MAKSUD SISSETULEKULT

H59	Kas maksite 2007. aastal saadud sissetulekult tulumaksu juurdemakset (juurdemakse tehti 2008. aastal)? 1 Jah 2 Ei → H64		
H60	Kes ja kelle eest tulumaksu juurdemakse maksis? Kas... 1 maksite tulumaksu juurdemakse ainult enda eest → H63 2 maksite tulumaksu juurdemakse nii enda kui ka teiste leibkonnaliikmete eest → H62 või 3 tulumaksu juurdemakse maksis teine leibkonnaliige, kattes nii Teie kui ka enese sissetuleku?		

ESTONIAN SOCIAL SURVEY 2009

Household questionnaire

SECTION A	Interviewer's section	2
SECTION X	Tracing	4
SECTION YA	Household characteristics	5
SECTION YB	Household relations	7
SECTION YC	Demographic data	7
SECTION C	Living conditions	13
SECTION D	Economic welfare	15
SECTION F	Production for own consumption	22
SECTION E	Planned change of residence	25
Interviewer's section (continuation)		26

Household number |__|__|__|__|__|__|

Split number |__|__|

SECTION A. INTERVIEWER'S SECTION

Kviis	MODE OF INTERVIEW 1 LAPTOP INTERVIEW 2 PAPER QUESTIONNAIRE	
Rez	REGIME: 1 - INTERVIEWER 2 - ENCODER	
Kys	CODE OF INTERVIEWER _ _ _ _	
Kpk	SURVEY AREA _ _ _ _	
Kjuht	INTERVIEWER MANAGER'S AREA _	
A01	DATE OF INTERVIEW	A01K. DATE OF CONTINUATION IN CASE OF INTERRUPTION
A	_ _ DAY	_ _ DAY
B	_ _ MONTH	_ _ MONTH
C	_ _ _ _ YEAR	_ _ _ _ YEAR
A02	STARTING TIME OF THE INTERVIEW	IN CASE OF INTERRUPTION, STARTING TIME OF CONTINUATION
A	_ _ HOUR	_ _ HOUR
B	_ _ MINUTES	_ _ MINUTES
A03	PLACE OF INTERVIEW 1 RESPONDENT'S PLACE OF RESIDENCE 2 RESPONDENT'S WORKPLACE/SCHOOL 3 PLACE OF RESIDENCE OF RESPONDENT'S RELATIVES OR ACQUAINTANCES 4 INTERVIEWER'S WORKPLACE/ PLACE OF RESIDENCE 6 ELSEWHERE, (WRITE WHERE)	
A04	HOUSEHOLD'S PLACE OF RESIDENCE Village/borough/town/city.....	
A04AK	Area code _ _ _ _ Filled automatically!	
Tyypnimi	Settlement type ..... (village/borough/town/city) Filled automatically!	
Tyyp	Settlement type code _ Filled automatically!	
Valdnimi	Township/city name ..... Filled automatically!	
Vald	Township/city code _ _ _ Filled automatically!	
MK	County ..... Filled automatically!	
Maakond	County code _ _ Filled automatically!	

QUESTIONNAIRE USER'S INSTRUCTIONS:

- THE FIRST COLUMN CONTAINS THE CHARACTERISTIC'S NAME
- THE ROUTINGS WITH DIRECTIONS FOR WHAT QUESTION TO CONTINUE WITH, WHEN THEY ARE NEEDED, CAN BE FOUND IN THE LAST COLUMN OR BEHIND AN ANSWER OPTION
- WHEN NECESSARY THE ROUTING CAN BE FOUND IN FRONT OF THE QUESTION
- THE TEXT IN *ITALICS* IS ADDITIONAL INFORMATION FOR THE INTERVIEWER
- THE INTERVIEWER MUST READ THE TEXT UP TO THE SENTENCE TERMINATOR: A DOT OR A QUESTION MARK. IF THE DOT OR QUESTION MARK IS AT THE END OF THE ANSWER OPTIONS, THEN THOSE MUST BE READ TO THE RESPONDENT AS WELL.
- WHEN AN ANSWER OPTION HAS THREE DOTS IN FRONT OF IT, THE INTERVIEWER MUST REREAD THE QUESTION BEFORE EVERY ANSWER OPTION.
- THE OPTION "OTHER" MUST BE READ TO THE RESPONDENT IF IT IS NOT CAPITALIZED, AND NOT BE READ WHEN IT IS CAPITALIZED.
- CAPITALIZED TEXT IS MEANT AS ADDITIONAL INFORMATION FOR THE INTERVIEWER AND IT IS NOT READ TO THE RESPONDENT

THE ☀ SIGN INDICATES THAT THE CARD BOOK SHOULD BE USED TO SHOW THE RESPONDENT RESPONSE OPTIONS TO THE QUESTION. THE DATA ENTRY PROGRAMME IN THE LAPTOP USES THE WORD "CARD" TO INDICATE THIS NEED.

DEFINITIONS

Household is a group of people who live in a common dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources. Persons included in the household are members of the household. A household may also consist of one member only.

Household number is a special identifying code of the household, which is given to the household upon inclusion into the survey. The household number is given to the interviewer with his sample information.

Temporarily absent primarily means that the person who is absent will presumably return to the household after the end of her trip, studies, or other engagement. In general, the respondent can decide whether the contact with the person who is absent is close enough to consider her a member of the household. If the person who is absent has formed her own family and lives on her own on a permanent basis, she is not considered a member of the respondent's household. Even if, for example, she may still have her own room at her parents' house and she may receive regular financial help from the parent household.

Sample household is a household, which contains at least one sample person.

Sample persons are all household members, who were 14 years old or older on January 1st of the survey year when the household was first included in the survey. It is indicated in the protocol whether the member is a sample person. Only sample persons are traced.

New household member is a household member who has joined the sample person's household after the previous time the household was interviewed for the Estonian Social Survey.

Guest is a person who does not belong to the household but has spent at least three months in the household during the previous calendar year.

Initial household is a sample household where at least one household member is a sample person living in the same dwelling as during the previous survey year. If none of the households to which sample persons belong live at the same address, the initial household is considered to be the one containing the sample person with the smallest personal number.

Split-off household is a new household formed by a sample person who has left the initial household and started to live separately.

New household is a household that is included in the survey as of this year.

Split number is a two-figure code, which shows the division of the initial household. The split number of a new household and of most initial households is 00. An interviewer gives the split number to new split-off households: it is the first vacant split number displayed to the interviewer by the data entry program.

Household member's number is a special identifying code that each person is attributed upon their inclusion into the survey. The household member's number or the personal ID is formed according to a fixed regulation from Eurostat. Each household member's number is unique and it consists of three parts: the household number (6 figures) + the split number (2 figures) + the reference number of the person (2 figures). **A household member's number is unchangeable throughout her time in the survey.**

For household members known from the previous year's interview, the household member's number is given to the interviewer to take along on the sample information sheet. From there the interviewer writes the numbers into question XX1 of section X. In section YA, the interviewer takes the last four figures of the household member's numbers of the known members from section X or from the protocol (in case of split-off households). The interviewer gives the last four figures to new members or to the members of new households as follows:

1) to new members in the split-off or initial household

- a) the first two figures: split number – looks from the household questionnaire;
- b) the next two figures: the first vacant reference number of a household member in this household – data entry program gives automatically;

2) to the members of a new household

- a) the first two figures: split number – always 00;
- b) the next two figures: the reference number of a household member – according to the column number (YX1).

The interviewer cannot give the last four figures of the household member's number to a person who has participated in the survey last year but has moved to another sample household (new members in the initial or split-off household (BX = 1 or 2 and BA1 = 1) and who also participated last year (BA4 = 1), or a member of a new household (BX = 3) who participated in the survey last year as well (BA4 = 1)). The described situation is exceptional. As a result the interviewer must very thoroughly double-check it.

SECTION X. TRACING

NB! SECTION X IS NOT FILLED FOR SPLIT-OFF OR NEW HOUSEHOLDS (SEE DEFINITIONS ON PAGE 3).

WRITE THE DATA FROM THE SAMPLE INFORMATION SHEET IN THE SAME ORDER ABOUT ALL THE (KNOWN) HOUSEHOLD MEMBERS OF THE SURVEYED HOUSEHOLD INTO THE FOLLOWING TABLE.

I will read out the names of the people who belonged to this household last year. Please state about each of them whether they are currently members of your household.

XX1	Reference number of the household member	1	2	3	4	5	6	
→	WRITE HOUSEHOLD MEMBER'S NUMBER	_ _ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _ _	
X1	FIRST NAME	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
X2	GENDER: 1 MALE 2 FEMALE	_	_	_	_	_	_	
X3	DATE OF BIRTH	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	
A	DATE	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	
B	MONTH	_	_	_	_	_	_	
C	YEAR	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	
D	AGE (1 January 2009)	_ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _	_ _ _ _ _ _	

IF THE PERSONAL DATA DIFFERS SUBSTANTIALLY, IT IS NECESSARY TO ASK WHETHER OR NOT YOU ARE TALKING ABOUT THE SAME PERSON.

X4	Is ... Your household member? 1 YES 2 NO	_	_	_	_	_	_	1→X10
↓								
	X5 For what reason is he/she not in the household? 21 has moved to a separate household 23 is dead 24 has left for a long time (more than 6 months) to a collective household or an institutional establishment within the boundaries of the country 25 has gone abroad (for more than 6 months) 26 OTHER [WRITE]	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	23, 24, 25, 26 → X7
A	Indicate ...'s new address.	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
B	Street, house, apartment	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
C	Settlement	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
D	Township	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
E	County	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
E	Contact telephone	.....	.....	.....	.....	.....	.....	

	Number of household member	1	2	3	4	5	6	
A	WRITE THE SPLIT NUMBER OF A NEW HOUSEHOLD (THE FIRST VACANT SPLIT NUMBER)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
X7	When did ... depart the household (die)?							
A	Month	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
B	Year	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
X8	For how many months was ... in the household in the previous calendar year?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
X9	 What was the main social status of ... in the previous calendar year? He or she was 1 at work 2 unemployed 3 in retirement or in early retirement 4 homemaker, conscript, student, incapacitated, other inactive person.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
X10	INTERVIEWER CHECKPOINT. DOES THE TABLE INCLUDE THE DATA ABOUT ALL THE GIVEN HOUSEHOLD MEMBERS? 1 YES 2 NO	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	2 →X4

SECTION YA. HOUSEHOLD CHARACTERISTICS

BX	HOUSEHOLD IS: 1 INITIAL HOUSEHOLD 2 SPLIT-OFF HOUSEHOLD 3 NEW HOUSEHOLD
-----------	---

WRITE THE DATA OF ALL THE MEMBERS OF THE HOUSEHOLD INTO THE TABLE BELOW. WITH AN **INITIAL HOUSEHOLD**, WRITE FIRST THE KNOWN MEMBERS WHO STILL BELONG TO THE HOUSEHOLD FROM SECTION X AND AFTER THEM NEW MEMBERS. IN CASE OF A **SPLIT-OFF HOUSEHOLD**, WRITE FIRST THE KNOWN MEMBERS FROM THE PROTOCOL AND THEN THE NEW HOUSEHOLD MEMBERS. IN CASE OF A **NEW HOUSEHOLD** THE WRITING HAS TO BE STARTED FROM THE REFERENCE PERSON AND CONTINUED IN THE ORDER OF AGE, STARTING FROM THE OLDEST.

The first part of the survey concerns the structure of your household and general information about the members of your household. A household is a group of people who live in a common dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources. Persons included in the household are members of the household. A household may also consist of one member only.

HOUSEHOLD MEMBERS ARE PEOPLE WHO SHARE IN THE HOUSEHOLD'S EXPENSES, LIVE IN THE COMMON DWELLING AND HOLD NO PERMANENT RESIDENCE ELSEWHERE. TEMPORARILY ABSENT HOUSEHOLD MEMBERS SHOULD BE CONSIDERED MEMBERS IF THEY:

- HAVE NO OTHER MAIN DWELLING, HAVE RETAINED ECONOMIC TIES WITH THE HOUSEHOLD AND THEIR ABSENCE IS NOT SHORTER THAN 1 YEAR.
- ARE CHILDREN ABSENT DUE TO STUDIES OR A PARTNER ABSENT DUE TO WORK.

Y	How many people belong to your household? <input type="text"/> <input type="text"/>
----------	---

Please state the names of your household members.

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
Y0	First name	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YA1	Please indicate /Y0/'s gender. 1 – male 2 – female	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YA2	Indicate the date of birth of ... Day Month Year	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
YX2	ROUTE QUESTION: Person's current age (A01-YA2)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<=13 → YX4 14→ YA5
YA3 	What is the legal marital status of ... 1 Single, never been married 2 Married 3 Divorced 4 Widowed?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1,3,4 → YA5
YA4	Does ... live with his/her legal spouse? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → YA6
YA5	Is /Y0/ married by common law? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YX4	ROUTE QUESTION: Person's current age (A01-YA2)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<=14 → BA1
YA6 	Is /Y0/ currently... 1 at work 2 unemployed 3 in retirement or early retirement 4 other (homemaker, incapacitated for work, student etc)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA1	Is /Y0/ a new member in the household? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ BA4
BA2	Was /Y0/ born into the household? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ BA5
BA3 A B	Indicate when /Y0/ came to the household? Month Year	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	

BA7	Did /Y0/ spend 6 months or more abroad, in hospital, in the army or another institution last year? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA4	Did /Y0/ participate in ESS between February – July 2008? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA5	4 LAST DIGITS OF THE HOUSEHOLD MEMBER'S NUMBER	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
BA6	INTERVIEWER CHECKPOINT. DOES THE TABLE INCLUDE THE DATA ABOUT ALL HOUSEHOLD MEMBERS? 1 YES 2 NO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→Y0 one member →YD20

SECTION YB. HOUSEHOLD RELATIONS.

Next we will ask about relations of kinship in the household to determine your household type. THE RELATIONS HAVE TO BE ASKED BY ROWS. FIRST WRITE DOWN WHO THE SECOND PERSON IS TO THE FIRST, THEN THE THIRD PERSON TO THE FIRST, THE THIRD PERSON TO THE SECOND AND SO ON. THE DATA ENTRY PROGRAMME PROVIDES THE CORRECT NAMES FOR EACH QUESTION.

YB1 	Who is /Y0 in column 2 to //Y0 in column 1?	→	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	01 Spouse or partner	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	02 Child (incl. adopted)	2		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	03 Foster child (incl. partner's or spouse's child who is not a biological child)	3			■	■	■	■	■	■	■	■	■
	04 Parent	4				■	■	■	■	■	■	■	■
	05 Foster parent (incl. for partner's/spouse's child who is not a biological child)	5					■	■	■	■	■	■	■
	06 Grandparent (incl. their Partner who is not a biological grandparent)	6						■	■	■	■	■	■
	07 Grandchild (incl. Adopted or a spouse's/partner's grandchild who is not a biological grandchild)	7							■	■	■	■	■
	08 Daughter/son-in-law (incl. (foster) child's spouse or partner)	8								■	■	■	■
	09 Mother/father-in-law (incl. spouse's/partner's (foster) parent)	9									■	■	■
	10 Sister/brother (incl. step sister/brother)	10										■	■
	11 Other relative or non-relative	11											■

SECTION YC. DEMOGRAPHIC DATA

Next we will ask about the demographic data of your household.

YD20	What is the main language spoken in your home?							
YD20n	1 Estonian							
YD20k	2 Russian							
	3 OTHER. WRITE.....							

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
YC1	What is the ethnic nationality of /Y0/?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	1 Estonian	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC1n	2 Russian	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC1k	3 Other [RECORD]	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YC2	Indicate the citizenship of /Y0/.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	1 Estonian	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC2n	2 Russian	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC2k	3 Other [RECORD]	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	9 Unspecified							
B07a	Indicate the second citizenship of /Y0/.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	6 OTHER [RECORD]	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	7 There is no other	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YC3	Indicate the country of birth of /Y0/.	.....	.....	.....	.....	.....	.....	☐
	CHECKPOINT: IF YA2 YEAR BETWEEN 1920-1945 AN ADDITIONAL TEXT APPEARS:							Estonia
YC3k	SPECIFY IF PERSON WAS BORN IN PETSERI COUNTY OR THE AREA BEHIND RIVER NARVA IN THE FORMER TERRITORIES OF THE ESTONIAN REPUBLIC THAT NO LONGER BELONG TO ESTONIA. IF YES, WRITE THE FORMER ESTONIAN TERRITORY OF PETSERIMAA OR THE AREAS BEHIND RIVER NARVA.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→ BA5X
B05 A	From which year has /Y0/ lived in Estonia?							☐
B	Year	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	IF FROM 2008 OR 2009 THEN ASK							
	Month	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA5X	INTERVIEWER CHECKPOINT. DOES THE PERSON BELOW TO A NEW HOUSEHOLD?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2 → B08
	1 YES 2 NO							
BA5A	INTERVIEWER CHECKPOINT. WAS THE PERSON BORN BETWEEN JULY 2006 AND JUNE 2007?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → BA8B
	1 YES 2 NO							

BA5B	INTERVIEWER CHECKPOINT. WAS THE PERSON BORN IN JULY 2007 OR LATER? 1 YES 2 NO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → BA8C
BA8A	In 2006, was /Y0/ abroad, in hospital, the army or another institution for 6 months or longer? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA8B	In 2007, was /Y0/ abroad, in hospital, the army or another institution for 6 months or longer? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BA8C	In 2008, was /Y0/ abroad, in hospital, the army or another institution for 6 months or longer? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
B08	Does /Y0/ currently live... 1 with his or her household 2 temporarily separately 3 alone?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → B10 3 → B10
B09 	Why is /Y0/ living separately? Is the reason... 1 Studies 2 Work 3 Military service 4 Hospitalisation 5 Imprisonment? 6 OTHER [RECORD]	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
B10	DOES THE TABLE INCLUDE THE DATA ABOUT ALL HOUSEHOLD MEMBERS? 1 YES 2 NO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → BK1 2 → YC1

The following questions refer to guests who spent at least three months in Your household. FOR DEFINITION SEE PAGE 3.

BK1	Did someone who did not belong to the household spend at least three months in the household in the previous calendar year (i.e. were there guests)? 1 YES 2 NO → B11
------------	--

↓	Reference number of the guest	1	2	3	4	5	6	
BK2	First name	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
BK3	What is the gender of ...? 1 MALE 2 FEMALE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BK4 A B C	Indicate the date of birth of ... Day Month Year	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
BK5	Indicate the number of months ... was in the household in the previous calendar year. Number of months	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
BK6 	Indicate the main social status of ... in the previous calendar year. He or she was 1 at work 2 unemployed 3 in retirement or in early retirement 4 homemaker, conscript, student incapacitated for work, other inactive?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
BK7	Where there more guests? 1 YES 2 NO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → BK2 2 → B11

The following questions refer to the children of Your household.

B11	Are there any 0-14-year-old children in Your household? 1 YES 2 NO → SECTION C							
B12	The current age of the child	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	
BX3	WRITE THE COLUMN NUMBER OF THE QUESTION YX1	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	
	Child's first name	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
B13 A	Looking at a typical week of the child from January to May, does the child attend a sports club, art club, learn to play some musical instrument or attend any other hobby group (including baby schools, excluding preparatory courses for children of pre-school age)? 1 YES Number of hours per week 2 NO	☐ <input type="text"/> hours	☐ <input type="text"/> hours	☐ <input type="text"/> hours	☐ <input type="text"/> hours	☐ <input type="text"/> hours	☐ <input type="text"/> hours	1 → B15

B14 	Why doesn't the child attend a hobby group? 1 We can't afford it 2 There are no hobby groups near the dwelling 3 The child does not want to go anywhere 4 The child does not have the time 5 The child is too small 6 OTHER [RECORD]	☐	☐	☐	☐	☐	
BX4 INTERVIEWER CHECKPOINT: IF THE CHILD WAS BORN IN 2009, CONTINUE WITH QUESTION B17							
B15	Looking at a typical week of the child from January to May, does the child ..... 1 attend school / school for children with special needs (primary or basic school) 2 study at home 4 do neither of the above?	☐	☐	☐	☐	☐	4 → B16
B15a	Looking at a typical week of the child from January to May, how many hours does the child spend at classes in primary or basic school? (Incl. breaks, eating)	<input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours	
BL1 A B C	Looking at a typical week of the child from January to May, how many hours per week does the child spend on schooldays ... IF NONE OF THE LISTED OPTIONS ARE USED, WRITE 00 UNDER HOURS in a long day or remedial group at school at day care in boarding school (including time before and after time of learning until the official time of retiring, excl. time spent in sports or hobby groups)	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	
BL2 A B C	Looking at a typical week of the child from January to May, how many hours per week does the child spend on non-schooldays ... IF NONE OF THE LISTED OPTIONS ARE USED, WRITE 00 UNDER HOURS in a long day or remedial group at school at day care in boarding school (including time before and after time of learning until the official time of retiring, excl. time spent in sports or hobby groups)	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	<input type="text"/> hours <input type="text"/> hours <input type="text"/> hours	→ BL5

<p>B16</p> <p>A</p> <p>B</p>	<p>Looking at a typical week of the child from January to May, does the child .....</p> <p>1 attend kindergarten, a crèche or kindergarten for children with special needs</p> <p>2 attend preparatory courses for children of pre-school age or a pre-school</p> <p>3 attend both or</p> <p>4 attend none of the above?</p> <p>Number of hours per week</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p>4 → B17</p>
<p>BL3</p>	<p>Looking at a typical week of the child from January to May, how many hours per week does the child spend in a day centre (childcare outside of home, except a nanny, in kindergarten, in a crèche) on the days when the child attends kindergarten, kindergarten for children with special needs, a crèche or preparatory courses for children of pre-school age? [WRITE 00 IF YOU DO NOT USE ANY OF THE LISTED VARIANTS OF CHILD CARE]</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	
<p>BL4</p>	<p>Looking at a typical week of the child from January to May, how many hours per week does the child spend in a day centre (childcare outside of home, except a nanny, in kindergarten, in a crèche) on the days when the child does not attend kindergarten, kindergarten for children with special needs, crèche or preparatory course for children of pre-school age? [WRITE 00 IF YOU DO NOT USE ANY OF THE LISTED VARIANTS OF CHILD CARE]</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	<p> </p> <p>hours</p>	

BL5	Looking at a typical week of the child from January to May, how many hours per week do You use the following child care options? [WRITE 00 IF YOU DO NOT USE ANY OF THE LISTED OPTIONS]						
A	...The child is looked after for free by grandparents, relatives, acquaintances, neighbours or other at least 15-year-old household members (excl. parents)	 hours	 hours	 hours	 hours	 hours	→ B18
B	...The child is looked after by a paid nanny (either at the nanny's or the child's home)	 hours	 hours	 hours	 hours	 hours	
B17 	Looking at a typical week of the child from January to May, how many hours per week do You use the following child care options? [WRITE 00 IF YOU DO NOT USE ANY OF THE LISTED OPTIONS]						
A	...The child is looked after for free by grandparents, relatives, acquaintances, neighbours or other at least 15-year-old household members (excl. parents)	 hours	 hours	 hours	 hours	 hours	
B	...The child is looked after by a paid nanny (either at the nanny's or the child's home)	 hours	 hours	 hours	 hours	 hours	
D	...The child is in a day care centre (childcare outside the home, except when with nanny, in kindergarten, in a crèche)	 hours	 hours	 hours	 hours	 hours	
B18	INTERVIEWER CHECKPOINT. DOES THE TABLE INCLUDE DATA ABOUT ALL 0-14-YEAR-OLD CHILDREN? 1 YES 2 NO						2 → B12

B19	Does Your household have to pay for child care? <i>NB! Only monetary payments should be taken into account.</i> 1 YES 2 NO → SECTION C
B20	Please specify the total amount Your household spends on child care in a month? <i>NB! The total amount spent on all children should be taken into account.</i> Amount per month _ _ _ kroons

SECTION C. LIVING CONDITIONS

The following questions concern the principal dwelling of Your household. Please answer the following questions.

C00A	INTERVIEWER CHECKPOINT. IS THIS A NEW OR SPLIT-OFF HOUSEHOLD (BX>1)? 1 YES → YD4 2 NO															
C00B	INTERVIEWER CHECKPOINT. HAS THE HOUSEHOLD CHANGED THEIR DWELLING COMPARED TO LAST YEAR (THERE IS AN ADDRESS SPECIFICATION IN THE PROTOCOL)? 1 YES 2 NO → C02A															
YD4 	In what type of building is the dwelling of Your household? <i>Your dwelling is the space where you spend most of your free time, incl. sleeping time.</i> 1 One-family dwelling, farm house 2 Two-family dwelling 3 Terraced house 4 Apartment or room in a residential building with fewer than 10 dwellings 5 Apartment or room in a residential building with more than 10 dwellings 6 Hostel 7 OTHER [RECORD].....															
YD5	When was the house built? <i>If you don't know exactly, give an approximate estimate.</i> __ __ __ __ CONTINUE → YD6															
C02A	Has the number of rooms or square meters of Your dwelling changed compared to the last interview? 1 YES 2 NO → M02															
YD6	How many rooms belong to Your household? __ __, __ <i>If several households live in one dwelling and some rooms are in shared use, then mentally divide the space into parts and indicate the number of rooms as a decimal. For example, if the household has a bedroom and half of the living room, the number of rooms would be 1.5.</i>															
YD7	What is the living area in Your household's use in square metres? __ __ __ <i>To find the useful area add up the area of the dwelling's rooms, kitchen and internal utility rooms. If several households share the dwelling, consider the area following the same logic as with counting rooms.</i>															
M02	Do you have a shortage of space in your dwelling? 1 Yes 2 No															
YD9	Is your dwelling... 1 connected to a central network of sewers 2 part of a local sewage disposal 3 lacking a sewage treatment facility.															
YD10	Does your dwelling have cold running water? 1 Yes 2 No															
YD11	Does your dwelling have hot running water? 1 Yes 2 No															
YD12 	What kind of a toilet is there in Your dwelling? IF SEVERAL OPTIONS APPLY, MARK THE ONE WITH THE SMALLEST REFERENCE NUMBER. 1 There is a flushing toilet in the dwelling 4 The toilet is outside 2 The flushing toilet is in shared use 5 There is no toilet 3 There is a non-flushing toilet inside the house															
YD13	What kind of washing facilities are there in Your dwelling? IF SEVERAL OPTIONS APPLY, MARK THE ONE WITH THE SMALLEST REFERENCE NUMBER. 1 There is a separate bath or shower in the dwelling 2 The bath or shower is used by several households 3 It is not possible to use a bath or shower in the dwelling															
YD14	Does You household have... 1 a separate sauna 2 a sauna used by several households 3 no sauna?															
C07	Does Your dwelling have any of the following problems? <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">YES</td> <td style="text-align: center;">NO</td> </tr> <tr> <td>1 A leaking roof</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> <tr> <td>2 Damp walls, floor or basement</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> <tr> <td>3 Rotten window frames or floor</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> <tr> <td>4 Too dark, not enough light</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </table>		YES	NO	1 A leaking roof	1	2	2 Damp walls, floor or basement	1	2	3 Rotten window frames or floor	1	2	4 Too dark, not enough light	1	2
	YES	NO														
1 A leaking roof	1	2														
2 Damp walls, floor or basement	1	2														
3 Rotten window frames or floor	1	2														
4 Too dark, not enough light	1	2														

YD8 	What is the condition of your dwelling? 1 the dwelling is new or recently renovated 2 the dwelling is in good condition 3 the dwelling has some shortcomings 4 the dwelling has considerable and important shortcomings
C08 A B	Do you have the following problems with your dwelling? Do you have problems with YES, it is a problem YES, but it is not a problem NO 1 ...noise from neighbouring apartments or outside (traffic, business, industrial noise etc) 1 2 3 2 polluted air or other environmental problems like smoke, dust, unpleasant odours and/or polluted water. 1 2 3
C10	In Your opinion, are there problems with crime, violence or vandalism in the vicinity of Your dwelling? 1 YES 2 NO
M11	In your neighbourhood, how frequently do you encounter litter lying around? 1 Very frequently 2 Frequently 3 Sometimes 4 Rarely or never
M12	In your neighbourhood, how frequently do you encounter damaged public amenities (bus stops, lamp posts, pavements, etc.)? 1 Very frequently 2 Frequently 3 Sometimes 4 Rarely or never
C15	Please estimate the access of your household in terms of physical and technical access, distance and opening hours to the following services. Are postal or banking services accessible... 1 with great difficulty 2 with some difficulty 3 easily 4 very easily? 5 THE SERVICE IS NOT USED
M13	Is local public transport accessible... 1 with great difficulty 2 with some difficulty 3 easily 4 very easily? 5 THE SERVICE IS NOT USED

SECTION D. ECONOMIC WELFARE

I will now ask You a few questions about the economic welfare and livelihood of Your household.

YD1	Who is the owner of Your dwelling? 1 Dwelling belongs to our household (member of the household) 2 Dwelling belongs to some other private owner (private person or a company) → DV3 3 Dwelling belongs to state/local authority → DV3
M09	Do you feel your household (as a whole) may have to leave your dwelling in the next 6 months? 1 yes 2 no → DV2
M10 	What is the main reason for moving? 1 a family-related reason 2 an employment-related reason 3 because of eviction or distraint 4 for financial difficulties 5 for some other reason. What reason? ..... CONTINUE → DV2
DV3	Does the employer provide you this dwelling? 1 YES 2 NO
YD2	Under what conditions do You use this dwelling? 1 Rent at market price 2 Rent below market price 3 Use it free of charge?

D22D	Over the past 12 months, has it happened that Your household was unable to make repayments for this loan or leasing on time for economic reasons? 1 Yes, it happened once 2 Yes, it happened twice or more frequently 3 No, it did not happen					
YD16 ☀	Please indicate in the case of each consumer durable whether it is in Your household's use. It makes no difference whether You own or rent it or whether Your household can use it free of charge. Does your household have a...					
		Yes		How many?	No → Can you not afford it or is there another reason?	
		Yes			Can not afford it	There is another reason
A	...Telephone?	1			2 →	1 2
B	...Cellular phone?	1	→	□□□	2 →	1 2
C	...Colour TV?	1	→	□□□	2 →	1 2
D	...Internet at home?	1			2 →	1 2
E	...Washing machine?	1			2 →	1 2
F	...Car?	1	→	□□□	2 →	1 2
G	...Personal computer/laptop?	1	→	□□□	2 →	1 2
H	...DVD system or VCR (incl. integrated with a TV)?	1			2 →	1 2
I	...fridge or freezer?	1			2 →	1 2
J	...dishwasher?	1			2 →	1 2

Now we will talk in more detail about the income of Your household.

D09	Did You or any of the members of Your household receive income from renting a property (e.g. a building, residential building, apartment, room or land) in the previous calendar year? <i>Please indicate the profit deducting payments for utilities, service charges and property management expenses.</i> 1 YES 2 NO → D10	
D09a	Would it be easier for You to indicate Your rental income ... 1 including the taxes charged on the income (gross) or 2 as the amount You received (net)? → D09C	
D09b	Indicate the gross income received from renting. Income before taxation _____ kroons → D09d	
D09c	Indicate the net income received from renting. Income after taxation _____ kroons	
D09d	Did You receive this income from renting a property that is abroad? 1 Yes, all of the income → D10 2 Yes, part of the income 3 No → D10	
D09e	What amount did You receive from abroad? Amount of income received from abroad _____ kroons	
D10	Did You or any of the members of Your household pay land tax or any other payments for property in the previous calendar year? <i>Do not take land tax associated with self-employment into account.</i> 1 YES A Total amount paid in the previous calendar year _____ kroons 2 NO	

M18 b	Do all the 1-16 year-old children in your household have a meal with meat, chicken or fish (or vegetarian equivalent) at least once a day? 1 Yes → M18c 2 No
M18 bb	Can you not afford it or is there some other reason? 1 Can not afford to 2 There is another reason
M18 c	Do all the 1-16 year-old children in your household have celebrations on special occasions (birthdays, name days, religious events)? 1 Yes → M18d 2 No
M18 cb	Can you not afford it or is there some other reason? 1 Can not afford to 2 There is another reason
M18 d	Do all the 1-16 year-old children in your household have friends round to play and eat from time to time? 1 Yes → M18e 2 No
M18 db	Can you not afford it or is there some other reason? 1 Can not afford to 2 There is another reason
M18 e	Do all the 1-16 year-old children in your household go on holiday away from home at least 1 week per year? 1 Yes → M19 2 No
M18 eb	Can you not afford it or is there some other reason? 1 Can not afford to 2 There is another reason
M19	Do all the 1-16 year-old children in your household have an outdoor space in the neighbourhood where they can play safely? 1 Yes 2 No
M20	Was there any time during the past 12 months when at least one the 1-16 year-old children in your household really needed to consult one of the following doctors but was not able to? Yes, this happened at least once No, this did not happen
A	.. a General practitioner? 1 2
B	...an optometrist? 1 2
C	...a dentist? 1 2
D	... another specialist? 1 2
MX1	INTERVIEWER CHECKPOINT: DOES M20C=1? 1 YES → M21 2 NO → MX2
M21 ☀	What was the main reason the child was unable to get a consultatio from a dentist? 1 Could not afford to (too expensive) 4 Too far to travel/no means of transport 2 Waiting list too long 5 Other reason. What reason?..... 3 Could not take time .....
MX2	INTERVIEWER CHECKPOINT: DOES M20A=1 OR M20D=1? 1 YES → M23 2 NO → M24
M23 ☀	What was the main reason the child was unable to get a consultatio from a GP or specialist? 1 Could not afford to (too expensive) 4 Too far to travel/no means of transport 2 Waiting list too long 5 Other reason. What reason?..... 3 Could not take time .....
M24	Do any of the 1-16 year-old children in your household attend school or kindergarten? 1Yes 2 No → F01
M25	Do all the children attending school or kindergarten in your household have a suitable place to study or do homework at home? 1Yes 2 No
M26	Do all the children attending school or kindergarten in your household participate in school trips and school events that cost money? 1Yes → F01 2 No
M27	Can you not afford it or is there some other reason? 1 Can not afford to 2 There is another reason

SECTION F. PRODUCTION FOR OWN CONSUMPTION

In conclusion, I will ask You some questions about production for own consumption.

F01	Did Your household grow / produce animals, birds, gardening products or other agricultural products for own consumption last year? 1 YES 2 NO → F03
------------	--

F02 	Please estimate whether and how much Your household grew / produced various products last year.				
			YES, CAN		YES, BUT CANNOT
		NO	ESTIMATE AMOUNT	Amount	ESTIMATE AMOUNT
A	Milk	1	2	_ _ _ litres	3 →
B	Eggs	1	2	_ _ _ pieces	3 →
C	Potatoes	1	2	_ _ _ kg	3 →
D	Pork	1	2	_ _ _ kg	3 →
E	Beef or mutton	1	2	_ _ _ kg	3 →
F	Apples or pears	1	2	_ _ _ kg	3 →
G	Cabbage or cauliflower	1	2	_ _ _ kg	3 →
H	Tomatoes	1	2	_ _ _ kg	3 →
I	Cucumber	1	2	_ _ _ kg	3 →
J	Pumpkins	1	2	_ _ _ kg	3 →
K	Beets or turnips	1	2	_ _ _ kg	3 →
L	Carrots	1	2	_ _ _ kg	3 →
M	Plums, cherries or other fruits	1	2	_ _ _ kg	3 →
N	Poultry	1	2	_ _ _ kg	3 →
O	Strawberries, currants or other berries	1	2	_ _ _ kg	3 →
P	Honey	1	2	_ _ _ kg	3 →
R	Onions	1	2	_ _ _ kg	3 →
S	Other vegetables	1	2	_ _ _ kg	3 →
T	Other greens	1	2	_ _ _ kg	3 →
U	Something else [RECORD].....	1	2	_ _ _ kg	3 →
F03 	Did Your household pick wild berries or mushrooms for own consumption last year? If yes, then please estimate how many kilograms of wild berries or mushrooms Your household picked for own consumption last year.				
			YES, CAN		YES, BUT CANNOT
		NO	ESTIMATE AMOUNT	Amount	ESTIMATE AMOUNT
A	Wild berries	1	2	_ _ _ kg	3 →
B	Mushrooms	1	2	_ _ _ kg	3 →
F04 	Did Your household catch fish for own consumption last year? If yes, then please estimate how many kilograms of fish Your household caught for own consumption last year.				
			YES, CAN		YES, BUT CANNOT
		NO	ESTIMATE AMOUNT	Amount	ESTIMATE AMOUNT
	Fish	1	2	_ _ _ kg	3 →
F05 	Did Your household hunt for own consumption last year? If yes, then please estimate how many kilograms of meat Your household gained this way for own consumption last year.				
			YES, CAN		YES, BUT CANNOT
		NO	ESTIMATE AMOUNT	Amount	ESTIMATE AMOUNT
	Meat	1	2	_ _ _ kg	3 →

F02			Less than 300 litres	300-599 litres	600-800 litres	More than 800 litres
	A	Milk	1	2	3	4
	B	Eggs (pieces)	Less than 100 pieces/kg 1	100–199 pieces/kg 2	200–300 pieces/kg 3	More than 300 pieces/kg 4
	C	Potatoes (kg)	1	2	3	4
	D	Pork	Less than 40 kg 1	40–74 kg 2	75–100 kg 3	More than 100 kg 4
	E	Beef or mutton	1	2	3	4
	F	Apples or pears	Less than 20 kg 1	20–49 kg 2	50–70 kg 3	More than 70 kg 4
	G	Cabbage or cauliflower	Less than 10 kg 1	10–19 kg 2	20–30 kg 3	More than 30 kg 4
	H	Tomatoes	1	2	3	4
	I	Cucumber	1	2	3	4
	J	Pumpkin	Less than 10 kg 1	10–14 kg 2	15–20 kg 3	More than 20 kg 4
	K	Beets and turnips	1	2	3	4
	L	Carrots	1	2	3	4
	M	Plums, cherries or other fruits	Less than 5 kg 1	5–9 kg 2	10–15 kg 3	More than 15 kg 4
	N	Poultry	1	2	3	4
	O	Strawberries, currants, other berries	1	2	3	4
	P	Honey	1	2	3	4
	R	Onions	1	2	3	4
	S	Other vegetables	Less than 2 kg 1	2–4 kg 2	5–10 kg 3	More than 10 kg 4
	T	Other greens	1	2	3	4
	U	Something else	1	2	3	4
F03			Less than 5 kg	5–9 kg	10–15 kg	More than 15 kg
	A	Wild berries	1	2	3	4
	B	Mushrooms	1	2	3	4
F04			Less than 5 kg	5–9 kg	10–20 kg	More than 20 kg
		Fish	1	2	3	4
F05			Less than 20 kg	20–24 kg	25–40 kg	More than 40 kg
		Meat	1	2	3	4

SECTION E. PLANNED CHANGE OF RESIDENCE

E0	<p>INTERVIEWER CHECKPOINT. IS THE HOUSEHOLD IN THE SURVEY FOR THE LAST YEAR (HOUSEHOLD NUMBER STARTS WITH 3)?</p> <p>1 YES → THE END OF THE HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE, PART OF THE INTERVIEWER</p> <p>2 NO</p>
-----------	--

One of the aims of the Social Survey is to follow the changes that take place in the income and living conditions of households. For this reason, we would like to interview you again next year. To be able to find your household again the next year, I will now ask a few questions about your plans to move.

E1	<p>Is Your household planning to change residence during the following year?</p> <p>3 YES</p> <p>4 NO → THE END OF THE HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE, PART OF THE INTERVIEWER</p> <p>5 I DON'T KNOW → E3</p>
E2	<p>Do You know where exactly You plan to settle next?</p> <p>A 1 I DON'T KNOW → E3</p> <p>2 YES</p> <p>B Street/farm .....</p> <p>C House number _ _ _ </p> <p>D Flat number _ _ _ </p> <p>E Settlement.....</p> <p>F Township.....</p> <p>G County.....</p> <p>→ THE END OF THE HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE, INTERVIEWER'S SECTION</p>
E3	<p>Could You give us a contact whom it would be possible to receive information from regarding Your household's contacts should need be?</p> <p>1 YES</p> <p>A Name.....</p> <p>B Contact telephone _ _ _ _ _ _ _ _ _ </p> <p>C Street/farm .....</p> <p>D House number _ _ _ </p> <p>E Flat number _ _ _ </p> <p>F Settlement.....</p> <p>G Township.....</p> <p>H County.....</p> <p>2 I DON'T KNOW</p>

INTERVIEWER'S SECTION (CONTINUATION)

A05	END TIME OF INTERVIEW	IN CASE OF INTERRUPTION, END TIME OF CONTINUATION
A	_ _ HOUR	_ _ HOUR
B	_ _ MINUTES	_ _ MINUTES
A06	LANGUAGE OF INTERVIEW 1 ESTONIAN 2 RUSSIAN	
A07	WHO ELSE WAS PRESENT AT THE INTERVIEW? [NOTE ALL PERSONS]	
A	1 NOBODY	
B	2 CHILDREN UNDER 6 YEARS	
C	3 CHILDREN AGED 6 AND OLDER	
D	4 SPOUSE (PARTNER)	
E	5 OTHER RELATIVES	
F	6 OTHER ADULTS (NON-RELATIVES)	
A08	WHAT IS THE NUMBER OF THE RESPONDENT WHO MAINLY ANSWERED THE QUESTIONS? COLUMN NUMBER _ _ _	
A09	THE INTERVIEW WENT...	
	1 VERY WELL	4 WITH DIFFICULTIES [EXPLAIN UNDER A16]
	2 WELL	5 WITH GREAT DIFFICULTIES [EXPLAIN UNDER A16]
	3 SATISFACTORILY	
A10	HOW WAS THE QUESTIONNAIRE FILLED?	
	1 FACE-TO-FACE INTERVIEW	3 SELF-ADMINISTERED QUESTIONNAIRE
	2 TELEPHONE INTERVIEW	4 OTHER [RECORD] .....
A16	COMMENTS ABOUT THE INTERVIEW [WRITE ABOUT ALL DISTURBING FACTORS]	
A17	INITIAL STATUS OF QUESTIONNAIRE <i>Filled only in laptop!</i> 1 – INCOMPLETE 2 – ENTERED 3 – TO BE SPECIFIED 4 – COMPLETED	
A18	FINAL STATUS OF QUESTIONNAIRE <i>Filled only in laptop!</i> 1 – SENT 2 – UNSENT	

ESTONIAN SOCIAL SURVEY 2009

Personal questionnaire

SECTION A	Interviewer's section	2
SECTION S	Background data	2
SECTION YE	Education	3
SECTION G	Everyday activities	5
SECTION H	Income	10
SECTION H.M	Material deprivation	20
SECTION I	Health	21
	Interviewer's section (continuation)	22

Household number |_|_|_|_|_|_|_|_|

Household split number |_|_|_|

Column number in household questionnaire |_|_|_|

Personal ID number |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

SECTION A. INTERVIEWER'S PART

Kviis	MODE OF INTERVIEW 1 LAPTOP 2 PAPER QUESTIONNAIRE	
Rez	REGIME 1 INTERVIEWER 2 CODER	
Kys	CODE OF INTERVIEWER _ _ _ _	
Kpk	SURVEY AREA _ _ _ _ _ _ _	
Kjuht	INTERVIEWER MANAGER'S AREA _	
A01	DATE OF INTERVIEW	DATE OF CONTINUATION
A	_ _ DATE	_ _ DATE
B	_ _ MONTH	_ _ MONTH
A02	STARTING TIME OF THE INTERVIEW	IN CASE OF INTERRUPTION, STARTING TIME OF CONTINUATION
A	_ _ HOUR	_ _ HOUR
B	_ _ MINUTES	_ _ MINUTES
A03	PLACE OF INTERVIEW 1 RESPONDENT'S PLACE OF RESIDENCE 2 RESPONDENT'S PLACE OF WORK 3 PLACE OF RESIDENCE OF RESPONDENT'S RELATIVES OR ACQUAINTANCES 4 INTERVIEWER'S PLACE OF WORK / PLACE OF RESIDENCE 6 ELSEWHERE (WRITE WHERE)	

QUESTIONNAIRE USER'S INSTRUCTIONS:

- THE FIRST COLUMN CONTAINS THE CHARACTERISTIC'S NAME
- THE ROUTINGS WITH DIRECTIONS FOR WHAT QUESTION TO CONTINUE WITH, WHEN THEY ARE NEEDED, CAN BE FOUND IN THE LAST COLUMN OR BEHIND AN ANSWER OPTION
- WHEN NECESSARY THE ROUTING CAN BE FOUND IN FRONT OF THE QUESTION
- THE TEXT IN *ITALICS* IS ADDITIONAL INFORMATION FOR THE INTERVIEWER
- THE INTERVIEWER MUST READ THE TEXT UP TO THE SENTENCE TERMINATOR: A DOT OR A QUESTION MARK. IF THE DOT OR QUESTION MARK IS AT THE END OF THE ANSWER OPTIONS, THEN THOSE MUST BE READ TO THE RESPONDENT AS WELL.
- WHEN AN ANSWER OPTION HAS THREE DOTS IN FRONT OF IT, THE INTERVIEWER MUST REREAD THE QUESTION BEFORE EVERY ANSWER OPTION.
- THE OPTION "OTHER" MUST BE READ TO THE RESPONDENT IF IT IS NOT CAPITALIZED, AND NOT BE READ WHEN IT IS CAPITALIZED.
- CAPITALIZED TEXT IS MEANT AS ADDITIONAL INFORMATION FOR THE INTERVIEWER AND IT IS NOT READ TO THE RESPONDENT

THE ☀ SIGN INDICATES THAT THE CARD BOOK SHOULD BE USED TO SHOW THE RESPONDENT RESPONSE OPTIONS TO THE QUESTION. THE DATA ENTRY PROGRAMME IN THE LAPTOP USES THE WORD "CARD" TO INDICATE THIS NEED.

SECTION S. BACKGROUND DATA

S01	When were You born?	
A	Date	_ _
B	Month	_ _
C	Year	_ _ _ _

S02	<p>INDICATE THE GENDER OF THE RESPONDENT</p> <p>1 MALE 2 FEMALE</p> <p>CHECK THE DATA PRESENTED IN S01 AND S02 WITH HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE (YA1 AND YA2).</p>
------------	--

SECTION YE. EDUCATION

We will now inquire about your level of education. We will ask for your highest obtained vocational or specialized education or trade, the name of the school you've graduated and the year of graduation.

DB1	<p>INTERVIEWER'S CHECKPOINT. IS THE PERSON A MEMBER OF A NEW HOUSEHOLD (HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE BX)?</p> <p>1 YES → YE1 2 NO</p>
DB2	<p>INTERVIEWER'S CHECKPOINT. IS THE PERSON A NEW MEMBER IN THE HOUSEHOLD (HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE BA1)?</p> <p>1 YES → YE1 2 NO</p>
DB3	<p>Have You graduated from an educational institution since the last interview? THE MONTH AND YEAR OF THE LAST INTERVIEW ARE PRINTED ON THE SAMPLE INFORMATION SHEET. IF THE PERSON HAS NEVER ANSWERED A PERSONAL QUESTIONNAIRE, PROCEED WITH YE1!</p> <p>1 YES 2 NO → YE11</p>
DA1	<p>Tell me please, do You study in an educational institution at the moment?</p> <p>1 YES 2 NO → DB1</p>
DB4	<p>In what year did You graduate with this level of education?</p> <p>_ _ _ _ _ </p>
DB5A 	<p>Please indicate the level of education that You attained.</p> <p>1 primary education → YE11 2 basic education → YE11 3 secondary education → YE11 4 vocational education or vocational secondary education 5 applied higher education 6 bachelor's degree 7 master's degree (incl. integrated bachelor's and master's studies) 8 PhD (incl. residency)</p>
DB6	<p>Please indicate the full name of the school you completed</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
DB7 DB7n DB7k	<p>What was your field of specialization? .....</p> <p>CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY.....</p> <p>_ _ _ _ _ </p>
DB7a	<p>INTERVIEWER'S CHECKPOINT.</p> <p>IF DB5A=4 → DB8 IF DB5A=5,6,7,8 → YE11</p>
DB8	<p>What was the level of education required to enrol?</p> <p>1 there was no requirement for a previous educational level → YE11 2 basic education was required 3 secondary education was required. → YE11</p>
DB9	<p>Did you receive a comprehensive education with the vocation? Were you granted..</p> <p>1 just the vocation 2 a comprehensive education along with the vocation?</p> <p>CONTINUE → YE11</p>

YE1 	What level of education did You attain in comprehensive school (high school, gymnasium, basic school)? 1 Secondary education 2 Basic education (inc. incomplete secondary education) 3 Primary education 4 No primary education → YE3
YE2	In what year did You graduate with this level of education? <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
YE3 	What is Your highest completed vocational, occupational or professional education? 1 No vocational, occupational or professional education → YE11 2 Vocational education → YE5 3 Vocational secondary education → YE5 4 Professional secondary / technical education → YE5 5 Higher education → D17 6 Doctor's degree (previous candidate of sciences) → YE5
YE4 	What kind of higher education do you hold? 1 Professional higher education 2 Applied higher education, diploma study 3 Bachelor's degree 4 Higher education obtained before 1992 5 Master's degree (incl. integrated bachelor's and master's studies)
YE5	Please indicate the full name of the school you completed..... .....
YE6 YE6n YE6k	What was your field of speialization? ..... CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY..... <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
YE7	In what year did You graduate from this school? <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
YX6	INTERVIEWER'S CHEKCPPOINT. IF YE3=2 → YE8 IF YE3=3 OR YE3=4 → YE10 IF YE3=5 → YE11 IF YE3=6 → YE11
YE8	What was the level of education required to enrol? 1 there was no requirement for a previous educational level or 2 basic education was equired.
YE9	Did you receive a comprehensive education with the vocation? Were you granted.. 1 just the vocation 2 a comprehensive education along with the vocation 3 a secondary education along with the vocation? CONTINUE → YE11
YE10	What was the level of education required to enrol? 1 basic education was required or 2 secondary education was required.

Now we'll turn to your current studies.

YE11	Are you currently enrolled in a comprehensive school, vocational school or university?
YE12 	What level of education are you studying towards? 1 1–6th grade → F01 2 7–9th grade → F01 3 10–12th grade → F01 4 vocational education or vocational secondary education 5 applied higher education 6 bachelor's degree 7 master's degree (incl. integrated bachelor's and master's studies) 8 PhD (incl. residency)
YE13	Please indicate the full name of the school .....
YE14 YE14n	What is your field of speialization? ..... CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY.....

YE14k	_____
YX	INTERVIEWER'S CHECKPOINT. IF YE12=4 → YE15 IF YE12=5,6,7,8 → F01
YE15	What was the level of education required to enrol? 1 there was no requirement for a previous educational level or 2 basic education was required 3 secondary education was required. → F01
YE16	Will you receive a comprehensive education with the vocation? Will you be granted.. 1 just the vocation 2 a secondary education along with the vocation?

SECTION G. EVERYDAY ACTIVITIES

F01 	How old were You when taking on your first regular job? <i>The first regular job is a full- or part-time job, which lasted at least 6 months. Seasonal work, apprenticeships and participation in training should not be taken into account.</i> A 1 __ __ years old 2 Has never had a regular job → G01
F02 	How many full years have You been working since that time? <i>The time spent pregnant and on maternity leave should be included, time spent on parental leave should not.</i> Number of full years __ __

G.A. EVERYDAY ACTIVITIES IN THE PREVIOUS WEEK

G01	Please tell me, during last week, did You work at least one hour and got paid for it? 1 YES → YF2 2 NO
G02	During last week, were You engaged in entrepreneurship, business, farming, individual or freelance work as a registered entrepreneur and earned profit for it? 1 YES → YF2 2 NO
G03	During last week, were You working without pay in a family enterprise or on a farm in whose profits you share? 1 YES → YF2 2 NO
G04	During last week, were You engaged in producing agricultural products for sale? 1 YES → YF2 2 NO
G05	During last week, did You have a job, which You were absent from, or a business activity in which You were temporarily inactive? 1 YES 2 NO → G10
G06 	What was the reason You were absent from work in the previous week? 01 Vacation 07 Pregnancy and maternity leave 12 Strike, lockout 02 Lay-off 08 Parental leave 13 Shortage of orders or work 03 Public holidays 09 Need to take care of children 14 Repair, breakdown, shortage 04 Studies 10 Need to take care of other of materials or raw materials 05 In-service training or retraining members of the family 15 Weather conditions 06 Own illness or injury 11 Schedule, work free season 16 OTHER [RECORD].....
G07	Do You presume that You can continue doing this job after the period of absence? 1 YES 2 NO → G10
G08	How long will You be temporarily absent from work (including the time You have already been absent from work and time You will still be absent)? 1 Up to 3 months → YF2 2 More than 3 months
G08 A	INTERVIEWER CHECKPOINT. IS THE RESPONDENT ABSENT FROM WORK DUE TO PREGNANCY AND MATERNITY LEAVE (G06=07)? 1 YES → YF2 2 NO
G09	Do You receive money (pay, parental benefit, sickness benefit etc) for the time You have been absent from the job? 1 Yes, in the amount of half of the wages or more 2 Yes, in the amount of less than half of the wages → G10 3 No → G10

G09 A	INTERVIEWER CHECKPOINT. IS THE RESPONDENT ON PARENTAL LEAVE (C06=08)? 1 YES 2 NO → YF2
G10 A	During last week, were You engaged in building dwellings for yourself? 1 YES Usual number of hours per week 2 NO
G11 A	During last week, were You engaged in the production of agricultural products for yourself? 1 YES Usual number of hours per week 2 NO
G12 A	During last week, did You do voluntary work for which You received no payment and which resulted in the production of goods (e.g. building of dwellings, church or other objects)? <i>NB! Voluntary work the result of which is the provision of services (e.g. maintenance and cleaning work) should not be taken into account.</i> 1 YES Usual number of hours per week 2 NO CONTINUE G32

G.B. MAIN JOB

YF2	Please indicate the full name of the enterprise /institution where you are currently employed..... .....
YF3 YF3n YF3k	What is the main economic activity of this enterprise/institution? CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY.....
YF4	Do you work in a branch of this enterprise/institution that has a different address? 1 Yes → YF6 2 No
YF5	Do you work in a branch of this enterprise/institution that has a different field of activity? 1 Yes 2 No → YF8
YF6	Please indicate the full name of branch where you are currently employed..... .....
YF7 YF7n YF7k	What is the main economic activity of this branch? CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY.....
YF8	What is Your occupation? Please indicate your occupational title.....
YF9 YF9n YF9k	Please describe the main tasks of your job. .... CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY.....
YF10 YF10m	Which of the following groups do You belong to? Are you an... 1 Employee 2 Employer with employee(s), farmer with paid employees → YF12 3 Sole proprietor, farmer without salaried labour force, freelancer → YF13 4 Unpaid family worker → YF13 5 OTHER [RECORD].....
YF11	Is it a permanent or temporary job? 1 Permanent job 2 Temporary job → GB7
GB4	Are you currently on a probationary period? 1 YES → YF12 2 NO
GB5	Is Your work part of some training, i.e. are You an apprentice, trainee or similar? 1 YES 2 NO CONTINUE → YF12
GB7	Is your work contract or agreement for... 1 less than one year 2 one year or longer?

YF12 YF12a	How many employees are there in this <u>enterprise/institution/local unit</u> ? 1 1 to 10→ (specify) __ __ 3 20 to 49 5 Does not know exactly but fewer than 11 2 11 to 19 4 50 or more 6 Does not know exactly but more than 10
YF13	How many hours per week do You usually do this job? <i>Hours actually worked are taken into account here.</i> __ __ __ hours
YX8	INTERVIEWER CHECKPOINT. IS YF10=2,3,4? 1 YES → GB1 2 NO
YF14	Do You have any supervisory responsibilities (supervise other employees, take responsibility for completion of some tasks etc)? 1 YES 2 NO → YF16
YF15	How many direct subordinates do You have? __ __ __
YF16 	What type of contract do you have? 1 Employment contract 2 Contract for services 3 Public service law or contract of service 4 Authorisation agreement 5 Contract with a labour renting firm 6 Verbal employment contract or agreement
GB8 	Who is the owner of this enterprise? 1 State (Republic of Estonia) 2 Local municipality 3 Estonian person in private law 4 Foreign person in private law 5 Estonian and/or foreign person in private law 6 OTHER [RECORD].....
GB9	What are Your average net monthly wages on this job? __ __ __ __ kroons
GB10A	Does Your employer pay the social tax (33%) from your wages... 1 to the full extent 2 not to the full extent 3 not at all? 4 DON'T KNOW
GB10B	Does Your employer pay the unemployment insurance premium (0.6%) from your wages... 1 to the full extent 2 not to the full extent 3 not at all? 4 DON'T KNOW
GB10C	Does Your employer pay the income tax (21%) from your wages... 1 to the full extent 2 not to the full extent 3 not at all? 4 DON'T KNOW
GB10D	INTERVIEWER CHECKPOINT. WERE GB10A, GB10B AND GB10C ALL ANSWERED 1, 3 OR 4? 1 YES → GB1 2 NO
GB11 A	Could You indicate the amount on which the employer pays the above-mentioned taxes? 1 YES The amount on which the employer pays taxes __ __ __ __ kroons 2 NO
GB1 	Do You consider it possible that during the next year You will loose Your present job? 1 Yes, certainly 2 Probably yes 3 Probably no 4 Certainly no 5 Hard to say
GB2 	If You Were to lose Your present job do You think You would be able to find a job corresponding to Your professional skills and experiences? 1 Yes, certainly 2 Probably yes 3 Probably no 4 Certainly no 5 Hard to say

G.C. OFF-HOUR JOBS

G21	Did You have any other job in addition to your main job where You were working or were temporarily absent from last week? 1 YES 2 NO → G23								
G22	How many hours do You usually spend on off-hour jobs? <i>Hours actually worked are taken into account here.</i> _ _ _ _ hours								
G23	In Your main and off-hour jobs put together, do you usually work ... <i>Hours actually worked are taken into account here.</i> 1 less than 30 hours per week? 2 30 or more hours per week? → G25								
G24 	Please indicate the main reason why You work less than 30 hours per week? <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">1 Studies, in-service training or retraining</td> <td style="width: 50%;">7 Less than 30-hours a week is considered a full-time job in our enterprise</td> </tr> <tr> <td>2 Own illness, injury or incapacity to work</td> <td>5 Need to take care of children and/or other members of the family, household chores</td> </tr> <tr> <td>3 I wish to work 30 or more hours per week, but I have not found suitable work</td> <td>6 OTHER [RECORD].....</td> </tr> <tr> <td>4 I do not wish to work more hours than that</td> <td></td> </tr> </table>	1 Studies, in-service training or retraining	7 Less than 30-hours a week is considered a full-time job in our enterprise	2 Own illness, injury or incapacity to work	5 Need to take care of children and/or other members of the family, household chores	3 I wish to work 30 or more hours per week, but I have not found suitable work	6 OTHER [RECORD].....	4 I do not wish to work more hours than that	
1 Studies, in-service training or retraining	7 Less than 30-hours a week is considered a full-time job in our enterprise								
2 Own illness, injury or incapacity to work	5 Need to take care of children and/or other members of the family, household chores								
3 I wish to work 30 or more hours per week, but I have not found suitable work	6 OTHER [RECORD].....								
4 I do not wish to work more hours than that									
G25	Were You engaged in the previous week, aside from Your main job, in building a dwelling for Your own use, producing agricultural products for Your own use and /or voluntary work for which You received no payment and the result of which was the production of goods (e.g. building of dwellings, church or other objects)? 1 YES								
A	Usual number of hours per week _ _ _ _ 2 NO								

G.E. JOB SEEKING

G32	Have You been seeking a job in the last four weeks (incl. last week)? 1 YES 2 NO <i>Seeking a job also includes preparations for starting up a business/ founding a farm and waiting for an earlier contracted job to start.</i>
G33	Let's presume that You are offered a job. Could You start working in the next two weeks? <i>NB! If the person is waiting for the previously contracted job to begin in the next three months, the answer should be YES.</i> 1 YES 2 NO

G.F. SOCIO-ECONOMIC STATUS

GE3	INTERVIEWER CHECKPOINT. DOES THE PERSON BELONG TO A NEW HOUSEHOLD OR IS A NEW MEMBER IN A HOUSEHOLD (HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE BX AND BA1)? 1 YES → G35 2 NO
GE4	INTERVIEWER CHECKPOINT. DID THE PERSON RESPOND TO A PERSONAL QUESTIONNAIRE LAST YEAR? (SEE SAMPLE INFORMATION SHEET) 1 YES 2 NO → G35
GE5	INTERVIEWER CHECKPOINT. IN WHICH MONTH DID THE PERSON RESPOND TO THE PERSONAL QUESTIONNAIRE LAST YEAR? (SEE SAMPLE INFORMATION SHEET) 1 IN FEBRUARY → G35C 2 N MARCH → G35D 3 IN APRIL → G35E 4 IN MAY → G35F 5 IN JUNE → G35G 6 IN JULY → G35H

G35 	Which of the following statuses described You in general in every month of the previous calendar year ? <i>NB! Absence from work due to pregnancy or maternity leave, illness, injury, etc. should be regarded as working.</i>	
	01 Full-time employee 02 Part-time employee 03 Full-time entrepreneur-employer, sole proprietor, farmer without paid employees, freelancer, unpaid family worker 04 Part-time entrepreneur-employer, sole proprietor, farmer without paid employees, freelancer, unpaid family worker	05 Unemployed person 06 Student, unpaid intern 07 Old-age pensioner 08 Pensioner receiving pension for incapacity for work 09 Homemaker, person on parental leave 10 Conscript 12 Other inactive [RECORD].....
A January ☐ ☐ ☐ B February ☐ ☐ ☐ C March ☐ ☐ ☐ D April ☐ ☐ ☐ E May ☐ ☐ ☐ F June ☐ ☐ ☐	G July ☐ ☐ ☐ H August ☐ ☐ ☐ I September ☐ ☐ ☐ J October ☐ ☐ ☐ K November ☐ ☐ ☐ L December ☐ ☐ ☐	

G36 	Which of the statuses listed above described You in general in every month from January this year until the previous month ? <i>NB! Absence from work due to pregnancy or maternity leave, illness, injury, etc. should be regarded as working.</i>	
	A January ☐ ☐ ☐ B February ☐ ☐ ☐ C March ☐ ☐ ☐ D April ☐ ☐ ☐ E May ☐ ☐ ☐ F June ☐ ☐ ☐	

G34 	Which of the following describes Your status best at this moment ? <i>NB! Absence from work due to pregnancy or maternity leave, illness, injury, etc. should be regarded as working. Odd jobs are also considered work!</i>	
	01 Full-time employee 02 Part-time employee 03 Full-time entrepreneur-employer, sole proprietor, farmer without paid employees, freelancer, unpaid family worker 04 Part-time entrepreneur-employer, sole proprietor, farmer without paid employees, freelancer, unpaid family worker	05 Unemployed person 06 Student, unpaid intern 07 Old-age pensioner 08 Pensioner receiving pension for incapacity for work 09 Homemaker, person on parental leave 10 Conscript 12 Other inactive [RECORD]..... IF 5-12 CONTINUE GS1

GE1	Since the last Social Survey interview (if did not participate, then during 12 last months) have You changed Your place of employment or stopped working? 1 YES 2 NO → H01
------------	--

GE2	What was the main reason for changing jobs or exiting employment? 1 I wanted or I was offered a better job / I wanted to start entrepreneurship 2 Termination of a fixed-date employment contract 3 Due to the employer (removal or retiring earlier on employer's initiative, redundancy, liquidation/reorganization/going bankrupt/privatising of the enterprise/institution) 4 Termination of entrepreneurship/farming 5 Need to take care of children or other adult members of the family who need care, incl. parental leave 6 Spouse's/partner's work necessitated a change of residence, marriage 7 OTHER [RECORD]..... CONTINUE → H01
------------	--

G.D. LAST JOB

GS1	INTERVIEWER CHECKPOINT. IS THE PERSON A MEMBER OF A NEW HOUSEHOLD (HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE BX)? 1 YES → YF17 2 NO
GS2	INTERVIEWER CHECKPOINT. IS THE PERSON A NEW MEMBER IN A HOUSEHOLD (HOUSEHOLD QUESTIONNAIRE BA1)? 1 YES → YF17 2 NO
GS3	INTERVIEWER CHECKPOINT. HAS THE PERSON STOPPED WORKING SINCE LAST YEAR'S INTERVIEW? (G35 AND G36) 1 YES → G27 2 NO

GS4	INTERVIEWER CHECKPOINT. DID THE PERSON ANSWER TO THE PERSONAL QUESTIONNAIRE LAST YEAR? (SAMPLE INFORMATION SHEET) 1 YES → H01 2 NO
YF17	Have You ever worked? 1 YES 2 NO → H01
G27	When did You last have a job?
A	Year _ _ _ _
B	Month _ _
GD6	What was the full name of the <u>enterprise/institution</u> where you worked?.....
GD7 GD7n GD7k	What was the main economic activity of this enterprise/institution? CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY..... _ _ _ _
GD8	Did you work in a branch of this enterprise/institution that has a different address? 1 Yes → GD10 2 No
GD9	Did you work in a branch of this enterprise/institution that has a different field of activity? 1 Yes 2 No → YF18
G10	Please indicate the full name of branch where you were employed.....
GD11 GD11n GD11k	What was the main economic activity of this branch? CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY..... _ _ _ _
YF18	What was Your occupation? Please indicate your occupational title.....
YF19 YF19n YF19k	Please describe the main tasks of your job. .... CLASS DESCRIPTION. FILLED AUTOMATICALLY..... _ _ _ _
YF20 YF20 m	Which of the following groups do You belong to? Are you an... 1 Employee 2 Employer with employee(s), farmer with paid employees → GD12 3 Sole proprietor, farmer without salaried labour force, freelancer → GD12 4 Unpaid family worker → GD12 5 OTHER [RECORD].....
YF21	Did You have any supervisory responsibilities (supervising other employees, taking responsibility for completion of some tasks etc)? 1 YES 2 NO → GD3
GD2	How many employees were under Your direct subordination? _ _ _ _
GD3	Was it a permanent or temporary job? 1 Permanent job → G31 2 Temporary job
GD4	Was your work contract or agreement for... 1 less than one year 2 one year or longer?
GD12	How many employees were there in this <u>enterprise/institution/local unit (incl. the respondent)</u> ? 1 1 to 10 2 11 or more
G31	How many hours per week did You usually do this job? <i>Hours actually worked are taken into account here.</i> _ _ _ _ hours

SECTION H. INCOME

H.A. MONETARY INCOME FROM WAGE LABOUR

The following questions refer to the income received in the previous calendar year. This information is very important for the purposes of this survey as it allows to better analyse the distribution of poverty and wealth in Estonia. We would like You to answer the following questions as honestly as possible. All the information given by You will be treated in a way that cannot be traced to You or Your household. **If possible could you use this year's income- tax-return as a reference.**

H01	Did You receive income from wage labour during the previous calendar year? 1 YES 2 NO → H22 CHECK! H01 MUST BE 1, IF THE RESPONDENT HAS BEEN AN EMPLOYEE IN THE PREVIOUS CALENDAR YEAR (G35 = 1 OR 2)
H02	Would it be easier for You to indicate Your income received from wage labour for the whole previous year as... 1 average monthly wages or 2 total for the year? → HA3 3 DON'T KNOW OR DOESN'T WISH TO REVEAL ONE'S WAGES → HA5
HA1	Would it be easier for You to indicate Your average monthly income received from wage labour... 1 together with the taxes (gross) or 2 as the amount You received (net)? → HA2
H03 	Indicate the size of Your average monthly gross income received from wage labour in the previous calendar year. If You had an off-hour job besides Your main job for which You also received remuneration, please try to remember these amounts as well and take them into consideration. Please indicate the A average monthly gross wages (from all jobs last year) <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons C For how many months did You receive remuneration? Number of months <input type="text"/> <input type="text"/>
CONTINUE H05	
HA2 	Indicate the size of Your average monthly net income received from wage labour in the previous calendar year. . If You had an off-hour job besides Your main job for which You also received remuneration, please try to remember these amounts as well and take them into consideration. Please indicate the A average monthly net wages (from all jobs last year) <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons C For how many months did You receive remuneration? Number of months <input type="text"/> <input type="text"/>
CONTINUE H05	
HA3	Would it be easier for You to indicate Your income received from wage labour over the previous calendar year ... 1 together with the taxes (gross) or 2 as the amount You received (net)? → HA4
H04 	Indicate the size of Your annual gross income received from wage labour in the previous calendar year. If You had an off-hour job besides Your main job for which You also received remuneration, please try to remember these amounts as well and take them into consideration. Please indicate the annual gross wages A (as total received from all jobs in the previous calendar year) <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons C For how many months did You receive remuneration? Number of months <input type="text"/> <input type="text"/>
CONTINUE H05	
HA4 	Indicate the size of Your annual net income received from wage labour in the previous calendar year If You had an off-hour job besides Your main job for which You also received remuneration, please try to remember these amounts as well and take them into consideration. Please indicate the annual net wages A (as total received from all jobs in the previous calendar year) <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons C For how many months did You receive remuneration? Number of months <input type="text"/> <input type="text"/>
H05 	Aside from regular wages it is also possible to receive additional remuneration. Try to remember whether You received any of the following payments in the previous calendar year.
	YES NO
A	Vacation benefit 1 2
B	Christmas benefit 1 2
C	<u>Other holiday payments and benefits</u> 1 2
D	Additional remuneration, performance pay 1 2
E	Overtime remuneration 1 2
F	Substitution remuneration 1 2
G	Part of mission expenses, which was not spent and remained to You 1 2

H	Annual bonus	1	2
I	Monetary income received from distribution of profit	1	2
J	Income received from realisation of options of shares or stock received as remuneration	1	2
K	Commissions	1	2
L	Tips	1	2
M	Other payments [RECORD].....	1	2
IN CASE ALL WERE INDICATED 2 → HH1			
H06	Did You include all these payments in the above-mentioned remuneration? 1 YES → HH1 2 NO		
H07	Indicate the total amount of payments that had not been taken into consideration .		
B	Annually received net remuneration (as total received from all jobs)	_ _ _ _ _ _ _ kroons CONTINUE HH1	
HA5 	Please indicate which of the following intervals Your average monthly net income received from wage labour in the previous calendar year falls into.		
	1 up to 3500 kroons		
	2 3501 – 5000 kroons		
	3 5001 – 7000 kroons		
	4 7001 – 9000 kroons		
	5 9001 – 11,000 kroons		
	6 11,001 – 16,000 kroons		
	7 16,001 kroons or more		
A	For how many months did You receive remuneration? Number of months _ _ _		
HH1	Did You receive this salary from abroad? 1 Yes, all of it → HH3 2 Yes, part of it 3 No → H08		
HH2	What amount did You receive from abroad? Amount of income received from abroad _ _ _ _ _ _ _ kroons		
HH3	From which country did You receive this salary? ..... _ _ _ _		
HH4	Did Your foreign employer pay taxes on Your salary? 1 YES 2 NO		
HH5	INTERVIEWER CHECKPOINT. DID THE RESPONDENT RECEIVE THE WHOLE SALARY FROM ABROAD (HH1=1)? 1 YES → H18 2 NO		

Try to remember whether and how much Your employer made payments into pension funds and other insurance schemes in the previous calendar year.

H08A	Did Your (Estonian) employer pay the social tax (33%) from your wages... 1 to the full extent 2 not to the full extent 3 not at all? 4 DON'T KNOW
H08B	Did Your (Estonian) employer pay the unemployment insurance premium (0.6%) from your wages... 1 to the full extent 2 not to the full extent 3 not at all? 4 DON'T KNOW
H08C	Did Your (Estonian) employer pay the income tax (21%) from your wages... 1 to the full extent 2 not to the full extent 3 not at all? 4 DON'T KNOW
GB1 0D	INTERVIEWER CHECKPOINT. WERE H08A, H08B AND H08C ALL ANSWERED 1, 3 OR 4? 1 YES → H10 2 NO
H09	Could You indicate the amount on which the employer paid the above-mentioned taxes?

A	1 YES The amount on which the employer paid taxes in the previous year __ __ __ __ __ kroons 2 NO
H10	Have You joined the 2nd pillar of pension insurance? 1 YES 2 NO → H18
H11	Indicate the amount withheld from Your wages into the 2nd pillar of pension insurance (2%) in the previous calendar year. IF THE RESPONDENT JOINED RECENTLY AND DID NOT YET PAY LAST YEAR, MARK 0! Payments made into the 2nd pillar of pension insurance __ __ __ __ __ kroons

H.B. INCOME IN KIND FROM WAGE LABOUR

The following questions refer to non-monetary income received from wage labour.

H18	Did the employer allow You to use a car, van or other motor vehicle (e.g. motorcycle, moped, boat, tractor) also for private purposes in the previous calendar year? 1 YES 2 NO → HB1
H19	Please specify the type, make and year of production of this vehicle.
A	Type of the vehicle (car, bus, etc.) .....
B	Make and model of the vehicle (Nissan Almera, Ford Focus, etc.).....
C	Year of production of the vehicle __ __ __ __
H20	How many months did You use this car in the previous calendar year? Number of months __ __
HB1	Did the employer pay You a benefit for using your personal car (a compensation for using a personal car for work-related purposes) in addition to the abovementioned wages in the previous calendar year? 1 YES A Net amount received in the previous calendar year __ __ __ __ __ kroons B How many months did You receive it? __ __ months 2 NO → H21
HB1	Was the entire compensation for using a personal car used up on work-related purposes? C 1 Yes → HB2 2 No
HB1	How great a part of the compensation was used up on work-related purposes? Please give a rough estimate. __ __ percentages
HB2	Did You count this compensation into the abovementioned wages? 1 YES 2 NO
H21	Did Your employer provide You with any of the following types of income in kind? If “yes”, then estimate their approximate value. <i>NB! Compensation of work-related expenses should not be taken into account.</i>
	YES A. Approximate value NO
	in the previous calendar year
A	Motor fuel compensated by employer 1 __ __ __ __ __ kroons 2
B	Use of public transportation compensated by employer 1 __ __ __ __ __ kroons 2
C	Food at work received free or at a reduced price 1 __ __ __ __ __ kroons 2
N	Service charges paid for by the employer 1 __ __ __ __ __ kroons 2
D	Use of office apartment for free or under favourable conditions 1 __ __ __ __ __ kroons 2
E	(Mobile) phone or postal services compensated by employer 1 __ __ __ __ __ kroons 2
F	Health services compensated by employer 1 __ __ __ __ __ kroons 2
G	Training not related to work but compensated by employer 1 __ __ __ __ __ kroons 2
H	Sporting possibilities free of charge or at reduced prices 1 __ __ __ __ __ kroons 2
I	Holiday trip paid by employer 1 __ __ __ __ __ kroons 2
J	Foodstuffs 1 __ __ __ __ __ kroons 2
K	Leasing or loan at reduced interest rate 1 __ __ __ __ __ kroons 2
L	Use of equipment and/or other tools (e.g. power saw, lawnmower, etc.) 1 __ __ __ __ __ kroons 2
M	OTHER [RECORD]..... 1 __ __ __ __ __ kroons 2

H.C. INCOME RECEIVED FROM REGISTERED SELF-EMPLOYMENT

H22	Did You act in the previous calendar year as a sole proprietor? <i>NB! Indicate income received from any other registered enterprise (private limited company, general partnership, limited partnership,</i>
------------	--

HC2	Did You receive in the previous calendar year royalties, remuneration or payment under contract for creative or scientific work (articles, research work, etc.), which You did not count under profit/loss received from enterprise? 1 YES → H35 2 NO → H36
H34	Did You receive in the previous calendar year royalties, remuneration or payment under contract for creative or scientific work (articles, research work, etc.)? 1 YES 2 NO → H36
H35	How large was Your income received in the previous calendar year for creative or scientific work? B Net income in the previous calendar year <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons C How many months did You receive this income? Number of months <input type="text"/> <input type="text"/>
H36	INTERVIEWER CHECKPOINT. IN THE PREVIOUS YEAR, WAS THE RESPONDENT ENGAGED IN REGISTERED SELF-EMPLOYMENT AND GAVE INFORMATION ABOUT IT (SEE H22=1)? 1 YES 2 NO → HC6

Try to remember if and how much You paid taxes in the previous calendar year.

H37	Did You pay in advance for yourself in the previous calendar year...	YES	A. Amount paid in the previous calendar year	NO
A	social tax (33%)?	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
B	income tax (22%)?	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
H38	Have You joined the 2nd pillar of pension insurance? 1 YES 2 NO → HC6			
H39	Specify the amount of payments made into the 2nd pillar of pension insurance from income of enterprise in the previous calendar year. IF THE RESPONDENT JOINED RECENTLY AND DID NOT YET PAY LAST YEAR, INDICATE 0! Payments made into the 2nd pillar of pension insurance <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons			

HC6	Were in You in the previous year an owner of a private limited company, public limited company, general partnership or commercial association? 1 YES 2 NO → H46			
HC7 	Did You as an entrepreneur use the following types of income in kind from self-employment (by including them into enterprise expenses) in the previous calendar year? If YES, then estimate their approximate value. <i>NB! Compensation of work-related expenses should not be taken into account!</i>	YES	A. Approximate value in the previous calendar year	NO
A	Assets taken into own use	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
B	Motor fuel compensation by enterprise	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
C	Use of public transportation compensated by enterprise	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
D	Food at work received free or at a reduced price	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
N	Service charges paid by enterprise	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
E	Use of apartment for free or under favourable conditions	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
F	(Mobile) phone or postal services compensated by enterprise	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
G	Health services compensated by enterprise	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
H	Training not related to work but compensated by enterprise	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
I	Sporting possibilities provided by enterprise free of charge or at reduced prices	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
J	Holiday trip paid by enterprise	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
K	Foodstuffs	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
L	Use of equipment and/or other tools (e.g. power saw, lawnmower, etc.)	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2
M	OTHER [RECORD].....	1	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> kroons	2

H.D. INCOME FROM UNREGISTERED SELF-EMPLOYMENT

The following questions refer to unregistered enterprise. Try to remember how much **income You by yourself received** from unregistered enterprise. If several household members are connected to it, then **please divide the received income between the members** according to the contribution.

IF THE INCOME IS DIVIDED BETWEEN THE MEMBERS, CHECK IF ALL THE MEMBERS HAVE GIVEN ANSWERS TO THIS SECTION.

H46 	Did You receive monetary income from the following activities in the previous calendar year? <i>NB! Production expenses should be deducted from incomes.</i>			
	YES	A. Income received in the previous calendar year		NO
A	Private provision of services for a fee to other persons or households (e.g. baby-sitting, domestic help, helping on a farm, etc.) 1	_____ kroons		2
B	Income from the sale of self-made consumer goods (e.g. handicrafts, souvenirs, etc.) 1	_____ kroons		2
C	Income from the sale of self-made foodstuffs (e.g. pies, waffles, shashlik, etc.) 1	_____ kroons		2
D	Income from intermediary commercial transactions 1	_____ kroons		2
E	Income from agricultural or forestry activities (e.g. income received from the sale of horticultural or agricultural products, live animals and poultry, livestock and poultry-farming products, bee-keeping products, timber, etc.) 1	_____ kroons		2
F	OTHER [RECORD]..... 1	_____ kroons		2
H47	Did You receive profit in kind from unregistered enterprise in the previous calendar year (e.g. fuel received for transport of hay, firewood received for forest felling, etc.)? <i>NB! Production costs should be excluded from income!</i>			
	YES	[RECORD]	A. Approximate value in the previous calendar year	NO
A	1	.....	_____ kroons	2
B	1	.....	_____ kroons	2
C	1	.....	_____ kroons	2

H.E. PROPERTY INCOME

The following questions refer to property income received in the previous calendar year. If You were engaged in registered enterprise (except self-employed): private limited company, general partnership, limited partnership, commercial association, public limited company and took out the earned profit, then indicate here the received income.

H49	Did You receive any of the following income in the previous calendar year? <i>Indicate net income!</i>			
	YES	A. Amount in the previous calendar year		NO
B	Interest income from bonds 1	_____ kroons		2
C	Dividend income from securities (i.e. shares, stocks) 1	_____ kroons		2
E	OTHER [RECORD]..... 1	_____ kroons		2
IF EVERYTHING WAS ANSWERED 2 → HE1				
HH4	Did You receive this income from abroad?			
	1 Yes, all of it → H50 2 Yes, part of it 3 No → H50			
HH5	What amount did You receive from abroad?			
	Amount of income received from abroad _____ kroons			
H50	What was the amount of taxes that You paid on Your income in the previous calendar year?			
	Income tax paid on property income in the previous calendar year _____ kroons			
HE1B	Did any bank pay You interests on the amount on Your current or savings account in the previous year?			
	1 Yes 2 No → HK1			

HE1C	Can you indicate the exact amount the bank paid you as interest? 1 Yes 2 No
A	Amount received _____ kroons → HH7 2 No
HE2 	Please indicate into which of the following intervals the amount of interests paid to you would fall. 1 up to 10 kroons 2 11 – 50 kroons 3 51 – 250 kroons 4 251 – 500 kroons 5 501 kroons or more
HH7	Did You receive this income from abroad? 1 Yes, all income → HK1 2 Yes, part of income 3 No → HK1
HH8	What amount did You receive from abroad? Amount of income received from abroad _____ kroons

H.K. INSURANCE

HK1	Have You joined the 3rd pillar of pension insurance? 1 YES 2 NO → HK3
HK2	Please specify the amount You paid into the 3rd pillar of pension insurance in the previous calendar year. Payments made into the 3rd pillar of pension insurance _____ kroons
HK3	Did You receive payments from the 3 rd pillar of pension insurance in the previous calendar year? 1 YES
A	The received amount in the previous calendar year _____ kroons
B	The paid income tax _____ kroons
	2 NO
HK4	Have You insured yourself and joined any other collecting insurance scheme? 1 YES 2 NO → HK6
HK5	How much did You pay for Your collecting insurance in the previous calendar year? Payments made for the collecting insurance in the previous year _____ kroons
HK6	Did You receive payments from collecting insurance in the previous calendar year? 1 YES
A	The received amount in the previous calendar year _____ kroons
B	The paid income tax _____ kroons
	2 NO
HK7	Have You joined any additional insurance contracts and make payments into other private insurance schemes (e.g. health insurance, life insurance, etc., except collecting insurance)? 1 YES 2 NO → HK9
HK8	Specify the amount You paid for Your additional insurance in the previous calendar year? Payments made for the additional insurance in the previous year _____ kroons
HK9	Has Your employer insured You or have You insured yourself via the enterprise and make payments into other private insurance schemes (e.g. health insurance, life insurance, etc.)? 1 YES 2 NO → H51
HK10	How much has been paid for the additional insurance in the previous calendar year? Payments made in the previous calendar year _____ kroons

H.F. TRANSFERS

H51	Did You receive old-age pensions or any other benefits relating to old-age (incl. disability allowance for the retirement-aged, national pension, special pension etc., excl. lump-sum benefit paid by the employer upon retirement) in the previous calendar year? 1 YES
C	The net amount received in the previous calendar year _____ kroons
B	How many months did You receive it? _____ months
	2 NO → HF4
HH10	Did You receive this pension from abroad? 1 Yes, all of it → HF3 2 Yes, part of it 3 No → HF3

HH11	What amount did You receive from abroad? Amount of income received from abroad	_ _ _ _ _ _ _ kroons
HF3	Did You pay income tax on benefits related to old age? 1 YES 2 NO	
HF4	Did You receive a lump-sum benefit upon retirement from the employer in the previous calendar year or before that? 1 YES 2 NO → H52	Amount received _ _ _ _ _ _ _ kroons
HF5	What amount of the received lump-sum benefit did you use up in the previous calendar year? 1 _ _ _ _ _ _ _ kroons → H52 2 I DON'T KNOW	
B	In which year and month did You receive this amount?	in year _ _ _ _ _ in month _ _
C		
D	How many months' wages was this benefit equal to? The number of months	_ _
H52	Did You receive pension for incapacity for work or any other benefits relating to disability (disabled child allowance, disability allowance for a person not less than 16 years of age, caregiver's allowance, etc.) in the previous calendar year? 1 YES	
A	The amount received in the previous calendar year	_ _ _ _ _ _ _ kroons
B	How many months did You receive it? 2 NO	_ _ months
H53	Did You receive the survivor's pension or any other benefits relating to the loss of a provider in the previous calendar year? 1 YES	
A	The amount received in the previous calendar year	_ _ _ _ _ _ _ kroons
B	How many months did You receive it? 2 NO	_ _ months
HF9	INTERVIEWER CHECKPOINT. DID THE RESPONDENT RECEIVE OLD-AGE, INCAPACITY FOR WORK OR SURVIVORS' PENSION LAST YEAR (H51=1 OR H52=1 OR H53=1) AND LIVES IN TALLINN? 1 YES 2 NO → H54	
HF10	In the previous calendar year, did You receive a one-off benefit paid by the city of Tallinn to pensioners? 1 YES 2 NO	
H54	Did You receive sickness benefits paid during Your own sickness or that of Your child in the previous calendar year? Do not take into account maternity benefit and adoption benefit (household questionnaire D11). THIS BENEFIT MAY BE RECEIVED ONLY BY A PERSON WHO WORKS AT THAT TIME (SEE G35). 1 YES	
A	The amount received in the previous calendar year	_ _ _ _ _ _ _ kroons
B	How many days did You receive it? 2 NO	_ _ _ days
HF6	Did You receive the unemployment insurance benefit paid by the Estonian Unemployment Insurance Fund, in the previous calendar year? 1 YES	
A	Net amount received in the previous calendar year	_ _ _ _ _ _ _ kroons
B	How many months did You receive it? 2 NO	_ _ months
H56	Did You receive setting-up aid to start a business in the previous calendar year? 1 YES	
A	The amount received in the previous calendar year 2 NO	_ _ _ _ _ _ _ kroons

H55	Did You receive the unemployment benefit, the stipend paid to an unemployed person or the travel and accommodation benefit paid by the Labour Market Board in the previous calendar year? Do not take into consideration redundancy payments, the unemployment insurance benefit and setting-up aid to start a business. 1 YES		
A	The amount received in the previous calendar year	_ _ _ _ _ _ _ kroons	
B	How many months did You receive it?	_ _ months	
	2 NO		
HF1	Did You receive a redundancy payment in 2007 and/or 2008? 1 YES The amount received _ _ _ _ _ _ _ kroons 2 NO → H57		
HF2	How much of the received redundancy payment did You use up in the previous calendar year? 1 _ _ _ _ _ _ _ kroons → H57 2 I DON'T KNOW		
B	When did You receive that amount?	in year	_ _ _ _ _
C		in month	_ _
D	How many months' wages was this payment equal to? Number of months _ _		
H57 	Did You receive any education-related benefits in the previous year?		
	YES	A. Amount received in the previous calendar year	NO
G	Education allowance	1 _ _ _ _ _ _ _ kroons	2
A	State stipend	1 _ _ _ _ _ _ _ kroons	2
B	Scholarship or grant awarded by a fund or organisation located in Estonia	1 _ _ _ _ _ _ _ kroons	2
C	Scholarship or grant awarded by a foreign state	1 _ _ _ _ _ _ _ kroons	2
D	Student loan written-off to a certain extent	1 _ _ _ _ _ _ _ kroons	2
H	OTHER [RECORD]	1 _ _ _ _ _ _ _ kroons	2
HF7	INTERVIEWER CHECKPOINT. WAS THE RESPONDENT A CONSCRIPT IN THE PREVIOUS CALENDAR YEAR (G35A–L=10)? 1 YES 2 NO → H58		
HF8	Did You receive the conscript's benefit in the previous calendar year? 1 YES		
A	The amount received in the previous calendar year	_ _ _ _ _ _ _ kroons	
B	How many months did You receive it?	_ _ _ months	
	2 NO		
H58	Did You receive in the previous calendar year any other support/benefit/pension not mentioned above (support upon release from custodial institution, compensation paid to a victim of a criminal offence, starting in life allowance for an orphan, etc.)?		
	YES	A. Amount received in the previous calendar year	NO
A	1	_ _ _ _ _ _ _ kroons	2
B	1	_ _ _ _ _ _ _ kroons	2

H.G. TAXES ON INCOME

H59	Did You pay an additional amount of tax due to be paid on the income received in 2007 (an additional amount of tax was paid in 2008)? 1 YES 2 NO → H64		
H60	Who paid the additional amount of income tax and for whom? 1 I paid the additional amount of income tax only for myself → H63 2 I paid the additional amount of income tax both for myself and for other members of the household → H62 3 The additional amount of income tax was paid by another member of the household both for himself or herself as well as for me		
H61	Please specify the name of the member of the household who paid the additional amount of income tax for you.		
A	Name		
	Year of birth	_ _ _ _	
	CONTINUE H64		

